

Iktatószám: klik203331001/00019-1/2023

**Nagykátai Járási Óvoda,
Általános Iskola, Egységes
Gyógypedagógiai Módszertani
Intézmény**

Pedagógiai Programja

2023.

Készítette, és jóváhagyta:

Kovács Andrea

Kovács Andrea

igazgató

Nagykátai,.....

Cegléd, 2023.

Az intézmény Pedagógiai Programja a fenntartó egyetértésével 2023. szeptember 01-jén
hatályba lép.

Tartalom

BEVEZETÉS.....	7
ÖNMEGHATÁROZÁS	11
NEVELÉSI PROGRAM	16
1. INTÉZMÉNYÜNKBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI	16
2. NEVELŐ- OKTATÓ MUNKÁNK TERÜLETEI	18
2.1 Óvodai nevelés	18
2.2 Általános iskola.....	19
• Tanulásban akadályozott tanulók alapfokú nevelése, oktatása	19
• Értelmileg akadályozott tanulók alapfokú nevelése, oktatása	22
• Autizmussal élő tanulók fejlesztése.....	24
Súlyos, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelése-oktatása	26
2.3 Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat.....	27
2.4 ALAPELVEK.....	28
2.5 CÉLOK	35
Óvodai nevelés terén.....	35
Tanulásban akadályozott tanulók iskolai tagozaton.....	38
Értelmileg akadályozott tanulók iskolai tagozaton.....	39
Fejlesztő nevelés-oktatás terén	41
Utazó gyógypedagógiai és konduktori hálózat terén	42
2.6 A pedagógiai munkánk szakaszai és annak feladatai	46
Óvodai nevelés szakasza.....	46
Alsó tagozat szakasza: 1-4. évfolyam	48
Felső tagozat, 5-8. évfolyam.....	50

Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat	51
2.7 Speciális eljárásaink.....	52
2.8 Néhány alkalmazott módszerünk, eljárásunk:.....	55
Hatékony tanuló megismerési technikák.....	55
Diszlexia-prevenció, redukáció	57
Differenciált óravezetés	57
Tevékenységekönzpontú nevelés-oktatás.....	58
Új tanulásszervezési eljárások alkalmazása	58
IKT eszközök használata	60
Projekt módszer alkalmazása	60
Autizmus specifikus oktatási módszerek	60
Állatasszisztált csoportos fejlesztés:	61
3. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATUNK .	62
2.9 A személyiségfejlesztést befolyásoló tényezők az óvodai nevelésben, valamint az alap- és középfokú nevelésben-oktatásban.....	63
2.10 Feladataink az óvodai, iskolai személyiségfejlesztés területén.....	63
3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk.....	65
3.4. Az autizmussal élő gyermekek személyiség fejlesztését befolyásoló tényezők.....	68
3.5. Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladatai az SNI tanulók személyiségfejlesztése terén	69
4. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS	70
4.1. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	70
3.3 Az egészségnevelési program célja:.....	70
3.4 Konkrét programjaink, eljárásaink az egészségnevelés érdekében	73
3.4.1 Az Iskolai egészségfejlesztési-drogmegelőzési program formái.....	73

3.4.2	Tanórán kívüli lehetőségek, feladatok	77
3.4.3	Tevékenységszabványok, melyek a célok, feladatok megvalósítását szolgálják.....	78
3.4.4	Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok koordinálása, nyomon követhető, mérhető és értékelhető megtervezése.....	80
3.5	Elsősegélynyújtással kapcsolatos feladatok	81
3.5.1	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának színtere, tartalma és formái	82
3.5.2	Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának munkaformái.....	83
3.6	Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése.....	83
3.6.1	A társadalmi bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzési program.....	83
3.6.2	Az erőszakmentes konfliktuskezelés programja	85
3.7	A mindennapos testedzés feladatainak végrehajtását szolgáló program	86
5.	KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS	88
6.	OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI.....	95
6	AZ ISKOLA KÖZVETLEN PARTNEREI.....	115
	EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBB FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI	115
7	A TANULÓI KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE.....	120
7.1	A NAT által meghatározott kulcskompetenciák, tudástartalmak	120
7.2	A kulcskompetenciák fejlesztése	120
7.3	Kiemelt fejlesztési feladatok	133
7.4	Fejlesztési területek – nevelési célok a NAT alapján.....	133
	A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI.....	143

8	A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI	150
9	A FOGYASZTÓVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ ISKOLAI FELADATOK	151
10	AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANESZKÖZŐK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	158
	ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM	190
1.	A KORAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁS, GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODAI NEVELÉS INDOKOLTSÁGA	194
2.	A GYÓGYPEDAGÓGIAI ÓVODA NEVELÉSI KONCEPCIÓJA	199
3.	FEJLESZTÉSI CÉLOK	201
4.	SZERVEZETI ÉS IDŐKERETEK	263
5.	ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS	267
6.	TÁRGYI FELTÉTELEK	269
7.	KAPCSOLATOK	270
8.	ZÁRÓGONDOLATOK	271
	UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI HÁLÓZAT	274
	Helyzetelemzés	276
	Ellátási feladatok	282
	Az ellátás célcsoportja	282

Az ellátottak köre.....	282
Az utazótanári szolgálat feltételrendszere.....	282
Személyi feltételek.....	283
Tárgyi feltételek.....	283
Az ellátás formája.....	283
Az ellátás időkerete.....	283
Az ellátás tervezése.....	284
Az utazó gyógypedagógus feladata.....	284
A szülővel való kapcsolattartás.....	285
A fejlesztő nevelés-oktatás pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	287
Alapelveink:.....	287
Céljaink:.....	288
Fejlesztési területek:.....	289
HELYI TANTERV.....	294
A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA, ÉRVÉNYESSÉGE.....	305
ZÁRADÉKOK.....	306
Záradék I.....	307
Záradék II.....	308
Záradék III.....	309
Záradék IV.....	310
LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK.....	311

BEVEZETÉS

I. AZ INTÉZMÉNYRŐL ÁLTALÁBAN

Az intézmény neve:

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

OM azonosítója: 203331

Székhelye: 2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.

Tel.: 06/30-160-0446

Az intézmény fenntartója és működtetője:

Ceglédi Tankerületi Központ

2700 Cegléd, Malom tér 3.

Működésünk törvényi feltétele: Szakmai alapidokumentum

E-mail cím: egymi.nagykata@cegleditk.hu

Telephelyek:

2.1.1. telephelye: 2254 Szentmártonkáta, Bacsó Béla út 124.

2.1.2. telephelye: 2254 Szentmártonkáta, Óvoda utca 1/A.

Intézményünk többcélú; egységes gyógypedagógiai módszertani intézmény, kizárólag SNI gyermekeket, tanulókat lát el; óvoda, általános iskola, utazó gyógypedagógiai hálózat, valamint a fejlesztő nevelés-oktatás területén.

1.1 Az intézmény szakmai alapidokumentumában meghatározott köznevelési és egyéb alapfeladatai

2760 Nagykáta, Tüzelő utca 7.

óvodai nevelés

nappali rendszerű (felvehető maximális gyermeklétszám: 25 fő)

sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása
(autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi
fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos)

nappali rendszerű (felvehető maximális gyermeklétszám: 25 fő)

általános iskolai nevelés-oktatás

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 78 fő)

alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig

sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása
(autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi
fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos)

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 78 fő)

2254 Szentmártonkáta, Bacsó Béla út 124.

általános iskolai nevelés-oktatás

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 100 fő)

alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig

sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása
(autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi
fogyatékos - középsúlyos értelmi fogyatékos)

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 100 fő)

fejlesztő nevelés-oktatás

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 35 fő)

utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése

egyéb foglalkozások: napközi, tanulószoba

2254 Szentmártonkátai, Óvoda utca 1/A.

általános iskolai nevelés-oktatás

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 80 fő)

alsó tagozat, felső tagozat 1 évfolyamtól 8 évfolyamig

sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása

(autizmus spektrumzavar, értelmi fogyatékos - enyhe értelmi fogyatékos, értelmi

fogyatékos - közép súlyos értelmi fogyatékos)

fejlesztő nevelés-oktatás

nappali rendszerű (felvehető maximális tanulói létszám: 20 fő)

utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése

egyéb foglalkozások: napközi, tanulószoba

mindennapos testnevelés biztosításának módja: saját tornaterem

1.2 Az intézmény feladatellátási területei

Óvoda: Pest Vármegye Nagykátai járásának; a Ceglédi Tankerületi Központ ellátási területéről érkező, kizárólag különnevelés keretében nevelhető: autizmussal élő, tanulásban vagy értelmileg akadályozott, halmozottan fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelése zajlik életkorilag és fogyatékosági típus szerint összevont két gyógypedagógiai óvodai csoportban. Ellátott gyermekeink felvétele óvodánkat kijelölő szakértői javaslatok alapján történik.

Általános iskola: Pest Vármegye Nagykátai járásának; a Ceglédi Tankerületi Központ ellátási területéről érkező különnevelés keretében nevelhető-oktatható tanulásban vagy értelmileg akadályozott, halmozottan fogyatékos tanulók gyógypedagógiai nevelése-oktatása zajlik 1-8 évfolyamon. Tanulóink felvétele iskolánkat kijelölő szakértői javaslatok alapján történik.

Szakmai struktúránk szerint jelenleg (2023. szeptember 01.) Nagykátai székhelyünkön a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai ellátása történik; Szentmártonkáta, Bacsó Béla utcai telephelyünkön az enyhe értelmi fogyatékos tanulók általános iskolai ellátása valósul meg, míg Szentmártonkáta Óvoda utcai telephelyünkön az enyhe értelmi fogyatékos, autizmussal élő tanulók kis létszámú (max. 8 fő) általános iskolai osztálya kapott helyet.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat: Pest Vármegye Nagykátai járásának; a Ceglédi Tankerületi Központ fenntartásában működő intézményeiben, integráltan tanuló sajátos nevelési igényű tanulók gyógypedagógiai rehabilitációs-rehabilitációs ellátása utazó gyógypedagógiai hálózat működtetése révén. Jelenleg (2023. szeptember 01.) 15 általános iskola, 1 gimnázium.

Fejlesztő nevelés-oktatás: Pest Vármegye Nagykátai járásának; a Ceglédi Tankerületi Központ ellátási területén élő súlyos és halmozott fogyatékos tanulók otthonukban történő komplex gyógypedagógiai fejlesztése heti 8 órában.

ÖNMEGHATÁROZÁS

Jelmondatunk: „Mindenkitől azt kell követelni, amit meg tud tenni.”

(Antoine de Saint Exupery)

A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szegregáltan működő, 2018. szeptember 1-én megalakult új gyógypedagógiai intézmény. Alapfeladatként végzi azoknak a sajátos nevelési igényű gyerekeknek a nevelés-oktatását, akik az illetékes Szakértői Bizottság javaslata alapján különnevelés keretében nevelhetők- oktatathatók eredményesen. Tanulóinkat a Nagykátai járás közigazgatási területéről vesszük fel.

Intézményünk alapjait a fogyatékkal élő tanulók nevelésben-oktatásban hagyományokkal és elismertséggel működő eltérő tagozat adja, mely a Szentmártonkátai Arany János Általános Iskola Baesó Béla úti telephelyén működött.

Intézményünk többcélú; óvoda, általános iskolai ellátás mellett fejlesztő nevelés-oktatás, valamint utazó gyógypedagógiai szolgálatot is működtet jelenleg. További célként szakiskolai, valamint készségfejlesztő iskolai feladatellátásokat is tervez bevezetni folyamatában.

Az intézményben folyó gyógypedagógiai nevelés – oktatás színvonalát magasan képzett – két vagy több diplomával rendelkező – gyógypedagógusokkal biztosítjuk. Fontosnak tartjuk a szakmai ismereteik folyamatos bővítését, egymás közvetett vagy közvetlen segítségével a szakmai kompetenciák gazdagítását, az együttműködésre épülő pedagógiai munkát.

Az iskolavezetés tiszteletben tartja a pedagógusok szuverenitását az oktató munka módszereinek, speciális eszközeinek megválasztásában. A vezetés és az alkalmazottak is elkötelezettek a minőségi munka iránt; nyitottak a fejlődésre, a szakmai megújulásra, a helyi társadalmi igények kielégítésére.

A tárgyi feltételek terén az intézmény igyekszik biztosítani az oktató – nevelő munkát segítő eszközöket. Az oktatáshoz, fejlesztéshez szükséges tárgyi feltételek kialakulóban vannak, de alap felszereltséggel működő, folyamatosan megújuló osztálytermek, tornaszoba, udvarok, állnak az óvoda-iskolahasználók rendelkezésére. Tervezzük játszótéri eszközök telepítését.

Az intézmény nagy hangsúlyt fektet a hagyományok ápolására. Az évente megrendezett színvonalas szintű ünnepélyek megtartása, emlékhelyek meglátogatása, melyek – aktualitásuk mellett -, a közösséghez tartozás érzését is erősítik, az egyetemes és nemzeti kultúra értékeit közvetítik. Az iskolai életet színesítik az iskolán kívül szervezett programok is: kirándulások, tanulmányi séták.

Az intézmény sajátos helyzetéből adódóan a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokban a prevenció, a felvilágosító munka prioritása is hangsúlyos.

Az intézmény kitűzte céljául a nagykátai járás gyógypedagógiai ellátásának összefogását, az ellátás hiányosságainak kialakítását, az együttnevelést elősegítő pedagógusok szakmai közösségbe vonását, magas szintű szakmai fórumok szervezését a tudásmegosztás érdekében.

Célunk, mely egyben a Ceglédi Tankerületi Központ célja is, hogy egyetlen gyermek sem maradjon ellátatlanul a térségben, előtérbe helyezve minden ellátott egyéni igényeit, fejlettségi szintjét.

Jövőképünk

”Nagy dolgok megvalósításához nem csak cselekednünk kell, de álmodoznunk is;
nemcsak terveznünk, de hinnünk is.”

Anatole France

- Olyan inkluzív köznevelési intézménnyé válás, ahol a szakmai alapidokumentumunkban meghatározott alapfeladatainknak megfelelően hatékonyan neveljük, oktatjuk, segítjük az összes olyan kiemelt figyelmet igénylő, sajátos nevelési igényű gyermeket és tanulót, akinek fejlődése különnevelt keretek között biztosított.
- Tudjuk összehangolni a Nagykátai járás Ceglédi Tankerületi Központ-hoz tartozó köznevelési intézmények igényeit a hozzáférhető, minőségi szolgáltatások biztosításával.
- A Nagykátai járás gyógypedagógiai ellátásának meghatározó pontjává emelni az intézményt; a benne és vele dolgozó pedagógusokkal együtt.
- Nagykátai járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szakembereinek a munkájukban vetett hitük megerősítése, nyugodt munkafeltétel biztosítása.
- Szakmai és szakmaközi kapcsolatok működtetése a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésben-oktatásban, fejlesztésben, terápiájában érintett köznevelési intézményekkel és szakmai szervezetekkel (más oktatási intézmények, nevelési tanácsadók, szakértői bizottságok stb.), szülőkkel, civil szervezetekkel
- Az intézmény kiépített partnerkapcsolatainak ápolása a nevelő-oktató munka színvonalának emelése érdekében.
- Az Utazó Gyógypedagógusi Hálózata által működtetett Együttnevelést segítő pedagógusok munkaközösségének támogatása és általa hozzájárulás a nagykátai járás sajátos nevelési igényű gyermekeinek szakszerű, egységes szakmai elvárások és követelmények mentén történő ellátásához.

- Biztonságos, ingergazdag, befogadó környezetben, tevékenységközpontú, differenciált, változatos tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazásával történő fejlesztés, nevelés-oktatás; a tanulásban akadályozott, értelmileg sérült, halmozottan fogyatékos, autizmussal élő gyermekeinkért.
- Képesek legyünk az egyénre szabott, autizmus-specifikus fejlesztés és oktatás minőségi feltételeit biztosítani az autizmussal élő óvodás, általános iskolás tanulóink számára
- Továbbra is tudjuk biztosítani a súlyos, halmozottan fogyatékos gyermekek köznevelésben való részvételét, komplex gyógypedagógiai fejlesztését otthonellátás keretében.
- Találjuk meg a sérült személyiségnek azokat az örömet adó, fejlődési útjait, melyekre ráépülhet a sajátos nevelési igényű tanulóink tehetséggondozása.
- Váljon mindannyiunk érdekévé, (szülő, gyógypedagógus, pedagógiai munkát segítő, együttnevelésben résztvevő minden érintett, fenntartó), hogy a sérült gyermek, fiatal szakmát tanulhasson és a lehető legönállóbb, a társadalom egyenrangú tagjaként élhessen.
- Kapja meg a szülő azt a lelki és gyakorlati segítséget, amelyre a gyermeke nevelése során szüksége van.
- Jusson hozzá a gyógypedagógus, pedagógus és a nevelés-oktatásban részt vevő egyéb szakember, mind ahhoz az innovatív, speciális szakmai ismeretekhez, amelyet használni tud a gyermekek, tanulók fejlesztésében.

Céljaink

Intézményünk célja, olyan iskolai légkör megteremtése, melyben minden tanuló jól érzi magát és sikeres. Ha minden gyermek úgy nő fel, hogy érzi, szükség van a benne rejlő értékekre, képes lesz a társadalom hasznos tagjává válni.

A gyógypedagógusainkat, pedagógusainkat mindig jellemezte a segíteni akarás, a nagyfokú érzékenység a másság elfogadására. Tudjuk és hisszük, hogy a kiemelt figyelmet igénylő sajátos nevelési igényű gyermekek is képesek fejlődni, örömet okozni és értéket létrehozni a családjuk és a környezetük számára is.

Fiatalt intézményünkben, úgy tudunk hagyományokat, értékeket teremteni, majd megőrizni, hogy teljes alkalmazotti körünk elköteleződött és folyamatosan megújulni képes innovatív munkával, élethosszig tartó tanulással alkalmazkodik a társadalmi, gazdasági, jogi változásokhoz, kihívásokhoz.

Közvetlen és közvetett partnereink igényeit figyelembe véve partnerközpontúan működünk. Az intézményvezetés az intézményi belső önértékelési rendszer működtetése során feltárt eredményekre, hiányosságokra építve a Ceglédi Tankerületi Központtal együttműködve a partnerközpontúság jegyében alakítjuk ki a fejlesztési stratégiánkat.

NEVELÉSI PROGRAM

1. INTÉZMÉNYÜNKBEN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI

Az intézményi működés törvényi háttere:

Törvények

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény,
- az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló módosított 2003. évi CXXV. törvény.
- 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről
- 2023. évi LII. törvény a pedagógus új életpályáról

Kormányrendeletek

- 326/2013. (VIII. 30.) Kormányrendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény a köznevelési intézményben történő végrehajtásáról
- 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógusszakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 110/2012. (VI. 04.) Kormányrendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról

Miniszteri rendeletek

- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet pedagógiai szakszolgáltatást nyújtó intézményekről
- 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet a tankönyvvé, pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről

Szakmai szabályzók

- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 1-4. évfolyam
- Kerettanterv az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára 5-8. évfolyam
- Kerettanterv a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók számára 1-8. évfolyam
- A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei - Oktatási Hivatal
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve - Oktatási Hivatal
- Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók iskolai nevelésének irányelvei

Egységes gyógypedagógiai módszertani intézményként a kiemelt figyelmet és különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók közül a sajátos nevelési igényű (tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmus-spektrum zavarral küzdő, valamint a súlyos halmozottan fogyatékos) gyermekek nevelését-oktatását látjuk el, s a tanulók együttnevelését segítjük utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat biztosításával.

A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről alapján, sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd-fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

2. Nevelő- oktató munkánk területei

- Óvodai nevelés
- Általános iskolai nevelés-oktatás
- Fejlesztő nevelés-oktatás
- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működtetése
- Egyéb foglalkozások, fejlesztések biztosítása

2.1 Óvodai nevelés

- Sajátos nevelési igényű, tanulásban és értelmileg akadályozott, autizmusban érintett gyerekek óvodai nevelése, ép intellektusú, integrált keretek között nem nevelhető-oktató, autizmussal élő gyermekek óvodai nevelése más SNI gyermekekkel együtt.
- A fejlesztés minden fogyatékos gyermek esetén magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd, nyelvi készségek és az értelmi képességek fejlesztését. Az egyes sajátos nevelési igény típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.
- A halmozottan fogyatékos gyermekek esetében a megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel vagyunk.
- Kiemelt fontosságú az óvodában a nagymozgás fejlesztés, a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése. Mozgásfogyatékos gyermek esetén a speciális, egyénre szabott eszközök használatát tanítjuk meg, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése a cél. Az óvodában biztosítjuk a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret
- Az enyhe és középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztésre kellő időt, alkalmat biztosítunk.

- Fontos feladat a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztése, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztés.
- Az óvodában dolgozó gyógypedagógusok a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókinés bővítésére valamint a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására, az adekvát játékhasználat elsajátítására, a kognitív funkciók fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetnek.
- Az autizmussal élő, nem beszélő vagy megkésett beszédfejlődésű gyermekek esetében az óvodai nevelés fő célja az augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztár használatának megtanítása, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A csak autizmus spektrum zavarral diagnosztizált, nem integrálható kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata.

Az óvodában különösen fontos a szülőkkel való hatékony együttműködés.

2.2 Általános iskola

- Tanulásban akadályozott tanulók alapfokú nevelése, oktatása

Az enyhe értelmi fogyatékos, tanulásban akadályozott tanulók esetében a nevelési és oktatási célok megegyeznek a Nat-ban leírtakkal, de azok mélysége, kialakíthatóságuk időigénye, módja az egyéni sajátosságokhoz igazodóan módosul.

- Testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges és tudatos életmód kialakítása, a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése kiemelt feladat. Az erőnlétnek és a fizikai állóképességnek – mint a munkavégzés alapvető feltételének – kiemelt szerepe van a tanulók társadalmi beilleszkedésében. Ennek érdekében nagy hangsúlyt helyezünk a szabad mozgás, a sport és a rekreáció lehetőségeire. A célok elérése érdekében fontos a tanulók családjával keresni az együttműködési lehetőségeket.

- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A megfelelő önértékelés, a tanuló saját személyiségének megismerése nagy jelentőséggel bír, mivel a társas kapcsolatok alakításában, a társadalmi beilleszkedésben elengedhetetlenül szükséges a reális énkép, a megfelelő önismeret. Ehhez a mindennapokban fontos a folyamatos visszajelzés, a belső kontroll erősítése, az önbizalom fejlesztése.

- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés

A kooperatív csoportmunka segíti megtapasztalni az alkalmazott szabályokat, később pedig hozzájárul a munkavállalás során szükséges együttműködési készségek fejlődéséhez.

- Médiatudatosságra nevelés

Célunk, hogy a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően legyenek képesek a társadalmi érintkezést szolgáló információk megtalálására, értelmezésére, közvetítésére és alkotására. Ismerjék fel a hiteles, megbízható és fontos információkat. A pedagógus választékos kommunikációval segíti ezt a folyamatot, valamint fejleszti digitális kompetenciáit, és rendszeresen használ digitális eszközöket a nevelés-oktatás folyamatában, amelyeket a tanulók pszichológiai jellemzőinek megfelelően válogat és gyűjt össze.

- A tanulás tanítása, pályorientáció

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelését ellátó intézményünk biztosítja azokat az információkat és tapasztalatokat, amelyek a tanulók egyéni sajátosságainak megfelelően támogatják az életpálya-tervezést és a pályorientációt. Fontos az egyénre szabott motiválás, az egyéni tanulási módok biztosítása, az élményt adó tanulási szokások kialakítása. Az életkori sajátosságokhoz illeszkedve törekedni kell a tanulók saját tudásáról való reális ismeretek kialakítására, valamint a növekvő felelősségvállalásra a saját tanulásukért. Az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés fontos a társadalmi integráció és a munkaerőpiacra történő sikeres belépés szempontjából.

- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Az emberiség és hazánk múltjának és jelenének megjelenítésén, megértésén keresztül képessé kell tenni a tanulókat a társadalom megismerésére, a társadalomban elfoglalható helyük reális felismerésére, a társadalmi színtereken való eligazodásra. Ki kell alakítani a tanuló attitűdjét, viszonyát önmagához, szűkebb és tágabb környezetéhez, a történelmi múlthoz. Fontos felkészíteni a felnőttlét és a tágabb környezet közügyeinek megismerésére, az állampolgári jogok és kötelezettségek érvényesítésére. Az iskolai szinten belül ajánlott lehetőséget adni a demokratikus jogok gyakorlására (diákönkormányzat).

- A fenntarthatóság, környezettudatosság

Elengedhetetlenül szükséges a személyes megtapasztalás, a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteinek összefüggéseire való rávilágítás, a helyes szokásrend kialakítása. Ehhez fontos a környezet adott szempontok alapján történő megfigyelése, a következtetések közös levonása, az egyéni felelősség tudatosítása. A szorosan vett természeti környezet ápolása, gondozása mindennapi feladatként kell hogy jelentkezzen.

Alkalmazott módszereink, eljárásaink:

- Többszintű differenciálás, egyéni megsegítés a tanórákon és a rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozásokon
 - Diszlexia-, diszgráfia korrekció, reedukáció
 - Kooperatív tanulás, projekt módszer, tevékenységközpontú pedagógiák alkalmazása
 - Kreatív képességek művészeti, zenei tehetséggondozás
 - Kutyás terápia alkalmazása a gyermekek körében
-
- Értelmileg akadályozott tanulók alapfokú nevelése, oktatása

Az értelmileg akadályozott tanulók esetében is elsődleges szempontként vesszük figyelembe a nevelési-oktatási és nevelési célokat a Nat alapján.

- Fontos a testi és lelki egészségre nevelés: az értelmileg akadályozott tanulók fizikai-morfológiai adottságai a kóreredettől függően igen sokfélék lehetnek, ezért az általános – Nat-ban megfogalmazott – célkitűzéseken túl szükséges az egyedi adottságokra, szükségletekre és lehetőségekre is tekintettel lenni. Érvényesülnie kell a korrekció és a kompenzáció elvének.
- Önismeret és a társas kultúra fejlesztése: Az önismeret és társas kultúra fejlesztése kiemelt területe az értelmileg akadályozott tanulók nevelésének, szoros összefüggésben az önállóság fejlesztésével. Tanulóinknál fontos feladat annak megtanítása, hogy ismerje fel és tudja kifejezni saját érzelmeit, legyen tisztában saját erősségeivel és ismerje fel saját határait. Ehhez igazodóan legyen képes segítséget kérni és elfogadni.

-
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség, erkölcsi nevelés, családi életre nevelés: a Nat által összefoglaltak konkrét helyzetekben, az értelmileg akadályozott tanuló saját életterére, napi kapcsolataira jellemző módon jelennek meg. Kiemelt fontosságú a valószerűség, hitelesség, beláthatóság. Az egészséges öntudat fejlesztése mellett kiemelten fontos a szokásrendszer következetes kialakítása, amely a tanuló részéről elősegíti a hétköznapokban való eligazodást, a szükséges alkalmazkodást.

 - Médiatudatosságra nevelés: az értelmileg akadályozott tanulók kommunikációs adottságai nagyon eltérők, de tartalmi és/vagy formai tekintetben többnyire elmaradnak a korosztályi sajátosságoktól. Kiemelt jelentőségű a beszélt és az írott nyelv használatának és befogadásának gyakorlása, fejlesztése tartalmi és formai, szempontból egyaránt. Ahol jelentősebb akadályokba ütközik a szokásos csatornák alkalmazása, mindenképp indokolt az augmentatív és alternatív kommunikáció alkalmazása. A médiahasználat ennek egyik eszköze is lehet. A médiumok, a különféle közösségi oldalak, információk megismertetése során kiemelten szükséges a felelősségteljes használatra tanítás, ezáltal az esetleges abúzusok (visszaélések, kihasználások, bántalmazások) megelőzése, tekintettel arra, hogy az értelmi akadályozottsággal gyakran együtt jár a rejtett szándékok fel nem ismerése, a naivitás.

 - A tanulás tanítása, pályaorientáció: Értelmileg akadályozott személyek esetében nem várható teljes önállóság e téren. A gyógypedagógus fő feladata a személyiség kibontakoztatása, a tehetséggondozás, az egyéni hajlamok, érdeklődési kör megismerése és a tanuló támogatása az ebben való kiteljesedésben.

- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés: Kiemelkedően fontos a közvetlen társadalmi és természeti környezet megismerésének és az ezekkel való harmonikus kapcsolat kialakulásának elősegítése. Az értelmileg akadályozott tanulók elsősorban saját élményeken keresztül, tapasztalás révén ismerkedhetnek nemzeti kultúránk értékeivel. A nevelés egyik sarkalatos pontja az olyan szociális, kommunikációs, kognitív készségek fejlesztése, amelyek megkönnyítik és teljesebbé teszik a szűkebb és tágabb személyes, közösségi és társadalmi környezetben való eligazodást, részvételt.

- Autizmussal élő tanulók fejlesztése

Az autizmus spektrumzavar minden értelmi szinten előfordul, jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett éppúgy, mint intellektuális képességgel (értelmi fogyatékossgal) együtt járva. A fejlődési zavar átlagos vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas viselkedés fejlődését, ezért sérülésspecifikus fejlesztésre minden érintett gyermeknek joga és szüksége van.

Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv. A központi probléma azonban nem a nyelv hiánya vagy megkésett fejlődése, hanem a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. A nyelvhasználat színvonalától függetlenül az alapvető problémák közé tartozik, hogy hiányozhat a kommunikáció és a beszéd hasznának, jelentőségének megértése, vagyis hiányozhat annak megértése, hogy mások érzéseit, gondolatait, tetteit kommunikáció útján befolyásolni lehet. Az alapvető gondolkodási és viselkedési képességek spontán elsajátításához szükséges képességek hiánya jellemzően egész életen át megmarad, de a speciális intenzív terápiás és pedagógiai ellátás segítségével jelentős fejlődés érhető el. A hiányzó/sérült képességek okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek a jól kompenzált állapotokban csaknem eltűnhetnek vagy változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formákban jelentkezhetnek. Az autizmus specifikus fejlesztés nagymértékben hozzájárulhat az állapot pozitív kimenetéhez.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és a nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar kihat a szókincs, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására. Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, melyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás. A kommunikációs képességek sérülése és a kompenzáció lehetősége egyénenként mérendő fel, a fejlődési zavar spektrum jellege, az egyéni képességek és tünetek nagyfokú változatossága miatt.

Alkalmazott módszereink:

- Autizmus specifikus fejlesztés biztosítása, egyénre szabott felmérésekkel, a tananyag, és taneszközök adaptálásával, strukturált, protetikusan, bejósolható, érthető környezet feltételeinek megteremtésével. A strukturált környezet alkalmazása kiszámíthatóbbá, érthetőbbé és ezzel érzelmileg biztonságosabbá teszi a környező világot. A struktúra és a vizuális környezeti támpontok (pl. k) napirendek, vizuális időjelzők, folyamatokat megjelenítő vizuális algoritmusok elősegítik az autizmussal élő gyermekek, tanulók autonómiáját és önállóságát, csökkentik a tanulók függőségét más személyektől.
- A fejlesztésben, tanításban, a viselkedés problémák megelőzésében és kezelésében alapvető a viselkedéses megközelítés és a kognitív viselkedésterápia módszereinek autizmusra adaptált alkalmazása.
- Egyéni motivációs és jutalmazási rendszer kialakítására.
- A szociális sérüléssel összefüggő tanítási nehézség miatt alkalmazzuk az információ átadására a gyermek megértési szintjének megfelelő és szociális vonatkozásuktól leginkább független módszereket (pl. írott instrukciók, folyamatábra, számítógépes oktatás stb.).
- Állatasszisztált foglalkozások heti rendszerességgel.

Súlyos, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő nevelése-oktatása

A súlyos és halmozott fogyatékos az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében az alapvető humán funkciók – mint a kommunikáció, a mozgás, a megismerő funkciók, az érzékelés-észlelés és az önkiszolgálás – területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű funkciózavar tapasztalható.

A súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók esetében a leggyakrabban a súlyos kommunikációs zavar, a különböző súlyosságú mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozottság) és a különböző súlyosságú értelmi fogyatékos (intellektuális képességzavar) igen változatos kombinációit találjuk. Ezek mellett előfordulhat látási fogyatékos (látássérülés), hallási fogyatékos (hallássérülés), figyelemzavar, magatartás-szabályozási zavar, autizmus spektrumzavar, továbbá egyéb társuló rendellenességek (pl. epilepszia).

Ennek következtében a súlyos, halmozottan fogyatékos gyermek, fiatal pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet.

A súlyos és halmozott fogyatékos hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll.

A fenti fejlődésbeli eltérések és tevékenységbeli akadályozottságok a pedagógiai megsegítés, nevelés, oktatás, fejlesztés szempontjából sajátos nevelési igényként jelentkeznek. E tanulók speciális segítséget igényelnek szükségleteik kielégítése, egészségük megtartása, az emberi, a dologi és a természeti világhoz való viszonyuk kialakítása és a társadalom életében való aktív részvétel érdekében. Egész életükben a környezet fokozott mértékű és folyamatos, komplex segítségére, támogatására utaltak; személyiségük kibontakoztatása és életminőségük javítása érdekében komplex fejlesztő nevelésre-oktatásra van szükségük. A fejlesztő nevelés-oktatás kialakításakor minden tanuló esetében figyelembe kell venni a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvei egyes fogyatékosokra vonatkozó releváns fejezeteit is.

Intézményünkben a fejlesztő nevelés-oktatás otthon ellátás keretében valósul meg:

- a tanév rendjéhez igazodik a tankötelezettség teljes időtartama alatt.
- pedagógiai célú, habilitációs, rehabilitációs célú, az elért fejlődési szakaszokat követő egységes folyamat.
- A nevelés-oktatás fejlesztési területeinek tartalma tanítási évfolyamokra nem tagolódik.
- A pedagógiai munka szakaszolása a tevékenység tartalmi kínálatának életkori sajátosságokhoz alkalmazkodó strukturálásában, koncentrikus bővítésében jelenik meg.

Alkalmazott módszereink:

- Basalis stimuláció
- Érzékelés-észlelés fejlesztése snoezelen terápia alkalmazásával
- A kognitív funkciók fejlesztése
- Mozgásfejlesztés, szomatopedagógiai illetve konduktív mozgásnevelés
- A beszéd- és kommunikáció fejlesztése
- Érzelmi és szociális nevelés
- Esztétikai nevelés
- Fejlesztő gondozás és önkiszolgálásra nevelés
- A tanulók állapotának felmérésére szolgáló diagnosztikus eszközök: Frölich-fejlődésdiagnosztika, TARC-teszt

2.3 Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat

Az egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézményként alapvető feladatunknak tekintjük a sajátos nevelési igényű gyermekek és tanulók ellátását, gondozását, nevelését és oktatását, az együttnevelés támogatását. Ennek érdekében tevékenységünkkel támogatjuk az együttnevelésben résztvevő intézményeket, pedagógusokat, a szülőket, a tanulókat és az egyéb szereplőket.

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori ellátáson túl – konzultációs lehetőséget biztosítunk, a fejlesztőeszköz-kölcsönzön keresztül támogatjuk az infrastrukturális feltételek biztosítását is. Bázisintézményként szakmai támogatást nyújtunk együttnevelést segítő pedagógusoknak is.

Ellátási terület:

- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat a Ceglédi Tankerületi Központ nagykátai közigazgatási járásában működő köznevelési intézményekben folyik, azoknál a sajátos nevelési igényű tanulóknál, akik a tankötelezettségüket többségi iskolákban, integráltan teljesítik.
- Az SNI tanulók együttnevelésének támogatása a minden év májusában kiküldött intézményi igényfelmérések alapján történik.
- Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatunk az egységes szakmai eljárás érdekében munkaközösséget működtet, amelynek tagjai az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.

2.4 ALAPELVEK

A nevelés alapelvei

Egységesség és differenciálás módszertani alapelvek

Az aktív tanulás a tanulónak a tanulási tevékenységekben történő részvételét hangsúlyozza. A tanulási tevékenység legfőbb célja olyan tanulói kompetenciák fejlesztése, amelyek lehetővé teszik az ismereteknek különböző helyzetekben történő kreatív alkalmazását.

- Fontos biztosítani, hogy az SNI tanulók kellő idővel rendelkezzenek a tananyag feldolgozásához, elmélyítéséhez és kiegészítéséhez, a követelmények teljesítéséhez.

- A NAT a gyerekek, a serdülők és a fiatalok képességeinek fejlődéséhez szükséges fejlesztési feladatok meghatározásával ösztönzi a személyiségfejlesztő oktatást.

Olyan pedagógiai munkát feltételez, amelynek középpontjában a tanulók tudásának, képességeinek, személyiségének a fejlesztése áll, figyelembe véve, hogy az oktatás és a nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a társadalmi élet számos egyéb fóruma is.

- A tevékenységekre épülő tanulás-szervezési formák segítik a tanulót a tanulási eredmények által kijelölt ismeretek megszerzésében, és ezen keresztül a kompetenciák fejlesztésében.

- Lehetőség szerint ki kell használni a tanulás társas természetéből adódó előnyöket, a differenciált egyéni munka adta lehetőségeket.

- Segíteni kell a párban vagy csoportban végzett felfedező, tevékeny és jól szervezett, együttműködésen alapuló tanulást.

- A tanulási eredmények elérését segítik elő az olyan differenciáló módszerek, mint a minden szempontból akadálymentes és minden tanuló számára egyformán hozzáférhető tanulási környezet biztosítása, a tanulói különbségekhez illeszkedő, differenciált célkijelölés, a többszintű tervezés és tananyag-alkalmazás, a fejlesztő, tanulást támogató értékelés.

- A pedagógus együttműködik más tantárgyakat tanító pedagógusokkal azért, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására.

Az eredményes tanulás segítésének elvei

Tanulási környezet

- A tanulás közvetlen helyszínéként használt helyiségeket úgy biztosítjuk, hogy a különböző tanulásszervezési eljárások alkalmazásához a berendezések rugalmasan és gyorsan átalakíthatók legyenek, illeszkedjenek az osztályba járó tanulók korosztályi és egyéni szükségleteihez, valamint nyugodt, biztonságos és támogató tanulási környezetet teremtsenek valamennyi tanuló számára.
- Biztosítjuk, hogy a tanulók a foglalkozásokon IKT és digitális eszközöket (számítógép, más iskolai eszköz), internetkapcsolatot és prezentációs eszközöket vehessenek igénybe.
- A tanulók értékelését egyéni fejlődésük és sikeres tanulási teljesítményük érdekében az igazságosság, az esélyteremtés és a méltányosság alapelveit szem előtt tartva, emberi méltóságuk tiszteletben tartásával, az értékelés személyes jellegének figyelembevételével valósítjuk meg.
- A tanulók tanulási tevékenységekben való aktív részvétele kulcsfontosságú, ezért ennek előmozdítása érdekében a pedagógusoknak mindvégig a tevékenységközpontú tanulásszervezési formákat részesítik előnyben.
- A tanulóval szemben támasztott elvárások egyértelműek, és már a tanulási folyamat elején ismertté válnak.
- A tanulók közti különbségeket a pedagógusaink a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintik.
- Alkalmazzuk a teamtanítást, amely kapcsán több tantárgy ismereteit integráló témákat feldolgozó foglalkozásokat közös tanítás keretében valósítunk meg.

- A tanulási környezet nélkülözhetetlen elemét képezi az iskolai tanuláshoz kapcsolódó digitális technológiával támogatott oktatási módszerek sokfélesége

Egyénre szabott tanulási lehetőségek

Az intézményünk a tanulók tanulmányi előmenetelét, fejlődését a képességeiknek megfelelő, egyénre szabott tanulási lehetőségek biztosításával tudja a leghatékonyabban támogatni. Fontos alapelv, hogy a tanulók közti különbözőségeket az iskolánk a különféle környezeti feltételek és az egyénenként eltérő idegrendszeri érés, valamint az egyéni képességek kölcsönhatása eredményének tekintse. E szemlélet gyakorlatban történő alkalmazásához olyan fejlesztési célokat jelöltünk ki, amelyek nemcsak a tanulótól várnak illeszkedést a tanulási környezethez, hanem a tanulási környezettől is alkalmazkodást igényelnek a tanuló egyedi jellemzőihez. Különösen fontos, hogy az iskola biztosítsa a tanulás egyéni lehetőségeit és a személyre szabott nevelés- oktatás során megszerezhető tanulási tapasztalatokat, enyhítse a hátrányok hatásait, optimális esetben képes legyen kiküszöbölni azokat.

Ezek közül kiemelten fontos a családi és településszerkezeti hátrányokból eredő, az eltérő kulturális és nyelvi elsajátítási lehetőségekhez köthető, valamint a különleges bánásmódot igénylő tanulókhöz illeszkedő fejlesztő tevékenység. Minden gyermek, tanuló fejlődésében lényeges szerepet játszik a pedagógus fejlesztő tevékenysége.

Képesség-kibontakoztató felkészítés elvei

A képességeket kibontakoztató felkészítés a személyiséget fejlesztő pedagógiai munkával és a közösségfejlesztés segítségével járul hozzá a tanulási kudarcból, a szociális hátrányból eredő lemaradás csökkentéséhez, a tanuló egyéni képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához tanulási, továbbtanulási esélyeinek növeléséhez.

A tanulói teljesítmény értékelésének egyik célja, hogy segítse a tanuló és a szülő objektív tájékoztatását, továbbá hozzájáruljon ahhoz, hogy a gyógypedagógus folyamatosan meggyőződjön a tanulási, fejlesztési folyamat hatékonyságáról, lehetőséget biztosítson a pedagógiai munka nyomon követésére, és az újratervezésére, a célok újra definiálására és továbbiak meghatározására, amennyiben ezt a tanulók fejlődése megkívánja.

Az értékelési folyamatokat megalapozó tervező munka figyelembe veszi a tanuló előzetes tudását, aktuális fejlettségi szintjét, egyéni fejlődési lehetőségeit, életkori sajátosságait, az értékelés személyiségfejlődésére gyakorolt hatását és a gyógypedagógiai célokat. Ennek érdekében a kiinduló állapot értékelése (diagnosztikus mérés) egy tanítási óra, tanulási egység, téma vagy program megkezdése előtt végzett adatgyűjtés. A diagnosztikus értékelés kiterjedhet a tanulók meglévő tartalmi tudására, aktuális készség- és képességfejlődési szintjére.

Az értékelés során figyelembe kell venni a tanuló életkori (fogyatékosági) sajátosságait és a tanulás korábbi és aktuális környezeti tényezőiről rendelkezésre álló információkat, továbbá a pedagógiai célokat. Az eredmények visszajelzésével a pedagógus útmutatást tud adni a tanulónak a tanulást várhatóan leghatékonyabban segítő tanulási módokról.

Az első nevelési-oktatási szakasz fő feladatainak megvalósítását leghatékonyabban a fejlesztő, tanulást támogató értékelés szolgálja, összekapcsolva a diagnosztikus mérésekkel, amelyek segítik a tanulók hatékony fejlesztését, az aktuális pedagógiai tevékenység meghatározását, szükség esetén felülvizsgálatát.

Az iskolakezdést követő első félévet minden szempontból bevezető, fejlesztő szakasznak szükséges tekinteni, ezért a pedagógus ebben az időszakban a szöveges formában megfogalmazott fejlesztő, tanulást segítő értékeléseket elsősorban szakmailag megalapozott megfigyeléseire építheti.

A szöveges értékelés lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló és a szülő részére a tantárgyi előrehaladásról és a kompetenciák fejlődéséről a pedagógus a tapasztalatain és a követő méréseken alapuló, részletes tájékoztatást nyújtson.

Nevelő-oktató munkánk alapelvei, minőségi jellemzői

- Adaptív oktatással, differenciálás és az egyéni sajátosságok ismeretében megvalósuló tanítással, változatos tanulásszervezési és módszertani eljárások alkalmazásával, megfelelő fejlesztőeszközök segítségével végezzük gyógypedagógiai munkánkat.
- A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, EGYMI elkötelezett, felkészült arra, hogy szolgáltatásaival hozzásegítse a sajátos nevelési igényű gyermeket, tanulót a minőségi oktatási, fejlesztő és terápiás szolgáltatásokhoz és számukra méltányos nevelési-oktatási környezetet segítsen megteremteni.
- Utazó gyógypedagógusi intézményegységet hoztunk létre, ahol kidolgozott protokollok alapján aktív módszertani kommunikáció folyik az EGYMI-nk és a többségi intézmények között.
- Gondot fordítunk a pedagógusok, szülők, tanulók szemléletformálására a tankerületi központ intézményeiben, hozzájárultunk ahhoz, hogy a nagykátai járásban az SNI kérdés bekerült a köztudatba.
- Alkalmazotti közösségünk elköteleződése által valamennyi közösségi rendezvényen megmutatjuk a mássággal élők értékeit, érzékenyítjük a térségünkben élő gyerekek, fiatalok és felnőttek szemléletét, segítjük a fogyatékos gyermekek, fiatalok elfogadását, befogadását
- Folyamatosan ápoljuk azt a kialakult jó gyakorlatot, hogy sérült tanulóinkkal részt veszünk városunk, településünk rendezvényein. Ezen alkalmakkor lehetőség van arra, hogy gyermekeink is bemutassák erősségüket, rátermettségüket, tehetségüket.

-
- A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, EGYMI elkötelezett abban, hogy készség- és képességfejlesztést, érték- és normaközvetítést, individuális fejlesztést, illetve terápiás segítséget biztosítson az együttnevelésében részt vevő SNI tanulónak.
 - Jól képzett humán erőforrással rendelkezünk: oligofrén, tanulásban és értelmileg akadályozott, szakos gyógypedagógus, gyógytornász, tiflopedagógus, logopédus, pszichopedagógus a nevelőtestületünk tagja.
 - Az intézményünk vezetője mesterpedagógus, tanfelügyeleti és minősítési szakértő, valamint országos szaktanácsadói, szakértői hálózat tagja.

Nevelő-oktató munkánk folyamatos célkitűzései

- Igazodjanak az elvárások a gyermekek fejlődésének üteméhez
- Valósuljon meg a tanulók fejlesztése a számukra megfelelő területeken
- A sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl
- A pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodák, iskolák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

2.5 CÉLOK

A nevelés-oktatás alapelvekből eredő célok megvalósulása intézményünkben

Általános céljaink:

- a családdal együttműködve, cselekvő elkötelezettségre neveljen,
- fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.
- a nemzeti műveltség, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítése

A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékkal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb augmentatív alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába.

Óvodai nevelés terén

A sérült kisgyermek óvodai nevelését két éve végezzük intézményünkben.

Az óvodánkba felvett gyermekek értelmi fogyatékoságának súlyossága eltérő, ezért különös hangsúlyt kap az egyéni fejlesztés és a mikrocsoportban történő foglalkoztatás. Fontos a gyermek számára a legmegfelelőbb fejlesztési eljárás megtalálása.

Az óvodai nevelés során biztosítjuk a nyugodt, derűs, biztonságos, ingergazdag légkört. A szabályosan ismétlődő események rendszeressége megnyugtatóan hat a sérült kisgyermekre. A fejlesztésben nagy szerepe van az utánzásnak és a gyakori, játékos ismétlésnek.

A sérült kisgyermek terhelhetőségét biológiai állapota, társuló fogyatékosága befolyásolja. A nevelés hatására a sérült kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az óvodai nevelés célja:

- Egy olyan feltételrendszer biztosítása, a sajátos nevelésű igényű, értelmi fogyatékos óvodás gyermekek számára, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a sajátos nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítását, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését.
- Differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, a hiányosan működő vagy kevésbé sérült képességek korrekcióját
- Szolgálja az egész napos óvodai tevékenység a különleges gondozási igényt kiscsoportos vagy egyéni formában.

Az óvodai nevelőmunka szempontjai:

Eredményeket értékelő, befogadó környezet: a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődése szempontjából elengedhetetlen;

- a gyermek sérültségének jellege, súlyosságának mértéke.
- A gyermek terhelhetőségét, biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága, személyiségjegyei is befolyásolják.

Az óvodai rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározó tényezők:

- A gyermek életkora, pszichés és egészségi állapota, rehabilitációs műtétei,
- képességei, kialakult készségei,
- kognitív funkciói, meglévő ismeretei.

Mindezek alapján a fejlesztés magában foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését. Az egyes fogyatékosági típusok függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Halmazott fogyatékoság esetén az adott gyermeknél, gyermekcsoportnál megállapított fogyatékoságok mindegyikére tekintettel kell lenni, egyéni fejlesztési terv készítése minden esetben szükséges.

Az óvodai nevelés feladatai:

- az interperszonális kapcsolatok, az énkép, valamint az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítása;
- figyelem, emlékezet, gondolkodás fejlesztése speciális terápiák alkalmazásával
- verbális és non verbális kommunikáció kialakítása, fejlesztése
- tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése a mozgásra és a játékra alapozva
- az alkalmazkodó képesség, az akaraterő, és az önkiszolgálás fejlesztése

Tanulásban akadályozott tanulók iskolai tagozaton

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze.

- Az enyhe fokú értelmi fogyatékos (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.
- Pszichodiagnosztikai vizsgálatokkal állapítható meg a kognitív funkciók lassúbb fejlődése, valamint más, nem intellektuális területeken jelentkező eltérések.
- A tanulásban akadályozott (enyhe értelmi fogyatékos) tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékossgal vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki.
- Tanulási helyzetben a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérése gyakori.
- A tanulásban akadályozott tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek. Sajátos nevelési szükségletüknek megfelelő rendszeres gyógypedagógiai nevelés, terápia hatására fejlődésük a mentális képességük területén is számottevő lehet. E fejlődés elindítása, folyamatos elősegítése, iskolánk szakmai feladata.

A nevelés, oktatás célja

- A tananyag tartalmát mindig gyermeki sajátosságokhoz, egyéni fejlődési profiljukhoz igazítsuk, ügyelve arra, hogy ne terheljük túl a gyermekeket.

- A fejlesztés irányuljon a fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, felzárkóztatására, a szociális képességek fejlesztésére az önálló életvitel kialakítására irányul.
- Fejlesszük olyan optimális szintre tanulóink képességeit, aminek következtében aktív, önálló életet élő, nyitott emberré válhatnak.
- Tanulja meg a gyermek, hogyan figyeljen oda másokra, fejlődjön interperszonális képességük
- Gyermekközpontú szemlélettel, társadalmi szocializációt segítő képességek fejlesztésével, alapozzuk meg tanulóink számára az elsajátítható műveltségtartalmat
- Csökkentsük a sérülésből adódó hátrányos előítéleteket, járuljunk hozzá ahhoz, hogy a tanulók tudjanak alkalmazkodni a többségi iskolákba járó tanulókhöz
- Ápoljuk és kibontakoztatjuk az ország nemzetiségeihez, etnikumaihoz tartozók azonosságát, erősítjük Európához való tartozásunkat.
- Fontos cél az erkölcsi nevelés, a sajátos nevelési igényű gyerekek közösséghez való viszonyának, értékrendjüknek, normarendszerüknek, gondolkodás- és viselkedésmódjuknak a fejlesztése, alakítása.

Értelmileg akadályozott tanulók iskolai tagozaton

Az értelmileg akadályozott tanulók igen eltérő egyéni adottságokkal bírnak, fejlesztésük során, egyénenként is eltérő nevelési és oktatási igények és szükségletek jelentkeznek.

- Az értelmileg akadályozott tanulók személyiségfejlődését jelentősen módosítja a kommunikáció, a beszéd fejlődésének sajátos útja, a megismerő funkciók késleltetettsége, a lassú tempó, a figyelem ingadozása, az alacsony fokú terhelhetőség.
- Az értelmileg akadályozott tanuló nevelésének, oktatásának alapelve, hogy a sérülésből adódó hátrányos következményeket segítsen csökkenteni vagy ellensúlyozni.

- A tanulóink eredményes fejlesztése (együttműködve a családdal, folytatva a korai fejlesztést, óvodai nevelést) egymásra épülő gyógypedagógiai segítségnyújtást jelent.
- A sajátos nevelési igényű, értelmileg akadályozott tanulók oktatása során is érvényesítjük az arányos terhelés mellett az egész életen át való alkalmasság kiépítését és a társadalmi integráció legszélesebb körű elérését.
- Az eltérő egyéni adottságok miatt tanulóink fejlesztése során egyénenként is eltérő nevelési és oktatási módszerek szükségesek.

A nevelés, oktatás célja

- Támasszuk a gyógypedagógiai nevelés a tanulók meglévő képességeire, pozitív tulajdonságaikra és érzelmi kötődéseik gazdagságára.
- Segítsük és irányítsuk az ismeretszerzés, feldolgozás és alkalmazás folyamatát
- A fejlesztés történjen, szemléletes képi rávezetéssel, cselekvésbe ágyazott ismeretszerzéssel, hisz tanulóink fogékonyabbak a szenzorikus és mozgásos közlések befogadására
- Az ismeretszerzés tervezésénél számoljunk a tanulók rövid idejű odafordulásával és tevékenységi kedvével, a figyelemkoncentráció zavarával, a verbális tanulás nehezítettségével, az alacsony motiváltsággal.
- A tanulási tempó, a bevézés jelentős változása, a tanulási helyzetekhez való kötődés, a bizonytalan megőrzés, a pontatlan felidézés miatt, tervezzük a fejlesztés idejének növelését, a fokozott mennyiségű és eltérő helyzetekben végzett gyakorlást.

- A fejlesztés, nevelés során folyamatosan tartjuk szem előtt a szociális képességek területén jelentkező akadályozottságok (pl. a normakövetés képességének zavara, a kooperatív készségek és az önfegyelem hiánya, a kommunikációs zavarok, a kritikátlanság) korrekcióját.
- A fejlesztést nehezítő külső tényezők (hospitalizáció, nem elfogadó szülői magatartás, a diszharmonikus személyiségfejlődés következményeként fellépő magatartászavarok stb.) esetén különös hangsúlyt kell helyezni az egyéni megsegítésre.
- Biztosítsunk az egész életre szóló védő-irányító, de az önálló személyiséget is kibontakoztató nevelést
- Igazodjunk a speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz és nyújtsunk differenciált segítséget és érzelmi biztonságot.
- Óvjuk növendékeink testi, lelki egészségét
- Járuljunk hozzá a tanulók esélyegyenlőségének biztosításához (etnikai, valamint állami nevelésben részesülő tanulók esélyegyenlősége).
- Segítsük a sérült fiatalok képességeikhez, adottságaikhoz mértén minél eredményesebb önellátásukat, szociális beilleszkedésüket

Fejlesztő nevelés-oktatás terén

A fejlesztő nevelés-oktatás célja

- A köznevelésben való részvétel lehetőségének a biztosítása.
- A súlyosan, halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztése, nevelése, gondozása.
- Hosszú távú célunk, hogy tanulóink felkészüljenek a felnőtt életre, megfeleljenek a társadalmi elvárásoknak, elősegítve ezzel a társadalmi integrációjukat.
- Egyszerű társas kapcsolatok kialakítása, fenntartása.

A fejlesztő nevelés-oktatás feladata

- A meglévő, otthoni környezet támogatása a tanuló testi, értelmi és szociális képességeinek kibontakozásának elősegítése érdekében.
- A normalizáció és a participáció alapelvei érvényesülésének biztosítása a nevelés, oktatás és fejlesztés során.
- A környezet megismerésének elősegítése.
- Az énkép, önismeret kialakulásának segítése.
- Az önrendelkezés elismerése és a gyermekkor megélésének biztosítása.
- Testi és lelki egészség biztosítása, jó testi - lelki közérzet megteremtése.
- Segédeszközök felhasználása a fejlesztés, nevelés során.
- Esztétikai, érzelmi élményszerzés biztosítása
- Épen maradt funkciókra alapozva a sérült funkciók fejlesztése egyéni lehetőségek szerint.

Utazó gyógypedagógiai és konduktori hálózat terén

- Az integráció szemléletének erősítésére és a sajátos nevelési igényű tanulók/ gyermekek szakszerű ellátására a Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járás közigazgatási területének utazó gyógypedagógiai ellátását biztosítjuk, az utazó gyógypedagógusi hálózat saját munkaterve és a Ceglédi Tankerületi Központ által elfogadott utazó gyógypedagógusi protokoll alapján.
- Jelenleg elsősorban a tankerületi központ általános iskolái kérik az ellátást.
- Az utazó gyógypedagógus hálózat gyógypedagógusai a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátásában vesznek részt. A fejlesztést a sérülésspecifikumnak megfelelő végzettségű gyógypedagógusok látják el, a szakértői bizottságok szakértői véleményének javaslatai alapján.

Nevelés-oktatás szinterei – értékek

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az nevelés-oktatás során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok intézményi szintű tudatos követése, valamint a hozzájuk rendelt feladatok végrehajtása és végrehajtatása az intézményi pedagógiai kultúra és a színvonalas pedagógiai munka meghatározó fokmérője, a pedagógiai-szakmai ellenőrzés egyik fontos kritériuma.

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

A belső tudásmegosztás működtetésében a munkaközösségek komoly feladatot vállalnak.

Lehetővé teszik egymás órájának, foglalkozásának a látogatását, majd megbeszélését.

- Megosztják egymással jógyakorlataikat.
- A továbbképzésen részt vett kollégák továbbadják az ott megszerzett tudást a munkaközösség többi tagjának.

A nevelő-oktató munkánk céljaiból eredő feladataink

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

1. A tanulás kompetenciái
2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
3. A digitális kompetenciák
4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Nevelő-oktató munkánk feladatai:

- A tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök, kulcskompetenciák együttes fejlesztése,
- Az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése,
- A közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése.

- A fejlesztés és tanulásszervezés eljárásainak, módszereinek, eszközeinek megválasztását, minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek alapján határozzuk meg.
- Szem előtt tartjuk azt, hogy a szegregált és integrált keretek közötti nevelés - az illetékes szakértői bizottság szakvéleményének figyelembevételével - minden esetben egyéni döntést, esetenként egyéni fejlesztést igényel.
- Fontos feladat a folyamatosság és a korszerűség. A tanítás-tanulás folyamatában a társadalmi műveltség alapvető elsajátítása a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelveire épül.
- Alkalmazzuk az új tanulásszervezési eljárásokat, (kooperatív tanulás, differenciált tanulásszervezés, tevékenységközpontú pedagógiák, projekt módszer), mellyel még hatékonyabb pedagógiai munkánk

A rehabilitációs, rehabilitációs célú ellátás közös elvei

A sajátos nevelési igény kifejezi

- a gyermek életkori sajátosságainak a fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulását,
- a képességek részleges vagy teljes kiesését, fejletlenségét, eltérő ütemű fejleszthetőségét.
- Az egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs célú tevékenység, olyan team- munkában kialakított és szervezett nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg.

A gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakvéleménye és a szakvélemény javaslatait figyelembe vevő saját diagnosztikus mérések eredményei.

2.6 A pedagógiai munkánk szakaszai és annak feladatai

Intézményekben folyó pedagógiai munka szakaszai a következők:

Óvodai nevelés szakasza

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az óvoda a gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény. Az óvoda felveheti azt a gyermeket is, aki a harmadik életévét a felvételétől számított fél éven belül betölti, feltéve, hogy minden, a településen vagy ha a felvételi körzet több településen található, az érintett településeken lakóhellyel, ennek hiányában tartózkodási hellyel rendelkező hároméves és annál idősebb gyermek óvodai felvételi kérelme teljesíthető.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A speciális nevelés keretében biztosított fejlesztés segíti az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szint elérését. A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Alapfokú nevelés-oktatás szakasza, amely az első évfolyamon kezdődik, a nyolcadik évfolyam végéig tart és két részre tagolódik: az első évfolyamon kezdődő és a negyedik évfolyam végéig tartó alsó, és az ötödik évfolyamon kezdődő és a nyolcadik évfolyam végéig tartó felső tagozat.

A sajátos nevelési igényű tanulók akadályozottsága, személyiségfejlődési zavara, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat, a szakértői bizottság állapítja meg, melyről szakértői véleményt készít.

Alsó tagozat szakasza: 1-4. évfolyam

Az iskolai rutinok elsajátítása, illetve a tanulási helyzetek értelmezése, az ezekben való eligazodás és alkalmazkodás megtanulása hosszabb folyamat eredménye lehet. Ezért javasolt egy előkészítő évfolyam megszervezése (a szakmai köznyelvben előkészítő első osztály és megerősítő első osztály). Kiemelt fejlesztési területek az önkiszolgálás, az elemi szociális készségek szokásainak kialakítása, fejlesztése, valamint a kommunikációs készségek fejlesztése, a játszóképesség erősítése, lehetőségeinek bővítése, a játék és kötelesség közötti különbség, a választhatóság és kötelezőség tudatosítása.

Tájékozódási ismeretek: a tanuló téri tájékozódása önmagához viszonyítottan és szűkebb, mindennapi környezetében. Időbeli tájékozódás az „itt és most”-ból kiindulva, tapasztalatszerzés a megelőző és a bekövetkező események közötti összefüggésekről. Tapasztalatok gyűjtése a tárgyak tulajdonságairól (forma, alakzat, szín, alapanyag stb.). Elemi geometriai ismeretek. Tapasztalat globális mennyiségekkel. A számosság kialakítása.

Célja:

- Vezesse át a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe.
- Fejlessze a tanulóban a megismerés, a megértés, a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot.
- Tanulóink fogékonyak legyenek saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok iránt.
- Fejlődjön a gyermekek nagymozgása, testséma ismerete, térbeni tájékozódása
- Közvetítsünk elemi ismereteket tanulóinknak, alapvető képességek és alapkészségek fejlesztésére

- Alsó tagozaton lehetőség van egy évfolyam tananyagának elsajátítására egy tanévnél hosszabb időtartamot tervezni. A hosszabb időkeret nagyobb esélyt nyújt az alapvető kultúrtechnikák eszközszintű elsajátítására, amennyiben megfelelő motiváltság mellett, ismétlődő tanulási folyamatban, állandó aktivitásban egyre önállóbb tanulási tevékenységekre készíti a tanulókat.
- Adjon mintákat az ismeretszerzéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.
- Alapozza meg a tanulási szokásokat.
- Működjön közre a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatában.
- Csökkentse azokat a hátrányokat, amelyek a tanulók szociális-kulturális környezetéből vagy eltérő ütemű éréseiből fakadnak.
- Erősítse a humánus magatartásmintákat, szokásokat.
- Fejlessze a tanulók kommunikációs képességét

Feladatok az alsó tagozaton:

- Egyéni fejlesztési tervek készítése, amely az egyedi tulajdonságok fokozatos kibontakozását, a sérült, gyengébb képességek fejlesztését szolgálja.
- Fejletlen vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása.
- Pedagógiai és egészségügyi célú rehabilitációs foglalkozások által biztosított lehetőségek maximális kihasználása.
- A tanuláshoz nélkülözhetetlen pszichés funkciók fejlesztésére helyeződik a hangsúly.
- A tanulók között meglévő eltérések differenciált eljárások, tartalmak és oktatásszervezési megoldások, terápiák alkalmazását teszik szükségessé.
- A képességfejlesztésben hangsúlyos szerepük van a közvetlen érzéki tapasztalatoknak, a tárgyi cselekvéses megismerésnek, a céltudatosan kiválasztott tevékenységnek. A tanuló fejlesztésének hosszú folyamatában az aktuális igényeknek megfelelően kell módosulnia a pedagógiai folyamat korrekciós, kompenzáló jellegének.

Felső tagozat, 5–8. évfolyam

A tanulóra vonatkozó ismeretek, önismeret, személyes biztonság fejlesztése (fizikai és pszichés értelemben egyaránt). Az önállóság és a szűkebb-tágabb társadalmi közegben, közösségekben való eligazodás elősegítése (tantárgyi szinten: életvitel és gyakorlati ismeretek, állampolgári ismeretek, környezetismeret, információs eszközök használata).

Továbbra is kulcsfontosságú a kommunikációs készségek egyéni képességekhez igazodó fejlesztése, az elemi tájékozódási képesség fejlesztésén belül az egyre szélesebb körű, egyre nagyobb távolságokat felölelő téri tájékozódás, az időbeli tájékozódás folyamatos fejlesztése. Ide tartozik még a mennyiség- és számállandóság kialakítása, az egyszerű műveletek megértése és alkalmazása, az elemi pénzismeret.

Feladatok:

- A tanulási tevékenységek közben fejleszteni a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, empátiáját.
- Fejleszteni a tanulóknál azokat a képességeket, készségeket, amelyek a környezettel való harmonikus, konstruktív kapcsolatokhoz szükségesek.
- A képességfejlesztés folyamatában hangsúlyosan jelenjen meg a közvetlen érzéki tapasztalat, a tárgyi cselekvéses megismerés, a céltudatosan kiválasztott tevékenységi formák.
- A megismerési funkciók további fejlesztése, a szemléletes képi gondolkodás nyomán kialakuló képzetek, ismeretek, az elsajátított tanulási szokások további fejlesztése
- Hangsúlyosabbá válik az önálló tanulási tevékenység. A tanítás-tanulás folyamatában előtérbe kerül a verbális szint, de a tanulók fejlettségének megfelelően, differenciált módon jelen van a manipulációs és a képi szint is.
- Felkészítjük tanulóinkat a szakképzésre és a szakiskolai továbbtanulásra, munkavállalásra, önálló életvitelre.

- Tudatosítani a tanulóknak a közösség demokratikus működésének értékét, néhány általánosan jellemző szabályát.
- Tisztázni az egyéni és a közérdek, a többség és a kisebbség fogalmát, ezek fontosságát a közösséghez, illetve egymáshoz való viszonyulásban.
- A nemzeti, a nemzetiségi és az etnikai hagyományok tudatosítása, ápolására való nevelés.
- Erősíteni az Európai Unióhoz való tartozás tudatát, más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerését, megbecsülését

Fejlesztő nevelés-oktatás szakasza, amelyben a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermek annak a tanítási évnél az első napjától köteles részt venni, amelyben a 6. életévét betölti, és tart annak a tanítási évnél az utolsó napjáig, amelyben betölti a 16. életévét. Továbbá addig a tanévnek az utolsó napjáig vehet részt, amelyben a tanuló a 23. életévét betölti.

Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat célja az együttnevelésben résztvevő sajátos nevelési igényű tanulók befogadásának segítése. Az utazó gyógypedagógusi hálózati feladatokat a Ceglédi Tankerületi Központban tartozó Nagykatán közigazgatási járás köznevelési intézményeiben látjuk el. Az utazó gyógypedagógusok a többségi intézményekben az SNI tanulók rehabilitációs fejlesztése mellett az inkluzív szemléletmód kialakítását hangsúlyozzák, szakmai segítséget nyújtanak a pedagógusoknak. A rehabilitációs foglalkozásokkal támogatjuk a sajátos nevelési igényű tanulók hatékony együttnevelését, felzárkóztatását.

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat célja:

- A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, EGYMI minőségi szolgáltatásaival járuljon hozzá az inkluzív nevelés megvalósulásához.
- A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelését támogató szolgáltatások fejlesztésével hatékonyabban valósuljon meg az inkluzív nevelés a többségi iskolákban.

Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladata:

- Az együttnevelésben résztvevő SNI tanulók beilleszkedésének segítése, a sajátos nevelési igényből adódó hátrányok csökkentése, kompenzálása.
- A különböző tanácsadói szolgáltatások egységes koncepciójú, szakmai alapokra épülő kooperációjának megszervezése
- A hálózati együttműködések és partnerkapcsolatok kialakítása és továbbfejlesztése.
- A különböző szakemberek közötti együttműködés kialakítása, szakmai műhelyek működtetése
- Szülők segítése, támogatása, kooperáció kialakításának segítése egyéb partnerekkel
- Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózati munkaközösség foglalkozásainak eszmegbeszélések, aktuális szakmai kérdések, tudásmegosztás

2.7 Speciális eljárásaink

Az intézmény feladatai

- Biztosítjuk azokat a személyi és tárgyi feltételeket, amelyek a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai neveléséhez szükségesek.
- A tanulóink számára szükségleteiknek megfelelően egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátás biztosítása.
- Kulcskompetenciák fejlesztése

- A tanítás-tanulás folyamatába beépítjük a környezeti és egészségnevelési ismereteket.
- Azon tanulók számára, akik az évfolyamra meghatározott követelményeket hosszabb intervallum alatt teljesítik, a fejlődési ütemüknek megfelelően képzési időt biztosítunk, törvényi keretek között.
- Bevonjuk tanulóinkat az iskolai élet szervezésébe, szervezeteik működtetésébe, jogaik gyakorlásába.
- Kialakítjuk a tanulók kötelességtudatát.
- Folyamatosan tájékoztatjuk a tanulókat, a szülőket a tanulmányi munka és fejlődésük eredményeiről.
- Az iskolánkban működő gyermekvédelmi tevékenység feladata a szociális hátrányok csökkentése, e környezetből érkező tanulók felkarolása. Ennek érdekében együttműködünk más intézményekkel.
- Az informatikai eszközök használatának megismertetése.
- Egyéni törődéssel, megsegítéssel tegyük lehetővé társadalmi integrációjukat.
- Kooperatív tanulásszervezési formákkal és korszerű módszerekkel biztosítjuk, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységekben érvényesüljön a differenciált, egyéni fejlesztés.
- Tapasztalati úton szerzett ismeretelsajátítás, sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel végzett tevékenységek alkalmazása.
- Alsóbb évfolyamokon elsődleges feladatunk az alapkészségek kialakítása, és a kisdíákok beillesztése az iskolai közösségbe. Fontos feladatunknak tartjuk a tanulók lelki egyensúlyának fenntartását.
- Olyan lehetőségeket teremtünk, amellyel tanulóink az önálló életvezetéshez szükséges ismereteket szerzik meg.
- A tanuló szükségletének teljes ellátást biztosítunk – szükség esetén ügyelet, oktatás, étkeztetés, fejlesztő terápiák, napközi,
- Tanulóink differenciált, egyéni fejlesztése

A gyógypedagógia eszközeit használjuk életkori sajátosságok és egyéni képességek szerint.

Személyi feltételeink: megfelelően képzett szakemberek: gyógypedagógiai tanárok, terápiás szakemberek, gyógypedagógiai asszisztensek.

Tárgyi feltételeink:

Osztálytermek, tornaszoba, fejlesztőszobák, játszóudvarok.

Osztálytermeink közül jelenleg 1 rendelkezik interaktív táblával és digitális eszközökkel, azonban minden tanteremben szükség szerint rendelkezésre áll a pedagógus által használt laptop, projektor. Tanítási óráinkon a tanulásban akadályozott és értelmileg akadályozott tanulók számára kidolgozott tankönyvekkel, munkafüzetekkel és más segédeszközökkel, sok szemléltető eszközzel, fejlesztőeszközzel dolgozunk.

A nevelő-oktató munka eljárásai

Tevékenységünkben elsődleges a kompetenciák fejlesztése, egyéni és közös munkát feltételező formákat használunk, alkalmazzuk a kooperatív technikákat is.

Habilitációs foglalkozásainkon figyelembe vesszük a szakértői véleményekben megjelölt fejlesztési irányokat, saját és egyéb mérések alapján végezzük a készség- és képességfejlesztést. Tanórai és tanórán kívüli keretben lehetőséget biztosítunk felzárkóztatásra és tehetséggondozásra. A tanulásszervezés differenciált formáit alkalmazzuk.

A felső tagozaton a továbbtanulást pályaorientációs programunk segíti a hetedik és nyolcadik évfolyamon. Pályaorientációs tevékenységünk és bűnmegelőzési programunk a közösségi nevelés órák tanmeneteibe és egyéni esetben koordinálva is beépülnek.

Az alkalmazott módszer kiválasztásának alapelvei

- A módszerválasztáskor figyelembe vesszük a pedagógiai célt, a tartalmát, elsődleges szempont, hogy a módszer megválasztása igazodjon a tanuló fejlettségéhez, állapotához, szükségletéhez. A tanulók egyediségéhez, sérüléséhez leginkább illő módszerkombinációkat alkalmazunk.
- Figyelembe vesszük a tanuló életkori sajátosságait, előzetes tudását, norma és szokásrendjét, kultúráját.
- A választott módszerek (kooperatív technikák, drámajáték, egyéni fejlesztések) a sérült gyerekek személyiségéhez igazodva ösztönzik, a pozitív megerősítést szolgálják.
- Módszereinket az adott helyzethez, szituációhoz igazítjuk.
- Személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra épülő, cselekvésbe ágyazott tanulásszervezési eljárásokat, módszereket helyezünk előtérbe.

2.8 Néhány alkalmazott módszerünk, eljárásunk:

Hatékony tanuló megismerési technikák

A tanulási kudarcnak kitett tanulóink fejlesztése érdekében nagyon fontos feladat a tanulók megfigyelése, megismerése. Lényeges tudnunk a fejlesztő munka megkezdése előtt, milyen készségekkel, kompetenciákkal rendelkezik a tanuló, és milyen téren szorul fejlesztésre, valamint mi az a tanítási módszer, mely a leghatékonyabbnak bizonyul a gyermek egyéni fejlesztéséhez.

A tudatos megfigyelés a tanulók személyiségének jellemző jegyeire, énképére, kommunikációs és szociális készségére, kognitív funkcióinak állapotára irányul elsősorban.

Alkalmazott módszerek:

-
- Megfigyelés: lehet rendszeres / alkalmi, irányulhat az egész tanuló/csoportra vagy az egész osztályra
 - Pedagógiai helyzetteremtés: a megfigyelni kívánt jelenséget magunk hozzuk létre (pl. vitaalkalmak, disputák, érvelések)
 - Kísérlet: mentális képességek megismerése (pl. figyelem, fáradékonyság, probléma-megoldás)
 - Kérdőívek (pl. képességfelmérő tesztek, saját „tesztek”), attitűdskálák (pl. pályaorientáció vizsgálata)
 - Esszéfeladatok (fogalmazások, szabad elbeszélések)
 - Sindelar vizsgáló eljárás alkalmazása a tanuló kognitív képességeinek mérésére
 - PAC, HKI teszt használata az értelmileg akadályozott tanulók szociális készségeinek szintmérésére
 - Szövegértés, szövegalkotás mérés a tanulásban akadályozott, 6-7-8. évfolyamos tanulók értő olvasási készségeinek megállapítására

Diszlexia-prevenció, reedukáció

A diszlexia-prevenációs olvasástanítási módszerrel sok éve dolgozunk a székhely-és a tagintézmény telephelyein is. A diszlexia prevenációs és reedukációs program, munkáltató, cselekedtető módszer. Az eljárás figyelembe veszi az aprólékosság, fokozatosság, kis lépések elvét. Betűtanításkor követi a homogén gátlás elkerülésének elvét.

A tanulás, a felidézés annál hatékonyabb lesz, minél több érzékszervvel erősítjük a bevésést, ez a cselekedtető program ezt maximálisan figyelembe veszi. A székhely és a tagintézményben is kiváló, a sok éves tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógusok, szakértői e módszer alkalmazásának.

Differenciált óravezetés

Az általános iskolában a tanítás fő célja az írás, olvasás és a számolási készségek elsajátítása. Az értelmileg akadályozott tanulók esetében a sérültség mértéke és mélysége határozza meg, képes lesz-e a gyermek valaha is e kompetencia megszerzésére. A tanulásban akadályozott gyermeknél sem valósulhat meg e cél hagyományos óravezetéssel és módszerekkel.

Fontos, hogy tudjuk és higgyük, az SNI tanulóink is képesek hatékonyan tanulni, de a hagyományostól eltérő módon, többféle, változatos tanulásszervezési eljárással, eszközökkel megsegítve.

A differenciálás az egyéni különbségek figyelembevételét, a tanítási tartalom, tanítási idő rugalmas kezelését jelenti.

A differenciált óravezetés megvalósításához a pedagógusnak tisztában kell lenni a diákok szükségleteivel:

- Át kell látniuk az anyagot ahhoz, hogy meg tudják tanulni. A tanítás tehát összefoglalással kezdődjön.
- Látniuk kell az anyag szerkezetét ahhoz, hogy kezelni tudják a részleteket.

Néhány példa a differenciálásra:

- Használjunk színeket a tananyag rendszerezésére.
- Készítsünk színes képeket, ábrákat, képregényeket, gondolattérképet, pókábrákat. A pókára egyféle vizuális reprezentáció, amely térképként szolgál a megtanulandó anyagról
- A képzelet, vizualizáció, mimes gyakorlatok, drámajáték állandó eleme legyen a tanóráknak
- A nehezebben tanuló gyermekek számára biztosítsunk képet és szöveget egyszerre
- Alkalmazzuk bátran a kooperatív tanulás módszertanát (diákkvartett, dobj egy kérdést, ablakmódszer, kerekasztal, szóforgó, villantó kártya)
- A fogyatékos tanulóknak több időre van szükségük az tudásanyag bevéséséhez, vagy az írott szöveg elkészítéséhez, biztosítsuk a hosszabb időt számukra
- Több tanuló nehezebben dolgozza fel a hosszabb szövegeket. A differenciálás hatékony módja, ha számukra készítünk rövid, tömör, lényegét kiemelő vázlatot.
- A gyengébb képességű tanulók részére, a magyarázatok is legyenek minél rövidebbek.
- A különböző technikai eszközök alkalmazása, számítógép, laptop, aktív tábla hatékonyan segíti a többszintű differenciálást.

Tevékenységekőzpontú nevelés-oktatás

A tanulási kudarcot megélt tanulóink esetében kiemelt szerepe van a tanítás során a sokoldalú érzékleti megerősítésnek, és a tevékenységőzpontúságnak. Amit csak lehet, tevékenységhez kötünk, eljuttatjuk.

Új tanulásszervezési eljárások alkalmazása

Hatékonyan alkalmazzuk kooperatív tanulást, infokommunikációs módszereket, a fejlesztő iskolában a projekt módszert, amely eredményesen segíti tanulóink képességfejlesztését.

Kooperatív tanulás alkalmazása

A kooperatív tanulás együttműködő tanulást jelent, amely nem egyenlő a hagyományosan használt csoportosan végzett munka kifejezéssel. A kooperatív tanulás egyenlő esélyt biztosít a hátrányos helyzetű, tanulási kudarccokat megélt, lassabban haladóknak is a munkában való részvételre.

- A kooperatív tanulás toleranciára, elfogadásra és egymás segítésére nevel, s mint ilyen háttérbe helyezi a versengést, egymás legyőzését, kiszorítását.
- E hatékony tanulásszervezésnek négy alapelve: az egyenlő részvétel, az építő egymásrautaltság, a párhuzamos interakciók és az egyéni felelősség minden feladattípusnál be vannak építve rendszerébe.
- Ez a módszer örömmel és kedvvel végzett munkát, aktív tanulást eredményez, melynek feltétele a nyitott, elfogadó, toleráns pedagógiai attitűd.
- A kooperatív tanulás elengedhetetlen szükséglet a későbbi munkára való felkészítésben, hiszen olyan, feltétlenül fontos és elengedhetetlen képességeket fejleszt a diákokban, mint a figyelem, empátia, felelősségvállalás, önzetlen segítség, kommunikáció, szervezőkészség, tolerancia.
- A kooperatív tanulás alkalmas az iskolai kudarcok nagymértékű csökkentésére, a tanulási kedv és sikerélmény és eredményesség biztosítására. Olyan módszereket tartalmaz, amelyek egyaránt alkalmazhatók a tanulásban és a tanórán kívüli tevékenységekben is.

IKT eszközök használata

"A számítógép segítségével egy lebilincselő, szórakoztató tanulási világ jelenik meg, amellyel a gyerekek tanulási tapasztalata is gazdagodik."

Az IKT eszközök használata (számítógép, laptop, interaktív tábla, internetes hozzáférés) a tanulási kudarcot megélt tanulók egyik leghatékonyabb fejlesztő programjának a megvalósítását szolgálja. A tanulási kudarcot megélt tanulók tapasztalata, élményvilága, motiváltsága, önértékelése és önbecsülése is fejlődik az IKT eszközök segítségével.

Projekt módszer alkalmazása

A projekt módszer sajátos tanulási egység, technika, a megismerés fő forrásává az önálló és csoportos tapasztalást teszi. A módszer igen hatékony a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók esetében is. A passzív befogadó és feldolgozó magatartás helyett, a saját meglévő képességek, viselkedésformák kipróbálásán, és újak kialakításán van a hangsúly.

Autizmus specifikus oktatási módszerek

Az autizmussal élő tanulóink sokszor voltak tanulási kudarcnak kitéve. Mióta megkapják a specifikus megsegítést beilleszkedésük, felzárkóztatásuk sokkal sikeresebben valósul meg.

Az oktatási szolgáltatások kialakítása szempontjából kulcsfontosságú annak megértése, hogy az autizmus tüneteinek egyéni megjelenése a károsodások egységes triászja ellenére mennyire egyedi és változatos. Ennek megfelelően a módszereknek is változatosnak, rugalmasnak és az egyén szükségleteihez igazodónak kell lenniük.

Az autizmussal élő gyermekek, tanulók számára kidolgozott egyéni fejlesztési terv minden esetben magában foglalja a szociális és érzelmekkel kapcsolatos információk feldolgozását, megértését, a hatékony kommunikáció tanítását, mely a beszédet és annak alternatíváit is jelenti. Középpontban a kommunikatív funkciók megértése és alkalmazása áll. E mellett a fejlesztési terv és a tanórák/foglalkozások megvalósítása minden esetben kiterjed a rugalmasabb gondolkodás és viselkedés fejlesztésére.

Állatasszisztált csoportos fejlesztés:

A kutya, mint terápiás állat sokféle szerepet betölthet a fogyatékos gyermek fejlesztése, nevelése, oktatása során. Az állat érzelmi tanársegédként van jelen a terapeuta mellett. A kutya jelenléte fontos lehet a gyermek személyiségfejlődésben. Jó hatással van a szociális kapcsolatokra, érzelmi fejlődésére, érzelmi támasz lehet a gyermek számára.

A kutyás megsegítés sokoldalú fejlesztési lehetőséget nyújt a fogyatékkal élő gyermekek fejlesztésében. A foglalkozások során kutya, mint motivációs „eszköz” segíti a fogyatékkal élő gyerekek figyelmének, koncentrációjának fenntartását. A csoportos foglalkozások során fejlődik a gyerekek együttműködési képessége, mivel együtt kell dolgozniuk a kutyával, a felvezetővel és társaikkal. A módszer összetett, ugyanakkor széleskörű az alkalmazhatósága. A kapcsolatközpontú fejlesztésen túl sokféle tevékenység végezhető állatasszisztált prevenció és terápiás munkával kapcsolatban is.

3. SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATUNK

Tanulóink személyiségének fejlesztése nevelő-oktató munkánk legfontosabb feladata. E munkánk hatékonyságának jelentős meghatározója az, hogy a tartalmakat, eljárásokat és módszereket mennyire tudjuk adekvátnan megfeleltetni a sérült gyermek személyiség-struktúrájának, azaz mennyire tudunk sérülés-specifikus fejlesztést megvalósítani.

A tanulók nevelését a szülőkkel együtt, partnerként valósítjuk meg. A szülő mindig a legmeghatározóbb minta a gyermek előtt erkölcsi, etikai nevelés terén is.

Az életkori sajátosságok, a fogyatékosság által megváltozott képességprofilból adódó hátrányok szükségessé teszik a tanulók kiemelt személyiségfejlesztését. A meglévő pozitív személyiségjegyek kidomborításával, a sérült funkciók és funkcionális rendszerek korrigálásával, átszervezésével, az elvesztettek pótlásával, újra kialakításával törekszünk harmonikus személyiséggé formálni tanulóinkat.

A gyermekek személyiségfejlesztésében a család az iskola meghatározó szerepű. az iskolánkba érkező tanulók nagy része olyan környezetből érkezik, amelyben nem, vagy kevésbé tudja kibontakoztatni személyiségét, ezért nekünk ebben nagy szerepünk van.

Célunk: Olyan harmonikus, egészséges személyiség kialakítása, amely alkalmassá teszi a felnővekvő tanulóinkat az épek társadalmába való beilleszkedésre, és a felnőtt életben való nyugodt, kiegyensúlyozott mindennapi élet kialakítására.

2.9 A személyiségfejlesztést befolyásoló tényezők az óvodai nevelésben, valamint az alap- és középfokú nevelésben-oktatásban

A sajátos nevelési igényű tanulók jellemzői:

- Az iskolai tanuláshoz szükséges képességek (és azok összetevőinek) részleges vagy teljes kiesése, fejletlensége, lassúbb ütemű és alacsonyabb szintű fejleszthetősége (sérült az érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás, finommotorika).
- A szociális hátrányok miatt ismereteik szűkebb körűek, illetve negatív (elsősorban alulszocializált) tartalmúak - ennél fogva a tudásnak, a tanulásnak nincs értéke, nincs előrevivő motivációja.
- Az elvont gondolkodásuk nehezen fejleszthető, a praktikus ismereteik segítik a gyermek sikeres szocializációját.
- Az a tanulásszervezési eljárás lesz eredményesebb, amely a gyermeket önmaga fejlődéséhez méri, hiszen ez növeli a tanuló belső motivációját, aktivitását - ezáltal nő a teljesítménye a tanulásban.

2.10 Feladataink az óvodai, iskolai személyiségfejlesztés területén

- Személyes kompetencia fejlesztése: (önkiszolgálási képességek, önellátási képességek, befogadóképességek, önkifejezési képességek, önvédelmi képességek, önszabályozás és önfejlesztés képességei, énkép, önismeret) Az önismeret kialakításával a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség formálása.
- Szociális kompetenciák fejlesztése: szociális minták és szokások, szociális készségek, szociális ismeretek, szociális kommunikáció, szociális érdekérvényesítése

- Kognitív kompetencia fejlesztése: gondolkodási képesség, tudásszerző képesség, ismeretszerzés, alkotóképesség, problémamegoldó képesség, kognitív kommunikációs képesség, vizuális kommunikáció, nyelvi kommunikáció, tanulási képesség.
- Az egészségmegőrzése, egészséges életmódra nevelés.

A természet- és környezettudatos magatartásformákat.

- A tanulók érzelmi nevelése.
- A tanulók esztétikai nevelése: szűkebb és tágabb környezetünk esztétikájának tudatosítása, értékmegőrző magatartás kialakítása. Igényesség önmagunkkal és környezetünkkel szemben. (esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség)
- A tanulók akarat nevelése.
- A tanulók erkölcsi nevelése: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, belsővé válása. A tanulók nemzeti nevelése: A haza, a szülőhely múltjának és jelenének megismerése. A nemzeti hagyományok ápolása, megbecsülése; a hazaszeretet érzésének felébresztése. A tanulók állampolgári nevelése: Az alapvető emberi, állampolgári és Európai Unió jogok és kötelességek megismertetése.
- A tanulók munkára nevelése: A munka fontosságának tudatosítása.
- A tanulók egészséges életmódra nevelése: A testmozgás szeretetének kialakítása, a testmozgás iránti vágy felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem tudatosítása.
- A tanulók környezeti nevelése: A természetes és mesterséges emberi környezet értékeinek tisztelete. Értékmegőrző és fejlesztő, környezettudatos magatartás kialakítása.

A feladatok megvalósulásának szinterei:

- Tanítás-tanulás folyamatában foglalkozásokon, tanórán
habilitációs-rehabilitációs foglalkozásokon
- Szabadidős tevékenységek alkalmával, versenyek, rendezvények alkalmával
- A napközis tanórákon

A személyiségfejlesztést elősegítő óvodai, iskolai környezet:

- Körültekintő alapos gyermekismeret, a személyiségzavarok feltárása. Családi háttér és anamnézis ismerete.
- Környezetünk gyermekközpontúvá, barátságossá tétele, ahol a fogyatékosokból fakadó sajátosságok figyelembe vétele, az ismereteket bővítő eszközök, egységes, egyértelmű nevelési elvárások jelennek meg, ezek teremtik meg a jó munkavégzés alapfeltételeit.
- Annak elérése, hogy a gyermek jól érezze magát az iskolában. Szorongás nélkül, felszabadultan vegyen részt az ismeretszerzési folyamatban, és ezt megfelelő eszközökkel, saját egészséges személyiségével is segítse a pedagógus.
- Családias osztályok kialakítása. Fontos az önmagához viszonyított, megfelelő fejlesztés, értékelés.
- Egyénhez igazított differenciált követelmény - és tevékenységrendszer, a gyengébb képességű tanulók egyéni törődéssel való megsegítése.
- Az egyénhez, sérüléshez, a speciális szükséglethez, a fejlettségi szinthez igazítottan, több gyakorlási lehetőség, hosszabb időintervallum.

3.2 A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos teendőinket az alábbi konkrét pedagógiai feladatok köré csoportosítjuk.

3.3. A kognitív készségek területén fejlesztendő feladatok:

- A tanulók tanulási motívumainak fejlesztése (megismerési, felfedezési vágy, játékszeretet és alkotásvágy, sikervágy, teljesítményvágy, tanulási igénysszint, tanulási kötelességtudat).
- A kognitív képességek folyamatos, sokoldalú, szükség esetén egyéni fejlesztési terv alapján történő fejlesztése.
- A tanulási folyamat irányítása, eredményes tanulási technikák elsajátítása a tanulókkal.
- A kommunikációs képességek, az olvasás és más eszközrendszer kialakítása és folyamatos megerősítése.
- Az átlagnál jobb, kreatív képességek (tehetségek) felismerése, fejlesztése. A művészeti tevékenységek terápiás nevelési lehetőségeinek jobb kihasználása (művészetterápia, zeneterápia).
- A segítő életmódra nevelés területén végzendő feladatok:
- A társadalom által elfogadott normák megismertetése és azok közvetítése a tanuló felé
- A családi szocializáció hiányosságainak, elégtelenségeinek kompenzálása, figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint a családok etnokulturális jellemzőit
- A tanulók értékrendjének pozitív irányú előmozdításának segítése, - kiemelten a hátrányos szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek esetén - a hátrányokból adódó lemaradások enyhítése
- Kötelesség- és felelősségtudat fejlesztése
- A feladatok megvalósítása érdekében a szülőkkel való szoros együttműködés
- Megfelelő, pozitív szociális szokások, minták, meggyőződések, készségek és ismeretek elsajátításának, gyarapításának segítése.
- A szociális viselkedés alapvető szabályainak megismertetése, elfogadtatása.
- A szabálytudat, a helyes viselkedés folyamatos erősítése.

- Önismeret fejlesztése, érzelmek kezelése, szociális kapcsolatok kialakításának ösztönzése, társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, együttműködés erősítése.
- A kölcsönös megértés, együttérzés és segítőkészség fejlesztése.
- Pozitív érzelmi légkör kialakítása és fenntartása az osztályközösségekben.
- A segítség sokféle lehetőségének és módjának felkínálása a tanulók számára, a segítő cselekvés elvárása minden tanulótól.
- Ismerkedjenek meg a tanulók a segítő együttműködés (közös feladatmegoldás, kirándulás) formáival úgy, hogy a pedagógus mintát nyújt. A tanulmányi kirándulások finanszírozása az „Együtt a holnapért” Alapítvány támogatásával valósul meg.
- Az egészséges és kulturált életmódra nevelés területén végzendő feladataink:
- Egészséges életmód jellemzőinek megismertetése és elfogadásának ösztönzése, egészséges életmód iránti igény kialakításának elősegítése

A tanulókkal a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségeivel való megismertetése

- Alkotóképesség fejlesztése, munkaprojektumok és művészeti projektumok létrehozásának segítése - kiállítások rendezése.
- A szabályhasználat képességének fejlesztése.

3.4. Az autizmussal élő gyermekek személyiség fejlesztését befolyásoló tényezők

Az autizmus, mint pervazív (átható) fejlődési zavar az érintett gyermekek egész személyiség fejlődését befolyásolja.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok:

- a másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek megértésére nevelés, specifikus módszerekkel
- a szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak a fejlesztése
- a verbális és nonverbális beszédértés fejlesztése
- szociális alkalmazkodó készség, rugalmas viselkedés fejlesztése kommunikációs helyzetgyakorlatokkal
- Típusos erősségek, amelyekre egyes autizmussal élő tanulók személyiség fejlesztésénél építeni lehet:
 - a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
 - tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
 - jó mechanikus memória
 - megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás,
 - egyes, nem szociális tartalmú tantárgyi területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, nem szöveges számtan, zene).

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos sikeres munka feltétele, hogy a gyógypedagógusok érzékenyen vegyék tekintetbe az autizmussal élő gyermeket nevelő család szempontjait, lehetőséget adva az együttműködésre.

Az egyéni szükségletekhez szabott fejlesztési terv kidolgozásakor maximálisan vegyék figyelembe a család rövid és hosszú-távú elképzeléseit.

3.5. Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat feladatai az SNI tanulók személyiségfejlesztése terén

Az utazó gyógypedagógusok fontos feladata az együttnevelésben résztvevő gyermekek személyiségének fejlesztése. A sajátos nevelési igényű tanulók, ha csak fogadó, és nem befogadó pedagógiai környezetben teljesítik tankötelezettségüket, kevés sikerélményhez jutnak, ami kedvezőtlen irányba befolyásolja személyiségfejlődésüket.

Az utazó gyógypedagógus felelőssége az, hogy a rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozásokon, olyan lehetőségeket teremtsen, amikor az SNI gyermek megélheti azt, hogy ő is képes értéket létrehozni, ő is lehet sikeres.

Az utazó gyógypedagógusoknak mindig szem előtt kell tartani a többségi pedagógusok érzékenyítését, hogy elfogadják a sajátos nevelési igényű gyermeket. Meg kell ismertetni a befogadó pedagógusokat, olyan új tanulásszervezési eljárásokkal, módszertani praktikákkal, amellyel könnyebb kezelni az SNI gyermekeket, s nem elsősorban az ismeretek elsajátítása kerül előtérbe. Ha olyan feladatokat épít be a tanóra menetében, ahol megmutatkozhat az SNI gyermekek egyéb képességei, ezek a gyermekek is sikeresebben veszik az akadályokat.

Az „én” pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása.

4. EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS

4.1. Az egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

Egyre több feladat és cél fogalmazódik meg környezetünk, testünk, lelkünk, szociális helyzetünk megóvása érdekében, ezek a feladatok részben az iskolai nevelés-oktatásra várnak.

Az egészségfejlesztés leglényegesebb módszere az egészségnevelés.

Célja, hogy az egészség kulturális szint növelésével, az életmód javításával segítse elő az egészség megtartását, a betegségek megelőzését.

A hiányos egészségkultúra, az egészségtelen életmód, a környezeti tényezők, a hiányzó prevenciók tevékenységek közvetlenül befolyásolják a mai ember egészségi állapotát.

Az iskolai egészségnevelés célja, hogy például, ráutaló magatartással, közös ténykedéssel megtanítsa a fiatalokat, hogyan kell az egészség értékét megszerezniük, megőrizniük, védeniük és fejleszteniük.

3.4 Az egészségnevelési program célja:

- a különleges szükségletű, SNI tanulók, állítsanak fel kötelező értékrendszert az egészség iránti elkötelezettségnek;
- ismerjék meg az egészséges életmód legfontosabb szabályait;
- legyenek tisztában az egészséges táplálkozás fontosságával;
- tartsák szem előtt a testi higiéniát, a rendszeres mozgás egészségét befolyásoló hatását;
- legyenek képesek a problémákat, konfliktusokat megfelelően kezelni;

- ismerjék meg a drog, az alkohol és a dohányzás egészségkárosító hatását;
- értsék el személyiségük fejlettségének lehetséges felső határát.

Az egészség egy olyan pozitív fogalom, mely társadalmi, közösségi, és egyéni erőforrásokat, valamint a testi- lelki képességeket hangsúlyozza. Cél: Az általános iskolába járó gyerekek körében olyan norma szintet fejlesszen ki, mely megfelel az egészség fogalmának, s az ember számára legfontosabb értéként szerepel.

Egészség fogalma WHO megfogalmazása szerint: Nem csupán a betegség hiánya, hanem a teljes fizikai, szellemi és társadalmi jóllét állapota, mely állapot genetikai, környezeti életmódbeli, egészségügyi ellátó rendszer működésétől függ.

Megerősítésére, fenntartására egy általánosan érvényes egészségfejlesztő politikát kell kidolgoznunk, amely magába foglalja a korszerű egészségnevelést, a prevenciót, a mentálhigiénét, az egészségfejlesztés feladatait, módszereit. E feladat egyik közvetítő közege az iskola, mely a szocializációnak azt a színterét adja, melyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartás mintáinak a kialakítására, és begyakoroltatására.

Általános célok:

- Testi, pszichikai, szellemi szempontból egészséges fiatalok nevelése, személyiség fejlődése a társadalomba való beilleszkedésüknek segítése
- Primer prevenció keretében az egészség vesztes megakadályozása
- Tudatosítani a tanulóknak az egészséges életmód szabályait, normáit
- Megértetni a tanulókkal a rend, a tisztaság, a fegyelmezett életmód, élet hosszabbító szerepét, és jelentőségét
- A családi életben, a felelős szexuális kultúra kialakításának elősegítése
- Játékos, egészségfejlesztő testmozgás tanulói igényének elősegítése
- A pedagógusok kompetenciájának erősítése az egészségnevelés területén

Céljaink:

- A tanuló folyamatosan egyre nagyobb önállóságra tegyen szert az egyes tevékenységek elvégzése során
- Fejlesztő ápolás – gondozás
- Verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- Speciális szükségleteknek megfelelő komfortérzet kialakítása
- Társadalmilag elfogadott viselkedési formák elsajátítása
- Téri tájékozódás segítése
- A mindennapi élethez szükséges életvezetési ismeretek, készségek, háztartási ismeretek elsajátítása, alkalmazása

Feladataink:

- A testi szükségletek kielégítése
- Szobatisztaságra nevelés, toalett – tréning
- Megfelelő táplálék biztosítása

Alapvető tisztálkodási szokások kialakítása (testhigiénia, testápolás)

- Az egészséges életmód kialakítása
- Öltözésben, vetkőzésben egyre nagyobb önállóság elérése
- Étkezés tevékenységeiben való együttműködés kialakítása
- Az étkezés optimális körülményeinek biztosítása
- A tanuló hiányzó önkiszolgálási képességeinek kialakítása, készségszintre fejlesztése
- Háztartási munkafolyamatok megismerése. Az ezekben való gyakorlottság kialakítása

Az egészségfejlesztés magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéne, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önsegítés feladatait, módszereit. Az a folyamat, amely képessé teszi az embereket, az egészségüket meghatározó tényezők felügyeletére, ezáltal egészségük javítására.

3.5 Konkrét programjaink, eljárásaink az egészségnevelés érdekében

3.5.1 Az Iskolai egészségfejlesztési-drogmegelőzési program formái

- Filmvetítés: A szerfogyasztással kapcsolatos oktató ill. élettörténeti filmek valamint a sikeres kezelésekhöz kapcsolódó tájékoztató filmek vetítése. Kiválasztásnál fejlődés lélektani szempontokat is érvényesítünk.
- Vetélkedők,
- Kiscsoportos beszélgetések osztálynak vagy kisebb csoportoknak melyek megelőző jellegűek, esetleg konkrét problémát feldolgozóak.
- Dramatikus játékok közösségi nevelés órán esetleg magyar irodalom órán alapvetően a nemet mondás algoritmusát valamint a segítségnyújtással kapcsolatos esetek dramatikus jellegű feldolgozását jelenti.

Hosszú távú célok

Diákjaink rendelkezzenek az egészséges életmód kialakításához szükséges, életkoruknak megfelelő reális ismeretekkel, attitűdökkel. Ismerjék önmagukat, értékeiket.

Tudjanak helyes döntéseket hozni, feszültségoldó, konfliktuskezelő módszereket alkalmazni. Megszerzett ismeretek, tapasztalatok birtokában tekintsék az egészséget értéknek, amit vigyázni, óvni kell. Váljanak boldog, boldogságra képes felnőttekké.

Feladatok

A tanórákon és a tanórán kívüli foglalkozásokon a tanulók reális önismeretének, pozitív énképének erősítése.

A tanulók érdeklődéséhez, igényeihez igazodva változatos programok összeállítása.

Középtávú célok:

A tanulók folyamatosan és fokozatosan ismerjék az egészséges ételeket, ételkészítést. Ismerjék és alkalmazzák a kulturált étkezés szabályait (terítés, evőeszközök megfelelő használata, étkezés illemtana).

- Legyen megvalósítható napirendjük, heti rendjük.
- A higiénés ismereteket tudják alkalmazni a mindennapokban (öltözködés, testi higiénia, kézmosás, fogmosás, hajmosás, zuhanyozás, alsónemű váltása stb., zsebkendő-, szalvéta használat).
- Váljanak a közösség aktív tagjává. Törekedjenek a pozitív gondolkodásra. Ismerjék képességeiket, lehetőségeiket.

- Rendelkezzenek életkoruknak megfelelő elsősegély-nyújtási ismeretekkel, ezeket tudják szükség esetén alkalmazni. A gyógyszerhasználat szabályait ismerjék, tartásuk be.
- Törekedjenek a környezeti ártalmak egészségkárosító hatásának csökkentésére (pl. zenehallgatás megfelelő hangerővel, társas viselkedés szabályainak betartása stb.).
- Ismerjék a gyalogos közlekedés szabályait, s tartásuk is be azokat.
- Rendszeresen sportoljanak, vegyenek részt iskolai gyalogtúrán, négy év alatt legalább egy alkalommal úszásoktatáson.
- Éljenek a mindennapos testedzés lehetőségével.
- Az egyes tantárgyak (elsősorban környezetismeret, természetismeret, technika életvitel és gyakorlati ismeretek, magyar nyelv és irodalom, testnevelés) tananyagában szereplő ismeretek elsajátíttatása.
- Attitűdök megfigyelése szituációs és szerepjátékok során.
- Kirándulások, gyalogtúrák, sport és szabadidős versenyek szervezése, melyek révén a testi és fizikai állapot erősítésére, közösségformálásra és személyiségfejlesztésre is lehetőség nyílik.
- Tudják a tanult ismereteket a gyakorlatban alkalmazni.

Rövidtávú célok

- Válgják belső igényné a rendszeres testmozgás, a friss levegőn való tartózkodás.
- Tudatosuljon a tanulóknak, hogy a külső megjelenésnek, a higiéniének egészségügyi vonatkozásai vannak.
- Tudják alkalmazni a tanult ismereteket, válgják szükségletté a rendszeres testápolás, fogápolás.

- Törekedjenek tanulóink az egészséges táplálkozási szokások megismerésére, kialakítására.
- Lássák be, hogy a káros szenvedélyek tudatos távolságtartással megelőzendők és megelőzhetők.
- Igyekezzenek kiküszöbölni a balesetveszélyes helyzeteket.
- Ismerjék, értsék saját fejlődésüket, testi-lelki változásaikat, érzelmeiket és társkapcsolataikat (párkapcsolat).
- Nyerjen különös hangsúlyt a család jelentősége.
- Felelősséggel viszonyuljanak a nemi élethez, ismerjék meg a korai szex veszélyeit.
- Fogadják el és tolerálják a másságot.
- Törekedjenek a mozgásszervi-gerincproblémák javítására és a túlsúlyosság csökkentésére.

Feladatok

Lehetőség szerint a tanulók minél több időt töltsenek a szabadban

Fordítsanak figyelmet a személyes higiéniára (pl.: kézmosás, tisztálkodás, wc. használat...).

Nyugodt körülmények között, rendszeresen étkezzenek, egészséges ételeket és italokat fogyasszanak (pl.: gabonapelyhek, gyümölcsök, zöldségek, gyümölcslevek-és teák...).

Tudatosítsuk tanulóinkban, hogy a drog- és alkoholfogyasztás, valamint a dohányzás olyan káros szenvedéllyé válhat, amelytől csak rendkívül nehezen vagy egyáltalán nem lehet megszabadulni. Ismerjék meg a kamaszkor testi- lelki változásait, valamint a különböző nemzedékek körében jellemző nemi szerep sztereotípiákat; a felelőtlen nemi élet hátrányait és veszélyeit.

Lehetőség szerint vegyenek részt a mindennapos testnevelési programban, néptáncban.

3.5.2 Tanórán kívüli lehetőségek, feladatok

- Egészséges táplálkozás biztosítása a 20/2012.(VIII.31) EMMI rendelet 130§ (1) (2) (3) (4) alapján.
- Mindennapos testnevelés.
- A testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése.
- A bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése.
- Bünmegelőzés, áldozattá válás, erőszakmentes konfliktuskezelés

A társadalmi bünmegelőzéssel, áldozattá válással, erőszakmentes konfliktuskezeléssel kapcsolatos ismeretek elsajátítása a személyiségfejlesztés fontos része.

A helyi tantervben, különösen egyes tantárgyak esetében (pl.: történelem, természettudomány, etika), valamint a drámapedagógia eszközeinek felhasználásával törekednünk kell arra, hogy a tanuló lássa árnyaltan az embereket, elemezze mások és önmaga hibás és jó döntéseit.

Ismerje fel, hogy ő és mások kiért, miért és mennyiben felelősek. Törekedjen a konfliktusok feloldására. Tudja indokolni az egyének viselkedését adott szituációban. A tanulók képességeinek fejlesztésével el kell érniünk, hogy tudjanak különbséget tenni a jó és a rossz között, ismerjék fel, hogy az egyes élethelyzetekben mi a helyes döntés. A közösségi nevelés terén érvük el, hogy csökkenjen a feszültséget keltő antiszociális magatartás, növekedjen a tanulók biztonságérzete. A pedagógusok feladata az osztályközösségek megismertetése az erőszakmentes problémamegoldó technikákkal. Az áldozatvédelem, áldozattá válás elkerülése érdekében az közösségi nevelés órák, beszélgető körök keretében meg kell valósítani az ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezetek, szakemberek, rendőrség együttműködését.

A tanulók fokozott önvédelme érdekében népszerűsíteni kell az önvédelmi sportokat. Kiemelt figyelmet kell fordítani – különösen a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulóknál – a rendszeres sportolásba történő bevonásra.

- A baleset megelőzése és elsősegélynyújtás.
- A személyi higiéné teljes körű kiterjesztése.
- Egészségfejlesztési és prevenció program alkalmazása az életkori sajátosságoknak megfelelően.
- Iskola – egészségügyi szolgálat bevonása:
 - védőnő
 - iskolaorvos

3.5.3 Tevékenységformák, melyek a célok, feladatok megvalósítását szolgálják

Tanórai

Alsó tagozat: környezetismeret, magyar nyelv és irodalom, matematika, technika és tervezés, rajz, testnevelés, ének-zene órák kapcsolódó témái

Környezetismeret óra

- napirend, helyes időbeosztás
- évszaknak megfelelő öltözködés
- tisztálkodás

Érzékszervek

- óvjuk egészségünket
- helyes táplálkozás
- fontosabb élelmiszerek
- testünk felépítése,
- társas kapcsolatok

Felső tagozat: magyar nyelv és irodalom, történelem, matematika, technika és tervezés, testnevelés, idegen nyelv, természettudomány anyagrészei, vizuális kultúra, ének-zene órák kapcsolódó témái

Osztályfőnöki óra

- az emberi test
- a bőr, bőrápolás
- mozgás és egészség
- egészséges táplálkozás
- fiúk és lányok
- káros szenvedélyek
- serdülőkori változások
- betegségek
- betegápolás, elsősegélynyújtás

Természettudomány óra

- testünk felépítése, elsősegélynyújtás
- szervezetünk működése kamaszkorban
- testünk építőkövei
- testünk külső és belső felszíne
- a szervezet és a környezet hatása
- szépségápolás
- mozgásrendszer: az élő váz
- a férfi és a nő
- megtermékenyítéstől a fogamzásig
- születéstől a halálig
- nemi úton terjedő betegségek

Tanórán kívüli tevékenységek

- napközis foglalkozás
- kirándulás, túra

vetélkedők, versenyek

- jeles napok, világnapok
- szűrővizsgálatok

Módszerek

Használhatunk hagyományos módszereket, de sokkal hatékonyabbak az élményalapú, tevékenység-központú interaktív módszerek.

3.5.4 Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok koordinálása, nyomon követhető, mérhető és értékelhető megtervezése.

Ssz.	Tevékenység	Évf.	Idő	Felölős	Ellenőri/ értékelő	Dokumentáció
1.	Mindennapos testnevelés	1-8.	folyamatos	Testnevelők, testnevelést tanítók	igazgató	Tanmenetek, naplók
2.	Védőnői szűrővizsgálat	óvoda 1-8.	folyamatos	Védőnő	igazgató	Jegyzőkönyv, naplók
3.	Iskolaorvosi szűrővizsgálat	óvoda 1-8.	folyamatos	Iskolaorvos	igazgató	Iskola egészségügyi törzskönyv
4.	Egészség nevelési hónap programjai	óvoda 1-8.	évente	Tanítók, tanárok	munkaközösség-vezető, munkatervben megjelölt személy	Munkaterv

Az intézményi munkarendben és házirendben előírtak betartása az intézményben mindenki számára kötelezőek.

Fontos a népegészségügyi termékadóról szóló 2011. évi CIII. törvény hatályának betartása is. Az intézményben alkohol és dohánytermék árusítása és fogyasztása tilos.

Az iskola SZMSZ-ében meghatározott védő-óvó előírások betartása a gyermekeknek, tanulóknak egyaránt kötelező.

Egyéb feladatok:

- tanulószobai/ napközis/ kollégiumi/ foglalkozások
- diákönkormányzat által szervezett programok
- könyvtári kutatómunka
- kiállítások látogatása
- kirándulás, kerékpártúrák
- szakkörök működtetése a tanulók érdeklődésének megfelelően
- tanulmányi és sportversenyeken való részvétel -tehetséggondozás
- táborok szervezése

Az egészségnevelés tartalmi elemeinek megvalósításakor korszerű pedagógiai módszerek, tantárgyi integrációs lehetőségek felhasználásával bővítjük a tanulók tevékenységének színtereit.

3.6 Elsősegélynyújtással kapcsolatos feladatok

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása tanítási órákon (közösségi nevelés, természettudomány, technika és tervezés, életvitel és gyakorlat, és testnevelés) és délutáni csoportfoglalkozásokon valósul meg.

3.6.1 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának szintere, tartalma és formái

Osztályfőnöki órák:

- Életveszélyes sérülések felismerése, ellátása.
- Eszméletlen beteg ellátása – stabil oldalfekvés bemutatása
- Újraélesztési gyakorlatok.
- Sebellátás: szúrt-, harapott-, vágott-, mart-, égett sebek ellátása.
- Kötözések (ellátása) gyakorlása.
- Vérzéscsillapítás (verőeres, vénás, hajszáleres vérzés)
- Orrvérzés ellátása.
- Idegen testek szemben, légutakban. Ellátása.
- Teendők asztmás roham, epilepszia, lázgörcs, cukorbetegség esetén.

Természetudományos/környezetismeret óra:

- Balészetvédelmi oktatás.
- Savak, lúgok, tisztítószer marás okozta sérülések.
- Légúti mérgezések: CO mérgezés.
- Ételmérgezés.
- Égési sérülések.

Technika és tervezés/ életvitel és gyakorlati ismeretek óra:

- Baleset megelőzés.
- Áramütés okozta sérülések.

Testnevelés órák:

- Balesetvédelmi oktatás.
- Mozgásszervi sérülések megelőzése.

3.6.2 Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának munkaformái

- Megbeszélés (pedagógus, iskolai védőnő).
- Bemutató (internet, film, szakirodalom).
- Gyakorlás (egészségügyi szakember irányításával).

3.7 Bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése

3.7.1 A társadalmi bűnmegelőzés és áldozattá válás megelőzési program

A program célja:

Megelőzze a gyermek- és fiatalkorúak bűnelkövetővé- és bűncselekmény áldozatává válását.

A cél elérése érdekében:

- mérsékelni kell a bűncselekményeket előidéző okok hatását,
- csökkenteni kell a sértetté válás veszélyét,
- a tanulók biztonságra nevelésével növelni kell az egész közösség biztonságát,
- erősíteni kell az emberi jogok érvényesülését,

- nagy súlyt kell fektetni a kompromisszumkészség kialakítására,
- a társadalmi partnerviszonyra nevelésre,
- biztonságos társadalmi és fizikai környezetet kell kialakítani,
- ki kell alakítani a tanulóknál azt a szemléletet, hogy a biztonság – érték.

A bűnmegelőzéssel kapcsolatos iskolai feladatok:

- tehetséggondozó programok működtetése,
- szabadidős sporttevékenységek biztosítása,
- felzárkóztató programok működtetése és rendszeres értékelése,
- az iskolai együttműködése a bűnmegelőzésben érintett szakemberekkel,
- az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák megismerése, alkalmazása,
- a döntéshozatal, a problémamegoldás, az önértékelés, a stressz-kezelés, az érdekérvényesítés és a kommunikációs készség fejlesztése tanulóinkban,
- a szabadidő eltöltését, közösségteremtést szolgáló iskolai programok működtetése,
- a környezeti és természeti értékek megbecsülésének fokozása.

Az áldozattá válás megelőzésével kapcsolatos iskolai feladatok:

- kiemelt figyelmet kell fordítani a veszélyeztetett tanulók rendszeres sportolásba történő bevonására,
- a sportszerű viselkedés kultúrájának erősítése a fizikailag gyengébbek védelme érdekében,
- önvédelmi sportok népszerűsítése,
- az önvédelmi készségek fejlesztése, a reális kockázatok tudatosítása,
- erőszakmentes problémamegoldó technikák tanítása, a „többet ésszel, mint erővel” felfogás erősítése,
- az iskolán belüli erőszak, kirekesztés elleni hatékony fellépés.

Az oktatás szinterei:

- Osztályfőnöki órán: szakemberek előadásainak meghallgatása, beszélgetések, viták, helyzetgyakorlatok, társadalmi bűnmegelevenítés, áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel kapcsolatosan.
- Minden tanítási órán napközis foglalkozásokon - ha szükséges - az erőszakmentes konfliktuskezelő technikák alkalmazása.

3.7.2 Az erőszakmentes konfliktuskezelés programja

A program célja:

Az iskolai erőszak okainak meghatározása, kezelése, megoldási alternatívák biztosítása.

A cél elérése érdekében fontos, hogy a pedagógusok és általuk a diákok elsajátítsák az erőszakmentes konfliktuskezelés technikáit, s elfogadják, hogy az erőszak alkalmazását minden formájában el kell utasítani.

Iskolai feladatok:

- a pozitív énkép kialakítása és megerősítése,
- az emberek közötti különbségek tudatosítása, a másság elfogadása,
- az eredményes kommunikáció kialakítása,
- együttműködés képességének fejlesztése,
- problémamegoldás, problémakezelés technikáinak gyakorlása,
- megbeszélés, tárgyalás módszereinek elsajátítása, és minél szélesebb körű alkalmazása,
- fejlesztő értékelés alkalmazása, kiterjesztése,
- feszültség- és stresszoldó pedagógiai eszközök megismerése,
- eljárások megismerése, melyek segítik az erőszakos cselekmények feldolgozását, a lehetséges megoldások megtalálását.

Az oktatás színterei:

- Osztályfőnöki órán, napközis foglalkozásokon, egyéb tanórákon a konfliktuskezelés problémájának feldolgozása, a gyerekek által hozott problémák, élethelyzetek megbeszélése, megoldása.

3.8 A mindennapos testedzés feladatainak végrehajtását szolgáló program

A program célja a tanulók egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése a testmozgás eszközeivel. Tapasztalat, hogy a mozgásszegény életmód a fizikai képességek hanyatlásához vezethet, áttételesen előidézve ezzel a szellemi teljesítmény romlását. Ennek megakadályozására iskolánk a köznevelési törvénynek megfelelően biztosítja a mindennapos testmozgás lehetőségét.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő és gyógypedagógiai tekintetben is fejlesztő hatású testmozgás hatékonyan megvalósuljon, az alábbi egészségügyi és pedagógiai szempontok figyelembevétele szükséges:

- Motoros képességfejlesztés edzettség, fittség fejlesztése
- Motoros készségfejlesztés
- Mozgástanulás
- Játék
- Versenyzés
- Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés
- Minden testnevelés órán és egyéb testmozgási alkalmon történjék meg a keringési- és légzőrendszer megfelelő terhelése
- Minden testnevelési órán legyen gimnasztika, benne a helyes testtartás kialakítását és fenntartását szolgáló gyakorlatanyag, valamint légzőtorna

-
- Az eltérő adottságú tanulók számára is jelentsen sikerélményt a testmozgás, a testnevelés óra
 - Érvényesüljön a sport személyiség és közösségfejlesztő hatása

A mindennapos testedzés oktatás-szervezési formái

Órarendi keretek között szervezett foglalkozások

Az iskola megszervezi a mindennapos testnevelést heti öt testnevelés óra keretében

Tanórán kívüli sportfoglalkozások

- napközis foglalkozások keretében szervezett játékok, versenyek

Iskolán kívüli sportolási lehetőségek

- kapcsolódás más szervezetek, intézmények programjaihoz
- járási, megyei versenyek, rendezvények
- sportversenyeken, rendezvényeken való részvétel

5. KÖZÖSSÉGI NEVELÉS, KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉS

A nevelés keretében a legfőbb cél, a közösségbe tartozás igényének kialakítása és megerősítése, s ennek eléréséhez szükséges tevékenység és igény kialakítása a személyiségben.

A közösségfejlesztés az a folyamat, amely az egyén és a társadalom közötti kapcsolatot kialakítja, megteremti, tudatosítja.

“ A közösség olyan emberi együttélés, amelyet a közösségi érdek, közös cél, közös értékrend és a tudat tart össze.”
(Hankiss Elemér)

A nevelés szempontjából közösségnek nevezzük az autonóm egyének szerveződését.

Mivel a közösség egyénekből áll az igazi közösség kibontakoztatja, fejleszti az egyéniséget. Maga a közösség a fejlődés keretét biztosítja, miközben tagjai önfejlődésével a közösség is fejlődik, több lesz, mint tagjai egyszerű együttese.

Általános pedagógiai alapvetés az értelmi fogyatékos gyermekek nevelésében is, hogy a gyermek személyiségének formálása - sokoldalú fejlesztése a közösségben valósul meg a legteljesebben. Ezeknek a gyermekközösségeknek a kialakítása azonban - a fogyatékoságok okozta akadályok miatt - az általános törvényszerűségek mellett - sajátos jellegzetességeket is tartalmaz. A megismerő tevékenység, a beszéd sérülése akadályozza a gyermeket a társaival és a nevelőjével való kapcsolat kialakításában.

A fogyatékoság gátló következményeként jelentkezik az alkalmazkodás hiánya vagy kezdetleges kialakulása, amely később is különféle konfliktusok formájában jelentkezhet.

A fogyatékoság további következménye lehet sajátos magatartási formák - esetenként súlyos magatartási zavarok - kialakulása, mely nagyban akadályozza a közösség harmonikus fejlődését.

Mindezek a problémák akadályozzák a közösség kialakítását, fejlesztését - a közösségi élettartalmat egyszerűbbé teszik. Ilyen közösségben a pedagógus (osztályfőnök) vezető szerepe, irányító tevékenysége kiterjedtebb, átfogóbb.

Az értelmi fogyatékos gyermekek közösségének, közösségi nevelésének itt felsorolt nehézségei, sajátosságai iskolánkban is jelen vannak.

Közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A közösségi nevelés célja

- Törekedni kell kölcsönös segítségnyújtással, az együtt érző magatartás kialakítására
- Példamutatással, helyes cselekvések bemutatásával, bírálat, önbírálat segítségével segíteni kell a közösségi cselekvések, szokások és normák kialakulását, megerősödését.
- A tanuló ismerje meg a társas együttélés alapvető szabályait, követelményeit, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenek.
- Sajátítsa el és gyakorolja azokat az ismereteket és tevékenységeket, melyek a szűkebb és tágabb közösség, (a család, az iskola, a lakóhely, a szülőföld, a haza) megismerésében és megbecsülésében, az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek.
- Ismerje meg nemzeti kultúránk nagy múltú értékeit, népünk kulturális örökségét.
- Váljon érzékenyé környezete állapota iránt. Életmódjában tisztelje a körülötte lévő természetet, védje, óvja, érezzen érte felelősséget.

- Tanulóink tudjanak társaikkal, a felnőttekkel kulturáltan kommunikálni.
- Ismerjék meg a környezet leggyakoribb egészségét és testi épséget veszélyeztető tényezőit, a káros szenvedélyek elkerülésének, megelőzésének módjait.
- Alakuljon ki olyan nevelői közösség, mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival egységességet közvetít a tanulók felé.
- Az osztályfőnökök a közösségi nevelés irányítói, meghatározói, az osztályban tanító pedagógusok és gyermekfelügyelők nevelési tevékenységének koordinátorai. (napközis nevelő, kollégiumi nevelő, gyógypedagógiai asszisztens, a védőnő).

A közösségfejlesztés színterei

- A tanítási órák
- A tanítási órán kívüli foglalkozások: napközi, kollégium, iskolai rendezvények (ünnepek, megemlékezések, egészséghet, Kádas-nap), versenyek, vetélkedők, Regionális „Ki mit tud?”, szakmai nap, nyílt tanítási hét
- A diákönkormányzati munka (az intézményi éves munkaterv mellékletét képező eseménynaptár feladatai alapján)
- Szabadidős tevékenységek: sport, kreatív műhelyek, szakkörök, tehetséggondozó munka

A tanítási órák közösségfejlesztő feladatai

A tanórán résztvevő tanulók egy osztályközösség tagjai, fejleszteni kell, hogy a tanulók a közös cél érdekében hajlandóak legyenek a közös értékrend elfogadására.

A hagyományos, frontális tanulás szervezésével kevés lehetőségünk van a közösségépítésre, mert általában egy szálon fut az interakció, a tanár magyaráz, majd felszólít egy tanulót.

A kooperatív tanulás módszerével, együttműködő tanulás közben, a tanulók között egyidejű interakciók zajlanak. A kooperatív csoportban dolgozó tanulók munkájára jellemző az egyéni felelősség, egyenlő részvétel, párhuzamos interakciók, építő egymásra utaltság közösségi tulajdonságok fejlődése. A csoportmunka során a tagok pozitívan korrelálnak egymással, az egyik tanuló fejlődéséhez egy másik diák fejlődése társul. Az egész csapat sikere, minden tag sikerének függvénye, amely rendkívül közösségépítő hatású.

A tanulásban akadályozottak tagozatán, s ahol lehet, alkalmazzuk a kooperatív tanulás módszerét.

Autizmussal élő tanulóink közösségfejlesztése

Az autizmussal élő tanulók a sérülés jellege miatt korlátozottan képesek a hagyományos értelemben vett közösséggé szerveződni. A gyermekek között rendkívül ritkák a spontán létrejövő baráti kapcsolatok, csoportos játékok, közös tevékenységek.

A pedagógusok feladata a csoportos tevékenységek tervezése, szervezése, irányítása az egyes tanulók igényeinek, szociális és kommunikációs fejlettségének megfelelően.

Előre tervezett és egyénre szabott a szociális kapcsolatteremtéshez szükséges képességek fejlesztése is. A pedagógusok célzottan megfigyelik és bátorítják a gyermekek spontán kapcsolatteremtési kezdeményezéseit és tanítják a sikeres kapcsolatteremtéshez szükséges készségeket.

Céljaink

- a gyermekek a többségi társadalomban elfogadott viselkedési normáknak megfelelően vegyenek részt a társas helyzetekben
- az én pozitív megtapasztalása, megnyílás a közösség felé, a kommunikáció kulturált formáinak elsajátítása
- önismeret fejlesztése
- alkalmazkodást segítő viselkedésminták tanítása a szűkebb – tágabb környezetben
- Személyiségfejlesztés

Feladataink

- A szűkebb és tágabb közösségi életben való részvétel
- Az „én” és a „nem én” elkülönítése, a másik személy megtapasztalása
- Emberi viszonyok kialakításának segítése
- Különböző élethelyzetekre adott érzelmi reakciók gazdagítása
- Szociális kapcsolatok megnyílásának támogatása
- Kommunikáció közösségi formáinak ösztönzése, megtanulása, alkalmazása
- A társadalom által elfogadott viselkedési formák tanítása

A tanórán kívüli foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

Napközis foglalkozások

A sajátos nevelési igényű tanulók közösség fejlesztésének fontos színtere a délutáni időszak, ahol a készségek, képességek játékos fejlesztése mellett nagy hangsúlyt fektetünk a közösségfejlesztésre.

A délután számtalan lehetőséget nyújt derűs, nyugodt légkör megteremtésére, melyben eredményesebb, kellemesebb a gyermeki jelenlét.

Az intézményi életben szerepet játszó felnőttek (osztályfőnök, napközis foglalkozást vezető nevelő, gyermekfelügyelő) összehangolt munkája és a kényelmes, biztonságos légkör megteremtése biztosít pozitív irányú fejlődést tanulóink számára, alsó és felső tagozaton egyaránt.

Alsó tagozat

Az étkezés, pihenés, séta, játék, tanulás tevékenységek sorozatot alkotnak, melyek napirend formájában nyilvánulnak meg. A közösségi lényé formálással párhuzamosan a gyermek személyisége is új elemekkel gazdagodik.

Játéktevékenység - a délután fő tevékenysége. Egyszerre biztosít lehetőséget tanulásra, feltöltődésre, pihenésre. Hangsúlyt kap a gyermek egyéni igénye, szabadsága. A játék során szerzett tapasztalatok is hozzájárulnak a sikeres fejlesztéshez.

A kézműves foglalkozások során a gyermek önkifejezési lehetőséget kap, valamint a tevékenység, alkotás öröme. Az évszakok változása kínál alapanyagot (a séták, kirándulások alkalmával összegyűjtött termések, falevelek, kavicsok), és témát is a foglalkozásnál.

Életkorhoz igazodó technikák, eljárások segítségével a jól sikerült művek díszítik az osztálytermet, iskolát.

A beszéd fejlesztése is folyamatosan jelentkezik a délutáni tevékenységeknél. A sok mese, zenehallgatás, ének, beszélgetés javítja, alakítja, fejleszti a gyermekek kommunikációs képességeit.

Az önkiszolgálás körébe tartozó tevékenységek áthatják a délutáni időszakot, melyek gyakorlása, helyes, rendszeres alkalmazása a szocializáció alapját képezik.

Felső tagozat

Az ismeretelsajátítás, a tanulás itt is egy folyamat részeként jelenik meg. A képzés során elsődleges cél minél közelebb jutni az önálló életvitel kialakításához, egyéni lehetőségekhez igazodva. Ennek gyakorlati megvalósítását szolgálják a tantervi előírások.

Az elméleti oktatás mellett az aktivitásnak is fontos szerep jut. Kézműves foglalkozások, szabadidős tevékenységek, sportolás, kisebb kirándulások alkalmával biztosítottak a lehetőségek az aktív közreműködéshez.

Az intézmény hagyományai, mint a közösségépítés eszközei

A hagyományok ápolása fontos meghatározója a tanulók személyiségének, képességeinek kibontakoztatásához és fejlesztéséhez, ezért nagy hangsúlyt fektetünk iskolai, intézményi rendezvényeink megszervezésére, lebonyolítására.

Iskolai ünnepségek, megemlékezések

- Megemlékezés az aradi vértanúkról
- Idősek napja
- Megemlékezés október 23-án
- Megemlékezés március 15-én
- Nemzeti összetartozás napja
- Holokauszt áldozatiról

Iskolai rendezvények

- Tanévnitó ünnepély az első osztályosok és az új tanulók köszöntésével
- Márton nap
- Szüreti mulatság
- Adventi készülődés; Iskolai karácsony
- Farsang
- Nyílt napok
- Autizmussal élők világnapja
- Ballagás, tanévzáró ünnepély

Versenyek

Sportversenyek: járási, megyei, országos - elsősorban a FODISZ/ SO szervezésében zajló SNI sportversenyeken való részvétel.

Kulturális rendezvények:

- Tankerületi Ki Mit Tud
- Részvétel más intézmények hasonló jellegű rendezvényein, járási, megyei, regionális, országos megmérettetésen.

6. OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA ÉS AZ OSZTÁLYFŐNÖK FELADATAI

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet alapján a pedagógusok személyre szabott feladatait a munkaköri leírásban és az intézmény éves munkatervében az igazgató határozza meg.

Az osztályfőnököt az igazgató bizza meg. Munkáját a NAT, az iskola pedagógiai programja, az SZMSZ, a Házirend és az éves munkaterv alapján végzi. Nevelőmunkáját folyamatosan tervezi, szervezi a tanév elején készített tanmenet alapján. Az osztályfőnök felelős vezetője a rábízott tanulócsoporthoz. Tevékenysége, feladata a következő területekre terjed ki:

1. Nevelés
 - a. személyiségfejlesztés, érték közvetítés
 - b. az osztályközösség fejlesztése
 - c. értékelés
2. Az közösségnevelés órák megtartása a felső tagozaton
3. Kapesolattartás
 - a. közvetítés
 - b. tájékoztatás
4. A tanulás segítése
5. Adminisztráció, ügyvitel

6.1. A neveléssel kapcsolatos feladatok

Személyiségfejlesztés, értékközvetítés

- a tanulók személyiségének sokoldalú és differenciált fejlesztése, ennek érdekében felmérések és vizsgálatok elvégzése
- a tanulók családi és szociális körülményeinek alapos megismerése, rendszeres kapcsolattartás a szülői házzal
- a házirend előírásainak betartása
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók figyelemmel kísérése, munkájuk segítése, kapcsolattartás a gyermek és ifjúságvédelmi felelőssel, a szociális és tanulmányi segítség lehetőségének megteremtése
- a tanulók pályaválasztásának irányítása
- az iskola pedagógiai értékeinek közvetítése az osztályfőnöki tevékenység során

Az osztályközösség fejlesztése

- Az osztály közösségi életének irányítása, erősítése a szociometriai jellemzők figyelembevételével
- Az osztály közös tevékenységeinek, szabadidős programjainak, osztálykirándulásainak szervezése. A tanulmányi kirándulások finanszírozása az „Szentmártonkátai Könyvtárért” Alapítvány támogatásával valósul meg.
- Az iskolai közéleti tevékenység iránti érdeklődés felkeltése
- Az osztály életének demokratikus szervezése, ezáltal a demokratikus közéleti szereplésre való felkészülés lehetőségének a megteremtése az osztály minden tanulója számára
- Az osztály felkészítése az iskola hagyományos rendezvényeire, ünnepségeire

Értékelés

- minden tanulói teljesítmény és tevékenység fejlesztő értékelése
- a tanulók magatartásának és szorgalmának értékelése és minősítése az osztályban tanító pedagógusok, valamint az osztálytársak véleményének a kikérésével- a Pedagógiai programban meghatározottak szerint
- erről a tanuló és a szülő rendszeres tájékoztatása a megfelelő tanügyi dokumentumon keresztül
- az arra érdemes tanulók jutalmazása, büntetése illetve ezekre való felterjesztése a házirendben szabályozottak szerint
- a Helyi tantervben meghatározott időkeretben és tematika szerinti a tanmenetben eltervezetteknek megfelelő órarend szerinti közösségi nevelés órák megtartása
- a osztályfőnöki órák témafeldolgozásai, irányított beszélgetései során egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére, az együttműködésre, önismeretre, önfejlesztésre, harmonikus társas kapcsolatok kialakítására, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevelés megvalósítása

Kapcsolattartás

Az iskola életéhez kötődő közvetítő feladatok

- Együttműködés az osztályban tanító tanárokkal, napközis nevelővel.
- Az osztály tanítási óráinak, és tanítási órán kívüli foglalkozásainak látogatása.
- Az osztályban kialakult problémák, konfliktusok kezelése.
- A tanulók érdekeinek képviselése az iskola előtt.
- Segíti és nyomon követi osztálya kötelező orvosi vizsgálatát
- A félévi és év végi osztályozó értekezleten az osztály helyzetének, neveltségi szintjének, tanulmányi munkájának, magatartásának ismertetése, elemzése. A tanulókkal történt megbeszélés alapján javaslattétel a tanulók magatartás- és szorgalom osztályzatára, nevelőtestületi dicséretre.

Tájékoztatási feladatok

- A tanulók tájékoztatása az iskolai ügyekről.
- A szülők tájékoztatása gyermekük iskolai előmeneteléről, magatartásáról, szorgalmáról, aktuális iskolai ügyekről.
- Kapcsolattartás a szülőkkel:
 - Családlátogatás szükség szerint
 - Fogadóóra
 - Szülői értekezlet tartása az iskolában kidolgozott terv szerint
- A tanulók életkorának megfelelően, szakmai ismertetésekkel, önismereti gyakorlatokkal a tanulók felkészítése a pályaválasztásra.
- A 8. évfolyamon a tanulók tájékoztatása minden év október 31-ig, a középfokú iskolai felvételi eljárás rendjéről. A továbbtanulási javaslat megbeszélése a tanulókkal és a szülőkkel.
- A 7. évfolyamba járó tanulók szüleinek tájékoztatása a következőkről:
 - a gyermekük iskoláztatásával kapcsolatos kérdésekben a szülőknek közösen kell dönteniük
 - ha az iskolaválasztással kapcsolatban a szülők között vita van, annak eldöntése a bíróság hatáskörébe tartozik
- Kiemelt figyelmet fordít az osztályban végzendő gyermekvédelmi feladatokra, kapcsolatot tart az iskola gyermek- és ifjúságvédelmi felelősével.

A tanulást segítő feladatok

- A tanulók tanulmányi eredményeinek figyelemmel kísérése.
- A tanulásban lemaradók, a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett tanulók felzárkóztatásának segítése.
- Kapcsolattartás a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel.
- A tanulás tanítása.

Adminisztrációs és ügyviteli feladatok

Az osztállyal kapcsolatos adminisztrációs és ügyviteli tevékenység ellátását - a tanügyi dokumentumok pontos, naprakész vezetését, a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet szerint végezzük. A 2019/2020. tanév kezdetétől bevezettük a KRÉTA e-naplót.

Fontos dokumentumaink:

- KRÉTA e-napló
- egyéni fejlesztési tervek
- törzslap
- bizonyítvány
- osztályozó vizsga, javító vizsga jegyzőkönyvei
- továbbtanulási lapok, a továbbtanulás nyilvántartása

Fejlesztő nevelés-oktatás:

- egyéni fejlesztő napló
- egyéni fejlesztési terv
- értékelési lap

A pedagógusok adminisztrációs teendői közé tartoznak még:

- tanulói jellemzések készítése
- hiányzások nyomon követése, ellenőrzése, igazolása

•

-a KRÉTA e-napló haladási részének heti rendszerességgel való ellenőrzése, a hiányosságok jelzése a szaktanárok felé, az értékelési résznél az osztályzatok mennyiségének figyelemmel kísérése,

-Sajátos nevelési igényű tanulók esetében minden esetben be kell írni a KRÉTA e-napló tanulói adatok részébe a tanuló tanulói azonosítóját, TAJ-számát, az SNI tanuló szakértői véleményének számát.

Kiemelt figyelmet igénylő tanulók tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenységek:

Intézményünk minden tanulója különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, sajátos nevelési igényű és közülük többen a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek is.

Iskolánk tanulói mindannyian a szakértői bizottság szakértői szakvéleménye alapján, értelmi, több esetben mozgásszervi, érzékszervi, beszéd fogyatékosak, halmozottan fogyatékosak, autizmus spektrum zavarral is küzdő tanulók.

Ezért pedagógiai tevékenységünk teljes mértékben a kiemelt figyelmű gyermekekkel kapcsolatos.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Tanulóink magatartási és viselkedési kultúrájának jellemzői

- Beilleszkedési és magatartási nehézségeknek hívjuk azt a jellemző pedagógiai helyzetet, amikor a tanuló viselkedése jelentősen és súlyosan eltér az adott életkorban megkívánható helyes magatartástól. Az iskolai környezetben ez úgy jelentkezik, hogy ezeknél a tanulóknál az általánosan használt nevelési eljárások nem hatékonyak.

Az ilyen tanulók nem tudnak, vagy nem akarnak alkalmazkodni a környezetükben érvényes szociális szabályokhoz.

- A problémák okai lehetnek átmenetiek, de tartósak is: a családban bekövetkezett változás, pl. a kiskorú veszélyeztetése miatt a gyermek átmeneti nevelésbe vétele, vagy nem következetes otthoni vagy iskolai nevelés. Az állandó okok között szerepel a különböző fokú organikus zavarok és a nem megfelelő szociális háttér.
- Tünetként előfordulhat agresszív, a környezet ellen forduló viselkedés, de a passzív, szorongó, gátolt gyermek is különleges figyelmet igényel.
- A beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók speciális pedagógiai tevékenységet igényelnek, fontos a minél előbbi kiszűrésük. A következő teendő a beilleszkedési, magatartási nehézség okainak feltárása, majd a megfelelő, egyénre szabott kezelési program kidolgozása. A programnak meg kell határozni a célját, feladatát és a segítő, problémamegoldó tevékenységeket. Fontos a következetes és egységes pedagógiai eljárások alkalmazása.

Gyermekeink beilleszkedési zavarainak leggyakoribb formái:

- együttműködési készség hiánya
- durva hang, durva érintkezési mód
- feltűnni vágyás, imponálni akarás
- agresszivitás, kötekedés
- ellenséges, tekintélyelvű viselkedés
- megbízhatatlanság
- felelőtlenség
- érzelmi – indulati élet szélsőséges kiegyensúlyozatlansága
- gyenge kudarcűrész
- agresszív megnyilvánulások

Az autizmussal élő tanulók számos olyan viselkedést, magatartásformát mutathatnak, melyeket a környezet nem kívánatosnak minősít, tilt, esetleg csupán szociálisan füresának tart. Ezek között a viselkedések között előfordulnak veszélyes, destruktív, agresszív vagy önkárosító megnyilvánulások, de ide sorolhatjuk a beilleszkedést nehezítő sztereotip viselkedéseket vagy a szélsőséges passzivitást is.

Megelőzés: Lehetnek olyan jelzések, amelyek előrevelítik a gondot: közöny, passzivitás, érzelemszegénység, érdeklődés hiánya, túlzott félelem, szorongás, koncentrációzavar, teljesítményromlás, stb.

Autizmussal élő gyermekeknél a pedagógusok feladata, hogy a családdal egyetértésben rangsorolják a nem kívánatos viselkedéseket súlyosság és fontosság szempontjából, majd megoldási stratégiát dolgozzanak ki. Szükség esetén a folyamatba bevonandó pszichológus és pszichiáter is.

Célunk: Következetes és egységes nevelési eljárások alkalmazásával, olyan magatartásformák kialakítása, amelynek birtokában a tanuló képes lesz alkalmazkodni az iskola szabályrendszeréhez, hatékonyan tudja érzelmeit, indulatait irányítani.

Általános feladataink:

- a tanulók akaratának és jellemének fejlesztése
- a tanulóink önmagukhoz és másokhoz való helyes viszonyának kialakítása
- a helyes munkafegyelem kialakítása, a türelem, a kitartás és a fegyelem fejlesztésével
- törekszünk arra, hogy a társadalom pozitív viselkedési formái és tanulóink viselkedési szokásai megegyezzenek
- a tanulók magatartásának értékelésekor előbb a pozitív motiváció módszerét használjuk, a büntetés különböző adminisztratív formáit csak ezek után eszközöljük.

Az alábbi magatartási nehézségek, kiküszöbölésére kell törekednünk:

- késések
- gyakori igazolt vagy igazolatlan hiányzás
- a felszerelés gyakori hiánya
- házi feladatok elkészítésének gyakori, illetve tömeges elmulasztása
- az órára készülés sorozatos elmulasztása
- az ellenőrző, a tájékoztató füzet otthon hagyása illetve elvesztése
- az üzenetek aláírásának elmulasztása
- rongálások az épületen belül és kívül
- kisebb-nagyobb iskolai tárgyak eltulajdonítása
- Figyelmet kell fordítani a kedvezőtlen közérzetet jelző megnyilvánulásokra.
- Kiemelt figyelmet kell fordítani a nevelés során a gyermek magánéletében történő, számára
- megrázó élményekre
- szülők válása
- átmeneti vagy tartós védelembe vétel
- agresszió a családban
- haláleset a családban
- a családtagok egyikének súlyos vagy hosszan tartó betegsége
- a szülők tartós távolléte
- baleset, esetleg annak látványa
- többszöri lakhelyváltás

Pedagógia feladataink a magatartási problémák kezelésére

- okok keresése, háttér feltárás, megfelelő segítő eljárás
- következetesség, egységesség a nevelőtestület minden tagjától
- kommunikációs helyzetgyakorlatok, feszültségoldó, relaxációs tréninggyakorlatok alkalmazása
- a pedagógusteam bevonása a probléma megoldásába vagy enyhítésébe

- pszichopedagógus kollégák, a nevelőtestület többi tagjai, nevelő, oktató munkát közvetlenül segítők, DÖK-segítő, osztálytársak, szülők bevonása a probléma megoldásába
 - ha szükséges külső szakember segítségének kérése
 - önismereti tréningek szervezése, problémahelyzetek feltárására, megoldására
- Meggyőződésünk, hogy a hatékony tanulói megismerés, a mentálhigiénés harmónia, a többszintű differenciálás, következetes, egységes problémakezelés eredményre vezet.

Egyéni munkarend

Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja, és a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető. A szülő, nagykorú tanuló esetén a tanuló a kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig nyújthatja be a felmentést az Oktatási Hivatalhoz.

Az iskola igazgatója az Oktatási Hivatal határozata után biztosítja, hogy a tanuló a tankötelezettségének egyéni munkarendben tegyen eleget. Az iskolai igazgatója határozatban értesíti a szülőt, mely napokon biztosítja az egyéni munkarendet.

Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A kiemelt figyelmet igénylő, különleges szükségletű gyermekek közül az SNI gyermekek szempontjából is igen fontos a tehetségek beazonosítása, azok gondozása. Tehetséges tanulóknak, azok számítanak, akiknél a szakemberek valamilyen kimagasló adottságot, tényleges vagy potenciális képességet állapítanak meg, amely révén rendkívüli teljesítmények megvalósítására alkalmasak, mégpedig egy vagy több területen (általános intellektuális képesség, specifikus tanulási kompetencia, kreatív gondolkodás, művészi adottságok, pszichomotoros képességek).

Ez a definíció azt is jelenti, hogy azok a gyerekek is tehetségnek tekintendők, akik csak egy területen mutatnak kiemelkedő képességet, így más területeken lehetnek átlagos, vagy akár átlag alatti képességeik is.

Ezért a tanulásban akadályozott, értelmileg sérült, autizmussal élő gyermekek is lehetnek tehetségesek valamilyen területen, amely terület általában a jobb agyféltekei funkciók közül kerül ki.

Az értelmileg sérült gyermekek esetében a bal féltekei funkciók sérülése diagnosztizálhatók (logikus gondolkodása, intellektualitás stb). A jobb agyféltekei funkciók viszont kevésbé sérültek, eredményesebben fejleszthetők (rajz, zene, tánc, nagymozgás, moralitás, dramatizálás).

Az SNI tanulók másként gondolkodnak, a jobb agyfélteke dominancia azt sugallja, hogy „emocionális úton” könnyebben megközelíthetőek, mint kognitív úton.

Hosszú időn keresztül az a nézet volt domináns, hogy „a tehetség utat tör magának”, csak hagyni kell kibontakozni. Ezt ma már minden hozzáértő gyakorlati szakember téveszmének tartja, s csak arra jó, hogy letegyük a saját vállunkról a felelősséget.

Különösen megcáfolandó e nézet az értelmileg sérült gyermekeknél. Ma már világszerte egyértelműen megfogalmazódik az a követelmény, amit Czeizel professzor már évekkel ezelőtt meghirdetett: „A tehetséget keresni kell”! Az iskolai tehetséggondozó munka legkritikusabb pontjának tartják ezt a területet. Nem véletlenül, hiszen ha nem találjuk meg az igazi tehetségeket, a leggondosabban összeállított program sem lehet hatékony.

A fogyatékos tanulóknál még inkább kritikus elem ez, mert e népességnél nagyon nehéz korrekt módon azonosítani a tehetséget. Az értelmi fogyatékos tehetségeknak egyedi a látásmódjuk, a szimbólumok aprólékos, részletes, sajátos alkalmazása és különleges kontextusba helyezése jellemző rájuk. A lényeg, hogy ne a fogyatékosra kerüljön a hangsúly, hanem a tanulók pozitív, tovább fejleszthető képességeire.

A tehetséggondozás univerzális pedagógiai feladat, amely a sajátos nevelési igényű tanulóinknál, minden gyermekre irányul.

A cél a tehetség megtalálása és fejlesztése. Ez az azonosító pedagógiai munka nem a teljesítményre figyel, hanem a feltételezett képességekre és magára a sajátosan más személyiségre. A tehetség az a csillogó gyöngyszem, ami a fogyatékos gyermekekben is ott rejtőzködik. A tehetség átüt az értelmén, a tehetséghez szükséges érzelmi intelligencia az értelmi fogyatékos embernek is a sajátja.

A tehetség felismerése és gondozása régi gyakorlat a gyógypedagógiában is, hiszen itt is igaz, hogy a tanulói teljesítmények növelése a pozitívumokra való támaszkodás elvére építve valósítható meg leginkább. A kimagaslóan jó képességek fejlődésének egyik feltétele, hogy tárgyi és személyi feltételek biztosításával célirányos tevékenységen keresztül ösztönözödjének, másrészt a segítségükkel elért tudás megértésre kerüljön.

A tehetségfejlesztő munka szinterei:

- • A tehetséggondozást projektek keretében végezzük, ahol egy népi hagyományhoz kapcsolatos kreatív tehetségfejlesztő műhelyt és zenei tehetségműhelyt vezetünk, a beazonosított tehetségígéretes SNI gyermekeinknek.
- • A tanulásban, értelmileg akadályozott tanulóink részt vesznek az évente megrendezésre kerülő Komplex Tanulmányi Versenyen, Koncz Dezső Tanulmányi Versenyen, Ki-Mit-Tud kulturális rendezvényen, atlétikai, és tömegsport rendezvényeken
- • A végzős szakiskolai tanulóinkat benevezzük, felkészítjük a „Szakma kiváló tanulója” versenyre
- • Az autizmussal élő tanulóink gyakran rendelkeznek szigetszerű kiemelkedő képességekkel, melyek fejlesztő kiindulási alapot szolgáltatnak a személyiségük többoldalú kibontakoztatásához. A tehetséggondozásuk egyéni és kiscsoportos formában történik rehabilitációs foglalkozások keretében. A zenei, képzőművészeti, irodalmi, tantárgyi területen versenyekre, kulturális rendezvényekre készítjük fel tehetséges tanulóinkat.

Gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok

A gyermekvédelem fogalma: A gyermekvédelem komplex tevékenység, mely a gyermekek érdekében történik, jogaikat védi, valamint hozzájárul testi, szellemi, erkölcsi fejlődésük elősegítéséhez.

Gyermek- és ifjúságvédelmi munkánk célja, feladata:

Az intézményben folyó gyermekvédelmi munka biztosítsa a gyermekeket megillető jogok érvényesülését, védő- óvó intézkedéseket, ezzel hozzájárulva a rászorulóknak, a hátrányos és halmozottan hátrányos, valamint a veszélyeztetett helyzetű tanulók életminőségének javításához.

Általános feladatok:

- A tanulók intézményes ellátása, az iskola valamennyi szolgáltatásának biztosítása igény szerint.
- A tanulók egészséges fejlődéséhez szükséges nevelési légkör biztosítása, testi épségük megóvása.

Kiemelt feladat:

- A tanulók rendszeres iskolába járásának biztosítása,
- az igazolatlan mulasztások számának csökkentése, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű tanulókra.

Ennek érdekében:

- Szorosabb együttműködés a szülőkkel és Gyermekjóléti Szolgálatokkal.
- Szükség esetén családlátogatások tervezése az osztályfőnök és a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős bevonásával.

- A pedagógusok, szülők, gyermekvédelmi felelős, kollégiumi ellátás esetén: a kollégiumvezető, ápolónő, nevelők és gyermekek kölcsönös, alaposabb megismerésének biztosítása a bizalomra épülő együttműködés érdekében.
- Igazolatlan mulasztás esetén az eljárás a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. EMMI rendelet 51. §-a alapján történik
- Az igazolatlan hiányzások visszaszorítása érdekében fektessünk hangsúlyt az intézkedési terv készítésére, melyben törekedjünk a mulasztás okának feltárására, a tanulót veszélyeztető és az igazolatlan hiányzást kiváltó helyzet megszüntetésére. Ennek érdekében fő szempont legyen, hogy a gyermek helyzetét szem előtt tartva, a szülőt próbáljuk együttműködő partnernek megnyerni.

További feladataink:

- A kulturált szabadidő eltöltésének biztosítása az életkor függvényében.
- Egészségnevelési feladatok megvalósítása, figyelemfelhívás a drog és egyéb egészségkárosító szerek hatásaira, használatuk következményeire. A tárgykörben preventív, ismeretterjesztő foglalkozások szervezése külső szakemberek bevonásával.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a veszélyeztetett helyzetű tanulók számának felmérése, nyilvántartása, a családok szociális helyzetének megfelelően a különböző támogatások ismertetése a szülőkkel, a hozzájutás segítése, támogatása, tanácsadás a családellátó tevékenységhez.
- Gyors és hatékony intézkedések megtétele a gyermekbántalmazások vagy egyéb pedagógiai eszközökkel meg nem szüntethető veszélyeztető tényező megléte esetén.
- Folyamatos, őszinte érzelmi kötődés, biztonságos légkör megteremtése, melyben a problémáit jelezheti, feltárhatja a tanuló.
- Tájékoztató adása a gyermekvédelmi felelős fogadóórájáról, mind a gyermekek, mind a szülők részére.

- Bizalmi elvre épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel.
- Szoros együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálatokkal, az általuk szervezett programokba történő bekapcsolódás, esetmegbeszéléseken történő részvétel.

Rendszeres kapcsolattartás a szakellátásban /okban, nevelőszülőknél / nevelkedő gyermekekkel foglalkozó szakemberekkel.

- Segítséget nyújtani a kisebbségi etnikumból érkező gyermekeknek a kulturális és szociális hátrányaik csökkentésében, a szabályok, normák közvetítésével azok elfogadására ösztönzés.
- Lehetőség szerint biztosítani a tanulók számára az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003.évi CXXV. törvényben foglaltak megvalósítását.

Tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

“Ha egyenlő tanulási lehetőséget akarunk biztosítani a tanulóink számára, akkor különbözőképpen kell tanítanunk” (HANSEN J. 1994.)

A tanulási kudarcok már az iskolába kerülés után jelentkezhetnek gyermekeinknél. A tanulás fárasztó, minél fiatalabb a gyermek, minél rövidebb ideje jár iskolába és minél alacsonyabb az intelligenciaszintje, annál inkább csak közvetett módon, önkéntelen tanulási helyzetekben bővíthetők ismeretei.

A tanulási kudarcok megelőzésére több hatékony módszertani eljárást alkalmazunk intézményünkben.

A TANULÓK INTÉZMÉNYI DÖNTÉSI FOLYAMATBAN VALÓ RÉSZVÉTELE

Az intézményi döntések folyamatában a tanulók a diákönkormányzaton keresztül vesznek részt.

A diákönkormányzat az iskola diákjainak érdekvédelmi és jogérvényesítő szervezete, melyet egy a diákönkormányzatot segítő Pedagógus támogat. Tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi területre kiterjed. A tanuló joga, hogy e képviselőhöz forduljon.

A diákönkormányzat célja az intézményben tanuló diákok érdekeinek képviselete, illetve a diákjogok érvényesülésének elősegítése. Továbbá, hogy a tanulók aktívan vegyenek részt a tartalmas és teljes iskolai élet kialakításában. A diákönkormányzat további célja, hogy jó hangulatot, jó közösséget teremtsen az iskolában, ennek megfelelően segíti a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységét és szervezi rendezvényeit, programjait.

Az iskolai diákönkormányzat jogosítványait az iskola osztályközösségében megválasztott osztályképviselőből (osztályonként 1 fő) álló diákönkormányzat vezetősége, illetve annak választott tisztségviselője érvényesítik.

Az iskolai diákönkormányzat a magasabb rendű jogszabályokban megfogalmazott jogkörökkel rendelkezik, amelyek a következők:

- döntési;
- véleményezési;
- javaslattevő.

Döntési jogkör:

- a tanulóközösségek dönthetnek saját közösségi életük megtervezésében, szervezésében, ellenőrzésében, értékelésében;
- képviselőjük, tisztségviselőjük személyéről és ezek megbízatásának visszavonásáról;
- a diákönkormányzat dönt a nevelőtestület véleményének meghallgatásával saját működéséről és szerveinek hatásköréről;

- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról;
- az iskolai, kollégiumi diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről,

Véleményezési jogkör

- a munkarendnek a tanulókat érintő kérdéseiben;
- az iskolai SZMSZ jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt
- a tanórán kívüli foglalkozás formáinak meghatározásában;
- szervezett vélemény-nyilvánítás formáiban;
- jutalmazási elvekben;
- fegyelmező intézkedésekben;
- hagyományápolásban.
- létesítmények használati rendjében;
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt
- egy helyiség biztosításában, illetve megvonásában a DÖK részére;
- a tanulók kitüntetésében és jutalmazásában;
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor
- az iskolai házirend elfogadásakor és módosításakor
- az intézmény munkájának, helyzetének elemzésében, értékelésében;
- beszámolók elfogadásában;
- könyvtár, sportkör működési rendjében;
- pályázatok, versenyek megszervezésében;
- fegyelmi ügyekben;
- az iskolában lévő létesítmények használatában;
- tanórán kívüli foglalkozások meghatározásában;
- ünnepélyek szervezésében, hagyomány építésben,
- véleményezheti a diákétkeztetést.

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési-oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos valamennyi kérdésben.

A vélemények írásos vagy jegyzőkönyvi beszerzéséért az intézmény igazgatója felelős. A jogszabály által meghatározott véleményeztetésen felül az intézmény nem határoz meg olyan ügyeket, amelyekben a döntés előtt kötelező kikérni a diákönkormányzat véleményét.

Javaslattevő jogkör

A tanulóközösségek javaslatot tehetnek az iskolai élettel kapcsolatos problémák mindegyikének megoldására.

A tanulói képviselői rendszer az osztálytitkárokon, és az iskolai diákönkormányzaton keresztül, illetve érdekvédelmi szervek útján működik.

Véleménynyilvánítás

A tanulók szervezett véleménynyilvánításának és tájékoztatásának fóruma a diákközgyűlés. Megtartásának idejét a tanév helyi rendje tartalmazza. A diákközgyűlés napirendjét az igazgató és a diákképviselő közösen állapítja meg. A napirend nyilvánosságra hozatala az osztályokban a faliújságon keresztül történik.

A diákközgyűlésen jelen vannak a nevelőtestület képviselői.

A diákközgyűlés levezető elnöke a diákönkormányzatot segítő tanár. A tanulók részére az igazgató ad tájékoztatást.

Az iskola életével kapcsolatos kérdéseket a diákönkormányzat segítő tanár közreműködésével a közgyűlést megelőzően írásban is eljuttathatja az iskola igazgatójához.

Írásban, illetőleg a szóban feltett kérdésre az illetékes vezető ad érdemi választ.

A rendkívüli diákközgyűlés összehívását a diákönkormányzat vezetője a javasolt napirend megjelölésével a segítő tanár útján kezdeményezi az igazgatónál.

Az igazgató a kezdeményezéstől számított 15 napon belül intézkedik a rendkívüli diákközgyűlés összehívásáról a napirend közzétételével. Ha az igazgató a rendkívüli diákközgyűlés összehívását nem tartja szükségesnek, gondoskodik a kezdeményezést kiváltó kérdés más úton való megnyugtató rendezéséről.

A tanulók egyénileg más keretek között is nyilváníthatnak véleményt a velük kapcsolatos dolgokról. Véleményt nyilváníthatnak közösségi nevelés órákon, elmondhatják problémáikat szaktanáraiknak, napközis nevelőiknek.

Írásos véleményt és javaslatot nyújthatnak be (és erre választ kérhet) az iskola igazgatójéhez. A választ 14 munkanapon belül kell megkapniuk.

Tájékoztatás

A tanulók tájékoztatásának szóbeli és írásbeli formáját alkalmazzuk.

Szóbeli tájékoztatást adhat a nevelőtestület minden tagja. Rendszeres tájékoztatási kötelezettsége van az osztályfőnököknek.

A diákjogokat, az érdekvédelmet érintő kérdésekről a DÖK felnőtt segítője ad tájékoztatást.

A pályaválasztási, továbbtanulási kérdésekről az osztályfőnökökön kívül az igazgató-helyettesnél lehet érdeklődni.

Szociális kedvezmények igénybevételének lehetőségeiről a gyermekvédelmi felelős, vagy az igazgató-helyettes, tagintézmény-vezető ad tájékoztatást.

A térítési díjakról, pénztári befizetésekről a pénztárostól lehet felvilágosítást kérni.

Írásbeli tájékoztatás eszköze az intézetben elhelyezett faliújság. Felhasználható iskolai rendezvények, pályaválasztási események, ünnepélyek, iskolán kívüli – a nevelési elveinkkel nem ellentétes – programok közzétételére.

A diákönkormányzati munka közösségfejlesztő feladatai

- A diákönkormányzat a tanulók önirányító, önszervező közössége - a közösségi nevelés sajátos területe, ahol a tanulók együttműködést, ön- és közösségérvényesítő érdeket ütköztetnek, a társadalmi demokratizmust tanulják, erősödik a közösség iránti felelősségtudat.
- Ápolják és bővítik iskolánk hagyományait, melyek a közösségépítés fontos elemei, s a közösségért végzett tevékenységre számos lehetőséget biztosít.

4 AZ ISKOLA KÖZVETLEN PARTNEREI, EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBB FEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Az intézmény partnereinek bevonásával történik meg az intézményi működés szempontjából kulcsfontosságú sikertényezők azonosítása.

A szabad iskolaválasztás joga az érintettek körében sajátos értelmezést nyer. A szakvéleményben a diagnózis (értelmi sérülés foka, jellege) mellett az intézményi kijelölés is feltüntetésre kerül. Ez bizonyos kényszerhelyzet a tanulónak, szülőnek egyaránt.

A gyermek az intézménybe kerülve egy nevelési folyamat alanya lesz. A hatékony fejlesztés érdekében a folyamatban minden résztvevőt érdekeltté kell tenni, biztosítani kell az egyes iskolahasználók számára érdekeik érvényesítését.

A szocializáció elsődleges színtere a család. Itt szembesülnek először a gyerekek a követelményekkel, az elvárásokkal, az egymáshoz közelíthető érdekekkel. Az iskola folytatja az értékszocializációs folyamatot, vagy éppen egy „ellentétes” értékszocializációs folyamatot működtet. Szeretnénk elérni, hogy a családi és az iskolai követelményrendszer közel kerüljön egymáshoz. Ennek érdekében megismertetjük a szülőkkel is nevelési – oktatási célkitűzéseinket, fontos tennivalóinkat, valamint az adott tanévre érvényes feladatainkat. Fontosnak érezzük, hogy nevelési céljainkat közelíthessük egymáshoz.

A tanulmányi munka az elsődleges a szülő – pedagógus kapcsolatban iskola alapvető funkciójának megfelelően. Azonban az elvárások szerint a viselkedés és a magatartás formálása, általában a neveltségi szint emelése, az eddiginél nagyobb figyelmet kell kapnia. Az iskola pedagógusai és a szülők között rendszeres a kapcsolat, melyek módjáról, formájáról, idejéről a szülő a tanuló ellenőrzője útján értesül. Az osztályfőnökök, a pedagógus kollégák segítséget nyújtanak a család nevelési problémáinak megoldásában, indokolt esetben szakemberek bevonásával.

Ezen együttműködés alapja: a gyermek iránt érzett közös nevelési felelősség

Az együttműködés megvalósulási formái:

- kölcsönös támogatás
- koordinált pedagógiai tevékenység Az együttműködés feltétele:
- kölcsönös bizalom és tájékoztatás
- őszinteség

Az együttműködés eredménye:

- a családi és iskolai nevelés egysége és ennek nyomán kedvezően fejlődő gyermeki személyiség

Együttműködési formák Szülők részéről:

- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken
- őszinte véleménynyilvánítás
- együttműködő magatartás
- nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldás
- a családi nevelésben jelentkező nehézségek közös legyőzése
- érdeklődő - segítő hozzáállás
- szponzori segítségnyújtás

A képviselők maguk választották elnöküket. Jogköreit, hatásköreit a közalkalmazotti törvény alapján gyakorolja.

Pedagógus részéről:

- nyílt napok, nyílt órák szervezése
- rendszeres és folyamatos tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, magatartásáról
- előre tervezett és rendkívüli szülői értekezletek
- fogadóórák

- előadások szervezése (logopédus, pszichológus, orvos, védőnő)
- pályaválasztási tanácsadás
- családlátogatás
- közös rendezvények, vetélkedők, programok
- szülőklub működtetése

Utazó gyógypedagógusi, konduktori hálózat

Utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatunk az egységes szakmai eljárás érdekében munkaközösséget működtet, amelynek tagjai az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.

Jó kapcsolatot ápolunk a Nagykátai járás többségi köznevelési intézményeivel

- Hatékony szakmai és szakmaközi kapcsolatot alakítottunk ki térségünk több köznevelési és egészségügyi intézményével, pedagógiai szakszolgálattal, Szakértői Bizottságokkal, Védőnői Szolgálatokkal, Gyermekjóléti Szolgálatokkal, kórházakkal.
- Tagja vagyunk, és rendszeresen részt veszünk ülésein, az Országos EGYMI Egyesületnek, valamint a Nemzeti Pedagógus Kar EGYMI tagozatának, melynek alelnöke igazgatónk Kovács Andrea.
- Igény esetén szülői klubot működtetünk, ahol tanácsadást biztosítunk az érintett és a többségi intézményekben tanuló gyermekek szüleinek.
- Jó kapcsolatot ápolunk különböző civil szervezetekkel, (Országos Autista Alapítvány, ÉFOÉSZ, Városi Polgárórség, stb), elkötelezettek vagyunk további kapcsolatok kialakítására, folyamatos építésére, karbantartására.
- Az intézmény kiépített partnerkapcsolatai erősek, iskolánk elszigeteltsége megszűnt, sokat tettünk az együttnevelésben résztvevő minden érintett szemléletformálásáért.

- Az intézmény szervezeti kultúrájában jellemzően jelen van a teammunka, a pedagógusok, szakemberek, az ellátásban érintettek közötti horizontális és vertikális együttműködést szorgalmazunk.
- Az iskola szervezeti kultúrájában és működési gyakorlatában, a vállalt szolgáltatások tekintetében jellemző a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésében, oktatásában, fejlesztésében, terápiájában részt vevő szakemberek szakmán belüli és szakmaközi együttműködése. A szolgáltatások során az utazó gyógypedagógusok napi kapcsolatban vannak az SNI tanulók pedagógusaival, sokszor adnak segítséget a tanórai differenciálás megvalósulására.
- Az intézmény a szakmai és szakmaközi kapcsolatok, a szolgáltatói funkció működtetésére kidolgozott külső-belső kapcsolati formákkal rendelkezik.
- Az intézmény szervez, rendezvényeket. (Autizmussal élő gyermekek fejlesztése konferencia, EGYMI rendezvények, előadások).
- Eseti feladatok (pályázatírás, megvalósítás, fejlesztési program, projektmegvalósítás stb.) megoldására innovációs munkacsoportok szerveződnek rendszeresen.
- Az intézmény a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését a szülők bevonásával végzi, a fejlesztés és gondozás tekintetében biztosítja és igényli a szülők részvételét a gyermek fejlesztésében.

Szervezeti hagyományok (az iskola társadalmi rendszere)

Iskolánk széleskörű és kiterjedt kapcsolatot tart fent az alábbi szervezetekkel és intézményekkel:

- A Ceglédi Tankerületi Központ igazgatójával, szakmai és gazdasági igazgatóhelyetteseivel, referenseivel
- Oktatási Hivatal, Szolnoki Pedagógiai Oktatási Központ
- Hasonló profilú köznevelési intézmények

-
- Többségi köznevelési intézmények
 - Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézménye és Tagintézményei
 - ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskolai Kar
 - Egyéb gyógypedagógus képző intézmények
 - A nagykátai járás gyámügyi előadói
 - Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmények Országos Egyesülete
 - Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete

Nagykáta város Önkormányzata, Szentmártonkáta Nagyközség Önkormányzata,

tanulóink lakóhely szerinti települési önkormányzatai és a települések oktatási és kulturális intézményei

- Karitatív szervezetek, csoportok
- Illetékes rendőrhatalóságok
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálatok
- Járási Kormányhivatal

A szülőkkel való kapcsolattartásunk a felsoroltakon alapul

- Szülői értekezletek
- Nyílt napok
- Iskolai rendezvények
- Családlátogatások
- Szülői klub
- Közös programok, kirándulások

5 A TANULÓI KULCSKOMPETENCIÁK FEJLESZTÉSE

5.1 A NAT által meghatározott kulcskompetenciák, tudástartalmak

A Nat az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

- 1. A tanulás kompetenciái
- 2. A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- 3. A digitális kompetenciák
- 4. A matematikai, gondolkodási kompetenciák
- 5. A személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- 6. A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- 7. Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

5.2 A kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetencia az ismeretek, készségek és attitűdök transzferábilis, többfunkciós egysége, amellyel mindenkinek rendelkeznie kell ahhoz, hogy személyiségét kiteljesíthesse és fejleszthesse, be tudjon illeszkedni a társadalomba, és foglalkoztatható legyen. A kulcskompetenciákat, a kötelező oktatás illetve képzés időszaka alatt kell elsajátítani. A későbbiekben, az egész életen át tartó tanulás során mindenféle tanulás alapját ezek a kompetenciák képezik.

A kulcskompetenciák fejlesztésének célja

- A gondolkodás fejlesztése
- A megismerési képességek fejlesztése
- A személyes értékek tudatosítása, a tanulást segítő érzelmi és motivációs tényezők megerősítése

9.3 A kulcskompetenciák megjelenése intézményünk oktatási – nevelési – fejlesztési rendszerében

Alapkompetenciák a tanulásban akadályozott tanulóknál

A Nat-ban alapvető célként meghatározott kiemelt kompetenciatérületek fejlesztése az enyhe értelmi fogyatékos tanulók integrált (inkluzív) és a gyógypedagógiai intézményekben megvalósuló nevelési formáiban egyaránt fontos nevelési-oktatási elvárásként jelenik meg. Ennek biztosítása elengedhetetlen a társadalmi integráció szempontjából, s különös hangsúlyt kap az önálló életvezetés, a munka világába való beilleszkedés érdekében.

Alapkompetenciák

Az alapkompetenciák teszik lehetővé a többi kompetenciatérület fejlesztését. Ezáltal a tanulók használható tudáshoz jutnak, ami kiemelten fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is.

Az írás, olvasás, számolás, a térben és időben való tájékozódás, valamint az IKT-eszközök alapszintű használata lehetővé teszi, hogy az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes legyen önálló ismeretszerzésre. Fontos a tanuló pozitív viszonyulásának kialakítása a feladatokhoz és az élethelyzetekhez. Ezen feltételek megteremtése az egész nevelési folyamaton végighúzódik.

A tanulás kompetenciái

A hatékony, önálló tanuláshoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompetenciák biztosítanak.

A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvileg fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja.

Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra.

Törekedni kell a digitális technológia kínálta eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen átívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli.

A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét eselkvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világnézet kialakítása a feladat.

Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége.

Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

Alapkompetenciák az értelmileg akadályozott tanulóknál

Az értelmileg akadályozott tanulók egyénileg nagyon eltérő képességprofilja miatt a Nat kuleskompetenciáinak fejlesztése is egyéni, individualizált módon valósulhat meg. Mindazonáltal a fejlesztésnek vannak olyan átfogó elemei, amelyeknek egységesen érvényesülniük kell.

Kiindulási alap a kognitív fejlesztés, amely meghatározza a többi területen való sikerességet is. Ugyanakkor nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy az egyes kompetenciaterületek nem elszigetelten, hanem kölcsönhatásban jelennek meg és fejlődnek.

Alapkompetenciák

Az értelmileg akadályozott tanulók nevelését, oktatását, a köznevelésben eltöltött egész idejét áthatja az alapkompetenciák fejlesztése. Abban az esetben, ha ezen kompetenciák valamelyike nem vagy nehezen fejleszthető a szokásosnak tekinthető célkitűzések mentén (pl. verbális önkifejezés, szövegértő olvasás), az egyén képességeihez igazodó korrekciós-terápiás támogatásra van szükség (pl. kiemelten sok közvetlen tapasztalatszerzés, augmentatív kommunikáció). Ahol a speciális módszerek sem vezetnek eredményre, kompenzációt kell biztosítani (pl. alternatív kommunikáció, képes napirend, speciális markírozás, vagyis az egyén számára jól értelmezhető és követhető vizuális jelzések, piktogramok, iránymutatók, vezetőcsíkok elhelyezése, felfestése a téri tájékozódáshoz – lásd még 2.1 „Nevelési és oktatási alapelvek”). Elengedhetetlen a korábban részletezett személyre szabott, egyéni felméréseken alapuló tanulási utak meghatározása és tágabb időkeretbe helyezése.

A tanulás kompetenciái

A Nat-ban meghatározott kapcsolódó ismeret, készség és attitűd kialakulása részlegesen várható el értelmi akadályozottság esetén.

Ez távlati, ideális célkitűzésként értelmezhető, és a fejlesztést kis lépésekre, részcélokra kell bontani, az egyes tanulók képességstruktúrájához igazodva (v.ö. önállósági szintek, differenciálás leírásával). Különös figyelmet kell fordítani a motiváció kialakítására, illetve fenntartására, az én-tudatosság, a saját értékek és lehetőségek felismerésének fejlesztésére. Elsődleges cél a szűkebb, majd tágabb környezetben való eligazodás, a közösségi részvétel különféle szerepköreire való felkészülés, a minél önállóbb életvitel kialakítása.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A kommunikációs kompetenciák fejlesztése általános, tág értelmezésben megfeleltethető a Nat vonatkozó célkitűzéseinek. Nélkülözhetetlen az információ befogadásához, az elemi gondolkodási műveletek hatékony működéséhez. Elsődleges a kommunikációs szándék felkeltése/fenntartása, a kommunikációs csatornák hatékony alkalmazása mind a megértés és információszerezés, mind az önkifejezés tekintetében. Mivel a társas helyzetek, kapcsolatok alapja, a szociális készségek fejlesztése szempontjából is kiemelten fejlesztendő terület. A más nyelvekkel való ismerkedés opcionális, sok értelmileg akadályozott tanuló esetében nem megvalósítható. Néhányan azonban rendelkezhetnek a szükséges alapképességekkel, és általános adottságaikhoz képest jó nyelvelsajátítási képességük lehet.

A digitális kompetenciák

A digitális kompetenciák alapjaiban megfeleltethető a Nat elvárásainak. A készségszintben, illetve a támogatási szükségletben lehetnek jelentős egyéni eltérések. A hamis információk kiszűrése, valamint a lehetséges visszaélések elkerülése érdekében fokozottan figyelmet kell fordítani a „gyanús”, „bizonytalan” internetes tartalmak felismerésére, a megfelelő kapcsolati személytől való segítségkérésre, a támogatott döntéshozatal gyakorlására.

A verbális kommunikációra képtelen tanulók esetén helyettesítő/kiegészítő jelleggel egyaránt alkalmazunk különféle IKT-eszközöket.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A gondolkodás kompetenciái megfelelően adaptálva jól értelmezhetők az értelmileg akadályozott tanulókra is. Különös figyelmet kell fordítani a meglévő képességek fejlesztésére, a látókör szélesítésére, az elemi kritikai érzék, óvatosság alakítására, miközben meg kell tartani / ki kell alakítani a környezet iránti nyitottságot, kíváncsiságot is. Alapcél az egyszerű logikai összefüggések felismerése, az ismeretek minél rugalmasabb, eltérő kontextusokban való hatékony előhívása és alkalmazása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

Az értelmileg akadályozott ember számára kiemelten fontos terület, mivel nagy valószínűséggel hosszú távon, egész életen át valamilyen közösségi ellátásban fog részesülni. Az egyéni és közösségi javakat szolgáló tevékenységek, készségek gyakorlása a személyes jóllétnek is egyik alappillére. A saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok ismerete, a viselkedésszabályozás alapjai, az együttműködési készség (ki)alakítása, a társas kapcsolatok szabályrendszerének megismerése kiemelten fejlesztendő.

Cél a harmonikus, reális önértékeléssel, pozitív énképpel rendelkező személyiség kibontakoztatása. Fontos a helyes önellátási-önkiszolgálási szokások (beleértve a napirend, az egészséges életmód), a tanuló önmaga és környezete iránti igényesség kialakítása. Kiemelten fontos, hogy a tanuló érdeklődéséhez, igényeihez mértén megfelelő nemi és szexuális nevelést biztosítsunk, mint az önazonosság, én-tudatosság integráns része. Mint minden nevelésben, kisebb korban a szokások kialakítása van inkább előtérben, de az értelmileg akadályozott tanulóknál is fontos, hogy fokozatosan megtanulják az önálló felelősségvállalást. Ennek kardinális kérdése, hogy a tanuló felismerje a lehetőségek és lehetséges következmények közötti összefüggéseket, tudja, hogy mit jelent a következmények vállalása, és felismerje, hogy mikor van szüksége segítségre a lehetséges következmények feltárásában (támogatott döntéshozatalra való felkészítés).

Ez leginkább konkrét élethelyzetekhez, eseményekhez kötöten valósulhat meg.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A Nat leírásában foglaltak megvalósulásában nagyobb szerep jut az érzelmi alapú megközelítésnek. A kreativitás, az alkotótevékenység sok értelmileg akadályozott ember számára az önkifejezés alapvető eszköze. Ennek elemei épülnek be a felnőttkori foglalkozásterápiás tevékenységekbe is. Sok esetben ez a szabadidő tartalmas eltöltésének egyik módja lehet. Külön figyelmet kell szentelni e téren a kiemelkedően teljesítő tanulók tehetséggondozására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A vonatkozó kompetenciák megfelelően adaptált értelmezésben megfeleltethetők a Nat leírásának. Elsődleges a pályaaorientáció: adjuk meg a lehetőséget, hogy a tanuló különféle területeken próbálja ki magát. Ezáltal felszínre kerülhetnek erősségei, egyben érdeklődésének megfelelő elfoglaltságot végezhet. Fejlesztendő területek a kitartás, a munkafegyelem, az adott tevékenység jelentőségének belátása, a munkavállalói szerepkörhöz igazodó viselkedési normák gyakorlása. Ettől elválaszthatatlan, hogy a tanuló tisztában legyen az alapvető jogokkal, amelyek munkavállalóként megilletik. A különféle eszközök, nyersanyagok, munkafolyamatok célirányos megismertetése is szükséges. Tudatossá kell tenni a különbséget a precíz teljesítményelvárás és a kreativitás, az alternatív megoldások lehetőségei között.

A kulcskompetenciák fejlesztése autizmus spektrumzavarral küzdő tanulóknál

Alapkompetenciák

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók esetében az alapkompetenciák fejlesztésekor is igen nagy egyéni eltérésekkel kell számolni, nem csupán a tipikus kortársakhoz képest, hanem a célcsoporton belül is.

Az alapkompenciák megszerzése és megszilárdulása jellemzően tágabb időkeretben valósul meg, mint a tipikus kortársak esetében. Az alapkompenciák fejlesztése is az egyéni felmérésen alapuló egyéni fejlesztési terv szerint történik.

A beszéd, olvasás, írás, szövegalkotás, mennyiségekkel, számokkal, idővel kapcsolatos ismeretek elsajátítása gyakran mechanikus, ezért feltétlenül szükséges a megszerzett ismereteket valós élethelyzetekben alkalmazni. Az írott és beszélt nyelv funkcionális használatának elsajátítása kulcsfontosságú, annak spontán fejlődése nem elvárható.

A szociális kommunikáció és a rugalmas gondolkodás minőségi sérülése akadályozza a nyelv és beszéd rugalmas, funkcionális használatát, az absztrakt szimbólumok rugalmas kezelését. A pozitív attitűd kialakításához sikerélményt nyújtó, egyénre szabott tanulási helyzetek kialakítása szükséges.

A tanulás kompetenciái

Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók esetében minden esetben egyénileg azonosítjuk a hatékony és önálló tanuláshoz szükséges feltételek meglétét, majd a felmérés alapján egyéni fejlesztési célokat tűzünk ki. A szükséges feltételek közül a sérülés természete miatt általában számolni kell a gyenge vagy sérült motivációval, az énkép, önismeret hiányával, töredékességével. A tanulás tanítása során alapvető fontosságú arra alapozni, hogy a tanuló mely ismeretek, tudások, képességek birtokában van, illetve milyen kialakulóban lévő készségekre építhetünk. Az önállóság elősegítésének egyik fontos módszertani eszköze az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítése, kiegészítése egyénre szabott vizuális környezeti támpontokkal. Az informatikai eszközök egyénre szabott alkalmazása ugyancsak elősegíti a fejlődést.

A Nat által meghatározott ismeretek e területen is az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A munkavállaláshoz szükséges képességek fejlesztése prioritást kap az érintett tanulók iskolai nevelése-oktatása során. Az értelmi és nyelvi képességektől függetlenül hiányozhatnak a hatékony és önálló tanulás egyes feltételei: a tartós, irányítható figyelem, a motiváció, a tanulás céljának, jelentőségének megértése.

Hiányozhatnak a csoportos helyzetben való tanulás kognitív és viselkedéses feltételei, ezért szükség lehet az új ismeretek egyéni helyzetben való tanítására. A tanulás iránti pozitív attitűd gyakran csak a saját érdeklődési kör esetében jelenik meg, egyébként számolnunk kell az újdonságokkal szembeni ellenállásra.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

A fejlesztés fő célterülete a kommunikáció, mint a kapcsolatteremtés és fenntartás, valamint az információcsere eszköze. Az alapvető probléma nem a beszéd hiánya vagy fejlődési zavara, hanem a kommunikációs szándék, illetve a kommunikációs funkciók megértésének sérülése. Minden autisztikus gyermeknél – függetlenül verbális képességeik színvonalától – elsődleges cél az egyén képességszintjének megfelelő kommunikatív kompetencia megteremtése. A cél eléréséhez szükség lehet alternatív kommunikációs eszközrendszerek alkalmazására.

Az autizmus spektrumzavarral küzdő gyermekek esetében a kommunikációs képességek fejlődése és a nyelvelsajátítás folyamata minőségileg eltér a tipikusan fejlődő kortársakétól. A fejlődési zavar kihat a szókinés, jelentés, nyelvtan és nyelvi funkciók elsajátítására, rugalmas alkalmazására.

Hiányozhatnak vagy sérülhetnek azok a képességek, melyek lehetővé teszik a helyzetnek megfelelő személyközi kommunikációt és a nyelvi úton történő ismeretszerzést. Különösen nehezített az élő nyelv és szociális közvetítés útján való tanulás. A kommunikációs képességek sérülése és a kompenzáció lehetősége egyénenként mérendő fel, a fejlődési zavar spektrum jellege, az egyéni képességek és tünetek nagyfokú változatossága miatt.

A digitális kompetenciák

Az IKT-eszközök lehetőséget nyújtanak az élő nyelv és a szociális közvetítés helyettesítésére, a kölcsönös kommunikáció segítésére, az önálló ismeretszerzésre. A későbbi munkavállalás szempontjából is szerepe lehet az informatikának, mivel számos tanuló mutat érdeklődést e terület iránt.

Az IKT alkalmazása egyedülálló lehetőséget jelent az autizmussal élő tanulók számára, a kommunikációs akadálymentesítés, a tanulás és későbbi munkalehetőségek tekintetében egyaránt, sokan közülük pedig kifejezetten tehetségesek az IKT alkalmazásában. Az érintett tanulók esetében azonban kiemelten fontos a lehetséges veszélyek megelőzése. Fokozottan veszélyeztetettek azzal kapcsolatban, hogy függővé váljanak a számítógép és az internet használata során. Szociális-kommunikációs sérülésük miatt nehézséget jelenthet számukra az IKT interaktív használatával összefüggő veszélyeinek felismerése, elkerülése, valamint a rendelkezésre álló információk közötti kritikus válogatás.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A kvantitatív és kvalitatív adatok összegyűjtése, rendszerezése, az információk különböző logikai eljárásokkal történő átalakítása, értelmezése és elemzése az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók erőssége lehet. Nehézséget jelenthet ugyanakkor az adatok értelmezése, a rugalmas problémamegoldás és az információk alkalmazása a mindennapi életben.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes és társas kompetenciák explicit tanítása az autizmusspecifikus fejlesztés kulcsterülete. A sikerélményeket biztosító, a tanuló érdeklődését és motivációját fenntartó oktatási környezet kialakítása kulcsszerepet játszik a reális önértékelés és pozitív énkép kialakításában.

Hangsúlyos szerepet kap a saját személyiség, a külső és belső tulajdonságok megismertetése, a saját viselkedés kontrolljának, a kooperációnak, a szociális normáknak a direkt tanítása, mivel azok intuitív megértésére, sponfán elsajátítására korlátozottan számíthatunk.

Elsődleges az érzelmi biztonság megteremtése, a pozitív, reális énkép és önértékelés támogatása, a fejlődési zavarral gyakran együtt járó szorongás megelőzése, oldása.

A helyes étkezési, alvási, önápolási szokások, a rendszeres mozgás iránti igény kialakítása szintén prioritást kap az egyéni fejlesztési tervben.

A saját testtel, szexualitással, nemiséggel és emberi kapcsolatokkal összefüggő ismeretek, viselkedési normák direkt tanítása ugyancsak prioritást kell hogy élvezzen, mivel a szociális megértés sérülése e területet speciálisan nehezíti.

Előtérbe kerül az önismeret és a közvetlen szociális környezet megismerése, a társas viselkedés szabályainak direkt tanítása, ismerete, betartása. A történelmi időszemléletet, képzelőerőt, valamint az elvont, szociális jelentést hordozó fogalmak megértését kívánó tartalmak elsajátítása általában nehézséget jelent.

A szociális és állampolgári kompetencia körébe tartozó ismeretek, képességek és attitűdök teljes körű elsajátítása mélyebb szociális megértést feltételez. Mivel az autizmus spektrumzavarok lényegi jellemzője a szociális megértés sérülése, az érintett tanulók esetében elsősorban a tények, ismeretek, együttélési szabályok elsajátítása kap prioritást.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

A Nat által meghatározott ismeret, készség és attitűd az egyéni képességektől függően sajátítható el. A művészetek sokoldalúan segíthetik az autizmusspecifikus egyéni fejlesztést. A művészeti tevékenységek a szabadidő tartalmas eltöltésében is jelentős szerepet játszanak. Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók között lehetnek kiemelkedő zenei, rajz- vagy egyéb művészi tehetséggel bíró gyermekek.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

Az autizmusban azonosított kognitív sérülések jellege miatt (végrehajtó működések zavara, naiv tudatelméleti sérülés) e kompetencia fejlesztésekor általában sokféle képesség, készség célzott, egyénre szabott, intenzív fejlesztésére van szükség. A szükséges képességek többsége (pl. tervezés, szervezés, irányítás, hatékony kommunikáció, csapatmunka, kreativitás) az autizmussal élő tanulók esetében sérült, illetve hiányozhat.

A Nat által meghatározott ismeretek, képességek, attitűdök az egyéni képességektől függően sajátíthatók el. A képességek terén a típusos nehézségek mellett szintén nagy egyéni különbségek mutatkoznak az autizmus spektrumán. A felnőttkori munkavállalásra való felkészítés, az egyén erősségeihez illeszkedő foglalkozások körének meghatározása prioritást kap.

5.3 Kiemelt fejlesztési feladatok

A Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

A NAT a köznevelés feladatát alapvetően a nemzeti műveltség, a hazai nemzetiségek kultúrájának átadásában, megőrzésében, az egyetemes kultúra közvetítésében, az erkölcsi érzék és a szellemi-érzelmi fogékonyság elmélyítésében jelöli meg.

5.4 Fejlesztési területek – nevelési célok a NAT alapján

A fejlesztési területek – nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

A nevelési célok a következőképpen érvényesülnek a tartalmi szabályozás különböző szintjein, és valósulnak meg a köznevelés folyamatában:

- beépülnek az egyes műveltségi területek, illetve tantárgyak fejlesztési követelményeibe, tartalmaiba;
- tantárgyak részterületeivé válhatnak, vagy önálló tantárgyként jelenhetnek meg az iskola helyi tanterve szerint;
- alsó tagozaton tematizálják a tanítói munkát, a felsőbb évfolyamokon pedig elsősorban az közösségi nevelés órák témaköreit;
- témákat, fejlesztési helyzeteket körvonalaznak a nem tanórai keretek között folyó, egyéb iskolai foglalkozások, programok számára.

Az erkölcsi nevelés

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése.

Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira.

Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás.

A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelemtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját, Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését.

A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására.

Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővésére, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítik a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

Az ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására.

Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

Pályaorientáció

Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról.

Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.

Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén.

Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

Médiatudatosságra nevelés

Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét.

A médiatudatosságra nevelés az értelmező, kritikai beállítódás kialakítása és tevékenységközpontúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelt megszervezésére, tudatos alakítására.

A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.

Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

Témahetek

- Az Emberi Erőforrások Minisztériuma köznevelési témaheteket hirdetett meg:
 - - a pénzügyi és vállalkozói témahetet,
 - - a Digitális Témahetet,
 - - valamint a Fenntarthatósági Témahetet.
- A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon részt vehet a témahetekhez kapcsolódó programokon, illetve megszervezheti a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat.
- A témahetek általános célja a XXI. századi, mindennapokban használható gyakorlati ismeretek játékos, élményszerű átadása, illetve a tanárok új pedagógiai módszerek kipróbálására való ösztönzése.

A nevelési-oktatási intézmények a programok megtartásához önkéntesek (pénzügyi, természet- és környezetvédelmi, infokommunikációs, valamint vállalkozások működtetésében jártas szakemberek) közreműködését is kérhetik, nyitottabbá téve ezzel az iskolák világát. A programok teljesen ingyenesek, kizárólag szakmai célú projektek. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma projektgazdaként kapcsolódik be a témahetek programjaiba.

Tanítási órán kívüli tevékenységek és szervezeti keretek

Napközis ellátás:

A napközi az iskola szerves része, ennek megfelelően céljai egybeesnek az iskolai célrendszerrel, s inkább feladatrendszerében jelennek meg sajátosságai. Az iskolai célok közül főként azok a meghatározóak a napközi területén, amelyek az esélyegyenlőség biztosításával, a hátrányos helyzet csökkentésével kapcsolatosak.

Feladatai sokrétűek:

- a tanulmányi munka segítése: egyéni képességek minél jobb kibontakoztatása, felzárkóztatás, tehetséggondozás, az ismeretszerzés igényének és képességeinek megalapozása;
- a munka világának megismertetése: közösségi és önkiszolgáló munkatevékenységek, önismereten és pályaismereten alapuló pályaválasztás elősegítése;
- a közösség ügyeinek intézésébe való bevezetés: döntés-előkészítés, tervezés, szervezés és értékelés a mindennapos tennivalók folyamatában; felelősi rendszer működtetése, érdekegyeztetések;
- a tartalmas szabadidő-eltöltés szokásainak kialakítása: önfejlesztés igénye, nyitottság, a kínálatban való igényes válogatás képessége, öntevékeny szabadidő-szervezés képessége;
- a tanulók testi és lelki egészségének megalapozásával, megőrzésével, fejlesztésével kapcsolatos feladatok: mozgásos játékok a szabadban, rendszeres testedzés; a másokkal való együttműködés, a másság elfogadása, konfliktuskezelés, segítőkészség, felelősségérzet fejlesztése a napi gyakorlati élethelyzetekben;
- a diákétkeztetés biztosítása: napi háromszori étkezés: tizórai, meleg ebéd, uzsonna.

Diákétkeztetés

A tanulók napi háromszori étkezésben részesülnek.

A konyha működtetője (Szentmártonkátán a Nagyközség Önkormányzata; Nagykátán) által megállapított étkezési térítési díjakat az éves munkatervben meghatározott időpontban kell befizetni.

Az otthoni, napközis felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai

A házi feladatok – mind a szóbeli, mind az írásbeli – a tanítási órán feldolgozott ismeretek gyakorlását, elmélyítését szolgálják. A házi feladatot általában érdemjeggyel nem minősítünk. De a kiemelkedő munka, pl. önálló gyűjtőmunka jelessel jutalmazható.

Fontosnak tartjuk, hogy a napközis és esetleges otthoni felkészülés mellett a gyerekeknek maradjon idejük életkori sajátosságuknak, gyermeki személyiségüknek megfelelő tevékenységekre; pihenésre, regenerálódásra, mozgásra, játékra.

Ennek tükrében a felkészüléshez az alábbi elveket és korlátokat alkalmazzuk.

A tanultak elmélyítése érdekében a tanulók otthoni (napközis) felkészülés formájában szóbeli és írásbeli házi feladatot kapnak.

Az osztályfőnökök és betanító gyógypedagógusok a házi feladatok, feladásakor figyelembe veszik a tanulók egyéni képességeit, életkori sajátosságait, sérülését, aktuális állapotát és ezekből kiindulva differenciált formában adnak feladatokat a felkészüléshez!

Emellett folyamatos konzultációt folytatnak a napközis nevelővel, akik visszajelzésekkel tájékoztatják a délelőtti nevelőket a házi feladatokkal kapcsolatos tapasztalataikról.

A házi feladatok mennyiségét úgy határozzuk meg, hogy a szóbeli és írásbeli felkészülést az alsó tagozaton napi 45 percnél, többet ne vegyen igénybe.

A tanítási szünetekre, hétvégére kötelező házi feladatot nem adunk, csak verstanulás, szorgalmi feladat és kötelező olvasmány elolvasása várható el a tanulótól.

A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYAI

A tanulmányok alatti vizsgák célja

Azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni, illetve a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni.

Tanulmányok alatti vizsgát független vizsgabizottság előtt, vagy abban a nevelési-oktatási intézményben lehet tenni, amellyel a tanuló jogviszonyban áll.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételhető.

Általános szabályok

A vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz

- osztályozó vizsgákra
- javító vizsgákra
- pótló vizsgákra vonatkozik.

Hatálya kiterjed az intézmény valamennyi tanulójára:

- aki osztályozó vizsgára jelentkezik
- akit a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít
- aki különbözeti vizsgára jelentkezik

- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.
- Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Minden vizsga írásbeli, szóbeli, vagy gyakorlati vizsgarészből állhat ennek eldöntése mindenkor a tanuló képességeinek és sérülésének figyelembe vételével történik.

A vizsgaidőszakot az iskola munkatervben, a tanév helyi rendjében rögzíti, és arról a szokásos módon tájékoztatja a tanulókat, illetve a szülőket.

A tanulmányok alatti vizsga során érvényesítjük a mentességeket, kedvezmények sorát, amelyet szakértői vélemény alapján kapott.

A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az intézmény nem a pedagógiai programban meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

Vizsgatípusok

Osztályozó vizsga

Az intézmény az osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben szervezi meg.

A félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie,

- ha felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- ha tanulói jogviszonyát egyéni munkarendben teljesíti,
- ha engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,

- ha a hiányzás mértéke eléri a 250 órát, illetve egy tantárgyból a tanítási órák több mint 30 %-át és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet, ha a tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Ha egy tanuló június 15-ig nem tesz osztályozó vizsgát, nem osztályozható és augusztusban már csak javítóvizsgálal szerezhethet osztályzatot. Ha a javítóvizsgálája ekkor elégtelen, azt már nem ismételhetheti meg, tanévet kell ismételnie.

Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- tanév végén - legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

Javítóvizsga augusztus 15. és augusztus 31. között szervezhető.

A javítóvizsga témaköreit a vizsgázó, illetve szülője legkésőbb június 30-ig írásban megkapja.

Pótló vizsga

Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből – kérelmére – pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

Független vizsgabizottság előtti vizsga

A független vizsgabizottság előtti lehető tanulmányok alatti vizsgát a kormányhivatal szervezi. A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője – a félév vagy a tanítási év utolsó napja előtti 30. napig, amennyiben hiányzás miatt nem értékelhető és osztályozó vizsga letételére kap engedélyt, az engedély megadását követő öt napon belül jelentheti be, ha független vizsgabizottság előtt kíván vizsgát tenni.

A tanuló - kiskorú tanuló esetén a szülője – a bizonyítvány átvételét követő 15 napon belül kérheti, ha bármely tantárgyból a javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tehesse le.

A kormányhivatal által szervezett független vizsgabizottságnak nem lehet tagja az a pedagógus, akinek a vizsgázó hozzátartozója, valamint aki abban az iskolában tanít, amellyel a vizsgázó tanulói jogviszonyban áll.

Tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb alapelvei

A vizsgabizottság legalább három főből áll:

- elnök
- kérdező tanár
- ellenőrző tanár.

Feladataikat a vizsgaelnök irányításával végzik. Részt vesznek a vizsga lebonyolításában, az osztályzatok kialakításában, ellátják a vizsgához kapcsolódó ügyviteli és adminisztrációs feladatokat.

Döntéseit többségi határozattal hozza meg.

Az elnök

- felel a vizsga szakszerű és jogszerű megtartásáért,
- vezeti a jegyzőkönyvet,
- ha kell szavazást rendel el,
- ismerteti a vizsga eredményét a vizsgabizottság tagjai jelenlétében. Kérdező tanár Lehetőség szerint az kérdezze, aki a vizsgára küldte. Ellenőrző tanár

Vizsga felügyeletével összefüggő feladatok:

- ülésrend kialakítása
- vizsgafeladatok és a rendelkezésre álló idő ismertetése,
- felhasználható segédeszközök biztosítása,
- vizsgalapon ellenőrizni kell a nevet, a vizsganap keltét és a tantárgy megjelölését,
- gondoskodás a vizsgarend megtartásáról,
- szabálytalanság esetén a vizsgaszabályzat szerinti eljárás betartása.

Az igazgató felel a vizsga jogszerű előkészítéséért és zavartalan lebonyolításáért. Ennek során

- dönt a vizsgarend kialakításáról,
- vizsgafeladatokat és javítókulcsokat elkészítteti a vizsgára küldő pedagógussal
- kijelöli a vizsga helyszínét és időpontját
- összeállítja a vizsgarendet a tanulmányok alatti vizsgákra leírt szabályok alapján.

Írásbeli vizsgák általános szabályai

- A vizsga reggel 8 óra előtt nem kezdhető, legfeljebb 17 óráig tarthat.
- A feladatlap megoldásának ideje 90 perc tantárgyanként.

- Egy vizsgázó egy nap legfeljebb 3 írásbeli vizsgát tehet. A vizsgák között legfeljebb 30 perc pihenőidőt kell biztosítani.
- A vizsgán használható segédeszközöket a tájékoztató alapján a tanuló hozza magával, vagy az iskola biztosítja.
- Ha a vizsgázó szabálytalanságot követ el az írásbeli vizsgán, a felügyelő tanár ezt jegyzőkönyvben rögzíti, felvezeti a feladatlagra és jelenti az igazgatónak, aki kivizsgálja a szabálytalanságot.
- Az írásbeli dolgozatokat a vizsgáztató szaktanár piros színnel aznap kijavítja és értékeli.
- Ha a szaktanár javítás során észleli, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközt használt, vagy segítséget vett igénybe, megállapításár rávezeti a feladatlagra és értesíti az iskola igazgatóját.
- Íróeszközzel a vizsgázó gondoskodik.

A szóbeli vizsga általános szabályai

- Egy napon egy vizsgázónak legfeljebb 3 szóbeli vizsga szervehető.
- A vizsgázónak a vizsga előtt legalább 10 perccel meg kell jelennie.
- A vizsgázó tantárgyanként kérdéseket kap.
- A szóbeli vizsgához szükséges segédeszközökről a vizsgáztató tanár gondoskodik.
- A felkészülési idő tantárgyanként 20 perc.
- A felelés időtartama 15 percnél több nem lehet.
- A felkészülés során készített jegyzeteket a vizsgázó használhatja.
- Két tantárgy között 15 perc pihenőidőt kell biztosítani.
- A vizsgázók a teremben egymással nem beszélhetnek, egymást nem zavarhatják.
- Szabálytalanság esetén az elnök figyelmezteti a vizsgázót, az elért eredményt megsemmisítheti, a figyelmeztetést a jegyzőkönyvben feltünteti, értesíti az igazgatót.

Szabálytalanságok kezelése

Szabálytalanságnak minősül a tanulmányok alatti vizsgákra vonatkozó szabályok megszegése. Például mobiltelefon használata, fegyelmezetlenség, meg nem engedett segédeszköz használata, vizsgaterem elhagyása.

Szabálytalanság esetén az alábbi eljárást kell alkalmazni:

- Jegyzőkönyv felvétele a szabálytalanság kivizsgálásához.
- Jogszabályok szerinti eljárásrend alkalmazása.
- Írásbeli szabálytalanság esetén az igazgatóból és a vizsgabizottság munkájában részt nem vevő tanárokból álló háromtagú bizottság jár el
- Szóbeli vizsgán a vizsgabizottság elnöke jár el.
- Szabálytalansággal összefüggésben hozott döntést és annak indokait határozatba kell foglalni.

Vizsgatárgyak részei, követelményei és értékelési rendje

Minden vizsgatárgy követelménye azonos az adott évfolyam adott tantárgyának az iskola helyi tantervében meghatározott követelményrendszerével. A tanulmányok alatti vizsgák értékelési rendje megegyezik a helyi tantervben rögzítettekkel.

6 A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

Általános iskolánkba szakértői bizottsági intézmény kijelölő határozattal veszünk fel tanulásban, vagy értelmileg akadályozott tanulókat.

Tanuló átvehető másik iskolából, ha valamely Szakértői Bizottság intézményváltatásról szóló javaslatával - amely kijelöli az intézményünket, és ha az adott osztály létszáma engedi, a szülő kérésére – elsősorban a tanév befejezése után – biztosítjuk a más iskolába járó tanulók számára az iskolaváltás lehetőségét.

Az átvételről az igazgató dönt az osztálylétszámok függvényében.

Ha az igazgató engedélyezi az átvételt, írásbeli befogadó nyilatkozatot küld a tanuló iskolájába, illetve megküldi az „Értesítés iskolaváltatásról” dokumentumot a tanuló előző iskolájába.

Évközi átvételnél a tanuló érdemjegyeit és mulasztásait a volt iskola által megküldött hiteles dokumentumok alapján az osztályfőnök átvezeti az osztályozási naplóba. Az átvett tanulónak az esetleges tudásbeli hiányosságait a gyógypedagógusok segítségével pótolnia kell.

7 A FOGYASZTÓVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ ISKOLAI FELADATOK

Jogi háttér

Az egyesült Nemzetek Szervezete 1985-ös Fogyasztóvédelmi Irányelveiben leszögezte, hogy minden állampolgár fogyasztóként a következő alapvető jogokkal rendelkezik:

- az alapvető szükségleteik kielégítéséhez való jog
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga
- a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog
- a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga
- a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításához való jog.
- a veszélyes termékek és eljárások ellen való tiltakozás joga
- a különböző termékek és szolgáltatások közötti választás joga
- a megfontolt választáshoz szükséges tények ismeretének joga
- a jogos panaszok tisztességes rendezéséhez való jog

-
- az egészséges és elviselhető környezetben való élethez való jog
 - a kormány irányelveinek meghatározásába és végrehajtásába való beleszólás joga
 - a tájékozott és tudatos fogyasztóvá váláshoz szükséges ismeretek és tudás elsajátításához való jog.

A fogyasztóvédelmi oktatás célja

„A fogyasztóvédelem célja a fogyasztói kultúra fejlesztése, és a tudatos kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése a tanulóknban. (NAT)

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttműködéshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és társadalmi kompetenciák tudatos, pedagógiailag megtervezett fejlesztése. Olyan szociális motivumrendszerek kialakításáról és erősítéséről van szó, amelyek gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoznak magukban.

Szükséges a társadalmi és állampolgári kompetenciák kialakításának elősegítése, a jogaikat érvényesíteni tudó, a közéletben részt vevő és közreműködő fiatalok képzése. A szociális és társadalmi kompetenciák fejlesztése. (NAT)

Fogyasztói magatartásunk sokféle hatás mentén, a szociális tanulás útján alakul, fejlődik. A tudatos fogyasztóvá válás és az ennek megfelelő magatartás kialakítása hosszú, sokoldalú folyamat. Ennek során az egyén megismeri a fogyasztási javakat és szolgáltatásokat, megtanulja, hogyan viselkedjen a piaci viszonyok között, hogyan legyen képes fogyasztói érdekeinek érvényesítésére a természeti erőforrások védelme mellett.

A fogyasztói mintáknak a fenntarthatóság irányába történő fejlődése szempontjából a nevelés-oktatás különösen nagy jelentőségű. Mivel ismereteket kell elsajátíttatni, készségeket, hozzáállást, értékrendet kell formálni.

A fogyasztás elemi meghatározója a család. A fogyasztói szokások tekintetében az otthonról hozott hatások a legélénkebbek, ezért is fontos a szülők, a családok bevonása a nevelési folyamatba.

A napi gazdasági tapasztalatok, a gazdasági élet mind alaposabb és tudatosabb megismerése és megértése segít a fenntarthatóság eszméjének elfogadtatásában. Az emberek sokszor az olcsó, akciós termékeket részesítik előnyben, általában keveset költenek kultúrára, utazásra, erősen differenciálódnak abból a szempontból is, hogy mennyire akarnak, vagy tudnak megtakarítani. E gyakorlattal szemben a fenntarthatóság irányába ható fogyasztói minták kialakítását segítheti a korrekt sokoldalú tájékoztatás és információ áramlás.

Az iskolai programokban a pszichológiai mozgatókra, és a helyes értékrend alakítására kell a hangsúlyt fektetni. A fenntartható fogyasztás nem annyira tudományos vagy technikai kérdés, hanem inkább az értékek választásával, a tudatos beállítódással kapcsolatos viszony.

Az értékek formálásában lényeges

- a kívánság és a szükséglet fogalmának tisztázása és elkülönítése
- az egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása

- a természeti értékek védelme.

Fontos továbbá a fogyasztás során

- a tájékozódás képessége
- a döntési helyzet felismerése
- a döntésre való felkészülés.

Meg kell ismertetni a tanulókkal a piac, a marketing és a reklám szerepét, alkalmassá téve őket e területen való eligazodásra. Hangsúlyozni kell a minőség és a biztonság szerepét a fogyasztás során, valamint a gazdaságosság és a takarékoságot. A fogyasztóvédelmi oktatás céljaként megfogalmazott fogyasztói kultúra, valamint a kritikus fogyasztói magatartás kialakítása és fejlesztése érdekében különösen fontos, hogy az iskola befejezésekor a diákok értsék, valamint a saját életükre alkalmazni tudják az alábbi fogalmakat:

Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás: Olyan viselkedés, melyet a szuggesztív marketinghatásoktól való távolságtartás képessége, a fogyasztói szükségletek folyamatos mérlegelése, továbbá a felmerülő fogyasztói problémák megértésének, kommunikálásának és megoldásának képessége és készsége jellemez.

Ökológiai fogyasztóvédelem: Az elmúlt években sokan felismerték, hogy a környezeti problémáink túlnyomó többségének gyökere a mai fogyasztói társadalmunkban keresendő. Mind a javak pazarló előállítási technológiája, mind pedig fogyasztásunk gyakran ön- vagy csupán vállalati profitecélú volta, mennyisége, valamint annak összetétele hozzájárul erőforrásaink feléléséhez és természeti környezetünk elszennyezéséhez. E szemlélet a környezet szempontjait is figyelembe veszi, ökológiailag tudatos fogyasztókat nevel, akik vásárlási választásaikkal egyben ökológiai környezetük megtartására törekednek.

Környezettudatos fogyasztás: kiegyensúlyozottan dinamikus középút az öncélú, bolygónk erőforrásait gyorsulva felélő fogyasztás és a környezeti erőforrásokat nem kizsákmányoló fogyasztás között.

A fogyasztóvédelmi oktatás színterei

Az egyes tantárgyak tanórai foglalkozásaiba jól beépíthetők a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos tartalmak.

Például: technika és tervezés - a gyártás és a termékminőség összefüggései.

Matematika: banki, biztosítási vagy üzemanyag-fogyasztási számítások.

Természettudomány/természetismeret: mérés, mértékegységek, mérőeszközök (villany, gáz, víz mérőórák).

A génmódosított élelmiszerek (GMO), amíg egy élelmiszer a boltba kerül, táplálkozás kiegészítők és divatjaik, egészséges táplálkozás. Az élelmiszerbiztonság, élelmiszeradalékok (E-számok), vegyszermaradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok célszerű és tudatos használatuk.

Természettudomány /földrajz: eltérő fogyasztási struktúrák és szokások.

Magyar nyelv és irodalom: reklámnyelv, feliratok; a reklám kommunikációs csapdái.

Digitális kultúra – elektronikus kereskedelem (e-kereskedelem), internetes fogyasztói veszélyforrások.

Történelem – EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztóvédelem, a reklám története stb.

-
- Tantárgyközi projektek (pl. Hogyan készül a reklám? A zsebpénz)
 - Tanórán kívüli helyszínek (piaci sétákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
 - Iskolán kívüli helyszínek (piaci séták, üzletek, bankok látogatása)
 - Hazai és nemzetközi együttműködések (más iskolákkal, állami és civil szervezetekkel, cégekkel)
 - Az iskola fogyasztóvédelmi működése (az iskola, mint fogyasztó és mint piac), az ezzel kapcsolatos foglalkozások.

A Belügyminisztérium által meghirdetett megköznevelési témahetek:

- a pénzügyi és vállalkozói témahét,
- a Digitális Témahét,
- valamint a Fenntarthatósági Témahét.

- A nevelési-oktatási intézmény a munkatervében meghatározott módon részt vehet a témahetekhez kapcsolódó programokon, illetve megszervezheti a tantervben előírt, az adott témával összefüggő tanítási órákat, foglalkozásokat.

- A témahetek általános célja a XXI. századi, mindennapokban használható gyakorlati ismeretek játékos, élményszerű átadása, illetve a tanárok új pedagógiai módszerek kipróbálására való ösztönzése. A nevelési-oktatási intézmények a programok megtartásához önkéntesek (pénzügyi, természet- és környezetvédelmi, infokommunikációs, valamint vállalkozások működtetésében jártas szakemberek) közreműködését is kérhetik, nyitottabbá téve ezzel az iskolák világát. A programok teljesen ingyenesek, kizárólag szakmai célú projektek.

A Belügyminisztérium projektgazdaként kapcsolódik be a témahetek programjaiba.

Módszertani elemek:

- Interjúk, felmérések készítése az emberek vásárlási szokásairól.
- Riportkészítés az eladókkal.
- Médiafigyelés, médiaelemzés, reklámkritika.
- Egyéni és csoportos döntéshozatal.
- Helyi, országos- és EU-s szabályozások tanulmányozása.
- Adatgyűjtés, adatfeldolgozás, információörögzítés csoportmunkában.
- Problémamegoldó gyakorlat ötletbörzével, értékeléssel.
- Szituációs játék, esettanulmány.
- Viták, szituációs játékok (eladói és vásárlói érdekek összehangolása, jellemző piaci magatartások felismerése és elsajátítása, fogyasztói kosár készítése).

8 AZ OKTATÁSBAN ALKALMAZHATÓ TANKÖNYVEK, TANESZKÖZÖK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

Tankönyvek kiválasztási elvei

- Az adott évfolyamon maximális segítséget nyújtson a helyi tanterv által előírt követelmények teljesítéséhez.
- Tartalmában (információ-feldolgozás, ábraanyag, kérdéskultúra) igazodjon a sajátos nevelési igényű tanulók szükségleteihez, képességeihez és az adott életkori sajátosságaihoz.
- Adjon elegendő lehetőséget az új ismeretanyag elsajátítása után az ismeretek rögzítésére, rendszerezésére, ellenőrzésére.
- Jó, ha az egyes szövegrészek egyszerűek és jól érthetőek.
- A tankönyv legyen időtálló, igényes, esztétikus, figyelemfelkeltő, jó minőségű.
- Az egyes tantárgyak tankönyvei egymásra épüljenek.

A taneszközök kiválasztásának elvei

- Az adott oktatási cél elérését, a környezeti szempontokat figyelembevételével a leghatékonyabban szolgálja.
- A koresoport életkori sajátosságaihoz közel álló legyen.
- A szülő által beszerzett taneszközök a legszükségesebbek legyenek; lehetőleg ne terheljük meg a családot anyagilag. A beszerzendő taneszközöknél típus meghatározást nem alkalmazunk.

A NEMZETI ALAPTANTERVBEN MEGHATÁROZOTT PEDAGÓGIAI FELADATOK HELYI MEGVALÓSÍTÁSA

Az 1-2. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat első két évében a tanulók között tapasztalható különösen jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek gyógypedagógiai, pedagógiai kezelése a legfőbb feladatunk.

A fő cél - a személyiség biztonságérzetének megteremtésével, az egyéni diagnosztikára épülő funkcionális képességfejlesztéssel elérni az egyénhez viszonyítva azt a legoptimálisabb adaptív állapotot, amely elégséges előfeltétele a tantárgyi rendszerű fejlesztésnek – ennek érdekében olyan fejlettségi szintre igyekszünk hozni a tanulóhoz nélkülözhetetlen pszichikus funkciókat – a gyógypedagógia eszköztárával, módszereinek, terápiáinak felhasználásával –, hogy a tanuló az alapvető kultúrtechnikák elsajátítására a sérülésének, állapotának megfelelő idő biztosítása mellett felkészült legyen.

A tanulókat fogékonyá, befogadóvá tesszük a környezet, a közvetlen megtapasztalható természet és a társas kapcsolatok iránt, miközben tág teret adunk az életkori sajátosságoknak, a fejlettségnek megfelelő gyermekjátéknak és mozgásnak, mindezzel felkeltve érdeklődésüket a tanulás iránt.

3-4. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az alsó tagozat harmadik-negyedik évfolyamán meghatározóvá válnak az iskolai teljesítményelvárások által meghatározott tanítási-tanulási folyamatok. Fokozatosan előtérbe kerül a Nat elveiből következő motiválási és a tanulásszervezés folyamat.

Kiemelt feladatunk: a személyiség érésének, az önismeret fejlődésének elősegítése a tanulási, viselkedési szokások elsajátításával, magatartási normák közvetítésével; a sérülésből, a fogyatékosságból eredő tanulási nehézségek leküzdésének, a jól működő funkciók továbbfejlődésének segítése individualizált programok, terápiák, differenciáló pedagógiai eljárások alkalmazásával.

Célunk: az alapvető képességek és alapkészségek fejlesztése a tanulók egyéni háttértényezőinek figyelembevételével, a pszichés funkciók fejlesztésének stratégiáját tartalmazó egyéni fejlesztési tervek alapján, tantárgyi rendszerben végzett intenzív fejlesztési folyamatban.

Az 5-6. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

Az 5-6. évfolyamon a cél a tevékenységek számának és minőségének növelésével, az önálló tanulás képességének fejlesztésével az alapvető kultúrtechnikák használatának eszközzintűvé tétele, valamint az intenzív személyiségfejlesztés.

Ehhez szükséges az alapkészségek megerősödésének biztosítása a tanulói tevékenységek középpontba állításával, a gyakorlás lehetőségeinek megteremtésével, továbbá a konkrét megtapasztaláson alapuló tudásgyarapítás erősítése a gondolkodási funkciók különböző sérülését, eltérő ütemű fejlődését figyelembe véve.

A tantárgyi tartalmakat, a tevékenységeket, feladatokat, a terápiás célú eljárásokat a fejlődés egyéni üteméhez, a módosult tanulási képességhez kell igazítani. Végző soron mindennek meg kell alapoznia a tanulók felkészítését az önálló életvitelre és önálló munkavégzésre, a tanulói képességkultúra fejlettségéhez igazodó szakiskolai továbbtanulásra, társadalmi beilleszkedésre.

A 7-8. évfolyam pedagógiai feladatainak megvalósítása

A 7–8. évfolyam legfontosabb célja a tudáselemek szintetizálása, a képességstruktúra megszilárdítása, a személyiség integritásának növelése.

E cél eléréséhez szükséges feladatok: a tanuló sikeres továbbtanulási, szakmaelsajátítási lehetőségeinek kialakítása; az önálló tanulás, a tájékozódási képesség, a tájékozottság, a döntési képesség erősítése; a társadalmi beilleszkedéshez szükséges szociális és cselekvési kompetenciák kialakítása, az önálló életvitelre való alkalmasság megszilárdítása.

A LEMORZSOLÓDÁSSAL VESZÉLYEZTETETT TANULÓKKAL KAPCSOLATOS FELADATOK

A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók támogatásához kapcsolódó korai jelző- és pedagógiai támogató rendszert működtetünk adatszolgáltatással és a rendszer keretében elvégzendő feladatok intézményi megvalósításának tervében foglalt szerinti eljárások alkalmazásával.

MINDENNAPOS TESTNEVELÉS

A mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módját a köznevelési törvény 27. § (11) bekezdésében meghatározottak szerint szervezzük meg a következő módon:

- heti öt testnevelés óra keretében, a kerettanterv testnevelés tantárgyra vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott oktatásszervezési formákkal, műveltségterületi oktatással.

A TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az esélyegyenlőség biztosítása és előmozdítása nem összemosható, egymással nem helyettesíthető, jól elkülönített fogalmak, amelyek egyben egymást kiegészítő célokat jelölnek meg.

Az esélyegyenlőség biztosítása olyan, általában passzív cselekedet, amely valamit kinyit, lehetővé tesz az adott védett csoport számára is.

Az esélyegyenlőség előmozdítása aktív cselekedet, amelynek eredménye, hogy a védett csoport tagjai valóban élni tudnak a számukra is nyitott lehetőségekkel.

Esélyegyenlőség érvényesüléséről csak akkor beszélhetünk, ha mindkét cél egyszerre teljesül, az adott védett csoport tényleges résztvevővé válik. Mindezek tényleges megvalósítását az alábbi elvek szerint tesszük:

- a negatív megkülönböztetés tilalma, az egyenlő bánásmód, az emberi méltóság tiszteletben tartása,

- a társadalmi szolidaritás kialakítása.
- egyéni elfogadás, elfogadtatás kialakítása példamutatással, az egyéni bánásmód és a képességek figyelembe vételén alapuló pozitív diszkrimináció megértésével, megtanításával.

Az intézmény pedagógiai programja és napi pedagógiai gyakorlata a sajátos nevelési igényű tanulók nevelésének – oktatásának szolgálatában áll. Teljes körűen biztosítja a sérülés-specifikus, hátránykompenzáló, egyéni szükségletekre épülő pedagógiai eljárásokat, módszereket és feltételeket. Gyakorlatával, tapasztalataival segíti a befogadást és a differenciált pedagógia elterjesztését a város és a tankerület központ intézményeiben. Módszertani központként az esélyteremtést, utazó gyógypedagógusi szolgáltatással is segíti.

A sajátos nevelési igényű tanulók számára biztosított szolgáltatások megfelelőek a törvényességi és szakmai követelményeknek.

Alapvető feladatunk, hogy az intézményben biztosítsuk a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést a hátrányok kompenzálása és az esélyteremtés érdekében:

- beiratkozásnál,
- a tanítás napi gyakorlatában,
- a gyermekek egyénre szabott, szükségletorientált fejlesztésében,
- az értékelés gyakorlatában,
- a tanulói előmenetelben,
- a fegyelmezés, büntetés gyakorlatában,

- a tananyag kiválasztásában, alkalmazásában és fejlesztésében,
- a továbbtanulásban, pályaorientációban,
- a humán erőforrás-fejlesztésben, a pedagógusok szakmai továbbképzésében,
- a partnerség-építésben és kapcsolattartásban a szülőkkel, a szakmai-, és társadalmi környezettel.

A TANULÓK ÉRTÉKELÉSÉNEK ELVEI

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését. Az értékelés kiterjed az iskolai élet egészére: a tanulmányi, a szabadidős, illetve a közösségi munkára. A tanulmányi munka értékelésének alapja a tantárgyanként megfogalmazott kerettantervi követelményrendszer.

A pedagógusok, gyógypedagógusok a tanulók tanulmányi előmenetelének és teljesítményének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez. Emellett figyelembe veszik azt is, hogy a tanuló képességei, eredményei hogyan változtak – fejlődtek-e, vagy hanyatlottak – az előző értékelés óta.

Az ellenőrzés és értékelés csak akkor tölti be szerepét, ha folyamatos, objektív és előre meghatározott, és az ismertetett követelményeken alapul, figyelembe veszi a tanuló egyéni képességeit.

Értékelési rendszerünk fontos szempontja a pozitív megerősítésen alapuló visszacsatolás, mint személyiségfejlesztő és motiváló tényező. Értékeléskor elsődleges szempontként vesszük figyelembe az egyéni értékelést, a gyermeknek önmagához mért fejlődésének megerősítését.

Amennyiben nem tudunk pozitívan visszaesetlni, minden esetben ok keresésbe kezdünk, melyet team munkában valósítunk meg. A team tagjai elsősorban a gyermek osztályfőnöke, illetve az a gyógypedagógus(ok), akinek a tantárgyában a stagnálás, visszaesés tapasztalható, ezen a körön túl bevonható minden olyan gyógypedagógus, gyógypedagógiai asszisztens, aki a gyermekkel foglalkozik, de a szülő, gondviselő is. Feltárjuk azokat a körülményeket, tényezőket, amelyek a stagnálást, esetleg az állapotromlást eredményezhetik. A feltárás eredményeként azonnali beavatkozást kezdünk, módosításra kerülhetnek az egyéni fejlesztési terv elemei, lépése, de akár módszerbeli, eszközbeli változtatásra is sor kerülhet. Amennyiben a módosítások ellenére sem következik be fejlődés, akkor külső segítséget vonunk be a gyermek-ideggondozó, vagy a szakértői bizottság részéről.

Az értékelési rendszerünk

Tanulásban akadályozott tanulók értékelése

Alsó tagozat

Az első évfolyamon - félévkor és év végén, továbbá a második évfolyamon félévkor – szöveges minősítéssel fejezzük ki, hogy a tanuló kiválóan, jól, vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.

A szöveges értékeléssel lehetővé válik alapvető elvként, a gyerek érdeklődésének, adottságainak, tulajdonságainak, életkori sajátosságainak, saját fejlődési ütemének figyelembe vétele. A hangsúly az érés, fejlődés, a tanulás folyamat jellégének az elfogadásán van.

Az értékelés a gyermek önmagához képest mért fejlődését állítja középpontba.

Szöveges értékelés az 1. évfolyamon:

Havonta szöveges bejegyzés a naplóban

Félévkor :Fejlesztő értékelés előmeneteli napló 2019/2020. tanévtől (KRÉTA)
 alapján

Év végén :Bizonyítványban – fejlesztő értékelés

A 2. évfolyam második félévétől minden tantárgyból tanévközi érdemjegyekkel, félév és tanév végén osztályzattal minősítünk.

Felsőbb évfolyamok

A követelmények teljesítését szóbeli megnyilvánulás, felelet, írásbeli munka, vagy gyakorlati tevékenység alapján ellenőrizzük. A tanulmányi munka értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik.

A pedagógus a tanulók teljesítményét a tanítási év közben rendszeresen érdemjegyekkel értékeli. Az érdemjegyek: 5 /jeles/, 4 /jó/, 3 /közepes/, 2 /elégséges/, 1 /elégtelen/.

Az érdemjegyek tartalma a helyi tanterv tantárgyi követelményeinek figyelembevételével, az egyéni képességekhez mérten:

- 5(jeles): Legjobb tárgyi tudás, szabatos megfogalmazás, képesség az önálló ismeretszerzésre, anyagfeldolgozásra, tanórai aktivitás.

-
- 4 (jó): Megfelelő tárgyi tudás, a tananyag összefüggéseinek értése, elfogadható kifejezőképesség, az önálló ismeretszerzés képessége, tanórai aktivitás.
 - 3 (közepes): Bizonytalan tudás, egyenetlen teljesítmény és aktivitás, önállótlan, a beszámoltatások alkalmával tanári segítség igénylése, hiányos fűzetvezetés, kifogásolható külalak. Önálló tanulásra, ismeretszerzésre csak segítséggel képes, ismereteiről nem tud összefüggő szöveg formájában számot adni.
 - 2 (elégséges): Tudása töredékes, a tananyag összefüggéseit nem képes megérteni, ismereteinek alkalmazásában önállótlan, fűzetvezetése tanulását nem segíti. Számonkérések alkalmával jelentős segítséget igényel, csak kérdésekre válaszolva tud ismereteiről számot adni.
 - 1 (elégtelen): Tudása nagyon hiányos, a továbbhaladáshoz nem elegendő. Önálló ismeretfeldolgozásra segítséggel sem képes, taneszközei hiányosak. Fűzetvezetése rendezetlen, összefüggéstelen, hanyag. Tanára segítő kérdéseire sem tud válaszolni a számonkérések alkalmával, a feladatok szövegét sem érti. Tudása nem a képességeinek megfelelő.

Értékelési módjaink

- **Értékelés osztályzattal:** A tanuló minden tantárgyat osztályzattal történő értékelésére a 2. év után félév végén a tájékoztató fűzetben, a tanév végén a bizonyítványban kerül sor. A tanév végi osztályzat az egész tanévben nyújtott teljesítményt minősíti. Az osztályzat az érdemjegyeken alapul, melyek közül a témazáró dolgozatok, a félévi- és év végi dolgozatok hangsúlyozottan számítanak kétes osztályzat eldöntésekor. A témazárók érdemjegyeit pirossal jelöljük, ezzel elkülönítve a kézzel beírt felelet, illetve a kisebb dolgozat, és a zölddel jelölt órai munka, gyűjtőmunka, szorgalmi feladat értékelésétől.

Az értékelés speciális szempontjai

- a tanuló önmagához mért fejlődése, az ismeretek elsajátítása, a képességek minőségi gyarapodása,
- a tanuló szociális képességének, magatartásának, viselkedésének fejlődése,
- a tanuló iskolán kívülről hozott, az iskolai követelményeken túli tudása.

Nevelőtestületi dicséret: tanév végén kitűnő tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért együttesen.

Az értelmileg akadályozott tanulók értékelése

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermek iskolai értékelése során a tanuló tudását, attitűdjét, magatartását figyeljük meg, az egyénre szabott elvárt teljesítményekhez viszonyítunk és önmagukhoz mért fejlődésük alapján teszünk megállapításokat.

Az értékelés fontos funkciója ebben az iskolatípusban a készségek és képességek folyamatos és diagnosztikus felmérése, ennek alapján a tanuló jellemzőihez igazodó legmegfelelőbb fejlesztési eljárás és terápia kiválasztása. Ezért az értékelés nem lehet pusztán minősítés, hanem a kitűzött célokhoz, feladatokhoz a kiválasztott eszközöknek és terápiáknak a tanulói teljesítményre gyakorolt hatásának vizsgálata történik.

A középsúlyos értelmi fogyatékos gyermeknél jelentkező sajátos nevelési igény miatt fontos, hogy az értékelés ösztönző hatású legyen, segítse a pozitív személyiségjegyek továbbfejlődését.

Értékeljük:

- a szociális képességek, magatartási és viselkedési szokások alakulását;
- a tanuláshoz és munkához való hozzáállást; a cselekvőképességet és pszichomotoros fejlődést;
- a tanult ismeretek alkalmazásának képességét;
- a tantárgyi követelmények teljesítését az egyéni fejlesztési tervekkel összhangban;
- a tanuló iskolai követelményeken túli tudását, más területeken megmutatkozó képességeit;
- a tanuló foglalkozásokon nyújtott érdeklődését, aktivitását, kooperációját.

Alkalmazott értékelési formák:

- Szóbeli értékelés: lehetőség szerint a pozitív teljesítményt kell értékelni, fontos a gyakori, ösztönző hatású megerősítés. (Helyeslés, dicséret.)
- Különböző szimbólumok, tárgyjutalmak: például pontozás, csillag, dicsérő kártyák, stb.
- Szöveges értékelés:
- kiválóan teljesített, (érdemjegy szerint jeles)
- jól teljesített (érdemjegy szerint jó)
- megfelelően teljesített, (érdemjegy szerint közepes)
- gyengén teljesített (érdemjegyei szerint elégséges)
- felzárkóztatásra szorul, (érdemjegy szerint, elégtelen)

megegyezik a tanulásban akadályozott gyermekekével.

A MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉS FELTÉTELEI

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében

Intézményünk magasabb évfolyamába akkor léphet a tanuló, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket teljesítette.

Amennyiben a tanuló 1-1 tantárgyból az évfolyam követelményeit nem teljesítette, úgy engedélyt kaphat a követelmények 2 év alatti teljesítésére, ha ezt a képességek fejlődésének üteme, a tanuló egészségi állapota indokolja. Ebben az esetben a felzárkóztatás érdekében egyéni fejlesztő foglalkozáson kell részt vennie a gyermeknek. A továbbhaladáshoz az 1 évfolyamon megfelelően teljesített minősítést kap. A 2-8. évfolyamon a tanulóknak minden tantárgyból az elégséges év végi osztályzatot kell megszerezniük.

Legfeljebb három tantárgyból szerzett elégtelen osztályzat esetén a tanuló a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.

A háromnál több tárgyból szerzett elégtelen osztályzat esetén a tanulónak az évfolyamot meg kell ismételnie.

A tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítette,
- tankötelezettségét egyéni munkarendben teljesíti

A nevelőtestület engedélyezheti, hogy osztályozó vizsgát tegyen, ha:

- egy adott tantárgyból a mulasztása a tanítási órák 30%-át meghaladja, emiatt a teljesítménye a tanítási év közben nem volt értékelhető
- a tanítási évben 250 elméleti tanóránál többet mulasztott, emiatt a teljesítménye a tanítási év közben nem volt értékelhető

Az osztályozó vizsga letétele akkor tagadható meg, ha az igazolatlan mulasztások száma meghaladja az igazolt mulasztások számát.

Magyar irodalomból (diszlexiások kivételével) az adott életkornak megfelelően bizonyítani kell az olvasottak megértését.

Osztályozó vizsgát az I. félév zárása előtt, illetve a tanév zárása előtt 2 héttel szervez az iskola. Az osztályozó vizsga 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet paragrafusai alapján történik. A szakértői bizottság, magántanuló esetén felmentést adhat a készségi tárgyak tanulása és vizsgája alól.

Az értelmileg akadályozott tanuló továbblépésének feltételei

A helyi tantervben megfogalmazott követelményeknél az együttműködési tevékenységi szint megléte, törekvés a tevékenység elvégzésére-segítséggel. A 6-8. évfolyamon az érdemjegyekkel minősített tantárgyakból: – az olvasás-írás elemeiből, a számolás-mérés elemeiből – az elégséges szintet kell elérnie.

A tantárgyi követelmények megállapítása

A Kerettantervben az egyes tantárgyaknál a fejlesztés két éves ciklusának végére megfogalmazott várt eredményeit tanévekre bontva vesszük alapul a tantárgyi követelmények értékelésénél. Az értékelés a 2.-8. évfolyamon érdemjegyekkel történik. Az első évfolyam végén szóveges értékelést alkalmazunk.

A magatartás értékelésének elvei

Az osztályfőnök minden tanév első napján ismerteti a tanulókkal a magatartás és szorgalom értékelésének alapelveit, az egyes minősítések feltételeit, a követelményekről a szülőket a tanév első szülői értekezletén tájékoztatja.

Magatartáson értjük a tanuló:

- iskolai közösséghez, valamint annak tagjaihoz való viszonyát,
- önmagához való viszonyát, felelősségét, önállóságát,
- hatását a közösségre, viselkedését a társas kapcsolatokban,
- házi rendben leírtak és közös iskolai szabályaink betartatását,
- a közösség érdekében végzett tevékenységét,
- viselkedését, hangnemét, beszédkulturáját, önfegyelmét.

Az értékelés formái

- Az osztályfőnökök a szaktanárok véleményét kikérve havonta értékelik a tanulók magatartását és szorgalmát. Az osztályzatokat beírja a tájékoztató füzetbe.
- Félévkor és év végén – a havi jegyek és a szaktanárok véleményének figyelembevételével

– az osztályfőnök érdemjegyet javasol. A magatartás és szorgalom jegyeiről az osztályozó konferencia dönt. Vitás esetekben az osztályfőnök véleményének nagyobb súlya van.

Magatartás értékelése

A tanév során 2-től 5-ig terjedő skálán érdemjegyekkel értékelünk. A havi érdemjegyekről a pedagógiai programban rögzített szempontok alapján a tanulók bevonásával, tanárok javaslatának figyelembevételével az osztályfőnök dönt. Félévkor és év végén a nevelőtestület dönt az egyes tanulók minősítéséről. A félévi és tanév végi minősítés szöveges formában kerül a tanulók bizonyítványába.

A magatartás érdemjegyei és minősítései a következők:

- 5: példás
- 4: jó
- 3: változó
- 2: rossz

A magatartás minősítésének követelményei:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- nem késik tanórákról önhibájából,

-
- tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik,
 - kötelességtudó, feladatait teljesíti,
 - nincs önhibájából eredő igazolatlan hiányzása,
 - önként vállal feladatokat és azokat teljesíti,
 - tisztelettudó társaival,
 - nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
 - az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,
 - óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet,
 - nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- nem késik tanórákról önhibájából,
- nincs önhibájából eredő igazolatlan hiányzása,
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendesen viselkedik,
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti,
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti,
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik, s ez nincs összefüggésben állapotával,
- feladatait nem minden esetben teljesíti,
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- késik tanórákról önhibájából,
- önhibájából igazolatlanul mulasztott,
- osztályfőnöki intője van.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti, feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen, s ez nem függ össze állapotával,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik,
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza,
- késik tanórákról önhibájából,
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt önhibájából (nem a szülő miatt),
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél
- magasabb fokozatú büntetése

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A szorgalomjegyek megállapításának elvei

Szorgalmon értjük a tanulót:

- tanulmányi munkához való viszonyát,
- munkavégzésének pontosságát, kötelességtudatát,
- önálló feladatai elvégzésének minőségét,
- rendszeretét, pontosságát, felszerelésének rendben tartását,
- többletfeladatok vállalását, teljesítését,
- tanórán kívül szerzett ismereteinek felhasználását,
- aktivitását.

A szorgalom minősítésének követelményei:

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi,
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi,
- munkavégzése pontos, megbízható,
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt,
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik,
- a tanórákon többnyire aktív,
- többlet feladatot önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti,
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől,
- tanulmányi munkája ingadozó,
- a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti,
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik,
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja,
- önálló munkájában figyelmetlen,
- a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében,
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg képességeihez viszonyítva,
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen,

-
- feladatait többnyire nem végzi el,
 - felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek,
 - a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül,
 - félévi vagy évvégi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A JUTALMAZÁS, FEGYELMEZÉS ELVEI

A tanulók jutalmazása

Jutalmat kaphat aki:

- példamutató magatartást tanúsít,
- folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- osztálya, vagy az iskola érdekében, rendszeresen közösségi munkát végez,
- iskolai, illetve iskolán kívüli versenyeken (tanulmányi, sport, kulturális stb.) vesz részt,
- iskolánk jó megítélését erősíti különböző bemutatókon, illetve előadásokon való szereplésével,
- bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének erősítéséhez,

Tanév közbeni dícséretok

Szóbeli dícséretok:

- Szaktanári dícséret: a tantárgy feldolgozásában való aktív munkáért.
- Napközis dícséret: a magatartásért, szorgalomért, közösségért végzett munkáért.
- Osztályfőnöki dícséret: szaktantárgyi javításért, szorgalomért, közösségért végzett munkáért.

Írásbeli dícséretok:

- Szaktanári dícséret: az adott tantárgyban elért házi versenyeredményekért, kutató- vagy sorozatos gyűjtőmunkáért, folyamatos, kiemelkedő tanulmányi, szakköri stb. munkáért.
- Osztályfőnöki dícséret: többszöri szóbeli dícséret után, az osztály közösségért végzett munkáért, kistérségi versenyeken, rendezvényeken való jó szereplésért.
- Napközis nevelői dícséret: példaértékű napközis munkáért.
- Igazgatói dícséret: az iskolán belül, ill. kívül kiemelkedő érdemeket szerzett tanulóknak, megyei illetve országos versenyek 1-10 helyezésétért.

Tanév végi dícséretok, elismerések

Évente:

- Szaktárgyi dícséret a bizonyítványban: ha a tanuló kiemelkedő tanulmányi eredményt ért el a tantárgyban a szaktanár javaslatára a nevelőtestület tantárgyi dícséretben részesítheti. - Nevelőtestületi dícséret a bizonyítványban: kitűnő tanulmányi eredményért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért együttesen.

- Oklevél: kitűnő tanulmányi munkáért, példamutató szorgalomért, versenyeken, pályázatokon való eredményes szereplésért, iskola érdekében végzett eredményes tevékenységért, kiemelkedő sporttevékenységért.
- Könyv- vagy tárgyjutalom: kitűnő tanulmányi munkáért, továbbá az osztályfőnök javaslatára pl. jó tanulmányi munkáért, példamutató magatartásért, kiemelkedő szorgalomért, közösségért végzett munkáért; iskolán kívüli eredményes versenyzésért, kiemelkedő pályázati teljesítményért stb.

A tanulók elmarasztalása

Azt a tanulót, aki az iskolai közösség normáit megsérti (aki tanulmányait folyamatosan nem teljesíti, vagy a házirendet szándékosan megszegi vagy igazolatlanul hiányzik, vagy bármely módon árt az iskola hírnevének) büntetésben lehet részesíteni. A fegyelmező intézkedések célja a tanulók magatartásának helyes irányba terelése pedagógiai eszközökkel. A fegyelmezés büntetés-nevelési eszköz, ezért humánusnak kell lennie, figyelembe kell venni a tanuló életkori sajátosságait. A fegyelmeztetés tudomásra kerülését követően a lehető legrövidebb időn belül sort kell keríteni a szükséges intézkedésre. A fegyelmező intézkedés és a fegyelmező büntetés nem lehet megalázó, megtorló jellegű. Testi fenyítést alkalmazni tilos.

Szóbeli fegyelmezések:

Kisebb fegyelmi vétségért:

- Szaktanári figyelmeztetés
- Napközis figyelmeztetés
- Osztályfőnöki figyelmeztetés

AZ ISKOLAI BESZÁMOLTATÁS, AZ ISMERETEK SZÁMONKÉRÉSÉNEK KÖVETELMÉNYEI ÉS FORMÁI

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módját, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formáit, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elveit.

Írásbeli és szóbeli értékelés

Beszámoltatás követelményei:

Az értékelés alatt inkább megfigyelésen, a szóbeli megnyilvánulások fejlesztő értékelését értjük. ennek a formának a túlsúlyára törekszünk oktató-nevelő munkánk során.

- Az egyéni képességeknek megfelelő ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítása.
- Szabatos megfogalmazás az egyéni képességekhez mért formában történő alkalmazása.
- Képesség az önálló ismeretszerzés, anyagfeldolgozás egyéni képességeknek megfelelő szintjén.
- Tanórai aktivitás.
- Taneszközök megléte, azok adekvát alkalmazása.
- A képességek minőségi gyarapítása.
- A tanuló képességeinek, magatartásának, viselkedésének fejlődése önmagához mért magasabb szintre jutása.

Továbbá figyelembe vesszük a gyerekek egyéni képességeit

- A témazárók objektívebb értékeléséhez használható a tanmenetjavaslatokban megadott százalékos értékelési rendszer.
- Havonta - tantárgyanként – minimum 1 érdemjeggyel értékelünk. Ez történhet írásbeli és szóbeli felelet alapján is.
- A témazárók érdemjegyei félévi és év végi értékeléskor hangsúlyosabbak.
- A témazárók érdemjegyeit, pirossal jelöljük, ezzel elkülönítve a kézzel beírt felelet illetve a kisebb dolgozat, és a zölddel jelölt órai munka, gyűjtőmunka, szorgalmi feladat értékelésétől.

Beszámoltatás diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái:

Minden esetben az egyéni képességeket figyelembe véve választjuk ki.

- Szóbeli beszámolók: felelet, folyamatos óráközi kérdésekkel, az óravégi személyre szóló értékeléskor a pedagógusok visszajelzést adnak a tanulóknak tudásukkal, aktuális teljesítményükkel kapcsolatban.
- Írásbeli beszámolók: tudáspróbák, kisebb anyagrészt átfogó dolgozatok, témazárók, év eleji, félévi, év végi felmérések

Írásbeli feladatok értékelésének korlátai

- Írásbeli számonkérés a tanuló életkorának, sérülésének figyelembe vételével havonta legalább egyszer történjen.
- Írásbeli felelettel alkalmasszerűen tájékozódunk a tanulók pillanatnyi tudásáról.

- Témazáró dolgozat írására a témaköröknek megfelelően évente 3-4 alkalommal kerüljön sor.
- Két témazárónál többet egy napon nem lehet íratni. A témazáró dolgozatokat egy héttel előbb be kell jelenteni.
- Az év eleji felmérés célja az aktuális tudásszint felmérése, a továbbhaladáshoz szükséges tudásszint ellenőrzése. Ha nem előzi meg ismétlés, akkor csak a tájékozódást szolgálja. Ilyenkor nem osztályozzuk.
- Az év végi felmérés a tanév tananyagának alapkövetelményeit méri. Több órás ismétlésnek kell megelőznie, előre be kell jelenteni.
- Az év eleji és év végi felmérések osztályzata témazáró értékű jegynek felel meg.

Az írásbeli beszámoltatások értékelésben betöltött szerepe, súlya:

A félévi és tanév végi osztályzatok kialakításánál kiemelt szerepe van a témazáró dolgozatnak. A témazáró dolgozatok, valamint az év eleji és év végi felmérők osztályzatánál az alábbi százalékos teljesítményeket vehetjük figyelembe az egyéni képességek mérlegelése alapján:

teljesítmény	érdemjegy	
0 - 40 %	elégtelen	(1)
41 - 55 %	elégséges	(2)
56 - 70 %	közepes	(3)
71 - 85 %	jó	(4)
86 - 100 %	jeles	(5)

A CSOPORTBONTÁSOK ÉS AZ EGYÉB FOGLALKOZÁSOK SZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Az osztály és csoportbontás szervezésének alapja

2011. évi Nkt. 25. § (7) Az óvodai csoportok, iskolai osztályok minimális, maximális és átlaglétszámát a 4. melléklet meghatározása alapján járunk el az osztályok, csoportok kialakításakor. Intézményünk gyermeklétszámának lassú fejlődése szükségessé teszi több évfolyam összevonását.

A fenti jogszabályok figyelembe vételével, a hagyományos osztálystruktúrát megbontjuk az alábbi esetekben is :

- felzárkóztató foglalkozások
- egyéni fejlesztő foglalkozások
- rehabilitációs foglalkozások
- tehetséggondozás

A csoportbontás alkalmával figyelembe vesszük a tanuló:

- Képességeit, tanulmányi teljesítményét
- Az együttnevelhetőséget erősítő vagy gyengítő személyiségvonásokat, magatartást
- Pedagógiai, nevelési szempontokat
- Az egyéni fejlődésének ütemét
- A speciális igényeit, szükségleteit
- A személyes kötődést felnőttekhez, gyermektársaikhoz
- Érdeklődését
- Terhelhetőségét

- Felzárkóztatásának szükségességét
- Tehetségének gondozását
- Továbbtanulási, pályaválasztási szándékát
- A gyermekek esetleges személyes kéréseit
- A testvéri kapcsolatokat

A TANULÓK FIZIKAI ÁLLAPOTÁNAK ÉS EDZETTSÉGÉNEK MÉRÉSE

Az 5-8. évfolyamon testnevelés tantárgyat tanító pedagógus – az adott tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott mérési időszakban – a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) mérési módszerrel, és a hozzá kifejlesztett eszközök alkalmazásával elvégzi a tanulók fizikai állapotának és edzettségének mérésével kapcsolatos feladatokat. A mérés eredményeit rögzíti a NETFIT informatikai rendszerbe. Tanévenként elemzik és meghatározzák az adott tanuló fizikai fittségi szintjének továbbfejlesztése szempontjából szükséges intézkedéseket. A mérések iskolai adatai alapján a testnevelés tantárgyat tanítópedagógusok tanévenként javaslatot tehetnek a nevelési program részét képező iskolai egészségfejlesztési program módosítására.

A fizikai fittségi mérés eredményeit a mindenkori tanév rendjéről szóló jogszabályban meghatározott mérési időszak utolsó napjáig a testnevelőnek, a tanuló mérési azonosítójának alkalmazásával kell feltölteni a NETFIT rendszerbe.

A fizikai fittségi érés tanulót érintő eredményeiről a tanuló és a szülő a tanuló mérési azonosítójának felhasználásával a NETFIT rendszeren keresztül kap tájékoztatást.

A mérés célja: a tanulók egészsége megőrzésének, javításának, fenntartásának előmozdítása, és a tanulók egészségi állapotának nyomon követése, a tanulók fittségi szintjének növelésén keresztül, az egészséghez szükséges fittségi állapot fejlesztése, megőrzése, javítása (fejlesztése).

A mérés megszervezése: a köznevelési intézmények rendelkezésére boesátott útmutató („Kézikönyv a Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt (NETFIT) alkalmazásához”) alapján az éves tervben kerül rögzítésre.

NETFIT tartalmi területei (három tartalmi területhez négy fittségi profil kapcsolódik)

A NETFIT tartalmi területei és a kapcsolódó profilok			
	Tartalmi területek	Fittségi profilok	Leírás
1.	A tanulók testösszetételére vonatkozó mérések – az antropometriai paraméterek mérése és a testösszetétel becslése	1.1 Testösszetétel és tápláltsági profil	A NETFIT testösszetétel és tápláltsági profilja tartalmazza a testtömeg és a testmagasság értékéből számított testtömegindexet (BMI) és a testzsírszázalék értéket.
2.	A tanulók vázizomzatának fittségére vonatkozó (pálya) tesztek	2.1 Vázizomzat fittségi profil	A NETFIT tesztek közül a vázizomzat fittségével az ütemezett hasizom teszt, a törzsemelés teszt, az ütemezett fekvőtámasz teszt, a kézi szorítóerő mérés és a helyből távolugrás teszt foglalkozik.

		2.2 Hajlékonysági profil	A hajlékonysági teszt megbízható eredményekkel szolgál a térdhajlító izmok nyújthatóságáról.
--	--	--------------------------	--

3.	A tanulók aerob kapacitására vonatkozó (pálya)tesztek	3.1 Aerob (állóképességi) profil	Az aerob fitsségi profil a 20, vagy 15 méteres állóképességi ingafutás teszt eredménye alapján becsült aerob kapacitás minősítését tartalmazza, vagyis a légzőszervrendszer és a keringési rendszer állapotának, a szervezet oxigénszállító és oxigénfelhasználási képességének mutatója.
----	---	----------------------------------	---

A tanulók testösszetételére és tápláltsági állapotára vonatkozó mérések típusai

1. Testtömeg mérése

	Mérés megnevezése	Mérés célja
1.	Ütemezett hasizom teszt	Has-izomzat erejének és erőállóképességének mérése.
2.	Törzsemelés teszt	A törzsfeszítő izmok erejének mérése.
3.	Ütemezett fekvőtámasz teszt	A felsőtest izomerejének és erőállóképességének mérése.
4.	Kézi szorítóerő mérés	Az alkar izmainak maximális erőkifejtési képességének mérése.

5.	Helyből távolugrás teszt	Alsó végtag dinamikus erőkifejtési képességének érése.
6.	Hajlékonysági teszt.	A térdhajlító izmok nyújthatóságának mérése.
7.	Állóképességi ingafutás teszt 15 m, ill. 20 m	Maximális oxigénfelvevő-képesség becslése.

2. Testmagasság mérése
3. BMI (az előző két érték alapján számítva)
4. Testzsírszázalék mérése

A tanulók aerob kapacitására és vázizomzatának fittségére vonatkozó mérések, tesztek

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
PF4301
OM: 203331
2760 Nagykáta, Füzelső u. 7.
Tel: Tel: 06/30-160-0446

NAGYKÁTAI JÁRÁSI ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI
INTÉZMÉNY

Óvodai nevelési program

2023.

ADD A KEZED!

(Középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások adaptált óvodai programja)

Készítette: Kissné Haffner Éva

Szabó Borbála Wagner Pálné

Lektorálta: Mezeiné dr. Isépy Mária

Mottó:

"Önmagában véve senki sem szép, vagy rút, jó vagy rossz, jelentős vagy tompa szellem, hiszen az ember értéke mindig attól függ, hisznek vagy kételkednek benne."

Robert Musil

(Tulajdonság nélküli ember)

A j á n l á s

A gyógypedagógiai óvodai program 15 éves tapasztalat, elméleti kutatás eredményeként született.

Ma, amikor az integrációs törekvések tért hódítanak a közoktatásban, értelemszerűen felmerül a kérdés, hogy éppen a korai időszakban, amikor a szocializáció, a mozgás és a nyelv nagy egyéni eltéréseket mutató, intenzív fejlődésének, a különböző viselkedésformák kialakulásának időszaka van, van-e létjogosultsága a különnevelésnek, a szegregációnak? Szakmai érvek alapján a válasz igen.

A középsúlyos értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermekek speciális nevelési szükségletét ez a sérülésspecifikus módszereket, terápiás eljárásokat alkalmazó, meleg empátikus elfogadó attitűdöt hordozó közösség, a jól és sokoldalúan képzett gyógypedagógusok tudják kielégíteni. Természetesen a középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások integrálhatók -- a megfelelő tárgyi s főleg személyi feltételek birtokában a többségi óvodába, ha erre alkalmasak.

Bízunk abban, hogy pedagógiai programunk a gyógypedagógiai óvodában illetve többségi óvodában dolgozók számára is segítséget tud nyújtani a sérült gyermekek nevelésénél.

a szerkesztő

B e v e z e t ő

Az intézmény neve:

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.

Az intézmény rövidített neve:

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, EGYMI

Az intézmény fenntartója:

Ceglédi Tankerületi Központ

Az intézmény földrajzi működési területe:

Nagykátai járás

A gyermekek a Pest Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján nyernek felvételt. Ebben az értelemben a gyógypedagógiai óvoda "bemenet-szabályozott" intézmény.

A Pedagógiai programot meghatározza az a tény, hogy középsúlyos értelmi fogyatékosgyermekek nevelésénél figyelembe kell venni a köznevelési törvényen túl az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramját, A Fogyatékos Gyermekek Óvodai Nevelésének Irányelveit, illetve a gyermekek speciális nevelési szükségleteit. Mindezek a helyi adottságoknak megfelelően valósulnak meg.

1. A korai segítségnyújtás, gyógypedagógiai óvodai nevelés indokoltsága

A köznevelési törvény biztosítja, hogy minden sérült, akadályozott fejlődésű gyermek születése pillanatától, illetve a szülők igényeihez alkalmazkodva, támogató segítséget kapjon. Olyan segítséget, amely hatékonyan mozdítja elő a szervezet érését, integratív funkcióinak, belső erőforrásainak kibontakoztatását.

Ahhoz, hogy a speciális nevelési szükségletű gyermek eredményesen illeszkedjen be a többségi közösségbe, hogy saját képességeinek megfelelően fejlődjön, orvosi gyógypedagógiai - pszichológiai segítségre van szüksége.

Washingtonban, 1996. június 1.-én a Sérült Gyermekek Szolgáltatásairól szóló IV. Nemzetközi Konferencián az alábbi határozat és minden országnak szóló ajánlás született:

Minden családnak és értelmi sérüléssel élő gyermeknek joga és szüksége van arra, hogy

- *a társadalom teljes jogú tagja legyen, tudása, képessége szolgálja a közösséget, amelyben él;*
- *ennek érdekében teljes jogú tagként vegyen részt az óvodában, iskolában, szociális gondozásban, egészségügyi ellátásban, pihenésben, szabadidő eltöltésében stb.;*
- *a gyermek optimális növekedése, fejlődése érdekében a lehető legkorábban és ettől fogva megelőző, élethosszig tartó támogatást, szolgáltatást kapjon;*
- *olyan szolgáltató rendszert kell kifejleszteni, amely tiszteletben tartja az embert, a családot, a kulturális különbségeket és megengedi, hogy a család a gyermekének legmegfelelőbb szolgáltatást választhassa;*

- *biztosítja a család - szakember egyenrangú együttműködését a gyermek gondozása szolgáltatása tervezésében, döntések megvalósításában, a stratégia, a szabályozás alakításában, a programok megvalósításában;*
- *biztosítja a meglévő szolgáltatások rendszerének összehangolt működését, annak érdekében, hogy a családok lehetőleg a lakóhelyükön juthassanak hozzá;*
- *a társadalom ismerje meg, legyen tudatában annak, hogy az eltérő képességű emberek mindannyian hozzájárulnak saját közösségük életéhez.*

A köznevelési törvény biztosítja a lehetőséget mindezek megvalósításához.

A családközpontú gondoskodásnak a gyermek és a környezet szükségleteit figyelembe véve aszülőben a kilátástalanság helyett a fejlesztő beállítódást kell kialakítania.

Az együttműködés akkor lehet hatékony:

- ha a segítséget nem erőszakolja rá a családra, de ha kéri, azonnal segít a szakember;
- ha a komplex gyógypedagógiai - pszichológiai - orvosi diagnózis korrekt, de nem csupán deficitleltár, hanem esélydiagnózis;
- ha a szakember ismeri a szülők igényét, a család életkörülményeit, lehetőségeit;
- ha partnerként és nem páciensként kezeli a szülőt;
- ha azt igyekszik segíteni, hogy az anya helyesen és hatékonyan értelmezze gyermeke viselkedését, reálisan ismerje gyermeke állapotát, fejlesztésének lehetőségeit, korlátait;
- ha figyelembe veszi, hogy a gyermek spontán tanulása is sérült, ezért tudatosan törekszik a tanulási helyzetek kiépítésére;
- ha olyan fejlesztő programot állít össze, amely nem funkció-tréning, hanem szociális tanulás.

Ezért a programnak gyermekre lebontottnak kell lennie a kis lépések elvét, az állandóságot, a folyamatosságot kell szolgáltatnia.

"A nevelés nem csupán szocializációs aktus, hanem személyes és szociális integrációs folyamat, amelyben a személy (az én) alkotó szerepet tölt be, még akkor is, ha fogyatékosága bizonyos fokig gátolja ebben" – írja Otto Speek.

Az iskoláskor előtti nevelés rövid történeti áttekintése

Ahhoz, hogy a sérült gyermek szocializációja eredményes legyen, s e folyamatban maga is egyre aktívabban részt tudjon venni, a család, a gyógypedagógus segítő támogatásán túl, a "befogadó" társadalom szemlélet-változására is szükség van.

Az elmúlt negyedszázad sok tekintetben előre lépést mutat – a korai fejlesztés, óvodai nevelésterén, - de sok, ma még megoldhatatlan feladatot jelöl ki az elkövetkező időkre.

A század elején *Ranschburg Pál* és *Tóth Zoltán* már megfogalmazták, hogy a fogyatékosokról való gondoskodásnak a bölcsőtől a sírig kell tartania, de még nagyon hosszú az út a megvalósulásig.

Az elmúlt 25 év legfontosabb állomásai a hazai fejlesztés, óvodai nevelés szempontjából:

- Az első gyógypedagógiai óvoda 1951-ben létesült Magyarországon.
- A 60-as évek elején 3 óvoda működik.
- 1966-ban jelenik meg az első gyógypedagógiai óvodai program "Nevelőmunka az értelmi fogyatékosok óvodáiban" címmel. Ez osztott és osztatlan csoportokat különböztet meg, anyagot közül az "inbecillisek" kis és nagy, illetve a "debilisek" kis- és nagy csoportja számára.

- Az 1970-es évek nagy változása az értelmi fejlődésükben gátolt gyermekek szelekciója. Az enyhe értelmi sérültek a "normál" óvodában maradnak, a gyógypedagógiai óvodákban pedig az értelmi fejlődésükben középsúlyos fokban sérült gyermekek kerülnek egyre nagyobb számban.
- Az 1980-as évek az óvodai hálózat lassú szélesedését hozzák.
- A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája 1981-ben a "Fogyatékosok Nemzetközi Évében" létesült. Ez időben Budapesten 8 hasonló óvoda működött, az országban élő értelmileg akadályozott óvodáskorú gyermekek 27 %-a nyert speciális óvodai elhelyezést.
- 1982-ben megjelenik a középsúlyos fokban akadályozott gyermekek óvodai nevelésétszabályozó "Nevelési program a foglalkoztató iskolák óvodai tagozata számára" című mű, illetve 1985-ben az ehhez szorosan kapcsolódó kézikönyv. Ugyanakkor egészségügyi gyermekotthonokban, normál óvodákban is létesülnek sérült gyermekeket nevelő csoportok.
- Egyre differenciáltabbakká válnak a gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálatok, egyre fiatalabb korú gyermekekre terjednek ki. A létrejövő tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottságok, a külföldi tapasztalatok, a szülők igényei alapján kezd megihonosodni a korai fejlesztés. Az 1970-es évek egy-egy elszigetelt próbálkozásából lassan az egész országban alakulnak fejlesztő csoportok.
- A bölcsődék a gyermeklétszám csökkenésével egy időben nyitnak a sérült gyermekek felé, s kezdetben 1-1 gyermeket integrálnak, majd speciális csoportokat hoznak létre sérült gyermekek számára 0 - 6 éves korig.
- A 90-es évek jellemzője a normalizáció elvének, illetve az integrációs törekvéseknek atérhódítása.
- Az 1993. évben kiadott ENSZ dekrétum, majd az 1994-es salamancai UNESCO állásfoglalás nagy lökést adott a magyarországi integrációs törekvések megvalósításához.

- 1993-ban 846 gyermek jár szegregált óvodába, mely 6 - 8 gyermeket feltételezve csoportonként, 120 - 124 óvodai csoportot jelent.
- Egyre több óvoda válik befogadó óvodává, a szülők egyre inkább többségi óvodába szeretnék járatni sérült gyermeküket.

Az elmúlt évtizedekben megindult egy folyamat, melynek legfontosabb jellemzője, hogy a sérült gyermeket is elsősorban gyermekeknek tekinti, aki valamilyen "mással" bír.

Enneka gyermeknek is joga van a szeretetre, az emberi kapcsolatokra, a védettségre, a biztonságra, a megértésre, az ember méltóságának tiszteletben tartására. Joga van az önkifejezésre, a megértésre.

Ha mindezek nem biztosíthatók számukra a szocializációs folyamatban, akkor a *"sérülten is emberi létforma kibontakozásának esélyétől fosztjuk meg őket"*.

A gyógypedagógiai óvoda a szocializációt segítő folyamat egyik állomása lehet.

Vannak gyermekek, akik nevelésében kihagyhatatlan állomás, vannak, akiknél átmenet – integrációra felkészítő – vagy a sikertelen integráció utáni fejlesztő intézmény, és vannak értelmi fejlődésükben középsúlyos fokban akadályozott gyermekek, akiknél nem indokolt ennek az intézménynek igénybevétele.

Bizonyos jól szocializált, jól fejleszthető gyermekek – ha a személyi, tárgyi feltételek adottak (felkészített, kiképzett óvodapedagógus, gyógypedagógus segítő jelenléte, kis létszámú értő, odaforduló felnőtt és gyermekközösség, együttműködő szülők stb.) – eredményesen nevelhetők az integrált óvodai csoportokban.

Bárhon is nevelkedjen azonban a 3 - 7 éves értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermek, fontos, hogy speciális nevelési szükségleteinek megfelelően szolgálják képességeinek fejlesztését, szocializációját.

2. A gyógypedagógiai óvoda nevelési koncepciója

Az óvoda célja:

- Egy olyan feltételrendszer biztosítása, amely figyelembe veszi a tünetek változatosságát, az egyéni teherbíró képességet, a speciális nevelési szükségleteket, a harmonikus személyiségfejlesztést, a testi, szociális, értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az iskolában történő bevalás érdekében.
- A speciális nevelési szükségletekhez, életkori, érési sajátosságokhoz igazodó támasznyújtás, az érzelmi biztonság nyújtásán túl törekszik:
 - az interperszonális kapcsolatok, az énkép kialakítására, az önismeret fejlesztésére, attitűdök, normák kialakítására;
 - speciális módszerek, terápiák alkalmazásával segíti az egyre pontosabb észlelést, fejleszti a figyelem összpontosítását, a gondolkodást, az emlékezetet, elősegíti a verbális és nonverbális kommunikáció kialakulását;
 - a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél a mozgásra alapoz;
 - a program a gyógypedagógiai hagyományokra, a legújabb szakirodalomra, a gazdag tapasztalatokra támaszkodik, a sérült gyermek egyéni szükségleteihez, eltérő fejlődési üteméhez igazodik;
 - differenciált, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással szolgálja a képességfejlesztést, törekszik a hiányosan működő képességek korrekciójára valamennyi területen.

A fejlesztés legfontosabb területei:

- a nagymozgások kialakítása, korrigálása;
- az egyensúlyérzék fejlesztése;
- a manuális készség fejlesztése;
- a beszédszervek ügyesítése, a beszéd indítása;
- a játéktevékenység fejlesztése
- a speciális zenei nevelés alapjainak lerakása.

A percepció fejlesztés, a kognitív funkciók, a mozgás stb. fejlesztésén túl különös hangsúlyt kap az önkiszolgálás fejlesztése, az iskolai életmódra való felkészítés, egyéni, kis csoportos, csoportos formában, játékosan, sok tapasztalatszerzést biztosítva a módszeres, következetes, apró lépésekben történő fejlesztés, a "gyökerek" kiépítése.

A program foglalkozási körén túl lehetőséget kell teremteni a kiegészítő terápiák igénybevételére (pl. állatasszisztált fejlesztés, logopédiai terápia.).

Törekszik a program a családközpontú gondoskodás megvalósítására, támaszkodik a korai fejlesztés eredményeire.

Támogatja az integrációs törekvéseket. Felkészítik az arra alkalmas gyermekeket a többségi intézményes nevelésre.

Részt vesz az intézmény a befogadó pedagógusok szakmai munkájának segítségével Módszertani központként hospitálási, konzultációs lehetőséget biztosít.

Az itt folyó munkával kapcsolatban kézikönyvek, mondókagyűjtemény, videofilmek készültek. Mindezek a szülőkkel együttműködve valósulnak meg. Tanácsadással segítik őket.

A meleg családi légkör őszinte, a gyermekek ügyét szolgáló együttműködést biztosít mindengyermek és felnőtt számára.

3. Fejlesztési célok

A középsúlyos fokban értelmi fogyatékos óvodáskorú gyermekek az óvodába lépéskor igen heterogén képet mutatnak. Az eltérések az életkorban, fejlettségi szintben, a fogyatékoság súlyosságában, típusában, a gyermek előzetes életében, családi vagy előző intézményesnevelésében gyökereznek.

Közös vonásuk azonban, hogy fejlődésük lelassult, s a mennyiségi eltéréseken túl minőségi eltérés tapasztalható. Az alacsony pszichés aktivációs szint miatt minden területen nehezebben induló, lassabb fejlődést mutatnak. Gyakran motiváció szegények.

Míg a problémamentesen fejlődő gyermek egyenletes tempóban nagyobb lépcsőfokokon át jut el a célig, addig az értelmi fogyatékos gyermek sok kisebb, alacsonyabb lépcsőfok megmászásával, kis lépésekkel, sok-sok gyakorlás után közelíti meg a célt, saját lehetőségeinek csúcsát.

Szorosan együttműködve a családdal célzottan igyekeznek a pedagógus kihasználni azokat az időpontokat, amikor bizonyos funkciók érése "szenzibilis fázisban" van.

Az optimális fejlesztés a transzferhatás következtében az egész személyiségre hat, a gyermekpszichomotoros fejlesztését szolgálja. Így nem egymástól elkülönült funkció tréning zajlik, hanem egyidejűleg több funkció fejlődését segíti a komplex környezet.

A szociális tanulás támogatása közben figyelembe veszi a program a különböző funkciók egymásra épülését, hogy sikerélményt biztosítson a gyermekeknek, s hogy a tanítási technikák könnyen érthetőek, elsajátíthatóak legyenek.

A "tanulás" akkor hatékony, ha a gyermek érzi a biztonságot, ha tudja, hogy a környezete őt elfogadja, megérti.

Három "alapelv"-nek kell érvényesülni:

"Ölelj át!"; "Tegyél le!"; "Hagyjál békén!".

Ez jelenti egyrészt az életkor specifikus, illetve fejlettség szerinti önállósulási folyamatok állomásait, másrészt azt, hogy a sérült gyermek is elsősorban gyermek, akinek szüksége van a bizalomteljes szeretetre, elfogadásra, de a túlzott óvó-védő szeretet gátja lehet az önállósulásnak.

Így meg kell tanulni elengedni, "letenni" a gyereket, örülni az első önálló kísérleteknek, s ezt elő kell segíteni, illetve szükségleteit oly módon figyelembe venni, hogy a napirendben legyenek a pihenést, a nyugalmat biztosító idők, fázisok, ahol azt csinál amit akar – természetesen a felnőtt felügyelete mellett.

Miután a spontán tanulás is sérült, gyakran hiányzik a természetes kíváncsiság belőlük, tudatosan kell kiépíteni a tanulási helyzeteket.

Meg kell tanulniuk az összes érzékszerv bevonásával a helyes érzékelést, észlelést, mint a magasabb mentális folyamatok kialakulásának első lépcsőfokát.

Az észleléssel igen szoros kapcsolatban van a megismerés folyamatában az emlékezet és figyelem, hisz csak azt tudják felidézni, amire emlékeznek, az emlékezet pedig függ a figyelemtől.

A nagy mozgásigényre, a tevékenység érzelem vezéreltségére, a viszonylag jó utánozó készségre, a felnőtt központúságra támaszkodva lehet eredményt elérni.

A gyermeki személyiség fejlődése szempontjából a legfontosabb tevékenységformára a játékra épülhet a pedagógiai munka, bármilyen képesség-fejlesztés legyen az mozgás, pszichomotoros vagy nyelvi-kommunikációs fejlesztés.

A játék nincs ellentétben a tanulással. Játék közben a gyermek tanul: tanul szociális szerepet, érzelmeket, motívumokat, beállítódást, tanulja a környezet személyi és tárgyi világának elsajátítását.

Az óvodai élet tudatos szervezésével, a mindennapos szakszerű csoportos és egyéni képességfejlesztő munkával, az érzelmi biztonság megteremtésével, a gyermekek tevékenység-szükségletének kielégítésével, a sokoldalú tapasztalat-szerzést, a szociális tanulás feltételeit biztosítva kell elérni, hogy az óvodások:

- érezzék magukat biztonságban a szeretetteljes légkörű közösségben;
- testi, szociális, értelmi képességeik egyaránt fejlődjenek:
- tudjanak utánozni;
- tudjanak egymás mellett és egymással tevékenykedni, a felnőtt irányítását elfogadni;
- használják adekvátan a játékeszközöket, játékban legyenek kitartóak, vigyázzanak játékuikra, ismerjék azok helyét;
- értsék az egyszerű – alkalmanként gesztussal kísért – verbális utasításokat, azokat hajtsák végre.
- fejlettségi szintjüknek megfelelően tudjanak kommunikálni;
- kívánságukat, kérésüket, szükségleteiket tudják közölni;
- használjanak nonverbális jelzéseket is.,
- sokrétű tapasztalatokat szerezzenek közvetlen környezetükről, tudjanak abban tájékozódni,
- ismerjék meg a környezet tárgyait, azok tulajdonságait,
- tudjanak rövid ideig feladathelyzetben maradni, figyelmüket egy adott tevékenységre irányítani,
- alakuljon ki önállóságuk az elemi tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés, WC használat terén, ha kell, fogadjanak el és kérjenek segítséget,
- mozgásuk legyen viszonylag összerendezett, harmonikus;

- igényeljük a rendszeres mozgást, tevékenyen vegyenek részt mozgásos játékokban.
- tudjanak különböző anyagokkal ügyesen manipulálni, alakuljon ki az ábrázolás igényebennük,
- szívesen hallgassanak rövid mesét, verset, tudjanak életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelő dalokat, verseket, mondókákat,
- ismerjék az alapvető viselkedési szokásokat, tudjanak köszönni, kérni, kívárni,
- tudjanak elemi szabályokhoz alkalmazkodni, elemi munkát végezni.
-

Tartalom

A tanulás folyamatában elméleti, gyakorlati ismeretek, jártasságok, készségek elsajátítását, képességek kialakulását, viszonyulások, érzelmi akarati tulajdonságok fejlődését, magatartás tanulást segíti a pedagógus. A verbális, mozgásos és szociális tanulás eredményeként alakulnak a gyermek érzelmei, a cselekvés módja, a szociális magatartás, különböző tulajdonságok és képességek.

Foglalkozási formák a gyógypedagógiai óvodában

- önkiszolgálásra nevelés: feladatai: a tisztálkodás, öltözés-vetkőzés, étkezés, egyszerű munkavégzés, szobatisztaságra nevelés terén minél nagyobb önállóságra nevelni az óvodás gyermeket.
- mozgásfejlesztés: az alapmozgások kialakítása, korrigálása, a koordinációs zavarok, a mozgásos ügyetlenség csökkentése, a testi-lelki harmónia, a jó pszichomotoros állapotelőkészítése.

- anyanyelvi nevelés: kettős feladata: a beszéd megértés fejlesztése, az aktív beszéd indítása, fejlesztése, illetve speciális megközelítési móddal, kis lépésekkel, minden érzékszerv egyidejű bevonásával a szűkebb környezet megismertetése. Egyszerű mesék, versek, mondókák megtanítása.
- a vizuomotoros készség fejlesztése: a vizuális és taktilis észlelés, a testséma fejlesztése a szem-kéz koordináció, alakállandóság, alak-háttér felismerő képesség fejlesztése, a téri tájékozódás fejlesztése, a helyes ceruzafogás megtanítása, az ábrázoló kedv felkeltése, technikák, eszközök megismertetése.
- játékra nevelés: az adekvát játékhasználat elsajátíttatása, a gyakorló, konstruáló és elemi szerepjátékok megismertetése. Az egymás melletti és együttes játék megvalósítása énekes-verses népi játékok játszása.
- egyéni fejlesztés: az adott gyermek fejlettségi szintjének megfelelő képességfejlesztés. A lassabban haladó és a csoport átlagánál jobb képességű gyermek egyénre szabott terápiáját is jelenti.
- zenei nevelés alapjai: egyszerű ritmusú versek, mondókák segítségével a ritmus, a zenei hallás fejlesztése, az ULWILA zenei módszer (színek alapján történő hangszeres tanítás) alapjainak megtanítása.

Kiegészítő terápiák

- logopédiai kezelés: megkésett beszédfejlődés terápia
- állatasszisztált fejlesztés

A foglalkozások heti rendszeressége

a foglalkozás neve	heti előfordulás	a foglalkozás formája
anyanyelv	5	csoporthoz, egyéni
mozgásfejlesztés	5	csoporthoz
önkiszolgálás	2 (év elején 5)	egyéni, mikrocsoporthoz
vizuomotoros fejlesztés	3	mikrocsoporthoz vagy egyéni
játékra nevelés	2 - 3	csoporthoz, mikrocsoporthoz vagy egyéni
egyéni fejlesztés	5	egyéni
zenei nevelés alapjai	2	mikrocsoporthoz

Szokások kialakítása

Minden ember életében a rítusok, szokások jelen vannak. Lényegesen befolyásolják a személyiségfejlődést. Gazdaságossá teszik a cselekvést, tudatmentesítő szereppel is bírnak

A szokásos cselekményeknél nincs szükség akarati erőfeszítésre, erős figyelemkoncentrációra. Jól begyakorolt sztereotípiákat kell kialakítani úgy, hogy a már kialakult jó szokásokat megerősítik – illetve a helyes szokásokat alakítják ki – egyben kiküszöbölik a rossz beidézéseket kioltással.

A szokás valamilyen művelet többszöri ismétlésének eredménye egy adott helyzetben. Ennek kialakulásához meghatározott számú gyakorlásra, ismétlésre van szükség, hogy a cselekvés vagy viselkedésforma szokássá váljon.

A gyermek sérülésének, életkorának megfelelő élethelyzeteket kell teremteni, a kialakult feltételes reflexeket meg kell erősíteni.

Szükséges, hogy a már kialakult szokásokat mindig, minden körülmények között azonos módon várják el a gyermektől. A szokások keletkezésekor a tudatosságnak, a szükségesség belátásának a cselekvés akarásának is lényeges szerepe van, megkönnyíti, meggyorsítja a szokásfejlődés folyamatát.

Az értelmi fogatékos óvodás még nem látja be helyes vagy helytelen viselkedésének következményét, itt az utánzásnak, modellkövetésnek van nagy jelentősége. A cselekvés hasznosságát kell hangsúlyozni elsősorban. A helyes viselkedést kell megerősíteni. A következetes elvárás mellett szükséges az állandó ellenőrzés. Figyelni kell a fokozatosságra, egymásutániságra, fontossági sorrendre.

Igyekeznek kiküszöbölni azokat a cselekvési alkalmakat, amelyből a rossz szokások származhatnak. A szokások kialakításának alapvető feltétele tehát a pozitív példa. A preferált személy viselkedése utánzásra készíti a gyermeket. Ezért csak olyan szabályokat állítson fel a pedagógus – a gyermek számára érthetően, - amely betartása nem jelent túl nagy feladatot. A meggyőzés a gyermek szenzoros problémái értelmi állapota miatt csak óvatosan alkalmazható.

A jól megválasztott napirend, a határozott, de szeretetteljes követelés, az értelmes rend segíti a szokások kialakítását.

A nevelés során egyre nagyobb szerepet kap az önállóságra nevelés, amely azonban soha nem nélkülözheti az ellenőrzést, az ehhez kapcsolódó jutalmazást, büntetést.

A gyermekek a pedagógusban, illetve a velük kapcsolatban levő felnőttekben érzelmi támaszt keresnek. Szavaikat, azok tartalmát, egész magatartásukat, annak minden összetevőjét úgy kell szabályozni, hogy érzelmeiken alapuló, bensőséges személyes kapcsolat alakulhasson ki. Az óvodások családban élnek. Többségük meleg, szeretetteljes milióból érkezik, de a családok nevelés attitűdjét gyakran meghatározza a túlzott féltés.

Többségüket teljesen kiszolgálják, etetik, pelenkázzák, ölben cipelik. Többnyire autón utaznak – a nagy távolságok ezt indokolják

– nem ismerik a tömegközlekedési eszközöket, néhány lépés után elfáradnak, rövid ideig tudnak csak sétálni. Egyedül nem tudják elfoglalni magukat. Már a 3-4 éves értelmi fogyatékosgyermek is képes "manipulálni" környezetét, ha a család ezt hagyja.

Mindezek figyelembevételével kell a gyermek helyes szokásrendszerét kiépíteni, hatva a családra, azonos követelményeket állítva.

A szoktatási idő (8 hét) arra szolgál, hogy fokozatos legyen az átmenet, de feltétlenül örömszerző a gyermek számára. A családban addig csak felnőttek között élő a vele való permanens anyai foglalkozást igénylő gyermek fokozatosan szokja meg az új miliőt.

Fontos, hogy ne változtassanak meg radikálisan mindent a gyermek életében. Türelmes, de határozott követeléssel, speciális tréningekkel

(pl. játék elrakás, csap kinyitása stb.) érik el, hogy szívesen alkalmazkodjon az elvárásokhoz minden gyermek.

A szokások kialakításának területei

Az egészséges életmódra nevelés

Az óvodai élet során törekedni kell arra, hogy a gyermekek egészsége, későbbi igényei megalapozása érdekében kapja meg szükségleteinek megfelelő gondozást, s egyre inkább legyen számára természetes igény az egészséges életmód.

Ezek megvalósulási területei:

Testápolás

- Célja a tisztaság igényének felkeltése, a fokozatos önállóság: tudják a csapot kinyitni, elzárni, saját törölközőt felismerni, kis segítséggel kezet törölni, WC-használat után, étkezés előtt kezet mosni, segítséggel fogat mosni, túrni a fésülést, kérjenek zsebkendőt, tudjanak orrot fújni, üljenek helyes testtartással.

Étkezés:

- Esztétikus környezetben fokozatosan alakulnak az étkezési szokások az etetéstől az önálló kanalizáson át, megtanulják a villa használatát, a szalvéta használatát, a pohárból ivást, a rágást. Ügyesebb gyermekek segítenek teríteni, az asztalt leszedni, letörölni, szemetet kivinni, kancsóból tölteni stb. Fontos az étkezésnél a helyes mérték, a tempó megtanulása is.

Öltözés-vetkőzés:

- A célszerű, könnyen le-felvehető kényelmes ruhadarabok segítik az önállóságra nevelést. Fontos, hogy igényelje a gyermek a tiszta, ápolts külsőt, a rendet. A fokozatosság elvét betartva tanulja meg az egyes ruhadarabok levételét, majd kis segítséggel az öltözködés fázisait, a saját ruhadarabok felismerését.

WC használat, szobatisztaságra nevelés

- A pelenka nélkül rendszeres ültetés mellett nappal "száraz maradjon" állapottól el kell jutni az utánjelzés, majd szükséglet jelzéséig. A bilitől a WC használatig, a WC- papír használatban segítséget igényelnek többnyire az óvodások.

Testedzés

- a teremben vagy szabad levegőn való tornázás, kirándulás, sok-sok mozgás legyenigénye minden gyermeknek.

A közösségi élet szokásainak megalapozása

A bölcsődéből érkező gyermek óvodai beilleszkedése viszonylag könnyebb, mint a családból érkező gyermekeké. Ők először kerülnek olyan helyzetbe, amikor a vágy a cselekvés, szándék és végrehajtás közé akadályok ékelődnek. Nehezíti a helyzetet, hogy a kommunikáció hiányában nem tudják kívánságaikat, szükségleteiket jelezni, kódjai nem egyértelműek az új környezet számára. A szülő és pedagógus türelmes kivárása, egyszerű gesztussal megerősített beszéde segíthet az első időben. Ha a gyermek tapasztalja, hogy nem örökre szakították ki a megszokott környezetből, és számára élményhordozó az első óvodai nap, könnyebben beilleszkedik. Megtanul alkalmazkodni, vágyait késleltetni, a szituáció ismétlődésével lassan tájékozódni az új helyzetben, megtanulja "elviselni" társait, majd fokozatosan közelít a számára szimpatikusabbak felé, mindig érezve, hogy a szeretett, biztonságot adó felnőtt közelében van.

A napirend, a foglalkozások változatos ismétlődése, a pihenés, szabad játék számtalan lehetőséget ad az egymásra figyelésre, az együttes örömszerzésre, a másság elfogadásának segítésére.

Megtanulják az elemi illemszabályokat, pl. köszönés, lábtörlés, kopogás, a esendes- és hangoshelyzetek váltakozását.

Az óvodai élet alkalmat nyújt a közlekedési eszközökön való utazásra, az egyre nagyobb séták megtevésére, közös vásárlásra, lépcsőzésre stb. Mindezek számtalan lehetőséget nyújtanak aszociális tanulásra, a derűs légkör, a jó munkaszervezés, sok-sok együttes élmény alapján.

Munka jellegű tevékenységek

A középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások szívesen tevékenykednek, "segítenek". Sajnos atúl féltő környezet gyakran letöri a kezdeti próbálkozásokat.

Ha a gyermek érzi munkája fontosságát – bármilyen kicsi is az – szívesen hajt végre egyszerűfeladatokat önmaga ellátására, társai javára.

Az egyszerű "add ide!", "hozd ide!", "rakjuk el!" jellegű feladatoktól fokozatosan jutnak el a gyermekek az elemi "naposi" feladatokig. A felnőttet utánozva egymásnak is szívesen segítenek – gyakran elvégezve egymás helyett a feladatot – segítenek az eszközök kikészítésében, elrakásában, terem átrendezésben stb.

Fontos, hogy a szülők is igényeljék az otthoni feladatvégzést, s a későbbi önálló életvezetés érdekében bízzák meg őket egyszerű feladatokkal.

Hagyományok kialakítása

A hagyományok minden közösség életében nagy jelentőségűek. A készülődés, az ünnepi hangulat, majd a rá való emlékezés, fényképek, filmek nézése sok közös élmény forrása lehet. Erősíti az összetartozást, segíti az egymás figyelését, az egymásnak segítést. Fokozza önmaguk megismerését, önbizalmukat.

A hagyományok egy-egy közösség sajátjai, csak rájuk jellemző apró mozzanatokkal, intimitásokkal bírnak. Hagyomány lehet pl. az alvás előtti rövid mese, a reggeli közös éneklés, névsorolvasás, a közösen megünnepelt születésnapok, névnapok, a játékház, táncház, akadályverseny egy-egy ünnephez kapcsoltn.

Az ünnepek is a hagyományépítést szolgálják. A legjelentősebbek: Mikulás, Karácsony, Farsang, Anyák Napja, Gyermeknap, Tanévzáró ballagás.

Ezek egy része csoportban zajlik, más része a szülők számára is nyilvános. Alkalmat nyújtanak arra, hogy számot adjanak arról, hogy mit tanultak a gyermekek, hogy mennyit változott figyelmük, emlékezetük, beszédállapotuk, mennyire váltak magabiztossá, mennyit ügyesedtek. Értik-e, hogy a szülő most néző, s nekik a "színpadon" van a helyük.

Fontos, hogy az ünnepekre való készülődéskor a külsőségek, és a tartalom arányban legyen.

Képességfejlesztés a célzott foglalkozásokon

Útban az önállóság felé

Önkiszolgálásra nevelés:

Mindennapos tevékenységi forma, nem külön órarendszerű foglalkozás. Fontos, hogy kellő időt adjunk a gyakorlásra, fokozatosan, kis lépések elvét alkalmazva végezzük a különböző részfeladatokat.

formája	- egyéni illetve mikrocsoporthoz
ideje	- értelemszerűen a WC használat, tisztálkodás, étkezés, öltözés, teremrendezéssel kapcsolatosan naponta
célja	- a gyermek szükségleteinek megfelelő komfortérzés biztosítása, gondozás, gondoskodás
- nagyon apró lépésekkel az önállóság elérésének segítése
- verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- a testséma fejlesztés, tájékozódás a saját testen, a testrészek ruhadarabok viszonyának felismerése
- alapvető higiénés szokások kialakítása
- az ápoltság, tisztaság igényének felkeltése
- helyes viselkedési formák elsajátítása

- a rászorultság, kiszolgáltatottság helyett az "én is tudom" függetlenség érzésének segítése
- a téri tájékozódás elősegítése.

A gyermekek az önállóság terén is különböző fejlettséget mutatnak. Önállóságuknak gátja lehet az esetleges társulói fogyatékoság (pl. mozgáskoordinációs zavar). Ahhoz, hogy e téreneredmények szülessenek, alkalmat és időt kell adni a gyermeknek, s amit már önmaga el tud végezni, azt nem szabad helyette megtenni még akkor sem, ha sürget az idő, s a felnőtt gyorsabban, komfortosabban végezné el a feladatot.

Az a gyermek vagy fiatal felnőtt lesz a társadalom számára elfogadható – azzal lehet elmenni nyaralni, barátokhoz, színházba stb. – aki birtokában van a társadalom által elvárt viselkedési formáknak. Ez az önállóság, helyes viselkedés az elfogadás szempontjából talán fontosabb, minthogy ismerje a színeket, vagy tud-e számolni.

Az a gyermek, aki korai életszakasztól kellő alkalmat és segítséget kap, hagyják és elismerik próbálkozásait, felnőttként is természetesen tesz azért, hogy önmaga és környezete élete jobblegyen.

Az óvodának tehát alapozó szerepe van e téren. Az önállóság bizonyos területei nemesak a gyermek életkorától függenek, hanem fiziológiai érettségétől (pl. szobatisztaság), mozgásos ügyességétől (pl. öltözés), s nem utolsó sorban értelmi állapotától.

A túl bonyolult, a gyermek pillanatnyi képességeit meghaladó feladat sikertelenséghez, elbizonytalanodáshoz vezet. Elbátortalanítja a gyermeket. Ezért fontos, hogy a gyermekek apró lépésekben, rövid gesztussal kísért utasítások, illetve utánzás alapján tanuljanak.

Étkezési szokásoknál feladat:

- kanalizás megtanítása (merítés, szájhoz vitel, az étel megrágása, nyelés),
- a poharazás: a pohár felemelése kortyolás, nyelés, a pohár letétele,
- a szalvéta használata,
- a villával való ismerkedés (felszúrás vagy merítés),
- kérés, megköszönés,
- ügyesebb gyermekeknel az ételből való szedés,
- a rágás megtanítása,
- a helyes tempó elsajátíttatása,
- kenyér vagy kifli fogása, leharapás a kenyér és a rajta levő együttes elfogyasztása,
- a terítés folyamatának megismerése (pl. szék, tányér, kanál, pohár, szalvéta egymáshozrendelése).
- az étel és a hozzávaló eszközök felismerése,
- étkezés utáni teremrendezésben közreműködés.

Tisztálkodás terén:

- a vízcsap kinyitása, elzárása,
- szappan használat, utána kézöblítés,
- a saját törülköző felismerése,
- a kéz, arc szárazra törlése segítséggel,
- önálló kéz- és arcmosás,
- fogmosásnál együttműködés (száraz, majd nedves fogkefe, fogkrémes fogkefe elfogadása, szájöblítés megtanítása), önálló fogmosás,
- "baleset" vagy kirándulás esetén a zuhanyozáskor együttműködés (kéz, láb felemelése stb.),

- a fésülés türese, önálló próbálkozás,
- igény a tiszta, ápolts külsőre,
- étkezés előtti, utáni, bizonyos munkafolyamatok (pl. festés) utáni kézmosás igényének felkeltése,
- orrfújás megtanítása, zsebkendő használatának igénye, a piszkos zsebkendő szemétdobása.

Szobatisztaságra nevelés

- rendszeres ültetés mellett a szükséglet megfigyelése,
- a jelzés megtanítása (utánjelzés majd mutató, hangadás stb.),
- WC, vagy bili és a szükséglet elvégzése közti kapcsolat felismertetése
- kérdésre jelezze szükségletét
- önmagától jelzi szükségletét, képes visszatartani addig, míg a WC-re ér
- a biliről a gyermek WC-re szoktatása
- fiúk állva pisiltetésének megtanítása
- WC papír használata segítségével
- "baleset" jelzése
- a WC használatához szükséges ruhadarabok le-, felhúzása
- WC használat utáni kézmosás megtanítása
- ajtó nyitás-cukás megtanítása.

Öltözés, vetkőzés

- együttműködés az öltözésnél, vetkőzésnél,
- sapka, sál levétele,
- zipzár lehúzása,
- egyszerű ruhadarabok levétele (cipő, zokni, nadrág stb.),
- vetkőzésnél kis segítségnyújtás (kigombolás, kikötés, cipőfűző meglazítása stb.)
- egyszerű ruhadarabok felvétele, pl. sapka, bugyi stb.,
- kis segítséggel öltözés (ruha elejének megmutatása jobboldal oldalnál segít és, befűzés, gombolás stb.),
- bizonyos ruhadarabok teljesen önálló felvétele.

Önálló munkafeladatok

- saját hely felismerése (öltözőben, étkezésnél, alvásnál stb.),
- székek helyre rakása,
- játékok közös elrakása,
- szőnyeg feltékerése (pl. mozgásfoglalkozáshoz),
- közös teremrendezés,
- eszközök bevitele, kiosztása,
- egyszerű tárgyak kivitele (pl. konyhába),
- egyszerű üzenet közvetítése óvodán belül,
- társak segítése,
- asztal letörlése,
- szemét összeszedése,
- székek felrakása,
- saját ruhadarabok, eszközök felismerése, elrakása,

- közös ágyazás, ágynemű, ágyak elrakása,
- lépcsőn járás.

Már szó volt róla, hogy kis lépések elvének e tevékenység során igen nagy szerepe van. Mindig az adott viselkedésformát, annak minden szakaszát kell magunk elé képzelve felbontani annak összetevőire.

Pl. zokni felhúzó: - megfogni a zoknit,

- sarkát alulra fordítani,
- a zoknit "összeszedni",
- a lábat felemelni,
- belebújtatni a lábat a zokniba,
- felhúzni a lábfejre, a sarokra, majd a bokára,
- megigazítani, hogy a boka fölötti részt is takarja.

Kezdetben a gyermekkel együtt végezzük a cselekvést, majd a könyökénél irányítjuk, aztán csak szükség esetén segítünk, míg önálló nem lesz.

Ezzel a példával a felnőtt számára automatikusan végzett mindennapi tevékenységek összetett voltára akartuk felhívni a figyelmet.

Értelemszerűen minden fejlesztést az adott gyermek fejlettségi szintjéhez mérjük, s arra építünk, amit már tud.

Fontos, hogy az ügyetlen próbálkozást is értékeljük, jutalmazzuk. Szociális megerősítés, de gyakran maga a feladat elvégzése is jutalomértékű a gyermek számára.

Mozgásfejlesztés foglalkozás

Ez a foglalkozás a nagymozgások kialakítását, begyakorlását, korrigálását szolgáló foglalkozási forma.

formája	- csoportos vagy egyéni
ideje, időtartama	- naponta - 20-30 perc
célja	- a motoros tanulás elősegítése; - az alapmozgások kialakítása, korrigálása, az értelmes, célirányos mozgás kialakítása; - a biztos egyensúly kialakítása; - ügyesség, állóképesség, erő fejlesztése; - a teljesítőképesség növelése; - a mozgásos gátlás oldása; - az utánpótlásfejlesztés; - a testséma fejlesztése; - a légzéstechnika javítása; - a ritmusérzék fejlesztése; - a szervezet sokoldalú, harmonikus, arányos fejlődésének biztosítása, az egészség megőrzése; - a figyelem, emlékezet, beszéd, mozgás összekapcsolása; - a szenzomotoros ismeretszerzés lehetőségeinek javítása; - a mozgáskoordináció fejlesztése; - a téri tájékozódás fejlesztése.

A mozgás fejlődése az érés és tanulás egységében valósul meg. Mozgásmintákból épülnek fel a motoros készségek, a sok-sok gyakorlással, ismétléssel lesznek pontosak, célszerűek.

A mozgás a gyermek természetes reakciója, természetes aktivitása. Benne komoly motivációserő rejlik, mely könnyebbé teszi az ismeretek átélését. A saját testből, illetve a külvilágból származó ingerek felvétele direkt kontaktus útján (tapintás, szaglás, ízlelés, egyensúlyérzékelés, proprioceptív ingerfelvétel) illetve indirekt módon (látás, hallás) történik. A mozgás szervezi meg a szenzoros impulzus mintákat, egyben örömforrás, amely a test működését kíséri, biztosítja a gyermek motiváltságát. A gyermek számára nyújtott ingerekre egyre magasabban szervezett viselkedésre válaszol, a taktilis, vestibuláris rendszere normalizálódik, mozgása koordinált lesz.

Fontos, hogy a környezet készítse a gyereket a motoros válaszadásra, miközben biztonságot is hordoz. A gyermek saját aktivitásán át jusson újabb és újabb tapasztalatokhoz, amelyek az érzékszervi és mozgásos tanulás további fejlődését szolgálják.

A mozgásfejlesztés hatalmas nyelvi anyagot is mozgásba hoz. Az átélt mozgás és annak megfogalmazása erős késztetést jelent a történések kifejezésére.

Az értelmi fogyatékos gyermek mozgásának jellemzői

Az értelmi fejlődésükben akadályozott gyermekek mozgásukban is eltérnek ép társaiktól. A pszichoszomatikus fejlődésüket befolyásolja – az életkor mellett – a fejlődési tempó nagyfokú lelassúbodottsága, a fejlődés szabálytalansága, egyenetlensége, az egyes területek egymáshoz való viszonyában bekövetkező változás. Ehhez járul a fejlődés során jelentkező minőségi változásokat jelentő mozzanatok elmosódása, jellegtelensége.

Tanítványainknál a mozgásfejlődés során bizonyos fázisok kimaradnak, kevésbé gyakorlódnak be, illetve hibásan rögzülnek.

Ez a mennyiségi és minőségi eltérés megmutatkozik a mozgáskoordináció és egyensúlyérzékszavarában, a mozgás folyamatainak kivitelezésének pontatlanságában, a testséma, a téri, időorientáció fejlődésének elmaradásában, ügyetlen, lassú mozgásban, vagy hipermotilitásban.

A figyelem zavara miatt gyakran egyszerű feladatok utánzására képtelenek. Számolnunk kell az esetleges társuló fogyatékosként jelentkező mozgássérüléssel, esetleg mozgásos félelemmel. Ugyanakkor bizonyos kórfarmájú gyerekek jó utánzókézsége jó kiinduló alapot ad a fejlesztéshez.

Az óvodába kerülő gyermek mozgásának jellemzői

Az értelmi fogyatékos gyermek szembetűnő vonása a bizonytalan, ügyetlen, kevésbé harmonikus mozgás. Járása általában széles alapú, a kezek együttmozgása hiányzik testi fejlettségük eltér ép társaiktól. A gracilis csontozatú, kissúlyú gyermekek mellett sok az elhízott, lusta óvodás is.

Mozgáskészségüket infantilizmus jellemzi, az érési egyenetlenség, a fejletlen testséma, a taktilis hártás, a zavart kinesztetikus észlelés, a nagy és finommotorika koordinálatlansága tetten érhető. A szenzoros-motoros információk rendezése nehézségbe ütközik. Az ingerre való reagálás pontatlan. Nincs készletésük a közelítő mozgásokra, megfigyelésük bizonytalan. Mozgásuk ritmusa diszharmonikus, statikai hibák, tartási rendellenességek, az izomtónus zavara jelentkezhet. Mozgás-kivitelezésük erőtlen.

A téri orientációs zavar következtében a mozgások megtervezése, kivitelezése nehézséget okoz. Nem tudatosul a gyermekben vizuálisan, kinesztetikusán az, hogy miként tölti be a teretsaját testével, nem érzi saját teste határait, nem ismeri fel a tárgyak, személyek, önmagához, illetve egymáshoz való viszonyát.

A rosszul beidegződött mozgások nehezen korrigálhatók, gyakran figyelhetők meg mozgásos sztereotípiák. A mozgásos gátlásosság mellett jellemző lehet a hiperaktivitás.

A mozgásfejlesztés feladata

Az óvodáskorú gyermekre a cselekvésbe ágyazott gondolkodás jellemző, tehát a mozgásos tanuláshoz – melyhez az érés is természetesen hozzájárul – óriási a jelentősége.

Mivel gyermekeink fogékonyak a szenzoros-motoros közlésre, tanuláshoz alapja a szemléletes, cselekvéses tanulás, ehhez állandó vezetésre, megerősítésre van szükség a sok-sok gyakorláson túl.

Az óvodai mozgásnevelés feladata, hogy fejlessze az erőt, ügyességet, gyorsaságot, állóképességet, a biztos egyensúly kialakítását, növelje a teljesítőképességet, továbbá javítsa a hibás összerendezetlen mozgásokat. Meg kell tanítani a gyermekeket a különböző helyzetekben való értelmes cselekvésre, célirányos mozgásra.

Az utánzókézség fejlesztését a nagymozgások utánzásával lehet a legjobban fejleszteni.

Első lépés a passzív mozgásindítás (passzív tornáztatás). Eleinte sok ringató, gurító játékot játszanak, amely a feszültség oldását segíti és az érzelmi nevelés szempontjából is nagy jelentőségű. Ezután a gyermeki mozgásfejlődés állomásainak megfelelő alapmozgások kialakítására, gyakorlására térnek át, majd az alapmozgásokból állítanak össze mozgássorokat.

Ezekkel párhuzamosan sok gesztussal kísért mondókát tanulnak.

A mozgásfejlesztés területei

- játékos utánzó gyakorlatok
- alapmozgások kialakítása, korrigálása, gyakorlása, mozgásos játékok.

Játékos utánzó gyakorlatok

Feladatai:

- az utánzőkészség fejlesztése, sikerélmény biztosítása, közös tevékenység, kapcsolatteremtés, az egyes testrészek átmozgatása, ráhangolódás a foglalkozásra, testséma fejlesztés, a beszéd megértés és beszédkészítés, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

A játékos utánzó gyakorlatokat kezdetben segítséggel, majd egyre önállóbban végzik a gyerekek. A mondókával, verssel, énekkel kísért gimnasztikai gyakorlatok az egész test átmozgatását célozzák.

Az énekek, versek megadják a mozgások ritmusát, az egyszerű, könnyen utánozhatók, felkeltik a gyermek érdeklődését. Átalluk megismerik az egyes testrészeket, megtanulják, hogy melyik a páros, és azt, hogy azok egymástól függetlenül is mozgathatók. Testsémájuk, testtudatuk, testfogalmuk fejlődik.

Az alapmozgások kialakítása, korrigálása

Feladatai:

- a pontos mozgás-kivitelezés segítése, a hibás, összerendezetlen mozgások javítása, a mozgásos gátlások oldása, a mozgásigény kielésének segítése, az erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, teljesítőképesség növelése, az érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, beszéd fejlesztése.

A foglalkozások fő részét ezek a gyakorlatok töltik ki. A csoportos együttlét alatt megtanulnak a gyermekek egymásra figyelni, egymást megvárni, segíteni egymáson. Megtanulnak egyszerű verbális utasításokat végrehajtani. Viselkedésük fegyelmezett lesz.

A foglalkozás e része alatt hely- és helyzetváltató mozgásokat végeznek. A különböző minőségű talajon, szeren, szabadban végzett, sokoldalúan begyakorolt mozgások hatására gazdagodnak ismereteik önmagukról. A páros gyakorlatok a kapcsolatteremtést is segítik. A hibás mozgás korrekcióját az új dinamikus sztereotípiák kialakítása szolgálja.

A foglalkozások e részének tervezésekor különös figyelmet kell fordítani a gyermek biológiai állapotára az esetleges társuló fogyatékoságára (pl. vitium).

Gyakorlatok:

rendgyakorlatok

- kartartások
- nyújtott
 - hajlított
 - vegyes

karkörzések

- állások
- alapállás
 - lábujjon
 - sarkon
 - talpélen
 - guggoló állás
 - terpeszállás

-
ülés	- nyújtott
	- terpesz
	- török
	-
fekvés	- hanyatt
	- hason
	- oldalt
	-
függés	- függőállás
	- függeszkedés
járás	- kis és nagy lépéssel előre, oldalra
	- gyors, lassú
	- különböző minőségű talajon
	- vonal között
	- vonalon
	- tárgyak kikerülésével
	- tárgyak átlépésével
	- hullámvonalon
	- irányváltoztatással
	- különböző eszközökkel
	- lépcsőn járás

-
futás	- gyors, lassú tempóban- tempóváltással- különböző irányba- irányváltással- különböző szélességű vonalak között- futás közben akadály átlépése, megkerülése- futkározás- célbafutás- futás eszközzel a kézben
ugrás	- szökdelés- átugrás- leugrás- ki-be ugrás
dobás-fogás	- elkapás- eldobás- célba dobás
támaszgyakorlatok	- esúzás- kúszás- mászás- gurulás

- egyensúlyérzékelt
fejlesztő gyakorlatok
- lábujjhegyen állás nyitott, majd csukott
 - szemmel
 - fél lábon megállás
 - statikai egyensúlyhelyzetből való kibillentés
 - egyensúlyozás gerendán, vonalon
 - járás közben tárgy egyensúlyozása
 - állatmozgások utánzása
 - egyensúlyozás Bobáth labdán,
 - hengeren, AYRES eszközökön
 - forgások, hintázás
 - gördeszkán húzás, tolás
 - postura utánzás
 - stb.

Mozgásos játékok

Feladata:

- a tanult mozgásformák játékos gyakorlása, egyszerű szabályok megismerése, a versenyszellem előhívása, a foglalkozás játékos lezárása.

Ezek a játékok azokból az elemekből épülnek fel, amelyek a foglalkozásokon megjelentek. Játék formájában szolgálják a rögzítést, gyakorlást. Alkalmat kínálnak versenyzésre, páros gyakorlatra, együttes játéokra. Siker, kudarc átélését reprezentálják. Megtanulják a gyerekek ezek elfogadását, ezzel alkalmazkodóképességük is fejlődik az ügyességük, erőnlétük mellett.

A foglalkozások része a légző
gyakorlat is. Célja:

- a hasi légzés kialakítása, a helytelen ritmusú légzés korrigálása és a túlnyomóan szájon át történő ki- be légzés helyett az orron át történő belégzés megtanítása.

Elvárások az óvodáskor végén

- alakuljon ki a természetes mozgásigény
- örömmel, szívesen mozogjanak
- tudjanak mozgást utánozni
- alkalmazkodjanak a foglalkozások rendjéhez
- értsék az egyszerű verbális utasítást
- az alapmozgásokban szerezzenek jártasságot
- lépcsőn kapaszkodva, váltott lábbal közlekedjenek
- biztosan mozogjanak tornaszeren, játszótéri játékokon
- tudjanak rövid ideig figyelni a felnőltre és egymásra
- elemi szabályokat ismerjenek, tartsanak be.

Anyanyelv

A kommunikációs készség fejlesztését, a közvetlen környezet megismerését segítő foglalkozási forma.

formája - csoportos vagy egyéni, esetleg mikrocsoportos.

ideje - 5-30 perc

- célja
- a gyermek beszéd iránti érdeklődésének felkeltése, utánzó-képesség fejlesztése;
 - kommunikációs igény felébresztése, ösztönzése;
 - a verbális kommunikáció gazdagítása, a jelzések differenciálása;
 - a beszédszervek ügyesítése;
 - a beszéd indítása, a passzív illetve aktív szókinés bővítése;
 - a hallási figyelem, hallási diszkriminációs képesség fejlesztése;
 - a grammatikai rendszer kiépítése;
 - a közvetlen környezet tárgyai, élővilága, cselekvései,
 - történéseiről tapasztalatok, ismeretek szerzése;
 - a kognitív funkciók, a figyelem, az emlékezet fejlesztése.

Az értelmi fejlődésükben közepesúlyos fokban sérült gyermekek speciális beszédfejlesztést azteszi szükségessé, hogy beszédük minőségileg és mennyiségileg is eltér ép társaikétól. Később indul, lassabb ütemben fejlődik, s a szókinés, a mondatalkotás, illetve az artikuláció területén egyaránt sajátosságokkal bír. Nevelésüknek és oktatásuknak általánosan elterjedt komplex módszere, amely a fejlesztésnek, gyakorlásnak és a beillesztésnek többféle lehetőségével dolgozik, számol azzal, hogy az egyes funkciók terén sajátos és fokozott elmaradások vannak. Számol mindenekelőtt az érzékszervi - mozgásos koordináció sajátos és fokozott zavarával, az érzelmi éretlenséggel és az indítékszegénységgel.

A beszéd-rendellenesség együtt járója az értelmi sérülésnek és egyben súlyosítja is azt. A gyermek nehezen sajátítja el a beszédet és éppen a sérüléséből adódóan nehezebben tudja "asszimilálni a beszéd differenciált rendszerét".

Speck meghatározását szem előtt tartva – miszerint "a kommunikáció az interperszonális kapcsolatteremtés rendszere és folyamata, amelynek során információkat cserélünk, jelentéseket, elvárásokat, szándékokat és normákat közlünk. A kommunikáció elindítja és befolyásolja a szociális interakciót, az emberek egymásra vonatkoztatott viselkedését" – az értelmi fejlődésükben közép-súlyos fokban sérült gyermekeknél kommunikációs igényű beszédnevelésről kell beszélni.

Ez annak a törekvésnek a kihangsúlyozása, miszerint csak a kommunikációba való tudatos beillesztéssel és a kommunikációs képességre való ráneveléssel érhetőek el a célok. A kommunikáció fejlesztésénél figyelembe kell venni mindazokat a nonverbális ismerethordozókat, amelyek az emberi kapcsolatrendszerben szerepet játszanak. Ilyen vizuális elemek pl. a mimika, tekintetváltás, gesztusok; taktilis elemek pl. érintés, simogatás; auditív elemek pl. a hang intenzitása, ritmusa, hanglejtés.

Rá kell nevelni őket a környezetből jövő jelzések iránti érzékenységre, azok felismerésére és megfelelő válaszára.

Az értelmi fejlődésükben közepsúlyos fokban sérült gyermekek, nem csak azért maradnak el a fejlődésben, mert a központi idegrendszer sérült, hanem azért is, mert beszéd útján lényegesen kevesebb tanulási, fejlődési impulzushoz jutnak, mint ép társaik.

Minél kevésbé beszél a gyermek, annál kevesebb impulzus éri az emberek és dolgok felől. Nemtudja feldolgozni a környezet jelzéseit, elsívárosodik, nincs, ami motiválja a kommunikáció fejlődését.

A beszédfejlődés szoros összefüggésben van a mozgásfejlődéssel. A kezdetben mozgásfejlődésre fordított energiák a motorika megszilárdulása után felszabadulnak és a beszédfejlődés irányába hatnak.

Az értelmi fejlődésükben közép súlyos fokban sérült gyermekek beszédfejlődési sajátosságai

Az értelmi fejlődési zavar egyik fő társuló tünete a különböző mértékű beszédfejlődésbeni elmaradás. A tünetek formái, jellemző jegyei összefüggnek a sérülés súlyosságával. Befolyásolhatja az idegrendszert ért károsodások formája, specifikus idegrendszeri sérülés is. Nemesak a beszédfejlődés egyes fokozatai késnek, hanem a nyelvi differenciáltság is tökéletlen marad. A legtöbb esetben jelen van a beszédnek, mint kifejező tevékenységnek, az artikulációnak, a folyamatosságnak és a zöngének a zavara is.

Az élmények diffúz és pontatlan átélése már önmagában is csökkent nyelvi adottságokat és képességeket eredményez, mert a nyelv megnevező és ábrázoló funkciójának minden teljesítményéhez hozzá tartozik az események differenciált feldolgozása.

Gyakran évekig megrekedhetnek a preverbális kommunikáció szintjén, súlyos esetben nem vagy alig lépik ezt túl.

Jellemző, hogy a beszéd felfogásához és létrehozásához szükséges érzékszervi apparátusműködik, külső ingereket érzékelnek, de a tudati tartalom szűk korlátok között fejlődik, gondolkodási képességük (fogalomalkotás, absztrakció, elvonatkoztatás stb.) sérülése olyan fokú, hogy szavaik nélkülözik az általánosított jelentéstartalmat. Beszédszerveik innervációjakövetkeztében tagolt hangadásra képesek, szavaik elemi fonéma értékűek. Jellemző az artikulációs hibák nagy száma, ami részben működési eredetű, részben a beszédszervek fejlődési rendellenességeivel függ össze.

A sérült gyermeket jellemzi, hogy kognitív, emocionális és szociális területen olymértékben gátoltak, hogy nehéz őket motiválni. Többségüknél nagyon megkésik a beszédfejlődés, legtöbbjüknél makacs pőszeség található. Nyelvük tartalmilag szegényes, tényleges szókinésük lassan bővül, az utánczott szavakat nem képesek adekvátan használni.

Az óvodába kerülő gyermekek beszédfejlődési sajátosságai

Az óvodába kerülő gyermekek heterogén képet mutatnak a beszédállapot területén. Ahány kőrisme, annyi beszédfejlődésbeni sajátossággal lehet találkozni, illetve az egyes típusokon belül az egyes gyerekek is különböző képet mutat-hatnak.

Például a Down-szindrómás gyermekekre jellemző:

A beszédmegértés alacsony szintje, a beszéd és a gesztusok használatának beszűkülése, amely a közvetlen környezet konkrét körére korlátozódik.

- Többnyire csak szótöredékeket, esetleg egy-egy szót használnak. A beszédhangok, hangcsoportok önálló kiejtésének ésután mondásának képessége zavart, mivel az auditív figyelem bizonytalan és a beszédszervek finom mozgásának képessége is sérült.
- Hangjuk mély, érdes, rekedtes.
- Viszonylag jó a beszédkészletük és verbális figyelmük.

Az agysérült gyermekekre általában jellemző:

- Indítékszegények, gyakran a beszédre való odafigyelés képessége is hiányzik náluk, közömbösek az akusztikus ingerekre.
- Az aktív beszéd területén is nagyobb mérvű elmaradás mutatkozik.
- A figyelem és a koncentráció zavara is hátráltató tényezőként jelenik meg.
- Auditív figyelmük bizonytalan, a beszédszervek finom mozgása is sérült.
- Nagy motoros ügyetlenségük miatt nehezen utánozzák az artikulációs mozgásokat.

Az autista gyerekek közül is egyre többen kerülnek gyógypedagógiai óvodába. Jellemző rájuk, hogy:

- Elzárkóznak a világtól, nem keresik a kapcsolatot a benne levő dolgokkal, személyekkel. Kontaktus csak nagyon nehezen alakítható ki velük.
- Érdeklődésük beszűkült.
- Hiányzik belőlük a közlési vágy, szinte szándékosan kerülnek a kommunikációt.
- Beszédfejlődésükre a belső tartalom kifejezésének zavara jellemző, benne a nyelvjelrendszere és a közlési vágy sérült.

Az anyanyelv (a beszédfejlesztés és környezetismeret) foglalkozás feladata

A beszédfejlesztés jelen van a gyermek egésznapos tevékenységében, tehát nem tekinthető egyetlen foglalkozás megvalósítandó feladatának. A beszéd fejlesztése szorosan kapcsolódik a mentális képességek, a szocializáció, a mozgás és játék fejlesztéséhez, mintegy összefonódásokkal.

A megkésett mozgásfejlődés hátráltatja a beszéd fejlődését. Megzavarja azt a folyamatot, amelyben a gyermek közvetlen közletről ismerkedik meg a környezettel, gátolja a képzetek kialakulását és érezteti hatását az artikulációban, amely a beszéd szervi mozgások magasabb fokú koordináltságát igényli.

A verbális fejlesztés nemcsak célként, hanem eszközként is megjelenik a megismerési folyamatban.

Ezért az értelmi fejlődésükben középsúlyos fokban sérült gyermekeket nevelő óvodákban szorosan összekapcsolódva, egymást kiegészítve, egy foglalkozáson belül szerepel a beszéd fejlesztés és környezetismeret, vagyis az anyanyelvi fejlesztés.

A környezet megismerésének feladata, hogy a gyermekek képességeihez mérten minél több tapasztalatot szerezzenek (bekapcsolva a mozgást és a különböző érzékszerveket) az őket körülölelő természeti és társadalmi környezetből. Ehhez inspiráló, segítő, megértő, befogadó környezet kell.

A gyermekek tapasztalataira, élményeire, a már meglévő ismereteire kell támaszkodni ahhoz, hogy új ismereteket tudjanak elsajátítani, illetve a meglévőket bővítsék.

Ehhez egy sokat beszélő, megértő környezet megteremtése szükséges, amely a gyermek minden rezdülésére, közölni akarására azonnal reagál és megfogalmazza azt.

Fontos a pedagógus -- mint modellértékű személy -- érdeklődése, empátiás készsége, színes egyénisége, hiszen ez biztosítja a gyermekkel való

jó érzelmi kapcsolat kialakulását, a családdal való együttnevelés olyan pozitív élményeket nyújt, ami biztosítja a környezetében való biztos eligazodást is. A környezetismeret témaköre szoros kapcsolatban vannak a többi nevelési területtel, pl. a "testünk" témakör kiemelten szerepel a mozgásfoglalkozáson és minden nap jelen van az önkiszolgálásban is.

A környezet megismerésére szolgáló témakörök lehetőséget nyújtanak a pedagógusnak arra, hogy a gyermekcsoport fejlettségi szintjének, életkori sajátosságainak megfelelő tartalommal töltsse meg.

Speciális feladatok:

- az érdeklődés felkeltése;
- a kérdés, kijelentés rövid, egyszerű megfogalmazása;
- nonverbális elemek támogató alkalmazása;
- a beszéd megértés fejlesztése;
- az otthonról hozott közlési formákra támaszkodás;

- az ismeretek tevékenységbe ágyazott nyújtása;
- a környezet megismerése érdekében a kognitív funkciók célzott fejlesztése az észlelés (látás, tapintás, szaglás, hallás, ízlelés), a figyelem, a megfigyelőképesség, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése;
- a figyelem tartósságának, terjedelmének, akaratlagosságának növelése;
- a gondolkodás és a nyelv fejlesztésének összekapcsolása.

Témakörök a környezet megismerésére

➤ *óvodások lettünk:*

- nevek, jelek, felnőttek neve
- tájékozódás az óvoda helyiségeiben

➤ *testünk*

- saját név, jel tudatosítását test részei
- testrészek másokon

➤ *a család:*

- a család tagjainak felismerése, megnevezése,
- a szülők, testvérek munkája
- a család otthoni tevékenysége

➤ *az ősz:*

- az őszi természet megfigyelése (gyűjtés)
- őszi időjárás
- őszi gyümölcsök (befőzés)
- őszi zöldségek
- őszi öltözködés, testséma fejlesztés

➤ *a tél:*

- a téli természet megfigyelése, téli örömök
- a téli időjárás
- a téli öltözködés, testséma fejlesztés
- a téli ünnepek (Mikulás, Karácsony, Farsang, sütés)

➤ *a tavasz:*

- a tavaszi természet megfigyelése, (növényültetés)
- a tavaszi időjárás
- a tavaszi virágok, gyümölcsök, zöldségek
- a tavaszi öltözködés, testséma fejlesztés
- a tavaszi ünnep: Húsvét, Anyák Napja

➤ *az óvoda:*

- csoportszoba
- öltöző
- fürdőszoba
- konyha
- udvar

➤ *otthoni tevékenységek:*

- mosás
- takarítás
- főzés
- terítés
- mosogatás
- ágyazás

➤ *a közlekedés:*

- a járművek felismerése
- közlekedés a járműveken
- helyes viselkedés a járműveken elemi közlekedési szabályok elsajátítása

- *az állatok*
 - a ház körül élő állatok
 - állatkertben élő állatok
- *az utca:*
 - üzletek
 - vásárlás
 - (járművek, járókelők)
- *foglalkozások*
 - fodrász
 - orvos
 - boltos
- *játékok:*
 - szobai játékok
 - játékok a játszótéren.

A beszédfunkciók fejlesztése és korrekciója

A beszédfejlesztés egyéni és csoportos formában zajlik. Természetesen egy-egy gyermek sérülésének súlyossága, milyensége nagymértékben meghatározhatja a vele való foglalkozás formáját. A beszédfejlesztés bizonyos elemeit csak egyéni foglalkozás keretében lehet jól begyakorolni. Ebben a munkában elengedhetetlen a logopédus aktív közreműködése.

Fontos tudni, hogy az aktív beszéd elsajátításának alapja a nonverbális és verbális kommunikáció elemeinek egymásra épülése, ezek tudatos fejlesztése, a kommunikációs igényfelkeltése. Vannak olyan gyerekek, aki egyáltalán nem figyelnek a beszédre, nehezen értelmezik a közléseket, nemegyszer saját nevükre sem figyelnek fel.

Míndezért a beszédfejlesztő munka igen fontos lépése a kommunikációs igény felkeltése, a hallásfigyelem fejlesztése, amit a következők segítenek:

- a gyermek aktivizálása, motiválása ritmus, dal segítségével;
- állathangok, állatmozgások utánzása;
- az akusztikus figyelem felkeltése:
- hosszú-rövid, gyors-lassú, magas-mély hangok megkülönböztetése;
- felszólítások, felkiáltások élénk gesztussal, mimikával való kísérése;
- a beszédszervek ügyesítése tornáztatással, játékos gyakorlatokkal (a beszédszervek passzív tornáztatása, ajak-, nyelv-, fúvó-, légző gyakorlatok);
- a beszéd indítása, a passzív és aktív szókinés bővítése, játékos formában ismerkedés tárgyakkal, ezek beépítése a szókinésbe;
- a tárgyak mellett a képek megnevezése, mondatalkotás segítése.

A foglalkozások időtartama az év folyamán változik, hiszen ahogy növekszik a gyermekek figyelme, koncentrációkészsége, egyre hosszabb ideig lehet velük együtt dolgozni. Kezdetben 5 - 10, később 20 - 30 percesek lehetnek ezek.

A foglalkozások felépítése:

Minden anyanyelvi foglalkozás azonos rítus szerint zajlik.

A bevezető részben a gyermekek gyakorolják nevüket, jelüket, egymás nevét. Beszélgetés keretében számbaveszik a hiányzókat. Az időjárás megfigyelése is a mindennapi feladatok közé tartozik. A megfigyelteteket minden alkalommal képekkel (szimbólumokkal) rögzítik.

A fő részben az adott témakör feldolgozása történik, amelyek hetente változnak. A témakörök mélységének feldolgozását az adott csoport fejlettségi szintje határozza meg.

A befejező részben az értékelés zajlik, de a gyermekeknek a foglalkozás egész ideje alatt folyamatos visszajelzést kell kapniuk.

Az értelmi fogyatékos gyermekek beszéde az óvodáskor végén

Általános követelményeket nem lehet meghatározni, hiszen a gyermekek fejlődésbeli sajátosságai, jellemzői nagymértékben meghatározzák a fejlesztés menetét, eredményeit.

- Egy részük az óvodai évek végére megtanítható szavakban, egyszerű mondatokban beszélni. Közlésük azonban a különféle artikulációs hibák miatt nehezen érthető.
- Vannak, akiknél később indul a beszédfejlődés, szavakban, szótöredékekben beszélnek.
- Egy kis részük pedig ugyan eljut a beszédmegértés bizonyos szintjére, szituációhoz kötötten viszonylag jól érti a közléseket, kérdéseket, utasításokat, de szavakat még nem mond, csak hangokat hangoztat.

Játékra nevelés

Adekvát játékhasználatot megtanító, a fantáziát, az elemi kreativitást fejlesztő foglalkozás.

formája - mikrocsoportos, csoportos, esetleg egyéni

-
ideje	- heti 2 - 3 alkalommal
időtartama	- 5-30 perc
célja	- a játékkedv felkeltése,- az adekvát játékhasználat megtanítása,- az egymás melletti tevékenység támogatása,- az együttes játék örömeinek felfedeztetése,- elemi szerepjátékok, a konstruálás megtanítása,- a mozgás, a megfigyelőképesség, a figyelem, az emlékezet, a beszéd, a képzelet fejlesztése,- a különböző minőségű, színű, formájú, nagyságú anyagok segítségével népi játékok, mondókák, énekes játékok segítségével elemi szabályok megtanítása, a zenei hallás, a ritmusérzék fejlesztése- a játéktevékenység örömforrásának biztosítása,- a mintakövetés, modellkövetés, az interakció támogatása,

A személyiség fejlődésében meghatározó szerepe van a játéknak, amely a gyermeki fejlődés velejárója.

Játéktevékenységében tükröződik a gyermeket körülvevő környezet, cselekedeteiben ismert szituációkat utánoz. Kellemes élményei újra és újra megjelennek a játékban, de sérelmei is feloldást nyerhetnek.

A viselkedési szabályok, a társakkal, felnőttekkel való kapcsolat csiszolására is tág teret nyújt a játék.

Az óvoda a percepció és a gondolkodás összeszerveződésének szenzitív időszaka.

A játék alkalmas arra, hogy egygyé szervezze az értelmi, érzelmi és társas folyamatokat. Elválaszthatatlan a fejlődés egészétől az érzelmi, értelmi, szociális fejlődéstől tehát.

A játék nem csupán szabadidős tevékenységet jelent, hanem jelen van minden célzott foglalkozáson is, a játék ismeretszerző funkcióval bír, nélkülözhetetlen a beszédfejlesztésnél, a mozgásnevelésnél, a finommotorika fejlesztésnél.

A játékra nevelés együttjátszást, együttes cselekedtetést jelent, ahol a gyógypedagógus szerepe fokozatosan csökken, helyét a játékkezdeményezés, majd az egyre önállóbb játék veszi át.

A foglalkozás akkor tölti be szerepét, ha a gyermek játéktevékenységében egyre több lesz az olyan elem, amely önálló elgondolásból, a tanult formák alkalmazásából születik.

Játék közben lehetőség nyílik a gyermek mozgásigényének kiélésére épp-úgy, mint a különböző eszközök, anyagok megismerésére. Észrevétlenül szerez tapasztalatot a gyermek a távolságról - közelségről, magasságról - mélységről, megismeri, hogy a tárgyaknak van kiterjedése, nagysága, formája, súlya, puhasága - keménysége, esetleg hangja.

Alkalmat ad arra is, hogy a veszélyérzettel nem mindig rendelkező gyermek megtanulja, hogy vannak balesetveszélyes helyzetek, megismerje lehetősége korlátait, ugyanakkor saját magáról is ismeretek birtokába jut.

Az értelmi fogyatékos gyermek játékaának jellemzői

Az értelmi fogyatékos gyermek játékát nem az életkora, hanem fejlettségi szintje határozza meg. Tükrözi az adott gyermek sérülés okozta elmaradását, értelmi állapotát.

Játéka nem csupán alacsonyabb szintű, mint a többségi óvodába járó gyermekeké, hanem minőségileg is más. Sokszor hiányzik belőle a természetes kíváncsiság, a kreativitás, az alkotásvágya, a fantázia. Gyakran sztereotipen rakosgat, a játékát szájába veszi, dobálja. A már megtanult játékot ön-magától nem fejleszti tovább, megreked egy adott tevékenységnél. Ugyanazokat a játéktárgyakat választja mindig a szabadon választhatók közül. Gyakran a társánál levő játék megszerzése szolgál örömforrásul.

Előfordulhat, hogy a játék számára nem bír felhívó jelleggel. "Nem játszik". Tevékenységéhez nem mindig társul öröm. Nem a játék okozta kellemes tapasztalat motiválja, hanem tevékenysége többnyire betanult, begyakorolt helyzetekre épül. Egy-egy játékfolyamatot képes kitartóan monoton módon ismételtetni. Gyakran hiányzik a kezdeményezés, igényli a felnőtt irányítását, jelenlétét. Meghatározza a játékszintjét, játékkedvét a fejlettségi szintjén túl a gyermek előélete, a családban szokásos viselkedési módok, az, hogy van-e testvére, egyedül játszik-e vagy felnőttel, testvérrel, milyen játékszere van, mennyi hely áll rendelkezésére stb.

Az óvodáskorú gyermekre jellemző, hogy elsősorban a mozgásos játékokat (futkározás, ugrálás, mászás stb.) preferálja. Uralkodó játékforma a magányos játék. A fejlesztés hatására megjelenik a párhuzamos játék, amikor a pedagógus irányítása mellett utánozza a felnőttet (pl. együtt konstruálnak). Majd önállóan is próbál játszani, végül az egymás mellett tevékenykedő gyermekek rövid ideig megpróbálnak együtt játszani.

A játék helye az értelmi fogyatékos óvodások nevelésében

Az értelmi fogyatékos gyermek egész napos tevékenységének legfontosabb eleme a játék, az értelmes, örömszerző játékos tevékenység.

Minderre alkalom nyílik a reggeli gyülekezés idején, a játékra nevelés foglalkozáson, a szabadban történő játék, illetve a délutáni irányított vagy szabad játék idején.

Szervesen kapcsolódik az óvodai foglalkozásokhoz, amikor a tanult játékos tevékenységet, játéksituációkat felhasználva segíti az egyéb foglalkozások eredményességét. Miközben játszik, megismeri a környező világot és az emberi viszonylatokat. Egyben az ismeretek rögzítésének eszköze. Játék közben átismétli a látott, hallott dolgokat.

Az értelmi fogyatékos gyermek játéka is fejlődésen megy át az óvodáztatás alatt, egy lassúbb, alacsonyabb szintű változáson.

Kezdetben kizárólag a mozgásos játékok jellemzőek. Mozgássorozatokat próbálgat, ismételgeta gyermek. Ez segít saját teste, a téri viszonyok megismerésében, segíti az alapmozgások összerendezését.

A tárgyakkal való ismerkedés során a játékokat igyekszik egymással kapcsolatba hozni (ki-be pakol, egymásba rak, épít stb.). Az adott mozgásformák begyakorlását végzi kezdetben cél nélkül, csak a játék örömeért, amelyet a cselekvés vált ki. Később ehhez társul az alkotás öröme is, mint motiváló tényező. A siker újabb próbálkozásra, ismétlésre serkenti, megjelenika szándékosság, pl. házat, kerítést épít.

Már nem csupán a tárgy határozza meg a cselekvést, hanem a cselekvéshez keres játékot. Az utánzás, a pontosabb megfigyelés tökéletesedése, a szeretett személy mintája lassan előhívja az elemi szerepjátékot, ahol a látott, hallott dolgokat próbálja megismételni.

Tevékenységet hangadással, majd beszéddel – gyakran "hottentotta" beszéddel kíséri. Lassanjátékában a különböző tárgyak alkalmanként más-más szerepet kapnak, pl. a karika holkormány-kerék, hol tányér.

A körjátékok, népi játékok segítik a beszédfejlesztésen, a ritmusnevelésen túl az elemi szabályok elsajátítását. E folyamat kezdete figyelhető meg csupán az óvodai életben. Pl. megtanulják azt, mikor kell a másik kezét megfogni, elengedni, körbe menni, kifordulni, de azt, hogy a fogónak kell megfogni a menekülőt, vagy a versenyhelyzetet még nem értik

Megtanulandó játékok

Finommotorikát fejlesztő játékok

- ki-be pakolás
- válogatás, csoportosítás
- építés vízszintesen
- építés függőlegesen
- építés különböző formájú, anyagú, nagyságú elemekből
- építés minta után
- illesztés
- fűzés
- ujjak ügyesítése mondókákkal, mesékkel

A megismerő tevékenységet fejlesztő játékok

- képes lottó
- szétvágott képek összeillesztése,
- hasonlóság, különbség észrevételét segítő játékok
- memori
- képtörténet kirakása
- sorozatok
- hallási differenciálást fejlesztő játékok
- tájékozódás a hang alapján
- tárgyak felismerése tapintás útján

Mozgásos játékok

- köralakítás
- körbejárás
- párválasztás
- körjátékok
- páros játékok
- egyensúlyozó játékok
- célbafutás
- egyszerű tánclemek

Játék a szabadban

- homokozás
- hintázás
- csúszdázás
- mászókázás
- pancsolás
- labdagurítás, eldobás, elkapás
- futkározás
- ugrálás
- körjáték a szabadban
- hógolyózás, szánkózás, csúszkálás
- húzás, tolás
- építés.

Szerepjáték elemei

- babaringatás, etetés, altatás, sétáltatás, öltöztetés
- autó tologatás, szállítás, garázsépítés, közlekedési szőnyegen közlekedés
- utazás
- orvos, beteg
- fodrász
- főzés
- takarítás
- boltos
- mese dramatizálása

Barkácsolás

- felnőttekkel közösen
- ismerkedés a bábokkal

A játékra nevelés foglalkozáson a gyermek adott tevékenységéből kiindulva folyik az indirekt tanítás, illetve a pedagógus indirekt kezdeményezésébe igyekeznek bevonni a gyermekeket. Az e foglalkozásokon megtanult játékokat hasznosítjuk a többi foglalkozáson is.

A játékeszközök kiválasztásának szempontjai

- a gyermek fejlettségi szintje
- az adott feladat
- az esztétikum
- tartósság, könnyen tisztíthatóság
- ne veszélyeztessen a gyermek testi épségét
- legyen választási lehetőség
- legyen a játék a gyermek számára könnyen elérhető
- legyen a játéknak állandó helye

- lehetőleg fejlesztő jellegű legyen
- megfelelő számban álljon a csoport rendelkezésére.

Elvárások az óvodáztatás végén

- ismerjék az alapvető játékokat
- legyenek képesek rövid ideig adekváтан játszani
- válasszanak maguknak eszközt, használat után tegyék helyre
- tanulják meg elkérni a játékot, tudjanak várni
- tudjanak egyszerű építményt konstruálni
- a szerepjátékok elemei jelenjenek meg játékaikban
- legyenek képesek rövid ideig együtt játszani
- ismerjék a játszótéri játékokat, használják azokat rendeltetésszerűen
- ha kell, játékaikat kísérik beszéddel
- a tanult játékokat próbálják továbbfejleszteni.

Vizuomotoros fejlesztés

A finommotorika fejlesztését, a kéz ügyesítését, a gyerekek ábrázoló készségét fejlesztő foglalkozás.

formája - mikrocsoportos, egyéni

-
- ideje - heti 3 alkalommal
- időtartama - 15-20 perc
- célja
- kéz és ujjak ügyesítése, mozgékonyságuk fokozása,
 - a kéz izomerejének szabályozása,
 - a célirányos kézmozgások kialakítása,
 - a szem és kéz közti koordináció kialakítása,
 - az ujjak tapintásérzetének fokozása,
 - a csukló, az ujjak laza mozgatása,
 - a látás - tapintás - mozgásérzet együttes szabályozása,
 - a dominancia kialakításának segítése,
 - a testséma fejlesztés,
 - az ábrázoló kedv felkeltése,
 - az ábrázolás eszközeinek, a különböző technikáknak megismertetése,
 - a helyes ceruzafogás kialakítása,
 - a figyelem, az emlékezet, az ügyesség fejlesztése,
 - a téri tájékozódás fejlesztése,
 - az analízáló, szintetizáló készség kialakítása,
 - egyszerű ok - okozati összefüggések felismertetése,
 - a beszédkésztség fejlesztése,
 - alapszínek és egyszerű formák megismertetése.

A nagymozgások és a finommotorika fejlődése egymással szoros kapcsolatban van. A mozgásos tanulás közben vizuális, akusztikus, kinesztetikus, taktilis ingerek fejlesztik a percepciót, hatnak a kognitív funkciókra és a beszédre, segítik a manipulációt.

A vizuális percepció által alakul a látás, tapintás és mozgásérzet együttes szabályozása. Tehát amikor a gyermek kezét kívánjuk alkalmassá tenni az egyszerű feladatok elvégzésére, vagy ábrázolásra, elsősorban az érzékelés - észlelés fejlesztését kell elvégezni. Ugyanakkor az ujjak, a kéz ügyesedésével kialakult szem - kéz koordinációval fejlődik a forma, szín, nagyságmegkülönböztető képesség, a taktilis érzékelés, a soralkotás, osztályozás, elrendezés képessége is.

A különböző minőségű, anyagú, súlyú, nagyságú tárgyak megfogása, elengedése, használata más-más mozdulatot igényel. Másként kell fogni a ceruzát, fésűt, másként csengetni, ajtót nyitni.

A célirányos mozgás-kivitelezés érdekében számtalan tanulási helyzetet kell létrehozni. Tág lehetőséget biztosít az önkiszolgálás e terület fejlesztésére.

A próbaszerencse alapon szerzett ismeretek, a mindennapi tapasztalatok segítik a gyermeket abban, hogy észrevegye az egyszerű összefüggéseket a tárgyak tulajdonságai között, az ok -okozat közvetlen egymásutánisága alapján. A globálisan felhívó jellegű tárgyakkal (személyekkel) kapcsolatba kerülve, azokról sokoldalú tapasztalatokat szerezve fokozatosan képes lesz a részletekre is figyelni, az egészből egy-egy lényeges részt kiemelni. Alak - háttér differenciáló képessége is finomul.

A testséma fejlődése is szoros kapcsolatban van a mozgás, azon belül a finommotorika fejlődésével is. Megtanulja a saját testén való tájékozódást is.

A szem - kéz koordináció fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szem fixáló mozgásának kialakítása, az alakkonstancia, az alak - háttér felfogó képesség, a téri irányok, térbeli viszonylatok fejlesztése.

Mindehhez meg kell erősíteni az érzékelő apparátust, fejleszteni kell a motoros folyamatokat és a nyelvi képességeket.

A különböző fejlesztő játékokkal végzett manipuláció ügyesíti a gyermek finommotorikáját, de igazi alkotókedvüket a festéssel, nyomdázással, gyurmázással, tépéssel, rajzolással éltetik ki. E tevékenység során sikerélményhez jutnak, produktumok keletkeznek, ha a gyermek látja alkotásának eredményét.

Fontos, hogy megtanulja az egyes eszközök használatát és szívesen ábrázoljon.

Az értelmi fogyatékos óvodás vizuomotoros készségének jellemzői

motoros készségek és a percepció fejlettsége alapvető szerepet játszanak a kognitív képességek kialakulásában. Az értelmi fogyatékos gyermekeknél a mozgásszerveződés különböző zavarai gyakran társulnak az észlelés különböző tartományainak zavarával.

A vizuális észlelés képessége erősen befolyásolja a gyermek érzelmi stabilitását.

Az értelmi fogyatékos gyermek mozgásos ügyetlensége a manualitásban is megjelenik. A kézfejlődés üteme lassabb, óvodáskorban is többnyire marokra fogja a tárgyakat. Lassan alakul ki háromujjas és csak hosszas gyakorlás után a kétujjas fogás (csípőfogás).

A két kéz együttes mozgása, a test középvonalának átlépése nehézséget jelent.

A kognitív funkciók sérülése, a pontatlan megfigyelés, a célirányos mozgások kivitelezésének nehézségei, a hibás vizuális emlékezet, a kialakulatlan dominancia, a tartós figyelem, a feladattartás gyengesége, szétszórtságuk, nyugtalan magatartásuk nehezíti az ismeretszerzést.

A finommozgást igénylő feladatokat erőltet,
p

ontatlanmozgáskoordinációval oldják meg.

A vizuomotoros készség fejlesztésének feladatai

E foglalkozás kettős feladatot lát el:

alkalmassá teszi a gyermeket egyre pontosabb célzott manipulálásra - az érzékelés - észlelés

- tapintás az ujjak ügyesítésével;

másképpen az ábrázoló kedvet igyekszik felkelteni, támogatja a gyermek önkifejezését.

Feladatok:

- Olyan tanulási helyzetet kell létrehozni, ahol az ingerek sokoldalú felvétele, szelekciója biztosított.
- Fejlesztő játékok, eszközök kiválasztásával törekedni kell a pontos megfigyelésre, megtanítani a tárgyak fixálását. Megismerik a különböző eszközök fogását, elengedését, osztályozását színek, formák, nagyság, súly alapján. Megtanulják a tárgyakat megkülönböztetni tapintással. Ismerkednek a pontos illesztéssel. Azonos tárgyakat csoportosítanak, különbségeket vesznek észre. Párosítanak ritmikus sort alkotnak. Megismerik a sor-alkotást, felismerik a hiányt, megtanulnak pontosan célozni. Az alakállandóság fejlesztését segítik a tapintásos gyakorlatok, az azonos tárgyak válogatása illetve az egyszerű mértani formák osztályozása, puzzle játékok, mozaik elemeinek összeillesztése. Fejlesztik a vizuális megfigyelő képességet, a lényeges jegyek felismerésének képességét. Ujjtornával ügyesítik a kéz ujjait és az önkiszolgálási feladatok végre-hajtása, az egyszerű munkatevékenységek is alkalmasak a gyakorlásra. Mindezek a tevékenységek, játékok, a játékra nevelés foglalkozáson az egyéni fejlesztésnél, természetesen más formában, megjelennek.

- A szem - kéz koordináció, az alak - háttér differenciáló képesség, az alak-konstancia, a testséma fejlesztés, az ujjak és kéz ügyesítése mellett a gyermek ábrázoló képességét is fejlesztik. Különböző anyagok, technikák megismertetésével, együttes tevékenységgel teszik őket alkalmassá arra, hogy örömeiket, élményeiket rajzzal, festéssel, mintázással is ki tudják fejezni.

Az ábrázolás, alakítás fejlesztésének lehetőségei

Mintázás

homok

- formázás
- építés
- formakitöltés

víz

- töltögetés
- pancsolás

gyurma

- lapítás
- sodrás
- gömbölyítés
- formálás

agyag

- formálás

Festés

kézzel

- tenyérral
- öt ujjal
- ököllel
- egy ujjal

eszközökkel	- "csumival" - szívacsos flakonnal - szívacs-ecsettel - vastag ecsettel
Nyomdázás	- szivaccsal - dugóval - terményekkel - játéknymdával
Papírmunkák	- gyűrés - tépés - sodrás - ragasztás - nyírás
Rajzolás	- vastag zsírkrétával - vastag színessel - grafit ceruzával
Vegyes technikák	

A felsorolt technikákkal és eszközökkel dolgozhatnak különböző nagyságú, minőségű, térbeli elhelyezésű anyagokon (papír, üveg, tükör, fólia, paraván, tábla, fa, textil stb.). A munka során fontos, hogy ügyeljenek a helyes irányra és a gyermekekkel is igyekezzenek megtanítani a balról - jobbra és a fentről - lefelé haladást.

Elvárások az óvodáskor végén

- tudjon rövid ideig helyhez kötötten tevékenykedni
- alakuljon ki kétujjas fogása
- tudjon pontosan illeszteni
- alakuljon ki a megközelítőleg helyes ceruzafogása
- tartsa be a papírhátárt
- szívesen ábrázoljon
- rajzában jelenjen meg a kezdeti emberalak ábrázolás
- használja az ábrázolás-foglalkozáson megismert eszközöket
- rajzában alakuljon ki a helyes nyomaték
- tudjon egyszerű ábrát, ritmikus sort kirakni
- munkájában balról - jobbra haladjon
- alakuljon ki kezessége, testsémája

Egyéni fejlesztés

A gyermek speciális nevelési szükségletéhez, a képesség-struktúra egyenetlenségéhez igazodó, sérülésspecifikus fejlesztés.

formája	- individuális képességfejlesztés
ideje	- naponta
időtartama	- 5-15 perc a gyermek állapotától, az adott tevékenységtől függően
célja	- hatásfokozó, erősítő, támogató, kiegyenlítő - esetleg tehetség-gondozó tevékenység a tanulási munkatevékenység illetve a közösségi élet nehézségeinek leküzdése érdekében; - esetleges társuló sérülésekből adódó problémák kiküszöbölése;

- taktilis, kinezetikus, vizuális, auditív ingerléssel, a játékok, eszközök felhívó jellegét kihasználva növelni az együttműködő készséget, a kitartást, feladattartást, fejleszteni a modális, intermodális, szeriálisészlelést;
- a figyelem, az emlékezet fejlesztése a nyelvi zavarok kiküszöbölése, a beszédszervek ügyesítése, a beszédindítás;
- a formaészlelés, alak-háttér differenciáló képesség, a látási, hallási diszkriminációs készség fejlesztése
- a finommotoros készség, a formakivitelező készség fejlesztése;
- a megfigyelőkészség fokozása;
- a kognitív funkciók közül a válogatás, csoportosítás, rendezés (nagyság, szín, forma szerint), analógiák, a részegész viszony észrevétele, az analizáló- szintetizáló készség, a szerialitásfejlesztése.

"...Ahhoz, a szinthez kapcsolódva kell a fejlesztést elkezdni, illetve ott kell fejleszteni, ahol a gyermek még biztonságosan mozog, s a tudás már készségszintű, mert csak így válik lehetővé számára az eredményes feladatvégzés" -- írja Vigotszkij, s ezzel maximálisan egyet kell érteni.

Az együttműködéshez nélkülözhetetlen a szándékos figyelem.

Ez olyan szenzoros organizációt kíván, amely minden cselekvésben a lényeges érzékletet különbözteti meg a lényegtelenről. Avizuális figyelmet a kívánt tárgyra kell irányítani. Olyan játéksituációt kell biztosítani, amelyben a gyermek velünk szembeni interakciója számára érdekes lesz. A gyermek csak óvatos előrehaladással tapasztalhatja meg egy feladat struktúráját és variánsait, s próbálja azújat a jelenlévő rendszerbe besorolni. Ezért fontos, hogy a feladatok egy adott foglalkozáson belül is bár legyenek változatosak, de ne legyen túl nagy a különbség a régi és újabb feladat között.

A szűk transzfer játéktér, a konkrétság, a generalizáció, átadó képesség csekélyebb volta miatt mindig konkrét, közvetlen, a valóságra irányuló tevékenységet kell végezni. Meg kell tanulniuk hasonlóságot képezni majd általánosítani.

Az egyéni fejlesztésnél éppen a gyermekek sokfélesége miatt témaköröket megjelölni, "receptet" adni nem lehet.

De fontos, hogy sor kerüljön a fixálás, a tárgyra irányultság, a tárgy szemmel való követése, a változás illetve állandóság megfigyelésére.

Szerep jut a foglalkozásokon az adott feladathoz illő rövid mondókák, versek, énekek mondogatására, mutatóására.

pl.: ha a testséma fejlesztés a cél, akkor

- "Itt a szemem, itt a szám..."

- sűrű erdő, kopasz mező...

- orrom, orrom, kedves orrom... stb. mondókákat mondatjuk. Ez az emlékezetfejlesztését is szolgálja.

De feladat lehet a tárgyállandóság kialakítása a különböző szempont szerinti válogatás, osztályozás, csoportosítás, a sorrendiség kialakítása.

A tárgyakkal történő manipuláció mellett a foglalkozásokon a képek is jelentőséget kapnak. A tárgyat képpel, a képet képpel egyeztetik, észrevetetik a hiányt, azonosságot, különbséget, változást, rész-egész viszonyt.

A színek megtanítását, nagyság szerinti csoportosítást, fő fogalom alá rendelést végeznek. Mindezeknél a nyilvánvaló nagy különbségtől haladnak az alig észre-vehető felé.

A tárgyon végzett játékos gyakorlatokat igyekeznek sikra lefordítani, képeken, feladatlapokon is felismerni, megmutatni, kiválasztani ugyanazt.

A csoportos foglalkozásokon tanultak elmélyítésére, integrálására is lehetőség nyílik.

Az önkiszolgálás részfeladatai pl.: "toalett tréning", egyes ruhadarabok felvétele stb. lépcsőjárás váltott lábbal stb. megtanítása is egyéni fejlesztés során történik.

A helyes ceruzatartás, a helyes nyomatek, az egyszerű ábrák színezése, a bekarikázás, összekötés technikájának megtanítása illetve iskolába induló jobb képességű gyermekek grafomotoros fejlesztése is e foglalkozásokon történik.

Itt tanulhatják meg az időrendi sorrendet, az egyszerű történetek képek segítségével történő felidézését éppúgy, mint a bal-jobb differenciálását, esetleg a névutókat - ha erre alkalmasak. Bővül aktív szókincsük, kezd kiépülni grammatikai rendszerük, megtanulnak kérdezni.

Fontos, hogy a csoportos és egyéni fejlesztés összhangban - az utóbbi egyénre szabott - legyen, hogy kellő időt biztosítson a gyakorlásra, s ne nélkülözze a pedagógiai tudatosságot.

A következőkben rendszerezzük az egyes részterületek fejlesztését szolgáló gyakorlatokat, annak hangsúlyozásával, hogy ezek nem öncélú funkció tréningek, hanem az egész személyiséget fejlesztő tevékenységek. Hisz minden képességfejlesztés hat az észlelés, emlékezet, figyelem, beszéd, gondolkodás fejlesztésére egyaránt.

A mozgásfejlesztésre irányuló gyakorlatok

- a testkép, testfogalom, testséma fejlesztése,
- a vestibuláris rendszer fejlesztése;
- statikus illetve dinamikus - egyensúlyt fejlesztő gyakorlatok (kitámasztás erősítése);
- a két testfél mozgásának összerendezése, posztúra utánpótlás,

- téri tájékozódás fejlesztése;
- a mozgás- és beszéd (ritmus) összekapcsolása,
- bizalomerősítés.

A beszédindítást segítő gyakorlatok

- a beszédre való figyelés fejlesztése,
- a beszédszervek ügyesítése,
- aktív szókincs bővítése,
- a verbális és nonverbális jelzések megtanítása,
- a grammatikai rendszer kiépítése,
- a szerialitás gyakorlása, analógiák alkalmazása,
- beszédmegértés segítése,
- színek egyeztetése, megnevezése, osztályozás, válogatás,
- csoportosítás, fő fogalom alá rendezés, jelzők megismertetése,
- ritmikus sorok kialakítása.

A megismerő tevékenység fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- az érzékelést, észlelést fejlesztő gyakorlatok (modális, intermodális, szeriális észlelésfejlesztése),
- a figyelem, megfigyelőképesség fejlesztése,
- a figyelem tartósságának fokozása, a lényeges – lényegtelen dolgok megkülönböztetése, késleltetett figyelem kialakítása,
- az emlékezet fejlesztése, a felidézés segítése az azonosság - különbség felismerése, összehasonlítás,
- a rész - egész viszony érzékeltetése,

- hiány felismerése, változás észrevétele,
- analízáló - szintetizáló készség fejlesztése,
- fő fogalom alá rendelés,
- analógiás gondolkodás fejlesztése,
- a szerialitás fejlesztése.

A vizuomotoros koordináció fejlesztését szolgáló gyakorlatok

- ujjak ügyesítése,
- kézügyességet fejlesztő gyakorlatok,
- fixációs gyakorlatok,
- a szem - kéz koordináció fejlesztése,
- a szenzomotoros koordináció fejlesztése,
- az ábrázoló készség fejlesztése, helyes ceruzafogás, kellő nyomaték kialakítása, arajzkészség fejlesztése,
- a téri orientáció, alak - háttér differenciáló készség fejlesztése.

Zenei nevelés alapjai

Ez a foglalkozás lehetőséget nyújt a zene, a ritmus személyiségformáló szerepének megalapozására.

formája - csoportos, mikrocsoporthoz, egyéni

-
ideje	- alkalomszerűen, illetve heti 2 alkalommal
időtartama	- a gyermek igényének megfelelően 5 - 10 perc
célja	- a zenei érdeklődés felkeltése
- a környezet hangjainak felismerése, differenciálása
- utánzásra készítés
- a ritmusérzék fejlesztése
- a gyermek érzelmi életének alakítása, a gátlások oldása
- a zenei hallás fejlesztése
- hangulatkeltés, motiválás
- a beszéd, mozgás, zene, játék összekapcsolása, egymás hatásának erősítése
- a nagyon egyszerű népi mondókák, versek, énekek megtanítása
- a zenehallgatás megszerettetése
- a csend, a zörejek, a zene szerepének értékelése.

Az értelmi fogyatékos gyermek életét végigkíséri a zene. A zene megnyugtató, elringató, figyelemfelkeltő, motiváló szereppel bír.

Az a gyermek, aki a születése pillanatától élvezzi az édesanyja megnyugtató beszédét, halk énekét, aki megtapasztalja a csend jelentőségét – és nem állandóan szóló rádió, TV háttérzaj mellett él – igényli a zenét, illetve később maga is szívesen énekel.

Ezért fontos, hogy tudatosan építse ki a felnőtt közösség azt a légkört, ahol a zenének is szerepe van.

Már a zörejek fontos szerepet játszanak a gyermek ismeretszerző folyamatában.

A többször ismétlődő zörejhangokból mozgásokra, eseményekre tud következtetni (megérkezett valaki, ebédelünk stb.). Maguk is keltenek zörejeket játékaik során. A felnőtt felhívja a figyelmet a környezetben keletkezett váratlan zörejekre (mentő, autó, útfűrés, telefoncsörgés stb.).

A beszéd és a zene szoros kapcsolatban van. A beszéd tempója, a ritmus, a hanglejtés, a hanghordozás, a hangmagasság más-más jelzéssel bír a gyermek számára. Érzelmi hatása különös jelentőséggel bír.

A kisgyermeket zenei hangok tömege veszi körül, ebből az értelmi fogyatékos óvodás életében az ének játszik óriási szerepet.

A hangszer is szerepet kaphat, mert élményt jelent a gyermeknek a felnőtt furulyázása, gitározása, sőt ő maga is megismerkedik a különböző hangszerekkel, azonban az énekhang közvetlen személyes kapcsolatot teremtő játékot, mozgást kísérő szerepe nagyobb. Az egyszerű mondókák, dalok a magyar beszéd hanglejtését, ritmusát pontosan követik. A dalokat elsősorban a magyar népdal-kincsből válogatják.

A dalok szolgálhatják a hangulatkeltést, zenehallgatásként énekelhetnek. Ilyenkor a szöveg isérdekes lehet, míg máskor a szöveg jelentéktelen. Az óvodában alkalmazott mondókák, énekek hangsúlya, lüktetése, ritmusa, szövege, hanglejtése, dallama, mozgásossága egyaránt jelentőséggel bír.

A dalokat először a felnőtt éneklé, a gyerek figyel, vele örül, újra és újra kéri. Tehát egy-egy mondóka vagy dal önmagában is öröm, de igazi örömet a sokszori ismétlés ad. Fokozza a gyermek érdeklődését, a szép, tiszta felnőtt éneklés, a tempóváltoztatás, a halkabb, hangosabb előadásmód. A pedagógus mimikája, gesztusai esetleg bábo alkalmazása fokozhatja a hatást.

A zenei nevelés helye a gyógypedagógiai óvodában

A felnőtt minden olyan alkalommal énekelhet, amikor a gyermekek jó közérzettel tevékenykednek, szabadon játszanak. Tehát nem csupán a kötött foglalkozáson. Használhatjamotiválásként a gyermek megnyugtatóására, akár jutalmazhat is vele. Az éneklés a felnőtt és gyermek közötti személyes kapcsolatot elmélyíti, közös örömszerzés forrása.

Az értelmi fogyatékos óvodások életében a hőcölő, lovagoltató énekek, mondókák fordulnakelő gyakran. Ezeknél a dal, a mondóka lüktetését mindig mozgás kíséri. A gyermekek nem értik a dalok mondanivalóját, de érzik ritmusát, élvezik dallamát, tempóját, a keletkező feszültséget. A gyakorlások, ismétlések során várják a "csattanót". Ezeknél a játékos együttléteknél a testi kapcsolat is fontos.

A gyermek képzelete fejlődésével ő is utánozza a felnőttet, eljátssza babával, társaival az ismert dalt.

A mindennapok során számtalan mód nyílik az éneklésre. A motiváción túl meséskönyv nézegetésekor körjáték játszásánál, altatásnál énekelhet a pedagógus. Ilyenkor csak egy-két ismétlést alkalmaz, addig énekel, míg a gyermekek figyelik az énekszót.

Az élő zene az énekhangon túl hangszerek is szerepelnek az óvodában. A felnőtt hangszeres játékának hallgatásán túl maguk is megszólaltatnak hangszereket, a közös éneklést egyenleteslüktetéssel kísérik, tapsolnak, dobolnak, körbe járnak a dalra.

A gyermekek a kedvenc énekeket, mondókákat megpróbálják énekelni, dúdolni, imitálni. Sokszor csak a dallam foszlányai ismerhetők fel és a dalt kísérő mozdulat mutatásával jelzi a gyermek, mit szeretne hallani.

Bár hangsúlyoztuk, hogy a Kodály-módszerek megfelelő egyszerű, kis hangterjedelmű dalokat alkalmazzák elsősorban, azonban a speciális nevelési szükségletű gyermekeknél, ha az utánzásra készítés a cél, alkalmazhatók a jól mutogatható, bonyolultabb dalok is. Itt a célnem a pontos intonáció, hanem a mozgás utánzása.

A sérült gyermekek beszédfejlesztésénél is fontosak a mondókák, énekek. Sokszor ezek kulcsszavai jelentik a gyermekek első önálló szavait is.

A ritmusfejlesztés során az egyenletes lüktetésen túl érzékeltetik a gyors és lassú ritmust, a magas és mély hangokat.

Az ULWILA zenei módszer -- mint kiegészítő eljárás -- előkészíti a színek ismeretén alapuló egyszerű hangszeres zenei nevelést.

Az óvodások szívesen énekelnek, sok mondókát ismernek, képesek a dallam alapján felismerni kedvence dalaikat, szívesen vesznek részt mozgásos, énekes játékokban.

Feltétlenül indokolt a zenei nevelésre nagyobb hangsúlyt fektetni harmonikus személyiségfejlődésük, életük teljesebbé tétele érdekében.

Elvárások az óvodáztatás végére

- ismerjék fel a tanult énekeket,
- szívesen vegyenek részt dalos játékokban,
- szívesen énekeljenek,
- tudjanak egyenletes lüktetéssel kísérrni egyszerű dobbal,
- ismerjék a hangszereket.

Kiegészítő speciális terápiák

Ezek a terápiák speciális képzettséget igényelnek, és az adott közösség igénye, lehetőségszabja meg az alkalmazást.

E terápiák közül feltétlenül szükséges a logopédiai foglalkozás, illetve a gyógytorna.

Ezen kívül fontos lehet a mindennapos nevelést kiegészítő:

4 Szervezeti és időkeretek

A speciális óvodákba a gyermekek a szülő kérésére és a Pest Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat javaslata alapján kerülnek.

Felvétel az óvodai csoportba

Az a gyermek kerülhet a gyógypedagógiai óvodába, aki rendelkezik a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével, s megfelel a következő *minimum-követelmény*nek a 8 hét próbaidő végére:

mozgás terén:

- helyzet és helyváltoztató alapmozgásokra képes, sima talajon

önállóan jár;gondozás terén:

- öltözésnél: együttműködő;
- étkezésnél kanállal képes enni, pohárból kevés

folyadékot inni;szobatisztaság:

- rendszeres ültetés mellett pelenka nélkül nappal száraz

marad;kommunikáció terén:

- figyel a beszélőre, minimális kontaktus

kialakítható vele;szociális fejlettség terén:

- csoportban nevelhető, önmagára és társaira nem jelent veszélyt

Az év eleji szoktatási idő alatt végzett pedagógiai vizsgálat alapján történik a csoportba sorolás többszempontos óvoda esetében. A csoportlétszám 6-8 fő.

A vegyes életkorú és kórfarmájú csoport az optimális.

A pedagógiai program legfőbb jellemzője a rugalmasság. Ez jelenti az év folyamán az egyes tevékenységek aránybeli eltolódását éppúgy, mint a napirenden belüli rugalmas kereteket.

Mivel az értelmi fogyatékos óvodások spontán tanulása is sérült, indokolt, hogy a többségi óvodáktól eltérően kötött, tehát az egész csoport számára kötelező foglalkozások, illetve mikrocsopontos, egyéni fejlesztő foglalkozások váltsák egymást.

Mind ezek mellett a játék, az elmélyült játéktevékenység lehetőségeit is biztosítani kell.

Az egész napos tevékenység során megteremtik a megfelelő kereteket a mozgásigény kielégítésére csoportos foglalkozások, szabadban végzett játék, tornázás, kirándulás segítségével, azzal a céllal, hogy a gyermek természetes igényévé váljon, beépüljön szokásrendszerébe, s mert a "gyökerek" kiépítése a munka alapja.

A mozgásos tanulás a tanulás többi területével is szoros kölcsönhatásban van. A fejlesztőmunkánkban kiemelt szerepe van az önállóságra nevelésnek.

Az óvodába kerüléskor e terület fejlesztése nagyobb időkeretet kap, mint az értelmi nevelés, a későbbiekben az arány megfordul. Megfelelő időt, teret, sok-sok próbálkozást kell biztosítani a fokozatosság elvét szem előtt tartva a gyermekeknél.

A higiénés szokások kialakítása, a helyes táplálkozás, a szabadlevegőn való tartózkodás, a helyes öltözködés szolgálja az egészséges életmódra nevelést, azt, hogy az óvodások teherbíróképessége, edzettsége, a betegségekkel szembeni ellenállása, fizikai erőnléte fokozódjon. Gondoskodnak arról is, hogy vízhez szoktatással - az úszás

elemeinek oktatásával - terápiás lovaglással, rendszeres kirándulással, táborozással is egészséges életmódra neveljük őket.

A szülőket is próbálják befolyásolni közös programok, kirándulások alkalmával.

A többségi óvodásokkal, egészségesek közösségével tervezett közös programok, versenyek, vetélkedők számtalan lehetőséget rejtenek magukban.

A mozgás, a célzott foglalkozások, a környezet kínálta spontán tanulási helyzetek hozzájárulnak az érzelmi neveléshez.

E terület az óvodánkban kiemelt jelentőségű.

A szokásrend, a mindennapok ritmikus ismétlődései tagolják az óvoda életét. Az óvodáskorú gyermek igényli az ismert és áttekinthető, ismétlésekkel tagolt napirendet, a biztos támpontokat. Ezekben természetesen lehetnek kivételes alkalmak, mint az ünnepi készülődésideje, vagy az ünnepek.

Az értelmi fogyatékos kisgyermek életében a napi ritmuson túl a megszokott kereteknek is nagy jelentősége van.

Az óvodai csoport napirendje: ld. 1.sz. melléklet
Az óvodai csoport heti rendje: ld. 2. sz. melléklet

A napirend csupán egy keret, rugalmasan változik az adott igényeknek megfelelően.

Egy gyógypedagógus és egy gyógypedagógiai asszisztens mindig együtt van jelen a csoportban.(de. – du.)

A csoportban fejlesztő foglalkozásokat vezet logopédus és szomatopedagógus is.

A gyógypedagógus fejlesztő munkáját segíti a gyógypedagógiai asszisztens, aki a gyermekek szabad játékát is képes irányítani, segíteni.

A kötött foglalkozások, az önkiszolgálásra nevelés célzott foglalkozásai, a levegőztetés délelőttzajlanak. A délutáni alvás után a gyakorlásra, szabad játékra van lehetőség.

Az egyes foglalkozások időtartama függ az adott gyermekcsoport fejlettségétől, a témától, illetve az egyes gyermekek aznapi állapotától. S így 5 - 15 - 20 perces foglalkozások lehetnek. A foglalkozások azonos ritusok szerint indulnak (teremrendezés, énekes névsorolvasás, hiányzók felismerése, időjárás megfigyelése).

A gyógypedagógus törekszik a játékoságra, a gyermek életkori, fejlődésbeli különbségeinek figyelembevételére már a tervezés idején is.

A fejlesztés során folyamatos ellenőrzéssel győződik meg az eredményességről.

Lehetőséget biztosít az elmélyült tevékenységre, biztosítja az értő figyelmet, differenciált feladat adással, sokoldalú megközelítéssel, sok gyakorlással segíti az ismeret elsajátítást.

Ez cselekedtető tanulásirányítás.

A csoportos és egyéni foglalkozások, a pihenésre, nyugodt étkezésre, tisztálkodásra, az önállóságra fordított idő megfelelő aránya biztosítja a gyermek optimális fejlesztésének, s atúlterhelés illetve üresjárat kiküszöbölésének.

A tevékenységi formák ritmikusan ismétlődnek, a gyakorlásra, az ismétlés-re kellő időt biztosítva, a gyermek spontán megnyilvánulásait is figyelembe véve.

A tematikus feldolgozásnak megfelelően az egyes témák feldolgozási ideje 1 hét, vagy ennél hosszabb ideig is tarthat.

Figyelembe veszi a pedagógus azt a tényt, hogy a tanulás az óvodások számára kapcsolatfelvétel, és a világgal való együttműködés kiegészítését jelenti. Ez a világ számukra mérték és tükör, mely személyiségük épülés szempontjából és mint tananyag az életben való eligazodáshoz feltétlen és egyaránt szükséges.

A szorgalmi idő szeptember 1-től június 15-ig tart.

5 Ellenőrzés, értékelés

A gyermek fejlődési ütemének ellenőrzése

A pedagógus a tanév elején pedagógiai megfigyeléseit írásban rögzíti (fejlődési lap + pedagógiai jellemzés). Mindezek, és a gyermek gyógypedagógiai - pszichológiai - orvosi vizsgálati lelete alapján készíti el a gyermek egyéni terápiai tervét, s tervezi a csoportmunkáját.

Munkájára jellemző a folyamatellenőrzés: a pedagógiai vizsgálatot félévkor, évvégén megismétli.

A nevelőtestület rendszeres esetbeszélésein team munkában keresik a lehető legjobb megoldást egy-egy gyermek esetében. Ez a team gyakran kiegészül a gyermeket kezelő szakorvossal, pszichológussal.

A tanköteles gyermekek a Tanulási képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság iskolaérettségi vizsgálatán vesznek részt. A Bizottság véleménye, a gyermekkel foglalkozó pedagógus és a szülő véleménye alapján kezdi meg a gyermek tanulmányait általában a közép súlyos értelmi fogyatékosokat nevelő általános iskolában. Néhány jól fejlődő gyermek az enyhe értelmi fogyatékosokat nevelő általános iskolába kerül, illetve van, aki felmentettként további gyógypedagógiai óvodai ellátást kap.

A szülők a napi beszélgetések, a szülői értekezletek, a gyermek kiállított munkái, illetve az évi 2 alkalommal megrendezett "nyílt nap" során - és az azt követő konzultáción győződhetnek meg gyermekük fejlődéséről.

2. A programellenőrzés és értékelés rendszere

Az ellenőrzési formák:

- folyamatos megfigyelés, feljegyzések készítése, munkaközösségi megbeszélések, a gyermekek cselekedeteinek, viselkedésének elemzése, fejlődési tesztek végzése, felmérések, nyomon követések. Az iskolai bevételek vizsgálata.

Az ellenőrzésben résztvevők:

- munkaközösség-vezető, igazgató, igazgató-helyettes.

Az ellenőrzés részben folyamatos, részben ciklusonkénti, pl. bizonyos célzott ellenőrzés: szokások elsajátítása, erőfeszítés, munkában való részvétel; vagy egyes fejlesztési terület eredményei.

Másrészt évenkénti: a magatartás, a viselkedés változása, a képességek fejlődése, a továbbhaladás lehetőségei stb.

Három évente: az értékek elfogadása és az azzal azonosulás, a program erényei, hibái, az esetleges újabb kihívásoknak való megfelelés szempontjai alapján.

Felhasználásra kerülnek az óvodában rendszeresen hospitáló hazai és külföldi kollégák tapasztalatai, esetleges kritikái.

3. Személyi ellátottság

Az értelmileg akadályozott (középsúlyos fokban értelmi fogyatékos) gyermekeket nevelőóvodai csoport ellátásához feltétlenül szükséges óvodai feltételek:

Csoportonként 1 gyógypedagógus tanár vagy
terapeuta (előny az oligofrénpedagógia
- logopédia, oligofrénpedagógia -
szomatopedagógia szak)

Csoportonként 1 gyógypedagógiai asszisztens vagy gyermekfelügyelő

A speciális feladatokra alkalmazunk logopédust, kutyás felvezetőt.

6 Tárgyi feltételek

Csoportszoba, egyéni fejlesztést biztosító helyiség, gyermekmosdó zuhanyzóval, gyermek és felnőtt öltöző, nevelői szoba, ünnepélyek lebonyolítására szolgáló közös helyiség, melegítő vagy tálaló konyha, tornaszoba, tágas udvar (füves, árnyékos, napos résszel).

A csoportszobában/iskolában a szokásos óvodai berendezésen túl szükséges:

- nagyméretű tükör, az egyéni fejlesztéshez logopédiai tükör, vizual tábla, fejlesztő játékok, speciális audiovizuális eszközök, mozgásfejlesztést segítő eszközök (pl. Bobath labdák, hengerek, AYRES, WESCO eszközök), a finommotorika fejlesztést segítő játékok, eszközök, anyag (lehetőleg természetes anyagok, eszközök), logopédiai eszközök.

7 Kapcsolatok

A köznevelési törvény értelmében az intézmény önálló jogi személy, melynek élén magasabbvezetői beosztású igazgató áll.

Az óvoda életét, szervezeti felállítását, belső rendjét, működését a nevelőtestület határozza meg.

Valamennyi terület szabályozását az intézmény Szervezési és Működési Szabályzata tartalmazza.

A követelményeket, a zökkenőmentes működést a további szabályzatok, illetve a Kollektív Szerződés, a Munka és Balesetvédelmi Szabályzat, az intézményi házirend, az éves munkaterv és ütemterv segíti.

Társadalmi kapcsolatok

Az óvoda kapcsolatot tart fenn a város többségi óvodáival, illetve speciális óvodákkal, integráltóvodákkal,

Szoros kapcsolat fűzi a szakmai szervezetekhez, pl. Magyar Gógypedagógusok Egyesülete, a szülő szervezetekhez, a helyi adottságoknak megfelelő egyesületekhez, alapítványokhoz, kapcsolatot tart a bölcsődékkal, speciális bölcsődei csoportokkal, korai fejlesztést végző szakemberekkel, azokkal az iskolákkal, amelyekben a volt óvodások tovább tanulnak (utógondozás, nyomon követés).

Szoros munkakapcsolatban van a tanulási képességet vizsgáló és rehabilitációs bizottságokkal. A lehetőségekhez mérten további hazai és külföldi szakmai kapcsolatokat alakít ki.

8 Zárógondolatok

Az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola Gyakorló Óvodája nevelési programja a családban élő, speciális óvodába járó, értelmi fejlődésükben középsúlyos fokban akadályozott (értelmi fogyatékos) óvodások nevelését hivatott segíteni.

Bár gyermekeink elsősorban gyermekek, óvodások, akik speciális nevelési szükséglettel bírnak, óvodai programunk jelentősen eltér a többségi óvodás programtól.

Ez az eltérés elsősorban azzal magyarázható, hogy a gyermekek spontán tanulása sérült, idegrendszeri sérülésük miatt meg kell tanítani őket mindazokra -- sokszor direkt módon -- amelyeket a gyerekek a többségi óvodában az egész napos játék, illetve a foglalkozásokon indirekt módon sajátítanak el.

Természetes kíváncsiságuk alacsonyabb szintje illetve hiánya miatt nem várható, hogy önként kapcsolódjanak be egy foglalkozásba, ezért a részvételük egy-egy foglalkozásonkötelező.

Ugyanakkor a program legfontosabb tulajdonsága a rugalmasság. A gyógypedagógus dönti el a gyermekesort, illetve az adott gyermek alapos ismerete birtokában, hogy melyik foglalkozásformát választja, hogy egy-egy foglalkozás mennyi ideig tart, az ismeretnyújtásban - szerzésben milyen mélységig jutnak el.

Mindehhez nagyon jól képzett szakemberre, a gyermek feltétlen elfogadására van szükség, hogy tanítványaink szocializációjának érdekében mindent megtegyünk, bennük az összetartozást, a problémamegoldó készségeit, az önértékelést, a humort is fejleszthessük a kognitív funkciók fejlesztésén túl úgy, hogy az alapvető gyermeki tevékenység, a játék szerepe megmaradjon.

A foglalkozások egymással igen szoros kapcsolatban vannak. A foglalkozásokon szereplő témakörök elkülönítve is feldolgozhatók, de komplex módon is, amikor egy adott témához rendeljük a képességfejlesztést, s a foglalkozások nem különülnek el.

Az fontos, hogy bármilyen feldolgozási módot választunk, a gyermek és speciális nevelési szükséglete a meghatározó.

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
PF4301
OM: 203331
2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.
Tel: Tel: 06/30-160-0446

NAGYKÁTAI JÁRÁSI ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI
INTÉZMÉNY

Utazó gyógypedagógiai hálózat
programja
2023.

UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI HÁLÓZAT

Az integráció szemléletének erősítésére és a sajátos nevelési igényű tanulók/gyermekek szakszerű ellátására a Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járás közigazgatási területének utazó gyógypedagógiai ellátását biztosítjuk, az utazó gyógypedagógusi hálózat saját munkaterve és a Ceglédi Tankerületi Központ által elfogadott utazó gyógypedagógusi protokoll alapján.

Jelenleg elsősorban a tankerületi központ általános iskolái kérik az ellátást.

Az utazó gyógypedagógus hálózat gyógypedagógusai a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátásában vesznek részt. A fejlesztést a sérülésspecifikumnak megfelelő végzettségű gyógypedagógusok látják el, a szakértői bizottságok szakértői véleményének javaslatai alapján.

Alapelvek, célok

- Nagykátai járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakembereinek segítése, szakmai támogatása munkájuk során.
- A Nagykátai járás sajátos nevelési igényű gyermekeinek szakszerű, egységes szakmai elvárások és követelmények mentén történő ellátásának szervezésében való részvétel.
- Együttműködés az intézmény vezetőivel, és a többi munkaközösséggel
- Az intézmény Utazó Gyógypedagógusi Hálózata által működtetett Együttnevelést segítő pedagógusok munkaközösségének a szakmai munkájának támogatása.
- A Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járásában működő többségi Általános iskoláinak segítése a bennük folyó gyógypedagógiai ellátás tekintetében.

-
- Szakmai együttműködés a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézményével és a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykátai Tagintézményével, a Nagykátai járás szociális ellátórendszerével
 - Együttműködés az intézmény fenntartójával.
 - Az intézmény szemléletének képviselője, a benne folyó szakmai munka propagálása.

UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGIAI HÁLÓZAT

Az integráció szemléletének erősítésére és a sajátos nevelési igényű tanulók/gyermekek szakszerű ellátására a Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járás közigazgatási területének utazó gyógypedagógiai ellátását biztosítjuk, az utazó gyógypedagógusi hálózat saját munkaterve és a Ceglédi Tankerületi Központ által elfogadott utazó gyógypedagógusi protokoll alapján.

Jelenleg elsősorban a tankerületi központ általános iskolái kérik az ellátást.

Az utazó gyógypedagógus hálózat gyógypedagógusai a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók integrált pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátásában vesznek részt. A fejlesztést a sérülésspecifikumnak megfelelő végzettségű gyógypedagógusok látják el, a szakértői bizottságok szakértői véleményének javaslatai alapján.

Alapelvek, célok

- Nagykátai járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakembereinek segítése, szakmai támogatása munkájuk során.
- A Nagykátai járás sajátos nevelési igényű gyermekeinek szakszerű, egységes szakmai elvárások és követelmények mentén történő ellátásának szervezésében való részvétel.
- Együttműködés az intézmény vezetőivel, és a többi munkaközösséggel
- Az intézmény Utazó Gyógypedagógusi Hálózata által működtetett Együttnevelést segítő pedagógusok munkaközösségének a szakmai munkájának támogatása.
- A Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járásában működő többségi Általános iskoláinak segítése a bennük folyó gyógypedagógiai ellátás tekintetében.

**Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

PF4301

OM: 203331

2760 Nagykáta, Tűzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

-
- Szakmai együttműködés a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézményével és a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykátai Tagintézményével, a Nagykátai járás szociális ellátórendszerével
 - Együttműködés az intézmény fenntartójával.
 - Az intézmény szemléletének képviselése, a benne folyó szakmai munka propagálása.

Helyzetelemzés

Az intézményünk viszonylag új, 2018. szeptember 1-én alakult meg gyógypedagógiai intézményként. Alapfeladata az SNI gyermekek ellátása járási szinten, akik integráltan-szegregáltan, vagy kizárólag szegregáltan oktathatók. A Szentmártonkáta, Bacsó Béla úti telephelyen korábban az Arany János Általános Iskola eltérő tagozata működött, ellátva a fogyatékkal élő tanulók nevelését-oktatását. A frissen megalakult intézményünk 3 összevont osztállyal (életkorilag és az idegrendszeri sérülés súlyosságát tekintve is összevonásban) kezdte meg működését.

Intézményünk többcélú, jelenlegi alapfeladatai:

- általános iskolai nevelés-oktatás 1-8. évfolyamon (részben összevont osztályokkal) tanulásban akadályozottak tagozaton; két osztályra (alsó és felső) bontásban értelmileg akadályozottak tagozaton
- óvoda
- utazó gyógypedagógiai hálózat
- fejlesztő nevelés-oktatás
- autizmus-specifikus összevont tanulásban akadályozott osztály (a 2023/24-es tanévben indul)

A járási többségi iskolákban integrált formában tanulnak azok az SNI gyermekek, akiknek az utazó gyógypedagógiai fejlesztését végezzük. Az utazó gyógypedagógiai hálózatban az előző tanévben 206 SNI gyermeket láttunk el a járás 16 intézményében. Ez a létszám a megalakulás óta folyamatos növekedett.

A következő 2023/24-es tanévre jelenleg 222 gyermeknek igényelték az utazó gyógypedagógiai fejlesztést. A következő fejlesztési területeken végezzük az ellátást: pszichés képességek fejlesztése; beszédfejlesztés; mozgásfejlesztés; hallás- és látásfejlesztés; autizmus specifikus fejlesztés. Sok esetben egy-egy gyermeknek többféle fejlesztési típusra is szüksége van a szakértői véleményben meghatározott javaslat alapján. Ezeket az igényeket igyekszünk teljesíteni, még ha a magas tanulói létszám miatt nem is mindig a javaslatban szereplő legmagasabb óraszámot tudjuk ezt megtenni. A főállású utazó gyógypedagógusaink (előző tanévben 3 fő) mellett megbízási szerződéssel végzik a szakemberek ezt a feladatot: részben az EGYMI gyógypedagógusai, részben más intézményekben dolgozó gyógypedagógusok, fejlesztő szakemberek. A 2022/23-as tanévben 23 pedagógus alkotta/alkottuk az utazó gyógypedagógiai munkaközösséget.

Az intézményben folyó gyógypedagógiai nevelést-oktatást jól képzett gyógypedagógusok biztosítják, a 2022/23-as tanévben 14,5 fő főállású pedagógus, és a megbízási szerződéssel dolgozó szakemberek száma is jelentős. A szakszerű feladatellátáshoz hozzájárulnak a pedagógiai munkát segítők, a pedagógiai asszisztensek, dajkák is.

Lényeges változás intézményünk életében, hogy 2021-ben bővült a Nagykáta, Tüzelő utca 7. alatti telephellyel. Ezen a helyen működik az értelmileg akadályozottak tagozata és az óvoda. Valamint megváltozott ebben az évben, 2023/24-es tanévtől az intézmény székhelye, átkerült az említett Tüzelő utcába Nagykátán. Továbbra is megmaradtak a szentmártonkátai telephelyek: a Bacsó Béla út 124. alatt az általános iskola működik, az Óvoda utcában pedig az újonnan induló autizmus-specifikus összevont tanulásban akadályozott osztály.

A folyamatosan bővülő feladatokat csak jól szervezett összefogással, koordinálással lehet ellátni. Az utazó hálózat sikeres működésének elérésében komoly szerepem volt.

Helyzetelemzés

Az intézményünk viszonylag új, 2018. szeptember 1-én alakult meg gyógypedagógiai intézményként. Alapfeladata az SNI gyermekek ellátása járási szinten, akik integráltan-szegregáltan, vagy kizárólag szegregáltan oktathatók. A Szentmártonkáta, Bacsó Béla úti telephelyen korábban az Arany János Általános Iskola eltérő tagozata működött, ellátva a fogyatékkal élő tanulók nevelését-oktatását. A frissen megalakult intézményünk 3 összevont osztállyal (életkorilag és az idegrendszeri sérülés súlyosságát tekintve is összevonásban) kezdte meg működését.

Intézményünk többcélú, jelenlegi alapfeladatai:

- általános iskolai nevelés-oktatás 1-8. évfolyamon (részben összevont osztályokkal) tanulásban akadályozottak tagozaton; két osztályra (alsó és felső) bontásban értelmileg akadályozottak tagozaton

- óvoda

- utazó gyógypedagógiai hálózat

- fejlesztő nevelés-oktatás

- autizmus-specifikus összevont tanulásban akadályozott osztály (a 2023/24-es tanévben indul)

A járási többségi iskolákban integrált formában tanulnak azok az SNI gyermekek, akiknek az utazó gyógypedagógiai fejlesztését végezzük. Az utazó gyógypedagógiai hálózatban az előző tanévben 206 SNI gyermeket láttunk el a járás 16 intézményében. Ez a létszám a megalakulás óta folyamatos növekedett.

A következő 2023/24-es tanévre jelenleg 222 gyermeknek igényelték az utazó gyógypedagógiai fejlesztést. A következő fejlesztési területeken végezzük az ellátást: pszichés képességek fejlesztése; beszédfejlesztés; mozgásfejlesztés; hallás- és látásfejlesztés; autizmus specifikus fejlesztés. Sok esetben egy-egy gyermeknek többféle fejlesztési típusra is szüksége van a szakértői véleményben meghatározott javaslat alapján. Ezeket az igényeket igyekszünk teljesíteni, még ha a magas tanulói létszám miatt nem is mindig a javaslatban szereplő legmagasabb óraszám tudjuk ezt megtenni. A főállású utazó gyógypedagógusaink (előző tanévben 3 fő) mellett megbízási szerződéssel végzik a szakemberek ezt a feladatot: részben az EGYMI gyógypedagógusai, részben más intézményekben dolgozó gyógypedagógusok, fejlesztő szakemberek. A 2022/23-as tanévben 23 pedagógus alkotta/alkottuk az utazó gyógypedagógiai munkaközösséget.

Az intézményben folyó gyógypedagógiai nevelést-oktatást jól képzett gyógypedagógusok biztosítják, a 2022/23-as tanévben 14,5 fő főállású pedagógus, és a megbízási szerződéssel dolgozó szakemberek száma is jelentős. A szakszerű feladatellátáshoz hozzájárulnak a pedagógiai munkát segítők, a pedagógiai asszisztensek, dajkák is.

Lényeges változás intézményünk életében, hogy 2021-ben bővült a Nagykáta, Tüzelő utca 7. alatti telephellyel. Ezen a helyen működik az értelmileg akadályozottak tagozata és az óvoda. Valamint megváltozott ebben az évben, 2023/24-es tanévtől az intézmény székhelye, átkerült az említett Tüzelő utcába Nagykátán. Továbbra is megmaradtak a szentmártonkátai telephelyek: a Bacsó Béla út 124. alatt az általános iskola működik, az Óvoda utcában pedig az újonnan induló autizmus-specifikus összevont tanulásban akadályozott osztály.

A folyamatosan bővülő feladatokat csak jól szervezett összefogással, koordinálással lehet ellátni. Az utazó hálózat sikeres működésének elérésében komoly szerepem volt.

Munkánk eredményességéről kaptunk elismerő visszaigazolásokat az EGYMI-ben 2022/23-as tanévben történt tanfelügyeletek alkalmával és visszajelzéseivel. Pedagógus, az általános iskola, az utazó gyógypedagógiai hálózat, a vezetői tanfelügyeletek eredményei mind kiemelték azokat a területeket, amelyek működéséért, fejlődéséért mindannyian sokat teszünk. Így a pedagógiai folyamatok magas színvonalú tervezése; a gyermekek nagy figyelemmel történő személyiségfejlesztése; a hagyományok ápolása és a fenntarthatóságra nevelés, mint közösségfejlesztő tevékenység; a szakmai innováció; a vezetés hiteles, támogató, nyitott, együttműködést támogató attitűdje; a közéleti, partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása; eredményes belső és partnerek felé irányuló tudásmegosztás.

Az EGYMI célja, és a Ceglédi Tankerületi Központ célja is, hogy egyetlen gyermek sem maradjon ellátatlanul a térségben. Továbbá a sajátos nevelési szükségletehöz igazított tanulói személyiség- és képességfejlesztés a sikeres társadalmi környezetbe való beilleszkedést szolgálja. Ezeket a szempontokat szem előtt tartva szervezzük munkánkat:

Nagykátai járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakembereinek segítése, szakmai támogatása munkájuk során.

Az utazó ellátásban az EGYMI főállású gyógypedagógusai mellett szép számban dolgoznak megbízási szerződéssel a különböző fejlesztési területek szakemberei. Második éve munkaközösségként is igyekszünk összefogni a szakmai munkát egységes szakmai protokoll kidolgozásával és megvalósításával pl. a fejlesztési tervek elkészítésére, a tanulói felmérésekre, az értékelésekre vonatkozóan. Ezen a területen még további újítás a tanulói portfólió elkészítése minden ellátott gyermekre vonatkozóan. Ennek megvalósítása folyamatos.

A munkaközösségi megbeszélések szervezése továbbra is fontos cél, mert a szakmai megbeszéléseken túl a személyes találkozásokat is fontosnak tartom, hiszen egymástól kissé „elszigetelten” dolgoznak gyógypedagógusaink.

Valamint ez jó lehetőség a visszacsatolásra, elismerésre. A pontos információátadás, információáramlás lényegi kérdés az utazós’ mindennapjainkban, ezért folyamatosan tökéletesítjük, hogy melyek a leghatékonyabb csatornák.

A Nagykátai járás sajátos nevelési igényű gyermekeinek szakszerű; egységes szakmai elvárások és követelmények mentén történő ellátásának szervezésében való részvétel.

Ez a célkitűzés szorosan összefügg az utazó gyógypedagógia hálózat munkaközösségében dolgozó gyógypedagógusok munkájának segítségével, szervezésével. Az egységes protokoll alkalmazása a dokumentumaink készítésében, az aktuális szakmai információk cseréje mellett nagy hangsúlyt fektetnek a team-munkára, azaz a különböző fejlesztési területek szakembereinek az együttműködésére. Gyakran előfordul, hogy egy-egy ellátott SNI tanulónk több területen is részesül fejlesztésben, különböző szakemberek/gyógypedagógusok által. A jövőben is szeretnénk folytatni ezeket az együttműködéseknek, szakmai egyeztetéseknek a szervezését, koordinálását.

Együttműködés az intézmény vezetőivel, és a többi munkaközösséggel

Alapvető célunk a jó együttműködés az intézmény vezetőivel és a munkaközösségvezetőkkel. A munkamegosztás, a feladataink pontos meghatározása, és ismerete, az egységes szemlélet, a közös stratégiai tervezés, a különböző ellátási területek összehangolása nagyon fontos mindannyiunk számára, hiszen csak így tudjuk ellátni egyre bővülő feladatainkat. Emellett arra törekszünk, hogy pontos és naprakész adatszolgáltatással segítsük igazgatónk döntéseit.

Munkánk eredményességéről kaptunk elismerő visszaigazolásokat az EGYMI-ben 2022/23-as tanévben történt tanfelügyelet alkalmával és visszajelzéseivel. Pedagógus, az általános iskola, az utazó gyógypedagógiai hálózat, a vezetői tanfelügyelet eredményei mind kiemelték azokat a területeket, amelyek működéséért, fejlődéséért mindannyian sokat teszünk. Így a pedagógiai folyamatok magas színvonalú tervezése; a gyermekek nagy figyelemmel történő személyiségfejlesztése; a hagyományok ápolása és a fenntarthatóságra nevelés, mint közösségfejlesztő tevékenység; a szakmai innováció; a vezetés hiteles, támogató, nyitott, együttműködést támogató attitűdje; a közéleti, partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása; eredményes belső és partnerek felé irányuló tudásmegosztás.

Az EGYMI célja, és a Ceglédi Tankerületi Központ célja is, hogy egyetlen gyermek sem maradjon ellátatlanul a térségben. Továbbá a sajátos nevelési szükséglethez igazított tanulói személyiség- és képességfejlesztés a sikeres társadalmi környezetbe való beilleszkedést szolgálja. Ezeket a szempontokat szem előtt tartva szervezzük munkánkat:

Nagykátai járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény utazó gyógypedagógiai ellátásban dolgozó szakembereinek segítése, szakmai támogatása munkájuk során.

Az utazó ellátásban az EGYMI főállású gyógypedagógusai mellett szép számban dolgoznak megbízási szerződéssel a különböző fejlesztési területek szakemberei. Második éve munkaközösségként is igyekszünk összefogni a szakmai munkát egységes szakmai protokoll kidolgozásával és megvalósításával pl. a fejlesztési tervek elkészítésére, a tanulói felmérésekre, az értékelésekre vonatkozóan. Ezen a területen még további újítás a tanulói portfólió elkészítése minden ellátott gyermekre vonatkozóan. Ennek megvalósítása folyamatos.

A munkaközösségi megbeszélések szervezése továbbra is fontos cél, mert a szakmai megbeszéléseken túl a személyes találkozásokat is fontosnak tartom, hiszen egymástól kissé „elszigetelten” dolgoznak gyógypedagógusaink.

Valamint ez jó lehetőség a visszacsatolásra, elismerésre. A pontos információátadás, információáramlás lényegi kérdés az utazós’ mindennapjainkban, ezért folyamatosan tökéletesítjük, hogy melyek a leghatékonyabb csatornák.

A Nagykátai járás sajátos nevelési igényű gyermekeinek szakszerű; egységes szakmai elvárások és követelmények mentén történő ellátásának szervezésében való részvétel.

Ez a célkitűzés szorosan összefügg az utazó gyógypedagógia hálózat munkaközösségében dolgozó gyógypedagógusok munkájának segítségével, szervezésével. Az egységes protokoll alkalmazása a dokumentumaink készítésében, az aktuális szakmai információk cseréje mellett nagy hangsúlyt fektetnek a team-munkára, azaz a különböző fejlesztési területek szakembereinek az együttműködésére. Gyakran előfordul, hogy egy-egy ellátott SNI tanulónk több területen is részesül fejlesztésben, különböző szakemberek/gyógypedagógusok által. A jövőben is szeretnénk folytatni ezeknek az együttműködéseknek, szakmai egyeztetéseknek a szervezését, koordinálását.

Együttműködés az intézmény vezetőivel, és a többi munkaközösséggel

Alapvető célunk a jó együttműködés az intézmény vezetőivel és a munkaközösségvezetőkkel. A munkamegosztás, a feladataink pontos meghatározása, és ismerete, az egységes szemlélet, a közös stratégiai tervezés, a különböző ellátási területek összehangolása nagyon fontos mindannyiunk számára, hiszen csak így tudjuk ellátni egyre bővülő feladatainkat. Emellett arra törekszünk, hogy pontos és naprakész adatszolgáltatással segítsük igazgatónk döntéseit.

Az intézményi és települési (eddig Szentmártonkáta) rendezvényeken aktívan vesz részt az utazó munkaközösségünk, amit a jövőben is folytatunk és lehetőség szerint kibővítünk a megbízási szerződéssel dolgozó kollégák bevonásával.

Az intézmény Utazó Gyógypedagógusi Hálózata által működtetett Együttnevelést segítő pedagógusok munkaközösségének a szakmai munkájának támogatása.

Jelenléti szakmai találkozók szervezésével igyekszünk segíteni a járásban dolgozó kollégáknak az aktuálisan felmerülő kérdésekről, változásokról az SNI tanulók ellátásával kapcsolatban. Fontosnak tartom azt is, hogy megismerjük egymást, és tudjuk hogy milyen szakemberek dolgoznak a járásban, valamint ők is tudjanak rólunk. Ezen a területen is nagy előrelépést tett már az intézményünk, és tesszük folyamatosan. Az előző évek tapasztalata alapján online megbeszélések szervezésével még hatékonyabbá tehetem, kiegészíthetem a támogatást. Amikor intézményünk valamilyen szakmai továbbképzésnek ad otthont, és a kereteink engedik, a járási többségi iskolák pedagógusai felé is lehetőséget biztosítunk a bekapcsolódásra(pl. az autizmus, tehetséggondozás). Ezek lebonyolításában és népszerűsítésében továbbra is tervezem a részvételem.

Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járásában működő többségi Általános iskoláinak segítése a bennük folyó gyógypedagógiai ellátás tekintetében.

Minden, az EGYMI ellátási területéhez tartozó, többségi iskolával való személyes szakmai kapcsolattartás megtartása.

Szakmai együttműködés a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézményével és a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykátai Tagintézményével, a Nagykátai járás szociális ellátórendszerével.

A szakértői vélemények tartalmi ismerete fejlesztő munkánk kiinduló pillére, és feltétele.

Az ezek megújításához szükséges kontrollkérők szakszerű, pontos, lényegre törő megfogalmazásával nagyban tudjuk segíteni a Szakszolgálatok munkáját. Ebben támogatjuk a velünk együtt dolgozó nem gyógypedagógus kollégákat is, valamint a szakértői vélemények értelmezésével, a javaslatok megvalósításával kapcsolatban úgyszintén. Ezt a jövőben is szeretnénk folytatni. A szociális ellátórendszer mindig épít az általunk készített pedagógiai véleményekre, interjúkra. Örömmel teszünk eleget a Szakszolgálatok, szociális ellátórendszer meghívásainak az általuk szervezett rendezvényeken. A tudásmegosztás mellett szeretnénk minél jobban megismertetni intézményünket is a térségben élőkkel.

Együttműködés az intézmény fenntartójával.

Az intézmény szakszerű feladatellátásához a fenntartóval való együttműködés intézményünk számára kiemelten fontos. A mindennapi, munkánk részét képező információáramlásra és adatszolgáltatásra túl figyelemmel kísérjük a Tankerület által szervezett képzéseket, bekapcsolódunk a térségi tankerületi rendezvényekbe.

Az intézmény szemléletének képviselete, a benne folyó szakmai munka propagálása.

Emberközpontú, gyermekközpontú, nyitott, haladó szemléletű az intézményünk, a vezetésünk. Szakmai központtá válásunk biztosan hosszú folyamat lesz, de gyors ütemben halad pl. a SNI fejlesztések térségi összefogásával, az intézményi ellátási területek bővülésével, szakmai segítségnyújtással, szakmai képzések, konferenciák szervezésével, gyógypedagógus hallgatók fogadásával. Minden kollégánk lehetőséget és támogatást kap a szakmai megújulásra, fejlődésre.

Az intézményi és települési (eddig Szentmártonkáta) rendezvényeken aktívan vesz részt az utazó munkaközösségünk, amit a jövőben is folytatunk és lehetőség szerint kibővítünk a megbízási szerződéssel dolgozó kollégák bevonásával.

Az intézmény Utazó Gyógypedagógusi Hálózata által működtetett Együttnevelést segítő pedagógusok munkaközösségének a szakmai munkájának támogatása.

Jelenléti szakmai találkozók szervezésével igyekszünk segíteni a járásban dolgozó kollégáknak az aktuálisan felmerülő kérdésekről, változásokról az SNI tanulók ellátásával kapcsolatban. Fontosnak tartom azt is, hogy megismerjük egymást, és tudjuk hogy milyen szakemberek dolgoznak a járásban, valamint ők is tudjanak rólunk. Ezen a területen is nagy előrelépést tett már az intézményünk, és tesszük folyamatosan. Az előző évek tapasztalata alapján online megbeszélések szervezésével még hatékonyabbá tehetem, kiegészíthetem a támogatást. Amikor intézményünk valamilyen szakmai továbbképzésnek ad otthont, és a kereteink engedik, a járási többségi iskolák pedagógusai felé is lehetőséget biztosítunk a bekapcsolódásra(pl. az autizmus, tehetséggondozás). Ezek lebonyolításában és népszerűsítésében továbbra is tervezem a részvételem.

Ceglédi Tankerületi Központ Nagykátai járásában működő többségi Általános iskoláinak segítése a bennük folyó gyógypedagógiai ellátás tekintetében.

Minden, az EGYMI ellátási területéhez tartozó, többségi iskolával való személyes szakmai kapcsolattartás megtartása.

Szakmai együttműködés a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Székhelyintézményével és a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Nagykátai Tagintézményével, a Nagykátai járás szociális ellátórendszerével.

A szakértői vélemények tartalmi ismerete fejlesztő munkánk kiinduló pillére, és feltétele.

Az ezek megújításához szükséges kontrollkérők szakszerű, pontos, lényegre törő megfogalmazásával nagyban tudjuk segíteni a Szakszolgálatok munkáját. Ebben támogatjuk a velünk együtt dolgozó nem gyógypedagógus kollégákat is, valamint a szakértői vélemények értelmezésével, a javaslatok megvalósításával kapcsolatban úgyszintén. Ezt a jövőben is szeretnénk folytatni. A szociális ellátórendszer mindig épít az általunk készített pedagógiai véleményekre, interjúkra. Örömmel teszünk eleget a Szakszolgálatok, szociális ellátórendszer meghívásainak az általuk szervezett rendezvényeken. A tudásmegosztás mellett szeretnénk minél jobban megismertetni intézményünket is a térségben élőkkel.

Együttműködés az intézmény fenntartójával.

Az intézmény szakszerű feladatellátásához a fenntartóval való együttműködés intézményünk számára kiemelten fontos. A mindennapi, munkánk részét képező információáramláson és adatszolgáltatáson túl figyelemmel kísérjük a Tankerület által szervezett képzéseket, bekapcsolódunk a térségi tankerületi rendezvényekbe.

Az intézmény szemléletének képviselete, a benne folyó szakmai munka propagálása.

Emberközpontú, gyermekközpontú, nyitott, haladó szemléletű az intézményünk, a vezetésünk. Szakmai központtá válásunk biztosan hosszú folyamat lesz, de gyors ütemben halad pl. a SNI fejlesztések térségi összefogásával, az intézményi ellátási területek bővülésével, szakmai segítségnyújtással, szakmai képzések, konferenciák szervezésével, gyógypedagógus hallgatók fogadásával. Minden kollégánk lehetőséget és támogatást kap a szakmai megújulásra, fejlődésre.

Ellátási feladatok

Az ellátási körzet

Az integrációban részt vevő tankerületi, általános iskolák, a Ceglédi tankerületi központ területén.

Az ellátás célcsoportja

Sajátos nevelési igényű, általános iskolás korú gyermekek kiknek ellátási jogosultságát a szakértői és rehabilitációs bizottságok határozzák meg.

Az ellátottak köre

- beszéd fogyatékos gyermek
- látássérült gyermek (vak, gyengén látó, alig látó)
- hallássérült gyermek (siket, nagyothalló)
- értelmi fogyatékos gyermek (tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott)
- autizmussal élő gyermek
- halmozottan fogyatékos gyermek
- a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók (diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás)
- diszlexia veszélyeztetett gyermek
- mutista gyermek
- kóros aktivitás zavaros gyermek
- kóros hiperkinetikus gyermek

Az utazótanári szolgálat feltételrendszere

Személyi feltételek

A sérülés specifikumának megfelelő végzettségű gyógypedagógus, (Főállásban vagy szerződéses alkalmazásban)

- oligofrénpedagógia szakos
- tanulásban akadályozottak pedagógiája, értelmileg akadályozottak pedagógiája
- tiflopedagógia (látássérültek pedagógiája) szakos
- szurdopedagógia (hallássérültek pedagógiája) szakos
- szomatopedagógia (mozgássérültek pedagógiája) szakospszichopedagógia szakos

Tárgyi feltételek

- fejlesztőszoba, melyet a többségi intézmények biztosítanak
- fejlesztő eszközök

Az ellátás formája

- egyéni foglalkozás
- kis csoportos foglalkozás

Az ellátás időkerete

A 2011. CXCV. számú törvény a nemzeti köznevelésről 6. számú melléklete alapján, a sérülés specifikumától és az ellátás komplexitásától függően.

Az utazó gyógypedagógus órarendjének összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek szakértői véleményben meghatározott diagnózisát, életkorát, napirendjét, órarendjét, sérüléséből adódóan a terhelhetőségét, a komplex fejlesztésben résztvevő más szakemberek időbeosztását, a többségi intézmények helyi adottságait.

Minden tanév elején a gyermekkel foglalkozó szakemberek team megbeszélés keretében

Ellátási feladatok

Az ellátási körzet

Az integrációban részt vevő tankerületi, általános iskolák, a Ceglédi tankerületi központ területén.

Az ellátás célcsoportja

Sajátos nevelési igényű, általános iskolás korú gyermekek kiknek ellátási jogosultságát a szakértői és rehabilitációs bizottságok határozzák meg.

Az ellátottak köre

- beszéd fogyatékos gyermek
- látássérült gyermek (vak, gyengén látó, alig látó)
- hallássérült gyermek (siket, nagyothalló)
- értelmi fogyatékos gyermek (tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott)
- autizmussal élő gyermek
- halmozottan fogyatékos gyermek
- a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók (diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás)
- diszlexia veszélyeztetett gyermek
- műtista gyermek
- kóros aktivitás zavaros gyermek
- kóros hiperkinetikus gyermek

Az utazótanári szolgálat feltételrendszere

Személyi feltételek

A sérülés specifikumának megfelelő végzettségű gyógypedagógus. (Főállásban vagy szerződéses alkalmazásban)

- oligofrénpedagógia szakos
- tanulásban akadályozottak pedagógiája, értelmileg akadályozottak pedagógiája
- tíflopédagógia (látássérültek pedagógiája) szakos
- szurdopédagógia (hallássérültek pedagógiája) szakos
- szomatopédagógia (mozgássérültek pedagógiája) szakospszichopédagógia szakos

Tárgyi feltételek

- fejlesztőszoba, melyet a többségi intézmények biztosítanak
- fejlesztő eszközök

Az ellátás formája

- egyéni foglalkozás
- kis csoportos foglalkozás

Az ellátás időkerete

A 2011. CXCV. számú törvény a nemzeti köznevelésről 6. számú melléklete alapján, a sérülés specifikumától és az ellátás komplexitásától függően.

Az utazó gyógypedagógus órarendjének összeállításánál figyelembe vesszük a gyermekek szakértői véleményben meghatározott diagnózisát, életkorát, napirendjét, órarendjét, sérüléséből adódóan a terhelhetőségét, a komplex fejlesztésben résztvevő más szakemberek időbeosztását, a többségi intézmények helyi adottságait.

Minden tanév elején a gyermekkel foglalkozó szakemberek team megbeszélés keretében

tájékoztatják a többségi intézmény vezetőjét a fejlesztésekről és egyeztetik órarendjüket.

Az ellátás tervezése

A jogosultságot meghatározó Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményére és a folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálásra építetten egyéni fejlesztési tervet készítünk.

Az utazó gyógypedagógus feladata

- Sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló közvetlen fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- Rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység (terápiás fejlesztő tevékenység a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon, egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációt - rehabilitációt szolgáló órakeretben)
- Adminisztrálás és a sajátos nevelési igényű gyerekekről szóló fontos dokumentumok rendszerezése
- A többségi intézmények pedagógusaival való kapcsolattartás
- Szemlélet- és attitűdformálás segítése.
- Javaslattétel a sérülés típusához, gyermek egyéni igényeihez igazodó (tanulási) környezet kialakítására.
- Segítségnyújtás a gyermek szükségleteihez igazodó egyéni tanmenet összeállításában.
- Segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges eszközök kiválasztásában.
- Javaslattétel a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására.
- Befogadás segítése az osztályközösségben, csoportban; érzékenyítés.
- Konzultációs lehetőség biztosítása a team-szemléletű munka segítése érdekében.

A szülőkkel való kapcsolattartás

- Tájékozódás – tájékoztatás – folyamatos kapcsolattartás (segítségnyújtás a diagnózis értelmezésében, tájékoztatás a fejlesztés lehetőségeiről, menetéről, a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről, a fejlődés, előmenetel mértékéről).
- Tanácsadás a tanulási, nevelési, életvezetési problémákkal kapcsolatban, pályaválasztásnál.

tájékoztadják a többségi intézmény vezetőjét a fejlesztésekről és egyeztetik órarendjüket.

Az ellátás tervezése

A jogosultságot meghatározó Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleményére és a folyamatos gyógypedagógiai diagnosztizálásra építetten egyéni fejlesztési tervet készítünk.

Az utazó gyógypedagógus feladata

- Sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló közvetlen fejlesztésével kapcsolatos feladatok
- Rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység (terápiás fejlesztő tevékenység a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon, egyéni fejlesztési terv alapján a rehabilitációt - rehabilitációt szolgáló órakeretben)
- Adminisztrálás és a sajátos nevelési igényű gyerekekről szóló fontos dokumentumok rendszerezése
- A többségi intézmények pedagógusaival való kapcsolattartás
- Szemlélet- és attitűdformálás segítése.
- Javaslattétel a sérülés típusához, gyermek egyéni igényeihez igazodó (tanulási) környezet kialakítására.
- Segítségnyújtás a gyermek szükségleteihez igazodó egyéni tanmenet összeállításában.
- Segítségnyújtás a tanuláshoz szükséges eszközök kiválasztásában.
- Javaslattétel a gyógypedagógiai specifikus módszerek alkalmazására.
- Befogadás segítése az osztályközösségben, csoportban; érzékenyítés.
- Konzultációs lehetőség biztosítása a team-szemléletű munka segítése érdekében.

A szülőkkel való kapcsolattartás

- Tájékozódás – tájékoztatás – folyamatos kapcsolattartás (segítségnyújtás a diagnózis értelmezésében, tájékoztatás a fejlesztés lehetőségeiről, menetéről, a speciális eszközök beszerzési lehetőségeiről, a fejlődés, előmenetel mértékéről).
- Tanácsadás a tanulási, nevelési, életvezetési problémákkal kapcsolatban, pályaválasztásnál.

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
PF4301
OM: 203331
2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.
Tel: Tel: 06/30-160-0446

NAGYKÁTAI JÁRÁSI ÓVODA, ÁLTALÁNOS ISKOLA,
EGYSÉGES GYÓGYPEDAGÓGIAI MÓDSZERTANI
INTÉZMÉNY

Fejlesztő nevelés-oktatás
programja
2023.

Célunk a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók speciális megsegítése gyógypedagógiai eszközrendszerrel, amely lehetővé teszi a személyiségük és képességük fejlesztését, ezáltal a családi (mikro) és társadalmi (makro) környezetbe való beilleszkedésük elősegítését.

A súlyos és halmozott fogyatékoság az egész élet során fennálló állapot, amelyre jellemző, hogy a testi struktúrák károsodása következtében a speciálisan humán funkciók – mint a kommunikáció, a beszéd, a mozgás, az értelem és az érzékelés-észlelés- minimálisan két területén súlyos vagy legsúlyosabb mértékű zavar mutatható ki. Ennek következtében az érintett személy pszichofizikai teljesítményei extrém mértékben eltérnek az átlagtól, így tevékenységeiben erősen akadályozottá válik, és társadalmi részvételében jelentősen korlátozott lehet. A súlyos és halmozott fogyatékoság hátterében rendszerint a korai életszakaszban bekövetkező, a központi idegrendszert érintő komplex károsodás áll. A fogyatékoságok a legkülönbözőbb kombinációkban és súlyossági fokozatokban, esetleg eltérő időben jelenhetnek meg (SNI irányelvek).

A fejlesztő nevelés-oktatás pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Alapelveink:

A gyermek saját adottságaihoz, képességeihez igazodó, egyéni fejlődési tempóját figyelembe vevő személyiség-fejlesztő munka.

Az önkiszolgálási képesség kialakítása, a mindennapi tevékenységrendszer dinamikus sztereotípiákká válásával. Az önállósulási és öntevékenységi vágy felkeltése, segítése, támogatása.

A pedagógusok személyisége, attitűdjei olyan légkört teremtenek, amelyek megalapozzák és aktivizálják a kommunikációs képességeket.

A munkatevékenység során előtérbe kerül a kitartó munkavégzés képességének kialakítása. A mindennapi tevékenységek, szokásrendszerének megalapozása, praktikus ismeretek nyújtása segítik az elemi munkaszokások elsajátítását.

Céljaink:

- A gyermek bármely megnyilvánulásának értelmes közlésként való értelmezése, és annak a testi kommunikáció eszközeivel való megválaszolása.
- A pedagógus és a gyermek közötti bizalmas, bensőséges kapcsolat kialakítása, a kommunikáció iránti igény felkeltése, erősítése.
- Fejlesztő ápolás-gondozás, a gyermekek szükségleteinek kommunikációval kísért kielégítése, a gondozási folyamatokban a pedagógiai és terápiás szempontok érvényesítése.
- Lehetőség szerint az elemi kapcsolatfelvétel formáinak kialakítása, a mindennapos rutinhelyzetekben való tájékozódás segítése, a választás lehetőségének felkínálása.
- Lehetőség szerint a beszélt kommunikációs formák elsajátításának előkészítése, a
- nyelvi kommunikáció bevonása a nevelés-oktatás folyamatába.
- Az alternatív és augmentatív kommunikációs lehetőségek feltárása, a kommunikációs eszköztár egyénre szabott kiválasztása.

Feladatunk:

Komplex gyógypedagógiai megsegítés a szakértői véleményben megfogalmazott fejlesztési területek alapján, egyénre szabottan, amely a fejlesztési terv szerint évente értékelésre kerül.

- a súlyosan és halmozottan fogyatékos tanulók szükségleteiknek és fogyatékságaik struktúrájának megfelelő nevelésben, oktatásban részesüljenek.
- a fejlesztés, lehetőség szerint segítse a lehetőség szerinti legnagyobb önállóság elérését, a társadalomba való teljesebb beilleszkedést.
- a tanuló és a pedagógus közötti összhang, együttműködés kialakítása
- kommunikációs lehetőségeinek kipuhatolása, feltárása, és kiaknázása, sokoldalú fejlesztése

- verbális, nonverbális kommunikáció kialakítása
- testkép, testfogalom lateralitás kialakítása
- alapvető szükségleteit ki tudja fejezni
- családterápiás céllal a családok, szülők segítése
- gyermekek képessé váljanak a családi életbe való beilleszkedésre
- figyelembe venni a szülők elvárásait
- mindennapi gyakorlati készségek kialakítása
- a fejleszthetőség, önálló tevékenykedtetés
- biztonságérzet kialakítása
- a sérült gyermekek személyiségfejlesztésével a másodlagos sérülések megelőzése
- az egyéni szükségletekhez igazított differenciált képességfejlesztés, terápiás szemlélet érvényesülése
- a sérült képességek kompenzáló nevelése, a viszonylag épen maradt képességek maximális fejlesztése

Fejlesztési területek:

- érzelmi és szociális nevelés
- játékra nevelés
- mozgásnevelés
 - Alapmozgások kialakítása, korrigálása
 - Nagymozgás finommozgások fejlesztése
 - Spontán mozgásfejlődés támogatása
 - Saját test megélésének elősegítése
 - Az utánzókézség fejlesztése
 - Az érző és mozgató funkciók, valamint ezek integrációjának sokoldalú fejlesztése

- A szenzomotoros ismeretszerzési lehetőségek javítása
 - Manipulációs készség, vizuomotoros koordináció fejlesztése
 - Mozgásos tapasztalatszerzésre építve az elemi mozgáskultúra kialakítása
 - Mozgásos sikerélményekre alapozva az önismeret fejlesztése, önbizalom növelése
 - Szociabilitás
- lehetőség szerinti önállóságra nevelés
 - komplex gyógypedagógiai fejlesztés

Bazális stimuláció, minden érzékelési terület bevonásával:

- szomatikus ingerlés
 - vestibuláris ingerlés
 - vibratorikus ingerlés
 - akusztiko-vibratorikus ingerlés
 - orális ingerlés
 - akusztikus érzékelést fejlesztő feladatok
 - taktilis orientálódás
 - szaglási érzékelés
 - ízlelési érzékelés
 - vizuális érzékelés
- Mozgás, egyensúlyérzék fejlesztése, tájékozódás
 - Önkiszolgálás, gondozás, öltözés, étkezés, szobatisztaságra szoktatás, toalett-tréning
 - A gyermek folyamatosan egyre nagyobb önállóságra tegyen szert az

egyes tevékenységek végzése során.

- Fejlesztő ápolás-gondozás
- Verbális utasítások a beszédmegértés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás fejlesztése
- Testséma fejlesztés, tájékozódás a saját testen, a testrészek, ruhadarabok viszonyának felismerése
- Speciális szükségleteknek megfelelő komfortérzés kialakítása
- Társadalmilag elfogadott viselkedési formák elsajátítása
- Téri tájékozódás segítése
- A mindennapi élethez szükséges életvezetési ismeretek, készségek, háztartási ismeretek elsajátítása, alkalmazása

- Kommunikáció:

- Beszédszervek ügyesítése, passzív tornáztatása
- Beszédkésztetés erősítése
- Hangutánzások
- Passzív szókinés bővítése
- Beszéd- és nagymozgások összekapcsolása
- Beszédre való odafigyelés, reagálás, kifejezőképesség és közlési képesség javítása, stabilizálása
- Hallási figyelem fejlesztése, differenciálása
- Beszéd megértése, verbális irányíthatóság kialakítása – saját névre való odafigyelés, egyszerű kérések teljesítése gesztussal, majd gesztus nélkül, szituációk, bonyolultabb kérések megértése
- igen-nem jelzés bővítése

Eszközök, eljárások:

A fejlesztő nevelés-oktatás céljának elérése érdekében a fejlesztés, az alkalmazott módszerek, minden esetben igazodnak a gyerekek életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez, egészségi állapotához, az adott szituációhoz.

Az eljárások, eszközök alkalmazásának egyetlen törvénye van: a módszerek, eljárások kombinációja.

Napjaink gyógypedagógiai gyakorlata, tapasztalata, valamint a nevelés kiemelt szerepe a nevelő-oktató munka során megkívánja, hogy a módszereket a nevelés folyamatában betöltött szerepük alapján csoportosítsuk.

Ennek alapján az alábbi csoportosítás végezhető el:

- a meggyőzés módszerei
- a tevékenység megszervezésének módszerei
- a magatartásra ható, ösztönző módszerek
- a jutalmazás
- a nevelés sikerét veszélyeztető körülmények kizárását célzó módszerek

Mérés, értékelés:

Céljainkat hosszú- és rövidtávú célkitűzésekkel valósítjuk meg, amelyek eredményességét az évenkénti felmérésekkel ellenőrizzük. A sikertelen eredmény esetében a célokat a fejlődés mértékéhez igazítjuk.

A mérés, értékelés során figyelembe vesszük:

- az életkori sajátosságokat
- sérülés-specifikumokat
- egyéni sajátosságokat

Kapcsolattartás a szülőkkel, tanulókkal:

A fejlesztő nevelés-oktatásban nagyon fontos a szülőkkel és a gyermekekkel tartott folyamatos kapcsolattartás.

Együttműködési formák:

- családlátogatás
- szülői konzultáció, tanácsadás
- nyílt foglalkozások
- írásbeli tájékoztatás
- részvétel az iskola hagyományos ünnepein

HELYI TANTERV

Készült:

A 2020-as Nemzeti Alaptantervhez illeszkedő tartalmi szabályozók alapján, a sajátos nevelési igényű tanulók oktatásához készült kerettantervek felhasználásával.

- https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/kerettantervek_sni_tanulo_k
- a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet és a módosításaként bevezetett 5/2020. (I.31.) Korm. rendelet,
- a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvei,
- Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók iskolai fejlesztésének irányelvei,
- A középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók iskolai nevelésének irányelvei,
- Az autizmus spektrumzavarral küzdő tanulók iskolai nevelésének irányelvei

Adaptált tantervek:

- Autizmus Alapítvány Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény helyi tanterve (értelmi fogyatékos, autizmussal élő tanulók számára)
- Add a kezed! - középsúlyos értelmi fogyatékos óvodások nevelési programja
- Utazó gyógypedagógus szolgálatunk saját pedagógiai programja

Intézményünk szakmai alapjait a fogyatékkal élő tanulók nevelésben-oktatásban hagyományokkal és elismertséggel működő eltérő tagozat adja, mely a Szentmártonkátai Arany János Általános Iskola Bacsó Béla úti telephelyén működött.

Ebből kifolyólag az Intézmény helyi tanterve az előd eltérő tagozat által használt, kifejezetten a többszörösen összevont osztályokra kialakított Némethné Tóth Ágnes által kidolgozott tanterv alapján működik, mely a tanulásban akadályozott tanulók 1-8.évfolyama oktatásának

teljes tantárgyi rendszerére kiterjed. A tartalom a rendelkezésre álló időkeretek 90%-át fedi le, a többivel az alkalmazó pedagógus saját belátása szerint gazdálkodhat.

Értelmileg akadályozott tanulóink nevelését a Dr. Mihók Sándorné és munkacsoportja által készített a „A Debreceni Bárczi Gusztáv EGYMI, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium” Helyi Tantervének adaptálása alapján látjuk el.

Intézményi létszámunk folyamatosan bővül, ahogyan az ellátott tanulóink különböző igényei is. Intézményünk sajátos arculata kialakulóban van, ahogyan helyi tantervünk is.

A választott kerettanterv által javasolt órakeretet minden évfolyamon a szabadon tervezhető 2 órával megnöveltük azoknál a tantárgyaknál ahol témakörök feldolgozása, a tananyag elsajátítása hosszabb időszávot igényel, ezt zárójelben jelezzük mind a tanulásban akadályozottakra, mind az értelmileg akadályozott tanulóinkra vonatkozó táblázatokban, melyet a helyi tantervek részletes kidolgozásában jelenítettünk meg.

A különböző műveltségi területek tantárgyi-tematikus tanterve a sajátos nevelési igényű, tanulásban akadályozott tanulók és az értelmileg akadályozott tanulók 1-8. évfolyama számára készült mellékletekben található.

A tanterveket a Pedagógiai Program melléklete tartalmazza.

Általános iskola helyi tanterve

Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak

Tantárgyi rendszer és óraszámok (az enyhe értelmi fogyatékos) tanulásban akadályozott tanulók iskolái számára

Kötelező és választható tanórai foglalkozások, óraszámok összefoglaló táblázata

Tantárgyi rendszer és óraszámok (az enyhe értelmi fogyatékos) tanulásban akadályozott tanulók iskolái számára

1-8. ÉVFOLYAM

Tantárgyak	Az évfolyamok óraszámja							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	6	7	4	4	4	4
Történelem	-	-	-	-	2	2	2	1
Matematika	4	4	3	4	4	4	4	4
Idegen nyelv	-	-	-	-	-	-	2	2
Digitális kultúra	-	-	1	1	1	1	1	1
Környezetismeret	-	-	1	1	-	-	-	-
Természettudomány	-	-	-	-	2	3	5	5
Ének-zene	2	2	2	2	2	2	1	1

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

PF4301

OM: 203331

2760 Nagykátai, Tüzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

Vizuális kultúra	2	2	2	1	2	2	1	1
------------------	---	---	---	---	---	---	---	---

Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1	1	1
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	-	-	-	-	1	1	1	1
Etika	1	1	1	1	1	1	1	1
Hon és népismeret	-	-	-	-	1	-	-	-
Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	-	-	-	1
Kötött óraszám	22	22	22	23	26	26	28	28
Szabadon tervezhető	2	2	2	2	2	2	2	2
Rendelkezésre álló órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30
52.§ 6.bek. Hab. Rehab.	3	3	3	3	3	3	4	4
Összes	27	27	27	28	31	31	34	34

A részletes tananyagot, az óraterveket és a követelményeket a Pedagógiai Program melléklete tartalmazza.

HELYI TANTERVI ÓRATERV

Tantárgy	ÉVFOLYAMOK	
	1. OSZTÁLY	2. OSZTÁLY

**Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

PF4301

OM: 203331

2760 Nagykát, Tüzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

	Heti óra	Éves óra	Heti óra	Éves óra
Magyar nyelv és irodalom	7	252	7	252
Matematika	4	144	4	144
Környezetismeret	-	-	-	-
Ének-zene	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72
Testnevelés	5	180	5	180
Etika	1	36	1	36
Digitális kultúra	-	-	-	-
Technika és tervezés	1	36	1	36
Szabadon tervezhető	2	-	2	-
Rendelkezésre álló órakeret	24	-	24	-
52. § 6. Rehabilitáció, rehabilitáció	3	-	3	-
Összes óra	27	-	27	-

HELYI TANTERVI ÓRATERV

Tantárgy	ÉVFOLYAMOK	
	3. OSZTÁLY	4. OSZTÁLY

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

PF4301

OM: 203331

2/60 Nagykátai, Tüzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

	Heti óra	Éves óra	Heti óra	Éves óra
Magyar nyelv és irodalom	6	216	7	252
Matematika	3	108	4	144
Környezetismeret	1	36	1	36
Ének-zene	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	1	36
Technika és tervezés	1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180
Digitális kultúra	1	36	1	36
Etika	1	36	1	36
Szabadon tervezhető	2	-	2	-
Kötelező óra	24	-	25	-
52. § 6. Rehabilitáció, rehabilitáció	3	-	3	-
Összes óra	27	-	28	-

HELYI TANTERVI ÓRATERV

Tantárgy	ÉVFOLYAMOK			
	5. OSZTÁLY		6. OSZTÁLY	
	Heti óra	Éves óra	Heti óra	Éves óra

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

PF4301

OM: 203331

2760 Nagykátu, Tüzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144
Matematika	4	144	4	144
Történelem	2	72	2	72
Természettudomány	2	72	3	108
Ének-zene	2	72	2	72
Vizuális kultúra	2	72	2	72
Technika és tervezés	1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180
Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36	1	36
Etika	1	36	1	36
Digitális kultúra	1	36	1	36
Hon-és népismeret	1	36	-	-
Szabadon tervezhető	2		2	
Kötelező óra	28		28	
Habilitáció, rehabilitáció	3		3	
Összes óra	31		31	

HELYI TANTERVI ÓRATERV

Tantárgy	ÉVFOLYAMOK			
	7. OSZTÁLY		8. OSZTÁLY	
	Heti óra	Éves óra	Heti óra	Éves óra
Magyar nyelv és irodalom	4	144	4	144
Matematika	4	144	4	144
Történelem	2	72	1	36
Digitális kultúra	1	36	1	36
Természettudomány	5	180	5	180
Ének-zene	1	36	1	36
Vizuális kultúra	1	36	1	36
Technika és tervezés	1	36	1	36
Testnevelés	5	180	5	180
Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36	1	36
Etika	1	36	1	36
Idegen nyelv	2	72	2	72
Szabadon tervezhető	2	-	2	-
Kötelező óra	30	-	30	-
Habilitáció, rehabilitáció	4	-	4	-

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

PF4301

OM: 203331

2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

Összes óra	34		34	
------------	----	--	----	--

Értelmileg akadályozott tanulók tantárgyi rendszere struktúrája és a hozzájuk tartozó óraszámok

Műveltségi terület	Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.	5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Kommunikáció	4	4	4	4	4	4	5	5
	Olvasás-írás	2	2	3	3	4	4	2	2
Matematika	Számolás-mérés	2	2	2	2	3	3	3	3
Történelem és állampolgári ismeretek	Állampolgári ismeretek	-	-	-	-	1	1	1	1
	Hon- és népismeret	-	-	-	-	-	-	1	-
	Étika	-	-	-	-	-	-	-	1
Természettudomány és földrajz	Környezetismeret	-	-	-	-	1	1	2	2
Művészetek	Ének-zene	2	2	2	2	2	2	2	2

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

PF4301

OM: 203331

2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.

Tel: Tel: 06/30-160-0446

	Ábrázolás-alkítás	3	3	2	2	2	2	2	2
Technológia	Digitális kultúra	-	-	-	-	-	-	1	1
Testnevelés és egészségfejlesztés	Mozgásnevelés	5	5	5	5	5	5	-	-
	Testnevelés	-	-	-	-	-	-	5	5
	Osztályfőnöki	-	-	-	-	1	1	1	1
Egyéb	Önkiszolgálás	2	2	-	-	-	-	-	-
	Életvitel és gyakorlat	-	-	2	2	2	2	3	3
	Játékra nevelés	2	2	2	2	-	-	-	-
	Szabadon tervezhető óraszám	2	2	2	3	3	3	2	2
	Habilitáció/rehab.	3	3	3	3	3	3	4	4
	Összes óraszám	27	27	27	28	31	31	34	34

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
PF4301
OM: 203331
2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.
Tel: Tel: 06/30-160-0446

A részletes tananyagot, az óraterveket és a követelményeket a Pedagógiai Program melléklete tartalmazza,

Pervazív fejlődési zavarban szenvedő tanulók tantárgyi rendszere

A tantárgyak rendszere és óraszámok az enyhe és a középsúlyos tanulók kerettantervi adaptációjához igazodik.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA, ÉRVÉNYESSEGE

A pedagógiai program az intézmény egész nevelési –oktatási rendszerét átfogó dokumentum. Ebből következően minden érintettnek tartalmáról tudomással kell bírnia. Ez egyaránt értendő az intézmény fenntartójára, dolgozóira, belső közösségeire és az iskolahasználókra (tanulók és szüleik) is. Abba betekintésre minden érdekeltnek lehetőséget kell biztosítani.

Betekintésre lehetőség van:

Fenntartónál

Az intézmény hivatali helyiségében (igazgatói iroda)

Köznevelési Információs Rendszer

Intézményi honlap

Ez a pedagógiai program a 2023-2024-es tanévtől van érvényben. Felülvizsgálata három év múlva lesz kötelező, illetve ennél rövidebb időn belül is következők javaslatára:

- Igazgatóhelyettes, intézményegység-vezető
- Munkaközösség vezető (munkaközösség tagjainak javaslatára)
- Diákönkormányzat
- Szülői szervezet

Az intézmény hatályos Pedagógiai Programja visszavonásáig érvényes.

A Pedagógiai Program elfogadásra került a tantestület által 2023.

A Pedagógiai programot a Szülői Szervezet és a Diákönkormányzat véleményezte.

Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
PF4301
OM: 203331
2760 Nagykáta, Tüzelő u. 7.
Tel: Tel: 06/30-160-0446

ZÁRADÉKOK

Záradék I.

A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény nevelőtestülete át nem ruházható jogkörében a Pedagógiai Programot 2023.11.27-én tartott értekezleten 100%-os igenlő szavazattal a klik203331001/00015-1/2023. számú határozatával elfogadta.

Az elfogadás tényét a nevelőtestület tagjai a csatolt jegyzőkönyvben hitelesítő aláírásukkal tanúsítják.

Nagykáta, 2023.11.27.

Kovács Andrea

Kovács Andrea

igazgató

Záradék II.

A szülői képviselet a Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez (a dokumentumok nyilvánosságának biztosítása, az intézmény, tájékoztatási kötelezettsége, valamint a gyermekek adatainak kezelésével kapcsolatban) a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Nagykáta, 2023.11.27.

Bérczi Julianna

Szülői Közösség képviselője

Záradék III.

A diákönkormányzat a Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez (a dokumentumok nyilvánosságának biztosítása, az intézmény, tájékoztatási kötelezettsége, valamint a gyermekek adatainak kezelésével kapcsolatban) a véleményezési jogát korlátozás nélkül, a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta. A dokumentummal kapcsolatban ellenvetést nem fogalmazott meg.

Nagykáta, 2023.11.27.

Filó-Béres Andrea

Filó-Béres Andrea

Diákönkormányzat segítő tanár

Záradék IV.

A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
Pedagógiai Programjának nyilvánosságra hozatali módja:

- nevelőtestületi szoba
- igazgatói iroda
- Köznevelési információs rendszer

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Pedagógiai Programjának elfogadásához magasabb jogszabályban meghatározott kérdések rendelkezéséhez a fenntartó egyetértési jogát a jogszabályban meghatározott határidő biztosításával gyakorolta.

Nagykáta, 2023.11.27.

.....
fenntartó képviselője

Iktatószám: klik203331001/00015-1/2023.

Ügyintéző: Glück Brigitta

JEGYZŐKÖNYV

Készült a Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, EGYMI hivatalos helyiségében 2023.11.27-én nevelőtestületi értekezletén.

Jelen vannak: az intézmény irattárában tárolt jelenléti ív szerint.

„ Kovács Andrea: A jegyzőkönyvvezető személyének megválasztása. Javaslatom Glück Brigitta iskolatitkár.”

Az alkalmazotti közösség Glück Brigitta személyét nyílt szavazás keretében- kézfenntartással egyöntetűen elfogadta.

Tárgy:

„ Kovács Andrea: Az intézmény Pedagógiai Programját áttekintettük, egyeztetünk róla. Ennek elfogadásáról szavazunk most.

Kérem a kollégákat, hogy szavazzunk.”

Szavazás:

Az alkalmazotti közösség nyílt szavazás keretében – kézfenntartással egyöntetűen elfogadta az intézmény Pedagógiai Programját.

Egyéb észrevétel, hozzászólás nem történt.

Kovács Andrea
igazgató

Filó-Béres Andrea

Filó-Béres Andrea
jegyzőkönyv-hitelesítő

Papp Anna Mária

Papp Anna Mária
jegyzőkönyv-hitelesítő

Glück Brigitta

Glück Brigitta
jegyzőkönyv-vezető

Iktatószám: klik203331001/00015-2/2023.

Ügyintéző: Kovács Andrea

HATÁROZAT

A Nagykátai Járási Óvoda, Általános Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
2023.11.27. 16 órakor megtartott nevelőtestület értekezletén az alábbi határozatot hozta:

Az alkalmazotti közösség nyílt szavazás keretében – kézfenntartással egyöntetűen (100%)
elfogadta az intézmény Pedagógiai Programját.

Kelt: Nagykáta, 2023.11.27.

Kovács Andrea
Kovács Andrea
igazgató